EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 18.4.2018
COM(2018) 196 final

ANNEX 1

PRILOGA

k

predlogu sklepa Sveta

o sklenitvi Sporazuma o prosti trgovini med Evropsko unijo in Republiko Singapur

SPORAZUM O PROSTI TRGOVINI
MED EVROPSKO UNIJO
IN REPUBLIKO SINGAPUR

Evropska unija (v nadaljnjem besedilu: Unija)

in

Republika Singapur (v nadaljnjem besedilu: Singapur) –

OB PRIZNAVANJU svojega dolgoletnega in trdnega partnerstva, ki temelji na skupnih načelih in vrednotah, ki se odražajo v Sporazumu o partnerstvu in sodelovanju, in svojih pomembnih gospodarskih, trgovinskih in naložbenih odnosov;

V ŽELJI, da se nadalje okrepijo njuni gospodarski odnosi kot del njunih splošnih odnosov in v skladu z njimi, ter v prepričanju, da bo ta sporazum ustvaril novo okolje za razvoj trgovine in naložb med pogodbenicama;

OB SPOZNANJU, da bo ta sporazum dopolnil in spodbujal regionalno gospodarsko povezovanje;

ODLOČENI, da okrepita gospodarske, trgovinske in naložbene odnose v skladu s ciljem trajnostnega razvoja, v okviru gospodarskih, socialnih in okoljskih razsežnosti, ter spodbujata trgovino in naložbe, upoštevajoč visoko raven varstva okolja in zaščite delovnih mest ter ustreznih mednarodno priznanih standardov in sporazumov, katerih podpisnici sta;

V ŽELJI, da izboljšata življenjske standarde, spodbujata gospodarsko rast in stabilnost, ustvarita nove možnosti za zaposlitev ter izboljšata splošno blaginjo in s tem namenom ponovno potrdita zavezanost spodbujanju liberalizacije trgovine in naložb;

V PREPRIČANJU, da bo ta sporazum ustvaril razširjen in varen trg za blago in storitve, s čimer bo izboljšal konkurenčnost njunih podjetij na globalnih trgih;

OB PONOVNI POTRDITVI, da ima vsaka pogodbenica pravico sprejeti in okrepiti ukrepe, ki so potrebni za uresničevanje legitimnih ciljev politik, na primer na področju sociale, okolja, varnosti, javnega zdravja in varnosti, spodbujanja in zaščite kulturne raznolikosti;

OB PONOVNI POTRDITVI svoje zavezanosti Ustanovni listini Združenih narodov, podpisani 26. junija 1945 v San Franciscu, in Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 10. decembra 1948;

OB PRIZNAVANJU pomembnosti preglednosti za mednarodno trgovino v korist vseh zainteresiranih strani;

OB PRIZADEVANJU, da vzpostavita jasna in vzajemno koristna pravila, ki urejajo trgovino in naložbe, ter zmanjšata ali odpravita ovire za vzajemno trgovino in naložbe;

ODLOČENI, da prispevata k skladnemu razvoju in širitvi svetovne trgovine z odpravo ovir za trgovino prek tega sporazuma ter se izogneta novim oviram za trgovino ali naložbe med njima, ki bi lahko zmanjšale koristi tega sporazuma;

OB NADGRADNJI svojih pravic in obveznosti po Sporazumu STO in drugih večstranskih, regionalnih in dvostranskih sporazumov ter dogovorov, katerih podpisnici sta –

STA SE DOGOVORILI O NASLEDNJEM:

POGLAVJE I

CILJI IN SPLOŠNA OPREDELITEV POJMOV

ČLEN 1.1

Vzpostavitev območja proste trgovine

Pogodbenici tega sporazuma s tem sporazumom vzpostavita območje proste trgovine v skladu s členom XXIV GATT 1994 in členom V GATS.

ČLEN 1.2

Cilji

Cilji tega sporazuma so liberalizirati in olajšati trgovino in naložbe med pogodbenicama v skladu z določbami tega sporazuma.

ČLEN 1.3

Splošna opredelitev pojmov

Če ni drugače določeno, imajo izrazi v tem sporazumu naslednji pomen:

„Sporazum o kmetijstvu“ pomeni Sporazum o kmetijstvu iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum o vladnih naročilih“ pomeni Sporazum o vladnih naročilih iz Priloge 4 k Sporazumu STO;

„Sporazum o pregledih pred odpremo“ pomeni Sporazum o pregledih pred odpremo iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Protidampinški sporazum“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum o carinskem vrednotenju“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VII Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini iz leta 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„dan“ pomeni koledarski dan;

„Dogovor o reševanju sporov“ pomeni Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov iz Priloge 2 k Sporazumu STO;

„GATS“ pomeni Splošni sporazum o trgovini s storitvami iz Priloge 1B k Sporazumu STO;

„GATT 1994“ pomeni Splošni sporazum o tarifah in trgovini 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„harmonizirani sistem“ pomeni harmonizirani sistem poimenovanj in šifrskih oznak blaga, vključno z vsemi pravnimi pojasnili in spremembami (v nadaljnjem besedilu: HS);

„MDS“ pomeni Mednarodni denarni sklad;

„Sporazum o izdajanju uvoznih dovoljenj“ pomeni Sporazum o izdajanju uvoznih dovoljenj iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„ukrep“ pomeni kateri koli zakon, predpis, postopek, zahtevo ali prakso;

„fizična oseba pogodbenice“ pomeni državljana Singapurja ali ene od držav članic Unije v skladu z njihovo zakonodajo;

„Sporazum o partnerstvu in sodelovanju“ pomeni Sporazum o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani in Republiko Singapur na drugi strani, podpisan dne [...];

„oseba“ pomeni fizično ali pravno osebo;

„Sporazum o zaščitnih ukrepih“ pomeni Sporazum o zaščitnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum o subvencijah in izravnalnih ukrepih“ pomeni Sporazum o subvencijah in izravnalnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih“ pomeni Sporazum o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini“ pomeni Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini iz Priloge 1A k Sporazumu STO;

„Sporazum TRIPS“ pomeni Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Priloge 1C k Sporazumu STO;

„WIPO“ pomeni Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino;

„Sporazum STO“ pomeni Marakeški sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije z dne 15. aprila 1994;

„STO“ pomeni Svetovno trgovinsko organizacijo.

POGLAVJE II

NACIONALNA OBRAVNAVA IN DOSTOP DO TRGA ZA BLAGO

ODDELEK A

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 2.1

Cilj

Pogodbenici postopno in vzajemno liberalizirata trgovino z blagom v prehodnem obdobju, ki se začne z začetkom veljavnosti tega sporazuma, v skladu s tem sporazumom in členom XXIV GATT 1994.

ČLEN 2.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za trgovino z blagom med pogodbenicama.

ČLEN 2.3

Nacionalna obravnava

Vsaka pogodbenica prizna nacionalno obravnavo za blago druge pogodbenice v skladu s členom III Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami. V ta namen so obveznosti iz člena III Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

ČLEN 2.4

Carine

V tem poglavju carina vključuje vse dajatve ali takse, ki se uvedejo za uvoz ali izvoz blaga ali v zvezi z njim, vključno z vsemi oblikami dodatnih davkov ali taks, ki se uvedejo za tak uvoz ali izvoz ali v zvezi z njim.

„Carina“ ne vključuje:

(a) nobene takse, enakovredne notranjemu davku, naloženemu v skladu s členom 2.3 (Nacionalna obravnava);

(b) nobene dajatve, naložene v skladu s poglavjem III (Trgovinska sredstva);

(c) nobenih dajatev, ki se uporabljajo v skladu s členi VI, XVI in XIX GATT 1994, Protidampinškim sporazumom, Sporazumom o subvencijah in izravnalnih ukrepih, členom 5 Sporazuma o kmetijstvu in Dogovora o reševanju sporov;

(d) nobene pristojbine ali druge takse, naložene v skladu s členom 2.10 (Pristojbine in formalnosti, povezane z uvozom in izvozom).

ČLEN 2.5

Uvrstitev blaga

Uvrstitev blaga v trgovini med pogodbenicama je določena v ustrezni tarifni nomenklaturi posamezne pogodbenice v skladu s harmoniziranim sistemom in njegovimi spremembami.

ODDELEK B

ZMANJŠANJE IN/ALI ODPRAVA CARIN

ČLEN 2.6

Zmanjšanje in/ali odprava carin na uvoz

1. Vsaka pogodbenica zmanjša in/ali odpravi carine na uvoženo blago s poreklom iz druge pogodbenice v skladu s seznami iz Priloge 2-A. V tem poglavju „s poreklom“ pomeni v skladu s pravili o poreklu iz Protokola 1.

2. Za vsako blago je osnovna carinska stopnja, za katero se v skladu z odstavkom 1 uporabljajo postopna znižanja, tista stopnja, ki je določena v seznamih iz Priloge 2-A.

3. Če pogodbenica kadar koli po začetku veljavnosti tega sporazuma zniža uporabljeno carinsko stopnjo po načelu države z največjimi ugodnostmi se ta carinska stopnja uporablja, če in dokler je nižja od carinske stopnje, izračunane v skladu z njenim seznamom iz Priloge 2-A.

4. Tri leta po začetku veljavnosti tega sporazuma se pogodbenici na zahtevo katere koli od njiju posvetujeta o morebitni pospešitvi in razširitvi obsega zmanjšanja in odprave carin na uvoz. Odločitev pogodbenic o takšnih pospešitvi ali razširitvi, ki se sprejme v okviru Odbora za trgovino z blagom, nadomesti vse carinske stopnje ali kategorije, določene v skladu z njunimi seznami za to blago.

ČLEN 2.7

Odprava carin in davkov na izvoz

Pogodbenici ne smeta ohraniti ali uvesti nobenih carin ali davkov na izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v povezavi z njim, ali notranjih davkov za blago, izvoženo v drugo pogodbenico, ki presegajo tiste, ki so uvedeni za podobno blago, namenjeno za notranjo prodajo.

ČLEN 2.8

Mirovanje

Po začetku veljavnosti Sporazuma nobena pogodbenica ne sme zvišati obstoječe carine ali uvesti nove carine na uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice. To nobeni pogodbenici ne preprečuje, da po enostranskem znižanju carino zviša na raven, kot je določena v njenem seznamu iz Priloge 2-A.

ODDELEK C

NETARIFNI UKREPI

ČLEN 2.9

Uvozne in izvozne omejitve

1. Pogodbenici v skladu s členom XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, ne smeta sprejeti ali ohraniti nobene prepovedi ali omejitve za uvoz katerega koli blaga druge pogodbenice ali za izvoz ali prodajo za izvoz katerega koli blaga, namenjenega na ozemlje druge pogodbenice. V ta namen so člen XI Sporazuma GATT 1994 ter njegove pojasnjevalne opombe in dopolnilne določbe smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

2. Pogodbenici se dogovorita, da pogodbenica, ki namerava sprejeti ukrepe, pred sprejetjem kakršnih koli ukrepov iz pododstavkov 2(a) in 2(c) člena XI GATT 1994, drugi pogodbenici predloži vse zadevne informacije, da se poišče rešitev, ki je sprejemljiva za obe pogodbenici. Pogodbenici se lahko dogovorita o kakršnih koli sredstvih, potrebnih za odpravo težav. Če v tridesetih dneh od predložitve takih informacij ne skleneta dogovora, lahko pogodbenica izvoznica za izvoz zadevnega blaga uporabi ukrepe iz tega člena. Kadar je zaradi izjemnih in kritičnih okoliščin, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, predhodno zagotavljanje informacij ali pregleda onemogočeno, lahko pogodbenica, ki namerava uvesti ukrepe, nemudoma uporabi previdnostne ukrepe, ki so potrebni za obravnavo položaja, in o njih takoj obvesti drugo pogodbenico.

ČLEN 2.10

Pristojbine in formalnosti, povezane z uvozom in izvozom

1. Vsaka pogodbenica v skladu s členom VIII sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, zagotovi, da so vse pristojbine in takse kakršne koli narave, (razen carin in ukrepov iz odstavkov (a), (b) in (c) člena 2.4 (Carine)), uvedene na uvoz ali izvoz blaga ali v povezavi z njim, omejene na približen strošek opravljenih storitev, ki se ne izračunavajo na podlagi *ad valorem*, in ne smejo predstavljati posredne zaščite za domače blago ali obdavčitve uvoza ali izvoza za fiskalne namene.

2. Vsaka pogodbenica da na voljo prek uradno določenega medija, vključno s spletom, pristojbine in takse, ki jih uvaja v povezavi z uvozom ali izvozom.

3. Nobena pogodbenica ne zahteva transakcije[1] v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov, vključno s povezanimi pristojbinami in taksami, v zvezi z uvozom katerega koli blaga druge pogodbenice.

ČLEN 2.11

Postopki za izdajanje uvoznih in izvoznih dovoljenj

1. Pogodbenici potrjujeta svoje obstoječe pravice in obveznosti iz Sporazuma o izdajanju uvoznih dovoljenj.

2. Pogodbenici uvedeta in upravljata vse postopke za izdajanje izvoznih ali uvoznih dovoljenj[2] v skladu z:

(a) odstavki od 1 do 9 člena 1 Sporazuma STO za izdajanje uvoznih dovoljenj;

(b) členom 2 Sporazuma STO za izdajanje uvoznih dovoljenj;

(c) členom 3 Sporazuma STO za izdajanje uvoznih dovoljenj.

[1] „Transakcija v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov“ pomeni postopek pridobivanja konzularnega računa ali konzularnega vizuma za trgovske račune, potrdila o poreklu, manifestov, izvozne deklaracije odpremnika ali druge carinske dokumentacije, povezane z uvozom blaga, od konzula pogodbenice uvoznice na ozemlju pogodbenice izvoznice, ali na ozemlju tretje osebe.

[2] V tem členu „neavtomatični postopki za izdajanje dovoljenj“ pomenijo postopke za izdajanje dovoljenj, kadar se zavrne zahtevek vsem fizičnim in pravnim osebam, ki izpolnjujejo zahteve zadevne pogodbenice za uvedbo uvoznih ali izvoznih operacij, vključno z blagom, za katero veljajo postopki za izdajanje dovoljenj.

V ta namen so določbe iz pododstavkov (a), (b) in (c) tega odstavka vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del. Pogodbenici te določbe smiselno uporabljata za katere koli izvozne postopke za izdajanje dovoljenj.

3. Pogodbenici zagotovita, da se vsi postopki za izdajanje izvoznih dovoljenj uporabljajo nevtralno ter se izvajajo pošteno, pravično, nediskriminatorno in pregledno.

4. Pogodbenici postopke za izdajanje dovoljenj sprejmeta ali ohranita samo kot pogoj za uvoz na svoje ozemlje ali za izvoz iz svojega ozemlja v drugo pogodbenico, če ostali ustrezni postopki za dosego upravnega namena niso na voljo.

5. Pogodbenici ne sprejmeta ali ohranita neavtomatičnih postopkov za izdajanje uvoznih ali izvoznih dovoljenj, razen če je to potrebno za izvajanje ukrepa, ki je v skladu s tem sporazumom. Vsaka pogodbenica, ki sprejme neavtomatične postopke za izdajanje dovoljenj, jasno navede ukrep, ki se izvaja s takim postopkom za izdajanje dovoljenj.

6. Vsaka pogodbenica, ki uvede postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj ali te postopke spremeni, o tem obvesti Odbor za trgovino z blagom šestdeset dni pred objavo teh postopkov. To obvestilo mora vsebovati informacije iz člena 5 Sporazuma o izdajanju uvoznih dovoljenj.

7. Vsaka pogodbenica v šestdesetih dneh odgovori na vprašanja druge pogodbenice o vseh postopkih za izdajanje dovoljenj, ki jih pogodbenica, na katero je naslovljen zahtevek, namerava sprejeti oziroma jih je sprejela ali ohranila, kakor tudi o merilih za odobritev in/ali dodelitev uvoznih ali izvoznih dovoljenj.

ČLEN 2.12

Državna trgovinska podjetja

1. Pogodbenici potrjujeta svoje obstoječe pravice in obveznosti iz člena XVII GATT 1994, njegovih pojasnjevalnih opomb in dopolnilnih določb ter Dogovora o razlagi člena XVII Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini 1994 iz Priloge 1-A k Sporazumu STO, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

2. Pogodbenici lahko ena od druge zahtevata informacije, kot je določeno v pododstavkih 4(c) in 4(d) člena XVII Sporazuma GATT 1994.

ČLEN 2.13

Odprava sektorskih netarifnih ukrepov

1. Pogodbenici se zavezujeta, da bosta sprejeli dodatne zaveze glede sektorsko specifičnih netarifnih ukrepov za blago iz Priloge 2-B in Priloge 2-C (v nadaljnjem besedilu: sektorski prilogi). V ta namen lahko pogodbenici s sklepom Odbora za trgovino z blagom ti sektorski prilogi spremenita.

2. Na zahtevo katere koli pogodbenice pogodbenici začneta pogajanja z namenom razširitve obsega njunih zavez glede sektorsko specifičnih netarifnih ukrepov za blago.

ODDELEK D

POSEBNE IZJEME GLEDE BLAGA

ČLEN 2.14

Splošne izjeme

1. To poglavje pogodbenicama v ničemer ne preprečuje sprejemanja ukrepov v skladu s členom XX Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

2. Pogodbenici razumeta, da pogodbenica izvoznica, ki namerava sprejeti ukrepe, pred sprejetjem kakršnih koli ukrepov iz pododstavkov (i) in (j) člena XX GATT 1994, drugi pogodbenici predloži vse zadevne informacije, da se poišče rešitev, ki je sprejemljiva za obe pogodbenici. Pogodbenici se lahko dogovorita o kakršnih koli sredstvih, potrebnih za odpravo težav. Če se ne sporazumeta v 30 dneh, lahko pogodbenica izvoznica za izvoz zadevnega blaga sprejme ukrepe iz tega člena. Kadar je zaradi izjemnih in kritičnih okoliščin, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, predhodno zagotavljanje informacij ali pregleda onemogočeno, lahko pogodbenica, ki namerava uvesti ukrepe, nemudoma uporabi previdnostne ukrepe, ki so potrebni za obravnavo položaja, in o njih takoj obvesti drugo pogodbenico.

ODDELEK E

INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ČLEN 2.15

Odbor za trgovino z blagom

1. Odbor za trgovino z blagom, ustanovljen v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), se sestane na zahtevo pogodbenice ali Odbora za trgovino in obravnava vse zadeve iz tega poglavja, sestavljajo pa ga predstavniki pogodbenic.

2. Naloge odbora vključujejo:

(a) spremljanje izvajanja tega poglavja in prilog 2-A, 2-B in 2-C;

(b) spodbujanje trgovine z blagom med pogodbenicama, vključno s posvetovanji o pospeševanju in razširitvi obsega odprave tarif ter razširitvi obsega zavez glede netarifnih ukrepov iz tega sporazuma in po potrebi o drugih zadevah. Kot rezultat teh posvetovanj lahko Odbor s sklepom spremeni ali razširi priloge 2-A, 2-B in 2-C, kot je potrebno; ter

(c) obravnavanje tarifnih in netarifnih ukrepov glede trgovine z blagom med pogodbenicama ter, če je ustrezno, predložitev takih zadev v obravnavo Odboru za trgovino.

POGLAVJE III

TRGOVINSKA SREDSTVA

ODDELEK A

PROTIDAMPINŠKI IN IZRAVNALNI UKREPI

ČLEN 3.1

Splošne določbe

1. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti, ki izhajajo iz člena VI GATT 1994, Protidampinškega sporazuma in Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih ter uporabljata protidampinške in izravnalne ukrepe v skladu z določbami iz tega poglavja.

2. Pogodbenici se ob priznavanju dejstva, da se protidampinški in izravnalni ukrepi lahko zlorabijo za oviranje trgovine, strinjata, da:

(a) bi bilo treba take ukrepe uporabljati tako, da so v skladu z vsemi ustreznimi zahtevami STO, hkrati pa bi morali temeljiti na poštenem in preglednem sistemu; ter

(b) bi bilo treba pazljivo preučiti interese pogodbenice, zoper katero je treba uvesti takšen ukrep.

3. V tem oddelku se poreklo določa v skladu z nepreferencialnimi pravili pogodbenic o poreklu.

ČLEN 3.2

Preglednost in izmenjava informacij

1. Ko pristojni organi pogodbenice prejmejo ustrezno dokumentiran protidampinški zahtevek v zvezi z uvozom iz druge pogodbenice in najpozneje 15 dni pred začetkom preiskave, pogodbenica drugi pogodbenici pošlje pisno uradno obvestilo o prejemu zahtevka.

2. Ko pristojni organi pogodbenice prejmejo ustrezno dokumentiran zahtevek za izravnalno dajatev v zvezi z uvozom iz druge pogodbenice in sicer najpozneje petnajst dni pred začetkom preiskave, pogodbenica drugi pogodbenici pošlje pisno uradno obvestilo o prejemu zahtevka in ji omogoči posvetovanje o zahtevku s pristojnimi organi, da se pojasni dejansko stanje in doseže sporazumna rešitev. Pogodbenici si prizadevata, da nato ta posvetovanja čim prej opravita.

3. Obe pogodbenici takoj po uvedbi kakršnih koli začasnih ukrepov in v vsakem primeru pred dokončno ugotovitvijo zagotovita polno in smiselno razkritje vseh bistvenih dejstev in premislekov, ki so podlaga za odločanje o izvajanju ukrepov. To ne posega v člen 6.5 Protidampinškega sporazuma in člen 12.4 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih. Vsa razkritja so v pisni obliki, zainteresiranim stranem pa zagotavljajo dovolj časa za predložitev pripomb.

4. Vsaka zainteresirana stran ima možnost, da med preiskavami v zvezi s trgovinskimi sredstvi izrazi svoja stališča.

ČLEN 3.3

Pravilo nižje dajatve

Če se pogodbenica odloči uvesti protidampinško ali izravnalno dajatev, stopnja take dajatve ne preseže stopnje dampinga ali izravnalne subvencije, proti kateri se lahko uvede izravnalni ukrep, in mora biti nižja od stopnje dampinga ali izravnalnih subvencij, če je taka nižja dajatev primerna za odpravo škode v domači industriji.

ČLEN 3.4

Upoštevanje javnega interesa

Pogodbenica ne uporabi protidampinških ali izravnalnih ukrepov, če se lahko na podlagi informacij, ki so na voljo med preiskavo, jasno ugotovi, da uporaba takih ukrepov ni v javnem interesu. Javni interes upošteva stanje domače industrije, uvoznike in njihova reprezentativna združenja ter reprezentativne uporabnike in reprezentativne potrošniške organizacije, če so predložili pomembne informacije preiskovalnim organom.

ČLEN 3.5

Izvzetje iz dvostranskega mehanizma za reševanje sporov in mehanizma mediacije

Določbe tega oddelka ne veljajo za poglavje XIV (Reševanje sporov) in poglavje XV (Mehanizem mediacije).

ODDELEK B

GLOBALNI ZAŠČITNI UKREPI

ČLEN 3.6

Splošne določbe

1. Vsaka pogodbenica obdrži svoje pravice in obveznosti iz člena XIX GATT 1994, Sporazuma o zaščitnih ukrepih in člena 5 Sporazuma o kmetijstvu. Ta sporazum pogodbenicama ne daje dodatnih pravic ali nalaga dodatnih obveznosti v zvezi z ukrepi, sprejetimi v skladu s členom XIX GATT 1994 in Sporazumom o zaščitnih ukrepih, razen če je v tem oddelku določeno drugače.

2. Pogodbenici za isto blago hkrati ne smeta uporabiti:

(a) dvostranskega zaščitnega ukrepa ter

(b) ukrepa iz člena IX GATT 1994 in Sporazuma o zaščitnih ukrepih.

3. V tem oddelku se poreklo določa v skladu z nepreferencialnimi pravili pogodbenic o poreklu.

ČLEN 3.7

Preglednost

1. Ne glede na člen 3.6 (Splošne določbe) pogodbenica, ki začne preiskavo v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali namerava sprejeti zaščitne ukrepe, na zahtevo druge pogodbenice in pod pogojem da je to v temeljnem interesu slednje, takoj oziroma vsaj sedem dni pred dnevom začetka preiskave ali uvedbe ukrepov, pošlje *ad hoc* pisno obvestilo z vsemi zadevnimi informacijami, ki so privedle do začetka preiskave v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali uvedbo zaščitnih ukrepov, po potrebi vključno z začasnimi ugotovitvami in končnimi ugotovitvami preiskave. To ne posega v člen 3.2 Sporazuma o zaščitnih ukrepih.

2. Pri uvedbi zaščitnih ukrepov si pogodbenici prizadevata, da se uvedejo na način, ki najmanj vpliva na njuno dvostransko trgovino.

3. V odstavku 2, če ena pogodbenica meni, da so pravne zahteve za uvedbo dokončnih zaščitnih ukrepov izpolnjene, pogodbenica, ki namerava uporabiti takšne ukrepe, o tem obvesti drugo pogodbenico in omogoči, da se opravijo dvostranska posvetovanja. Če ni bila sprejeta nobena zadovoljiva rešitev v tridesetih dneh od prejema obvestila, lahko država uvoznica sprejme dokončne zaščitne ukrepe. Drugi pogodbenici je treba omogočiti možnost za posvetovanja, da se izmenjajo stališča o informacijah iz odstavka 1.

ČLEN 3.8

Izvzetje iz dvostranskega mehanizma za reševanje sporov in mehanizma mediacije

Določbe tega oddelka ne veljajo za poglavje XIV (Reševanje sporov) in poglavje XV (Mehanizem mediacije).

ODDELEK C

DVOSTRANSKA ZAŠČITNA KLAVZULA

ČLEN 3.9

Opredelitev pojmov

V tem oddelku:

(a) se pojma „resna škoda“ in „tveganje za nastanek resne škode“ razlagata v skladu s členom 4.1(a) in (b) Sporazuma o zaščitnih ukrepih. V ta namen je člen 4.1(a) in (b) Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del; ter

(b) „prehodno obdobje“ pomeni obdobje desetih let od začetka veljavnosti tega sporazuma.

ČLEN 3.10

Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa

1. Če se blago s poreklom iz pogodbenice zaradi zmanjšanja ali odprave carine v skladu s tem sporazumom uvaža na ozemlje druge pogodbenice v takih povečanih količinah, v absolutnem smislu ali glede na domačo proizvodnjo, in pod takimi pogoji, da povzroča resno škodo ali pomeni tveganje za nastanek resne škode za domačo industrijo, ki proizvaja podobno ali neposredno konkurenčno blago, lahko pogodbenica uvoznica, samo v prehodnem obdobju, sprejme ukrepe iz odstavka 2 v skladu s pogoji in postopki iz tega oddelka.

2. Pogodbenica uvoznica lahko sprejme dvostranski zaščitni ukrep:

(a) s katerim se ustavi nadaljnje zniževanje carinske stopnje za zadevno blago, določene v Prilogi 2-A; ali

(b) s katerim se carinska stopnja za blago zviša na raven, ki ne presega stopnje, nižje od:

(i) carinske stopnje po načelu države z največjimi ugodnostmi za blago, veljavne ob uvedbi ukrepa; ali

(ii) osnovne carinske stopnje, določene v seznamih iz Priloge 2-A v skladu z odstavkom 2 člena 2.6 (Zmanjšanje in/ali odprava carin na uvoz).

ČLEN 3.11

Pogoji in omejitve

1. Pogodbenica drugo pogodbenico pisno obvesti o začetku preiskave iz odstavka 2 in se z njo vnaprej posvetuje toliko časa pred uporabo dvostranskega zaščitnega ukrepa, kolikor je to izvedljivo, da:

(a) se pregledajo informacije, pridobljene med preiskavo, in ugotovi, ali so pogoji iz tega člena izpolnjeni;

(b) se izmenjajo stališča o ukrepu in njegova ustreznost glede na cilje tega oddelka, da se odpravi resna škoda ali tveganje za nastanek resne škode za domačo industrijo zaradi povečanja uvoza, kot je določeno v odstavku 1 člena 3.10 (Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa); ter

(c) se izmenjajo predhodna stališča o nadomestilu iz člena 3.13 (Nadomestila).

2. Pogodbenica uporabi dvostranski zaščitni ukrep samo na podlagi preiskave, ki jo opravijo njeni pristojni organi v skladu s členi 3, 4.2(a) in 4.2(c) Sporazuma o zaščitnih ukrepih, in v ta namen so členi 3, 4.2(a) in 4.2(c) Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del.

3. Ugotavljanje iz člena 3.10 (Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa) se ne opravi, razen če preiskava na podlagi objektivnih dokazov pokaže, da obstaja vzročna zveza med povečanim uvozom iz druge pogodbenice in resno škodo oziroma tveganjem za nastanek take škode. S tem v zvezi je treba ustrezno upoštevati druge dejavnike, vključno z uvozom enakega izdelka iz drugih držav.

4. Pogodbenici zagotovita, da njuni pristojni organi vsako tako preiskavo opravijo v enem letu po datumu njenega začetka.

5. Pogodbenici ne smeta uporabljati dvostranskega zaščitnega ukrepa, kot je določen v odstavku 1 člena 3.10 (Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa):

(a) razen v takem obsegu in tako dolgo, kot je to potrebno za preprečitev ali odpravo resne škode in olajšanje prilagoditve;

(b) več kot dve leti, vendar se obdobje lahko podaljša za največ dve leti, če pristojni organi pogodbenice uvoznice v skladu s postopki iz tega člena ugotovijo, da je ukrep še naprej potreben za preprečitev ali odpravo resne škode ali olajšanje prilagoditev in da obstajajo dokazi o prilagajanju industrije, pod pogojem da skupno obdobje izvajanja zaščitnega ukrepa, vključno z obdobjem začetnega izvajanja in vsakim njegovim podaljšanjem, ni daljše od štirih let; ali

(b) po koncu prehodnega obdobja, razen s soglasjem druge pogodbenice.

6. Noben ukrep se ne sme ponovno uporabiti za uvoz enakega blaga v prehodnem obdobju, razen če se obdobje, ki je enako polovici obdobja, v katerem se je uporabljal zaščitni ukrep, izteklo. V tem primeru se odstavek 3 člena 3.13 (Nadomestila) ne uporablja.

7. Ko pogodbenica preneha izvajati dvostranski zaščitni ukrep, je carinska stopnja tista stopnja, ki bi bila v skladu z njenim seznamom iz Priloge 2-A veljavna, če se ukrep ne bi izvajal.

ČLEN 3.12

Začasni ukrepi

1. V kritičnih okoliščinah, kadar bi odlašanje povzročilo škodo, ki bi se težko odpravila, lahko pogodbenica začasno izvaja dvostranski zaščitni ukrep po predhodni ugotovitvi, da obstajajo jasni dokazi, da se je uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice povečal zaradi zmanjšanja ali odprave carine v skladu s tem sporazumom ter da tak uvoz povzroča resno škodo ali tveganje za nastanek resne škode za domačo industrijo. Noben začasni ukrep ne traja več kot 200 dni, pogodbenica pa v tem času izpolnjuje zahteve iz odstavkov 2 in 3 člena 3.11 (Pogoji in omejitve). Pogodbenica takoj povrne vsako povišanje tarife, če se med preiskavo iz odstavka 2 člena 3.11 (Pogoji in omejitve) ne ugotovi, da so zahteve iz člena 3.10 (Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa) izpolnjene. Trajanje kakršnega koli začasnega ukrepa se šteje kot del obdobja iz odstavka 5(b) člena 3.11(Pogoji in omejitve).

2. Če pogodbenica sprejme ukrep na podlagi tega člena, pogodbenica pisno obvesti drugo pogodbenico pred sprejetjem takega ukrepa ter začne posvetovanja z njo takoj po sprejetju takega ukrepa.

ČLEN 3.13

Nadomestila

1. Pogodbenica, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, se posvetuje z drugo pogodbenico, da se dogovorita o ustreznem nadomestilu za liberalizacijo trgovine v obliki koncesij z enakovrednimi učinki na trgovino ali o enakovrednih dodatnih dajatvah, ki se pričakujejo kot rezultat zaščitnega ukrepa. Pogodbenica zagotovi možnost za taka posvetovanja najpozneje trideset dni po uporabi dvostranskega zaščitnega ukrepa.

2. Če v tridesetih dneh od začetka posvetovanja iz odstavka 1 ni dosežen dogovor o nadomestilu za liberalizacijo trgovine, lahko pogodbenica, katere blago je predmet zaščitnega ukrepa, prekine uporabo enakovredne koncesije za pogodbenico, ki uporablja zaščitni ukrep. Pogodbenica izvoznica pisno obvesti drugo pogodbenico najmanj trideset dni pred prekinitvijo uporabe koncesij na podlagi tega odstavka.

3. Pravica do prekinitve uporabe iz odstavka 2 se ne uveljavlja v prvih 24 mesecih veljavnosti dvostranskega zaščitnega ukrepa, pod pogojem da je zaščitni ukrep v skladu z določbami iz tega sporazuma.

POGLAVJE IV

TEHNIČNE OVIRE V TRGOVINI

ČLEN 4.1

Cilji

Cilj tega poglavja je olajšati in povečati trgovino z blagom med pogodbenicama z zagotavljanjem okvira za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepotrebnih ovir za trgovino v okviru Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.

ČLEN 4.2

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. To poglavje se uporablja za pripravo, sprejetje in uporabo vseh standardov, tehničnih predpisov in postopkov za ugotavljanje skladnosti, kot so opredeljeni v Prilogi 1 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, ki lahko vplivajo na trgovino z blagom med pogodbenicama, ne glede na poreklo tega blaga.

2. Ne glede na odstavek 1 se to poglavje ne uporablja za:

(a) nakup specifikacij, ki jih pripravijo vladni organi za potrebe lastne proizvodnje ali porabe; ali

(b) sanitarne in fitosanitarne ukrepe, kot so opredeljeni v Prilogi A k Sporazumu o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, ki so zajeti v poglavju V tega sporazuma.

3. V tem poglavju se uporablja opredelitev pojmov iz Priloge 1 k Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini.

ČLEN 4.3

Potrditev Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini

Pogodbenici potrjujeta svoje obstoječe medsebojne pravice in obveznosti iz Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, ki je smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

ČLEN 4.4

Skupno sodelovanje

1. Pogodbenici okrepita sodelovanje na področju standardov, tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti za izboljšanje vzajemnega razumevanja njunih sistemov in olajšanja dostopa do njunih trgov.

2. Pogodbenici skušata opredeliti in razviti pobude na področju regulativnega sodelovanja, ki ustrezajo določenemu vprašanju ali sektorju, ki lahko vključujejo, niso pa omejeni na:

(a) izmenjavo informacij in izkušenj o pripravi in uporabi svojih tehničnih predpisov in uporabi dobre regulativne prakse;

(b) kadar je to ustrezno, poenostavitev tehničnih predpisov, standardov in postopkov ugotavljanja skladnosti;

(c) izogibanje nepotrebnim odstopanjem pri njunih pristopih do tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti ter prizadevanje za možnost uskladitve ali prilagoditve tehničnih predpisov z mednarodnimi standardi;

(d) spodbujanje sodelovanja med njunimi organi, javnimi ali zasebnimi, pristojnimi za meroslovje, standardizacijo, preskušanje, certificiranje in akreditacijo;

(e) zagotavljanje učinkovite interakcije med regulativnimi organi na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni, na primer s posredovanjem poizvedb pogodbenice ustreznim regulativnim organom; ter

(f) izmenjavo informacij o razvoju v zadevnih regionalnih in multilateralnih forumih v zvezi s standardi, tehničnimi predpisi in postopki ugotavljanja skladnosti.

3. Pogodbenica na zahtevo ustrezno preuči predloge druge pogodbenice glede sodelovanja pod pogoji iz tega poglavja.

ČLEN 4.5

Standardi

1. Pogodbenici potrjujeta svoje obveznosti iz člena 4.1 Sporazuma o tehničnih omejitvah v trgovini za zagotovitev, da njuni organi za standardizacijo sprejmejo in spoštujejo Kodeks dobre prakse za pripravo, sprejetje in uporabo standardov iz Priloge 3 k Sporazumu o tehničnih omejitvah v trgovini.

2. Zaradi uskladitve standardov v čim večjem obsegu pogodbenici spodbujata svoje organe za standardizacijo, kot tudi regionalne organe za standardizacijo, katerih članice so same ali njuni organi za standardizacijo, da pri dejavnostih mednarodne standardizacije sodelujejo z ustreznimi organi za standardizacijo druge pogodbenice.

3. Pogodbenici se zavežeta, da si bosta izmenjevali informacije o:

(a) uporabi standardov v zvezi s tehničnimi predpisi;

(b) postopkih standardizacije in obsegu uporabe mednarodnih ali regionalnih standardov kot osnove za svoje nacionalne standarde ter

(c) sporazumih o sodelovanju, ki jih katera koli od njiju izvaja v zvezi s standardizacijo, če se informacije lahko dajo na voljo javnosti.

ČLEN 4.6

Tehnični predpisi

Pogodbenici se strinjata, da bosta v največji možni meri uporabili dobro regulativno prakso za pripravo, sprejetje in uporabo tehničnih predpisov, kakor je določeno v Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini, vključno:

(a) pri razvijanju tehničnih predpisov, da se med drugim upošteva učinek predvidenih tehničnih predpisov ter razpoložljivih regulativnih in neregulativnih alternativnih možnosti predlaganim tehničnim predpisom, ki lahko izpolnijo legitimne cilje pogodbenice;

(b) v skladu s členom 2.4 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, da se v največji možni meri uporabijo ustrezni mednarodni standardi kot podlaga za njihove tehnične predpise, razen če bi bili takšni mednarodni standardi neučinkovito ali neustrezno sredstvo za uresničevanje zastavljenih legitimnih ciljev; kadar mednarodni standardi niso bili uporabljeni kot podlaga, da se na zahtevo druge pogodbenice pojasnijo razlogi, zakaj se ti standardi štejejo za neustrezne ali neučinkovite za dosego zastavljenega cilja; ter

(c) v skladu s členom 2.8 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, da se, kadar je to primerno, določijo tehnični predpisi, ki temeljijo na zahtevah izdelka z vidika zmogljivosti, ne pa z vidika oblikovnih ali opisnih značilnosti.

ČLEN 4.7

Postopki ugotavljanja skladnosti

1. Pogodbenici priznavata, da obstaja širok obseg mehanizmov za lažje sprejemanje rezultatov ugotavljanja skladnosti, ki vključujejo:

(a) zaupanje pogodbenice uvoznice v dobaviteljevo izjavo o skladnosti;

(b) sporazume o vzajemnem sprejemanju rezultatov postopkov ugotavljanja skladnosti v zvezi s posebnimi tehničnimi predpisi, ki jih opravljajo organi s sedežem na ozemlju druge pogodbenice,

(c) uporabo postopkov akreditiranja pri izbiri organov za ugotavljanje skladnosti;

(d) določitev organov za ugotavljanje skladnosti, vključno z organi s sedežem na ozemlju druge pogodbenice, na vladni ravni;

(e) enostransko priznanje rezultatov ugotavljanja skladnosti, opravljenega na ozemlju pogodbenice, s strani druge pogodbenice;

(f) prostovoljne sporazume med organi za ugotavljanje skladnosti na ozemlju obeh pogodbenic ter

(g) uporabo regionalnih ali mednarodnih večstranskih sporazumov in dogovorov o medsebojnem priznavanju, katerih podpisnici sta pogodbenici.

2. Pogodbenici se ob upoštevanju zlasti zgoraj navedenega zavežeta:

(a) da bosta izboljšali izmenjavo informacij o teh in podobnih mehanizmih za lažje sprejemanje rezultatov ugotavljanja skladnosti;

(b) da bosta izmenjavali informacije o merilih za izbiro ustreznih postopkov ugotavljanja skladnosti za določene izdelke ter v skladu s členom 5.1.2 Sporazuma o tehničnih omejitvah v trgovini zahtevali, da postopki ugotavljanja skladnosti niso strožji ali pa se ne uporabljajo strožje, kot je potrebno, da pogodbenica uvoznica pridobi ustrezno zaupanje, da so izdelki v skladu z veljavnimi tehničnimi predpisi ali standardi, pri čemer je treba upoštevati tveganja, ki bi nastala zaradi neskladnosti;

(c) da si bosta izmenjavali informacije o politiki akreditiranja ter preučili, kako najbolje uporabiti mednarodne standarde za akreditiranje in mednarodne sporazume, ki vključujejo organe pogodbenic za akreditiranje, na primer prek mehanizmov Mednarodnega združenja za akreditacijo laboratorijev in Mednarodnega akreditacijskega foruma; ter

(d) da zagotovita, da gospodarski subjekt lahko izbira med dvema ali več organi za ugotavljanje skladnosti, če jih pogodbenica pooblasti za izvajanje postopkov ugotavljanja skladnosti, potrebnih za dajanje izdelka na trg.

3. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo obveznost iz člena 5.2.5 Sporazuma o tehničnih omejitvah v trgovini, da so pristojbine za obvezno ugotavljanje skladnosti uvoženih izdelkov pravične glede na kakršne koli pristojbine, ki se zaračunajo za ugotavljanje skladnosti podobnih izdelkov nacionalnega porekla ali izdelkov s poreklom iz katere koli druge države, ob upoštevanju stroškov komunikacije, prevoza in drugih stroškov, do katerih pride zaradi različnih lokacij obratov vložnika in organa za ugotavljanje skladnosti.

4. Na zahtevo katere koli pogodbenice se lahko pogodbenici dogovorita za začetek posvetovanj z namenom opredelitve sektorskih pobud v zvezi z uporabo postopkov ugotavljanja skladnosti ali lajšanja sprejemanja rezultatov ugotavljanja skladnosti, ki so primerni za zadevne sektorje. Pogodbenica, ki predloži zahtevo, jo mora utemeljiti z ustreznimi informacijami o tem, kako bi te sektorske pobude olajšale trgovino med pogodbenicama. Pri teh posvetovanjih se lahko upoštevajo vsi mehanizmi iz odstavka 1. Kadar pogodbenica odkloni tako zahtevo druge pogodbenice, na zahtevo razloži svoje razloge.

ČLEN 4.8

Preglednost

Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje obveznosti glede preglednosti iz Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini v zvezi s pripravo, sprejetjem in uporabo standardov, tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti ter se dogovorita:

(a) da se upoštevajo stališča druge pogodbenice in brez razlikovanja zagotovijo ustrezne priložnosti za drugo pogodbenico in njene zainteresirane strani, da dajo pripombe, kadar je del postopka priprave tehničnega predpisa na voljo za javno posvetovanje;

(b) da se v primeru uradnega obvestila v skladu s členom 2.9 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, drugi pogodbenici zagotovi vsaj šestdeset dni po obvestilu, da predloži pisne pripombe na predlog in, kadar je primerno, ustrezno obravnava utemeljene zahteve za podaljšanje obdobja za pripombe;

(c) da zagotovita dovolj časa med objavo in začetkom veljavnosti tehničnih predpisov, tako da se gospodarski subjekti druge pogodbenice lahko prilagodijo, razen ob nenadnih težavah ali tveganju za nastanek nenadnih težav v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo; ter

(d) da se drugi pogodbenici ali njenim gospodarskim subjektom zagotovijo ustrezne informacije s področja tehničnih predpisov, standardov in postopkov za ugotavljanje skladnosti (na primer prek javne spletni strani, če je na voljo) ter se sporočijo, če je to primerno in na voljo, pisna navodila v zvezi z izpolnjevanjem vseh tehničnih predpisov, na zahtevo in brez nepotrebnega odlašanja.

ČLEN 4.9

Nadzor trga

Pogodbenici se zavežeta, da si bosta izmenjevali informacije o nadzoru trga in o izvršilnih dejavnostih.

ČLEN 4.10

Označevanje in etiketiranje

1. Pogodbenici navajata, da v skladu z odstavkom 1 v Prilogi 1 k Sporazumu o tehničnih omejitvah v trgovini tehnični predpis lahko vključuje ali obravnava izključno zahteve za označevanje ali etiketiranje, in se strinjata, da bosta, kadar tehnični predpis vsebuje obvezno označevanje ali etiketiranje, zagotovili, da se tehnični predpisi ne pripravljajo z namenom ali učinkom nepotrebnega oviranja mednarodne trgovine in da ne smejo bolj omejevati trgovine, kot je to potrebno za doseganje legitimnega cilja, kakor je navedeno v členu 2.2 Sporazuma o tehničnih omejitvah v trgovini.

2. Pogodbenici se strinjata, da kadar pogodbenica zahteva obvezno označevanje ali etiketiranje izdelkov:

(a) si pogodbenica prizadeva omejiti svoje zahteve samo na tiste, ki so pomembne za potrošnike ali uporabnike izdelka ali za navajanje skladnosti izdelka z obveznimi zahtevami;

(b) lahko pogodbenica določi informacije, ki jih je treba navesti na etiketi, in lahko zahteva skladnost z nekaterimi regulativnimi zahtevami za pritrditev etikete, vendar ne zahteva nobene predhodne odobritve ali certificiranja etiket in oznak kot predpogoj za prodajo izdelkov na trgu, razen če je to potrebno zaradi tveganja, ki ga ima izdelek za zdravje ali življenje ljudi, živali ali rastlin;

(c) če pogodbenica zahteva, da gospodarski subjekti uporabljajo enkratno identifikacijsko številko, pogodbenica zadevnim gospodarskim subjektom brez nepotrebnega odlašanja in na nediskriminatoren način izda tako številko;

(d) če navedbe niso zavajajoče, protislovne ali dvoumne glede informacij, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga, pogodbenica dovoli:

(i) informacije v drugih jezikih poleg informacij v jeziku, ki ga zahteva pogodbenica uvoznica blaga;

(ii) mednarodno sprejete nomenklature, piktograme, simbole ali grafične prikaze;

(iii) dodatne informacije ob tistih, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga;

(e) pogodbenici sprejmeta, da se etiketiranje, vključno s ponovnim etiketiranjem in popravki na etiketah po potrebi izvede v odobrenih prostorih (npr. v carinskih skladiščih ob uvozu) v pogodbenici uvoznici pred razdelitvijo in prodajo izdelka kot alternativa etiketiranju v kraju izvora, razen če je treba takšno etiketiranje izvesti v kraju izvora zaradi javnega zdravja ali varnosti; ter

(f) si pogodbenica prizadeva namesto oznak ali etiket, fizično pritrjenih na izdelek, sprejeti začasne ali odstranljive etikete oziroma označevanje ali etiketiranje v spremni dokumentaciji, kadar meni, da s tem niso ogroženi legitimni cilji iz Sporazuma o tehničnih omejitvah v trgovini.

3. Brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenic v skladu s Sporazumom STO se odstavek 2 uporablja za kmetijske proizvode, industrijske izdelke in predelane kmetijske živilske proizvode, vključno s pijačami in žganimi pijačami.

ČLEN 4.11

Kontaktne točke

Naloge kontaktne točke, imenovane v skladu s členom 13.4 (Poizvedbe in kontaktne točke), vključujejo:

(a) spremljanje izvajanja in uporabe tega poglavja;

(b) takojšnjo obravnavo vsakega vprašanja druge pogodbenice v zvezi s pripravo, sprejetjem, uporabo ali izvrševanjem standardov, tehničnih predpisov ali postopkov ugotavljanja skladnosti;

(c) krepitev sodelovanja pri pripravi in izboljševanju standardov, tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti;

(d) izmenjavo informacij o standardih, tehničnih predpisih in postopkih za ugotavljanje skladnosti;

(e) po potrebi olajševanje dejavnosti sodelovanja v skladu z odstavkom 2 člena 4.4 (Skupno sodelovanje) ter

(f) pripravo za ustanovitev *ad hoc* delovnih skupin na zahtevo ene od pogodbenic, da se raziščejo možnosti olajševanja trgovine med pogodbenicama.

ČLEN 4.12

Končne določbe

1. Pogodbenici lahko v Odboru za trgovino z blagom, ustanovljenem v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), razpravljata o vseh izvedbenih ureditvah, ki izhajajo iz tega poglavja. Pogodbenici lahko s sklepom v navedenem odboru sprejmeta izvedbene ukrepe, potrebne v ta namen.

2. Pogodbenici sprejmeta dodatne zaveze glede sektorsko specifičnih netarifnih ukrepov za blago iz Priloge 4-A in dodatkov, ki se nanašajo nanjo.

POGLAVJE V

SANITARNI IN FITOSANITARNI UKREPI

ČLEN 5.1

Cilji

Cilji tega poglavja so:

(a) varovati življenje ali zdravje ljudi, živali ali rastlin na ozemlju obeh pogodbenic, pri tem pa olajševati trgovino med pogodbenicama na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov (v nadaljnjem besedilu: sanitarni in fitosanitarni ukrepi);

(b) sodelovati pri nadaljnjem izvajanju Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih ter

(c) zagotoviti sredstva za izboljšanje komunikacije, sodelovanja in reševanja vprašanj glede izvajanja sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, ki vplivajo na trgovino med pogodbenicama.

ČLEN 5.2

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe pogodbenic, ki lahko neposredno ali posredno vplivajo na trgovino med pogodbenicama.

2. To poglavje se uporablja tudi za sodelovanje med pogodbenicama na področju dobrega počutja živali, ki so v skupnem interesu pogodbenic.

3. To poglavje v ničemer ne posega v pravice pogodbenic iz Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini v zvezi z ukrepi, ki niso predmet tega poglavja.

ČLEN 5.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

1. Uporablja se opredelitev pojmov iz Priloge A k Sporazumu o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih.

2. Pogodbenici se lahko dogovorita o drugih opredelitvah za uporabo tega poglavja ob upoštevanju pojmovnikov in opredelitve ustreznih mednarodnih organizacij, kot sta Codex Alimentarius Komisije (v nadaljnjem besedilu: Codex Alimentarius) in Svetovna organizacija za zdravje živali (v nadaljnjem besedilu: OIE), ter v okviru Mednarodne konvencije o varstvu rastlin (v nadaljevanju: IPPC).

ČLEN 5.4

Pravice in obveznosti

Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje pravice in obveznosti iz Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih.

ČLEN 5.5

Pristojni organi

Pristojni organi pogodbenic, odgovorni za izvajanje tega poglavja, so določeni v Prilogi 5-A. Pogodbenici se medsebojno obvestita o kakršni koli spremembi v zvezi s temi pristojnimi organi.

ČLEN 5.6

Splošna načela

Pri izvajanju tega poglavja pogodbenici:

(a) zagotovita skladnost sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov z načeli iz člena 3 Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih;

(b) ne bosta uporabljali sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov za ustvarjanje neupravičenih ovir v trgovini;

(c) zagotovita, da se postopki iz tega poglavja izvedejo in dokončajo brez nepotrebnih zamud ter da se ti postopki ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo druge pogodbenice, v kateri obstajajo enaki ali podobni pogoji; ter

(d) ne uporabljata niti postopkov iz pododstavka (c) niti zahtev po dodatnih informacijah z namenom zavlačevanja dostopa do njunih trgov, ne da bi pri tem imeli znanstveno ali tehnično utemeljitev.

ČLEN 5.7

Uvozne zahteve

1. Uvozne zahteve pogodbenice se uporabljajo za celotno ozemlje druge pogodbenice.

2. Pogodbenica izvoznica zagotovi, da izdelki, izvoženi v pogodbenico uvoznico, izpolnjujejo sanitarne in fitosanitarne zahteve pogodbenice uvoznice.

3. Pogodbenica uvoznica zagotovi, da se njene uvozne zahteve za izdelke, uvožene iz pogodbenice izvoznice, uporabljajo na sorazmeren in nediskriminatoren način.

4. Vse pristojbine za postopke za izdelke, uvožene iz pogodbenice izvoznice, morajo biti pravične v primerjavi s kakršnimi koli pristojbinami, ki se zaračunavajo za podobne domače izdelke, in ne smejo biti višje od dejanskih stroškov storitve.

5. Pogodbenica uvoznica ima pravico do izvajanja pregledov ob uvozu izdelkov, uvoženih iz pogodbenice izvoznice za namene izvajanja sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.

6. Pregledi ob uvozu, ki se opravljajo za izdelke, uvožene iz pogodbenice izvoznice, temeljijo na sanitarnih in fitosanitarnih tveganjih, povezanih s takšnim uvozom. Izvajajo se brez nepotrebnega odlašanja in s čim manjšim vplivom na trgovino med pogodbenicama.

7. Pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici na zahtevo slednje zagotovi informacije o pogostosti pregledov ob uvozu, opravljenih na izdelkih iz pogodbenice izvoznice. Pogodbenica uvoznica lahko po potrebi spremeni pogostost fizičnih pregledov pošiljk zaradi (i) preverjanja, (ii) pregledov ob uvozu, ali (iii) vzajemnega sporazuma med pogodbenicama, tudi po posvetovanjih, določenih v tem poglavju.

8. Če pregledi ob uvozu pokažejo, da izdelki niso skladni z ustreznimi uvoznimi zahtevami pogodbenice uvoznice, bi moral biti vsak ukrep, ki ga sprejme pogodbenica uvoznica, sorazmeren s sanitarnim in fitosanitarnim tveganjem, ki je povezano z uvozom neskladnega izdelka.

ČLEN 5.8

Preverjanja

1. Da se doseže in ohrani zaupanje v učinkovito izvajanje tega poglavja, ima pogodbenica uvoznica pravico, da kadarkoli opravi preverjanja, vključno:

(a) s preveritvenimi obiski v pogodbenici izvoznici, da v skladu z ustreznimi mednarodnimi standardi, smernicami in priporočili iz Codex Alimentarius, OIE in IPPC preveri celoten sistem nadzora in certificiranja pristojnih organov pogodbenice izvoznice ali del njega; ter

(b) z zahtevo po informacijah iz pogodbenice izvoznice o njenem sistemu nadzora in certificiranja ter pridobivanjem rezultatov kontrol, ki se izvajajo v skladu s tem sistemom.

2. Pogodbenica uvoznica s pogodbenico izvoznico deli rezultate in ugotovitve preverjanj, opravljenih v skladu z odstavkom 1. Pogodbenica uvoznica lahko te rezultate javno objavi.

3. Če se pogodbenica uvoznica odloči, da bo opravila preveritveni obisk v pogodbenici izvoznici, pogodbenica uvoznica slednjo obvesti o svojem preveritvenem obisku vsaj šestdeset koledarskih dni, preden se začne preveritveni obisk, razen v nujnih primerih ali če se pogodbenici dogovorita drugače. Pogodbenici se dogovorita o kakršni koli spremembi takega obiska.

4. Stroške, nastale pri izvajanju preverjanja celotnega sistema nadzora ali certificiranja pristojnih organov druge pogodbenice ali le njegovega dela in kakršne koli kontrole posameznih obratov, nosi pogodbenica uvoznica.

5. Pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici zagotovi informacije o preverjanju v pisni obliki v šestdesetih koledarskih dneh. Pogodbenica izvoznica ima na voljo 45 koledarskih dni, da pošlje pripombe o takih informacijah. Pripombe pogodbenice izvoznice se priložijo in po potrebi vključijo v dokument s končnimi rezultati.

6. Ne glede na odstavek 5 pogodbenica uvoznica, če se med preverjanjem ugotovi znatno tveganje za življenje ali zdravje ljudi, živali ali rastlin, v najkrajšem možnem času in v vsakem primeru v desetih koledarskih dneh po koncu preverjanja o tem obvesti pogodbenico izvoznico.

ČLEN 5.9

Olajševanje trgovine

1. Kadar pogodbenica uvoznica zahteva preverjanje na kraju samem, da se odobri uvoz določene kategorije ali kategorij proizvodov živalskega izvora iz pogodbenice izvoznice, se uporablja naslednje:

(a) s preverjanjem se oceni sistem nadzora in certificiranja pogodbenice izvoznice v skladu s členom 5.8 (Preverjanja) in upoštevajo vse zadevne pisne informacije, ki jih na zahtevo predloži pogodbenica izvoznica; ter

(b) če so rezultati preverjanja sistema nadzora in certificiranja zadovoljivi, pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v pisni obliki obvesti o pozitivnih rezultatih preverjanja. V tem primeru predložene informacije lahko navajajo tudi, da je pogodbenica uvoznica odobrila ali bo odobrila uvoz posebne kategorije ali kategorij izdelkov; ali

(c) če rezultati preverjanja sistema nadzora in certificiranja niso zadovoljivi, pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v pisni obliki obvesti o rezultatu preverjanja. V tem primeru informacije zajemajo eno od naštetega:

(i) pogoje, vključno s pogoji glede sistema nadzora in certificiranja pogodbenice izvoznice, ki jih mora pogodbenica izvoznica še izpolniti, da bo lahko pogodbenica uvoznica odobrila uvoz določene kategorije ali kategorij proizvodov živalskega porekla;

(ii) navedbo dejstva, da se lahko določenim obratom za proizvode živalskega izvora dovoli izvoz v pogodbenico uvoznico, če je zagotovljena skladnost z ustreznimi uvoznimi zahtevami člena 5.7 (Uvozne zahteve); ali

(iii) izjavo, da pogodbenica uvoznica ni odobrila uvoza določene kategorije ali kategorij izdelkov iz pogodbenice izvoznice.

2. Kadar pogodbenica uvoznica odobri uvoz določene kategorije ali kategorij proizvodov živalskega izvora iz odstavka 1(b), lahko pogodbenica izvoznica pogodbenici uvoznici pošlje seznam posameznih obratov, ki izpolnjujejo zahteve pogodbenice uvoznice, zlasti v skladu s členom 5.7 (Uvozne zahteve) in členom 5.8 (Preverjanja). Poleg tega

(a) pogodbenica uvoznica na zahtevo pogodbenice izvoznice odobri posamezne obrate iz odstavka 3 Priloge 5-B, ki imajo sedež na ozemlju pogodbenice izvoznice, brez predhodnega inšpekcijskega pregleda posameznih obratov. Ko pogodbenica izvoznica predloži prošnjo za odobritev, pogodbenici uvoznici zagotovi vse informacije, ki jih ta zahteva za zagotovitev skladnosti z ustreznimi zahtevami, vključno s tistimi iz člena 5.7 (Uvozne zahteve). Odobritev pogodbenice uvoznice mora biti v skladu s pogoji iz Priloge 5-B in se omeji na tiste kategorije proizvodov, za katere je uvoz dovoljen;

(b) po odobritvi posameznega obrata iz pododstavka 2(a) pogodbenica uvoznica sprejme potrebne zakonodajne ali upravne ukrepe v skladu s svojimi veljavnimi pravnimi in upravnimi postopki, da se dovoli uvoz v štiridesetih koledarskih dneh od prejema prošnje pogodbenice izvoznice, skupaj z informacijami, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica, da se zagotovi skladnost z ustreznimi zahtevami, vključno s tistimi iz člena 5.7 (Uvozne zahteve); ter

(c) pogodbenica uvoznica obvesti pogodbenico izvoznico o sprejetju ali zavrnitvi vseh posameznih obratov iz odstavka 2(a) in po potrebi navede razloge za zavrnitev.

ČLEN 5.10

Ukrepi v zvezi z zdravjem živali in rastlin

1. Pogodbenici priznavata pojem območij brez škodljivcev ali brez bolezni ter območij, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni, v skladu s standardi, smernicami ali priporočili Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, OIE in IPPC. Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe iz člena 5.15 (Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe) lahko določi dodatne podrobnosti za postopek priznavanja takih območij, vključno s postopki priznavanja takih območij, kadar je prišlo do izbruha, pri čemer se upoštevajo vsi ustrezni standardi, smernice ali priporočila Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, OIE in IPPC.

2. Pogodbenici pri opredelitvi območij brez škodljivcev ali brez bolezni ter območij, kjer škodljivci in bolezni niso močno razširjeni, upoštevata dejavnike, kot so geografski položaj, ekosistemi, epidemiološki nadzor ter učinkovitost sanitarnega ali fitosanitarnega nadzora na takih območjih.

3. Pogodbenici tesno sodelujeta pri opredeljevanju območij brez škodljivcev ali brez bolezni ali območij, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni, da okrepita zaupanje v postopke, ki jih uporablja vsaka od njiju za opredeljevanje takih območij. Pri sprejemanju opredelitve takih območij s strani pogodbenice izvoznice pogodbenica uvoznica zdravstveno stanje živali in rastlin pogodbenice izvoznice ali njenih delov načeloma opredeli na podlagi informacij pogodbenice izvoznice v skladu s standardi, smernicami in priporočilih Sporazuma o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, OIE in IPPC.

4. Če pogodbenica uvoznica opredelitve pogodbenice izvoznice ne sprejme, navede razloge za to in se pripravi na posvetovanja.

5. Pogodbenica izvoznica, ki trdi, da so določena območja na njihovih ozemljih območja brez škodljivcev ali brez bolezni ali območja, kjer bolezni ali škodljivci niso močno razširjeni, zagotovi ustrezne dokaze, da pogodbenici uvoznici objektivno pokaže, da taka območja brez škodljivcev ali brez bolezni ali območja, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni, obstajajo ter da obstaja verjetnost, da bodo taka tudi ostala. V ta namen se pogodbenici uvoznici na zahtevo zagotovi ustrezen dostop zaradi pregleda, preskušanja in drugih zadevnih postopkov.

6. Pogodbenice priznavajo načelo OIE o kompartmentalizaciji in načelo IPPC o neokuženih proizvodnih obratih. Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe iz člena 5.15 (Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe) bo ocenil vsa priporočila OIE in IPPC, ki bodo v prihodnosti izdana s tem v zvezi, ter bo glede na to lahko podal svoje priporočilo.

ČLEN 5.11

Preglednost in izmenjava informacij

1. Pogodbenici:

(a) si prizadevata za preglednost pri sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, ki se uporabljajo za trgovino, in zlasti tistih iz člena 5.7 (Uvozne zahteve), ki se uporabljajo za uvoz iz druge pogodbenice;

(b) izboljšujeta vzajemno razumevanje sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov vsake pogodbenice in njihovo izvajanje;

(c) si izmenjujeta informacije o vprašanjih, povezanih s pripravo in uporabo sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na trgovino med pogodbenicama, vključno z napredkom pri novih razpoložljivih znanstvenih dokazih, in sicer zato, da bi zmanjšale negativne učinke na trgovino;

(d) na zahtevo ene izmed njiju sporočita uvozne zahteve, ki se uporabljajo za uvoz določenih proizvodov, v roku petnajstih koledarskih dni; ter

(e) na zahtevo ene izmed njiju sporočita napredek pri uporabi za odobritev določenih proizvodov, v roku petnajstih koledarskih dni.

2. Kontaktne točke, odgovorne za obveščanje v skladu z odstavkom 1, so tiste, ki jih pogodbenici določita v skladu z odstavkom 1 člena 13.4 (Poizvedbe in kontaktne točke). Informacije se pošiljajo po pošti, telefaksu ali elektronski pošti. Informacije po elektronski pošti so lahko opremljene z elektronskim podpisom in se pošiljajo samo med kontaktnimi točkami.

3. Kadar so bile informacije v skladu z odstavkom 1 kot obvestilo posredovane STO v skladu z njegovimi pravili in postopki ali kadar so bile te informacije dane na voljo na uradnih, javno dostopnih in brezplačnih spletiščih pogodbenic, se šteje, da je prišlo do izmenjave informacij.

4. Vsa uradna obvestila iz tega poglavja se pošljejo kontaktnim točkam iz odstavka 2.

ČLEN 5.12

Posvetovanja

1. Vsaka pogodbenica v dveh koledarskih dneh pisno obvesti drugo pogodbenico o kakršnem koli resnem ali večjem tveganju za življenje ali zdravje ljudi, živali ali rastlin, vključno s kakršnimi koli izrednimi razmerami zaradi hrane.

2. Kadar ima pogodbenica resne pomisleke glede tveganja za zdravje ali življenje ljudi, živali ali rastlin, ki bi vplivali na izdelke, s katerimi se trguje, se na zahtevo čim prej izvedejo posvetovanja v zvezi z nastalimi razmerami. V tem primeru si vsaka pogodbenica prizadeva, da pravočasno zagotovi vse potrebne informacije za preprečitev motnje v trgovini.

3. Posvetovanja iz odstavka 2 tega člena lahko potekajo po elektronski pošti, z video- ali telefonsko konferenco. Pogodbenica, ki zahteva posvetovanje, poskrbi za pripravo zapisnika posvetovanja.

ČLEN 5.13

Nujni ukrepi

1. V primerih resnega tveganja za zdravje ali življenje ljudi, živali ali rastlin lahko pogodbenica uvoznica brez predhodnega obvestila sprejme ukrepe, ki so potrebni za varovanje zdravja ali življenja ljudi, živali ali rastlin. Za pošiljke, ki se prevažajo med pogodbenicama, pogodbenica uvoznica preuči najprimernejšo in najbolj sorazmerno rešitev, da se izogne neposrednim motnjam v trgovini.

2. Pogodbenica, ki je sprejela ukrepe, o tem čim prej obvesti drugo pogodbenico, v vsakem primeru pa najpozneje štiriindvajset ur po sprejetju ukrepa. Vsaka pogodbenica lahko zahteva kakršne koli informacije, povezane s sanitarnim in fitosanitarnim stanjem ter z vsemi sprejetimi ukrepi. Druga pogodbenica odgovori takoj, ko so na voljo zahtevane informacije.

3. Na zahtevo katere koli pogodbenice in v skladu z določbami člena 5.12 (Posvetovanja) se pogodbenici posvetujeta o nastalih razmerah v petnajstih delovnih dneh po uradnem obvestilu. Ta posvetovanja se izvedejo, da se preprečijo nepotrebne motnje v trgovini. Pogodbenici lahko preučita možnosti za olajšanje izvajanja ali nadomestitev ukrepov.

ČLEN 5.14

Enakovrednost

1. Pogodbenici lahko priznata enakovrednost posameznega ukrepa in/ali skupine ukrepov in/ali sistemov, ki veljajo za sektor ali del sektorja v skladu z odstavki od 4 do 7. Priznanje enakovrednosti se uporablja za trgovino med pogodbenicama z živalmi in živalskimi proizvodi, rastlinami in rastlinskimi proizvodi ali, po potrebi, za z njimi povezano blago.

2. Kadar enakovrednost ni bila priznana, trgovina poteka pod pogoji, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica, da se doseže njena ustrezna stopnja varnosti.

3. Za priznanje enakovrednosti se zahtevata ocena in sprejetje:

(a) obstoječih sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov v zakonodaji, standardov in postopkov, vključno s kontrolami v zvezi s sistemi nadzora in certificiranja, da se zagotovi izpolnjevanje sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov pogodbenice izvoznice in uvoznice;

(b) dokumentirane strukture pristojnih organov, njihovih pooblastil, hierarhične zgradbe, načina dela in sredstev, ki jih imajo na voljo; ter

(c) uspešnosti pristojnega organa v zvezi z izvajanjem programov nadzora in jamstev.

4. V tej oceni pogodbenici upoštevata že pridobljene izkušnje.

5. Pogodbenica uvoznica sprejme sanitarni ali fitosanitarni ukrep pogodbenice izvoznice kot enakovreden, če pogodbenica izvoznica objektivno pokaže, da njen ukrep dosega ustrezno stopnjo varnosti pogodbenice uvoznice. V ta namen se članici uvoznici na zahtevo zagotovi ustrezen dostop zaradi pregleda, preskušanja in drugih ustreznih postopkov.

6. Pogodbenici pri priznavanju enakovrednosti upoštevata smernice iz Codex Alimentarius, OIE, IPPC in Odbora STO za sanitarne in fitosanitarne ukrepe.

7. Če se enakovrednost prizna, se pogodbenici lahko dogovorita za poenostavljen vzorec uradnega sanitarnega ali fitosanitarnega potrdila, potrebnega za vsako pošiljko z živalmi in živalskimi proizvodi, rastlinami in rastlinskimi proizvodi ali drugim povezanim blagom, namenjenim za uvoz.

ČLEN 5.15

Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe

1. Odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve, ustanovljen v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), vključuje predstavnike pristojnih organov pogodbenic.

2. Odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve se sestane v roku enega leta od začetka veljavnosti tega sporazuma. Nato se sestaja najmanj enkrat na leto oziroma glede na dogovor med pogodbenicama. Na svojem prvem zasedanju določi poslovnik. Sestanki potekajo osebno, prek telefonske konference, videokonference, ali na kakšen drug način, glede na dogovor me pogodbenicama.

3. Odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve se lahko dogovori za vzpostavitev tehničnih delovnih skupin, sestavljenih iz strokovnjakov pogodbenic, ki opredelijo in obravnavajo tehnična in znanstvena vprašanja, ki izhajajo iz tega poglavja, in preiskujejo možnosti za nadaljnje sodelovanje v zadevah skupnega interesa v zvezi s sanitarnimi in fitosanitarnimi zadevami. Kadar so potrebni dodatno strokovno znanje in izkušnje, so člani teh skupin lahko osebe, ki niso predstavniki pogodbenic.

4. Ta odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve se lahko ukvarja z vsemi zadevami, ki so povezane z učinkovitim delovanjem tega poglavja. Njegove pristojnosti in naloge so predvsem naslednje:

(a) pripravlja potrebne postopke ali ureditve za izvajanje tega poglavja, vključno s prilogami;

(b) nadzira izvajanje tega poglavja in ter

(c) deluje kot forum za razpravo o težavah, ki izhajajo iz uporabe nekaterih sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov, da se poiščejo vzajemno sprejemljive rešitve. V zvezi s tem se odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve na zahtevo pogodbenice nujno sestane, da se opravijo posvetovanja. Takšna posvetovanja ne posegajo v pravice in obveznosti pogodbenic iz poglavja XIV (Reševanje sporov) in poglavja XV (Mehanizem mediacije).

5. Odbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve bo izmenjeval informacije, strokovno znanje in izkušnje na področju dobrega počutja živali, da se spodbudi sodelovanje na področju dobrega počutja živali med pogodbenicama.

6. Pogodbenici lahko s sklepom v Odboru za sanitarne in fitosanitarne zadeve sprejmeta priporočila in sklepe v zvezi z dovoljenjem za uvoz, izmenjavo informacij, preglednostjo, priznavanjem regionalizacije, enakovrednostjo in alternativnimi ukrepi, ter o kateri koli zadevi iz odstavkov 4 in 5.

ČLEN 5.16

Tehnična posvetovanja

1. Kadar pogodbenica meni, da je ukrep druge pogodbenice v nasprotju ali bi lahko bil v nasprotju z obveznostmi iz tega poglavja ter povzroča ali bi lahko povzročil neupravičene ovire v trgovini, lahko v Odboru za sanitarne in fitosanitarne ukrepe zaprosi za tehnično posvetovanje, da se dosežejo vzajemno sprejemljive rešitve. Ta posvetovanja bodo olajševali pristojni organi iz Priloge 5-A.

2. Tehnična posvetovanja v Odboru za sanitarne in fitosanitarne zadeve se štejejo za zaključena v tridesetih dneh od dneva predložitve zahtevka, razen če se pogodbenici dogovorita o nadaljevanju posvetovanj. Tehnična posvetovanja lahko potekajo prek telefonske konference, videokonference ali katerega koli drugega sredstva, o katerem se sporazumeta pogodbenici.

POGLAVJE VI

OLAJŠEVANJE CARINE IN TRGOVINE

ČLEN 6.1

Cilji

1. Pogodbenici priznavata pomen olajševanja carine in trgovine v razvijajočem se svetovnem trgovinskem okolju. Pogodbenici se strinjata z okrepitvijo sodelovanja na tem področju, da bi se z ustrezno zakonodajo in postopki ter tudi upravno usposobljenostjo zadevnih uprav dosegli cilji o spodbujanju olajševanja trgovine in hkrati zagotovil učinkovit carinski nadzor.

2. V ta namen se pogodbenici strinjata, da zakonodaja ne sme biti diskriminatorna in da carinski postopki temeljijo na uporabi sodobnih metod in učinkovitega nadzora za boj proti goljufijam in za zaščito zakonite trgovine.

3. Pogodbenici priznavata, da legitimni cilji javnih politik, vključno s cilji v zvezi z varovanjem, varnostjo in preprečevanjem goljufij, nikakor ne smejo biti ogroženi.

ČLEN 6.2

Načela

1. Pogodbenici soglašata, da bodo njune carinske določbe in postopki temeljili na:

(a) mednarodnih instrumentih in standardih, ki se uporabljajo na področju carine in trgovine, ki sta jih zadevni pogodbenici sprejeli, vključno z vsebinskimi elementi revidirane Kjotske konvencije o poenostavitvi in uskladitvi carinskih postopkov, Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu pojmovanj in šifrskih oznak blaga ter okvirom standardov za zaščito in olajševanje svetovne trgovine (v nadaljnjem besedilu: okvir SAFE) Svetovne carinske organizacije (v nadaljnjem besedilu: WCO);

(b) zaščiti zakonite trgovine prek učinkovitega uveljavljanja in usklajevanja zakonodajnih zahtev;

(c) zakonodaji, ki se izogiba nepotrebnemu ali diskriminatornemu obremenjevanju gospodarskih subjektov, ki zagotavlja nadaljnje olajšanje trgovine za gospodarske subjekte z visoko stopnjo skladnosti in ki zagotavlja zaščitne ukrepe proti goljufijam in prepovedanim ali škodljivim dejavnostim; ter

(d) pravilih, ki zagotavljajo, da so kazni za kršitve carinskih predpisov ali postopkovnih zahtev sorazmerne in nediskriminatorne, njihova uporaba pa ne povzroča neupravičenih zamud pri sprostitvi blaga.

2. Pogodbenici za izboljšanje delovnih metod in zagotovitev nediskriminacije, preglednosti, učinkovitosti, neoporečnosti in odgovornosti postopkov:

(a) poenostavita, kadar koli je to mogoče, zahteve in formalnosti v zvezi s hitro sprostitvijo in carinjenjem blaga in ter

(b) sprejmeta nadaljnje korake za poenostavitev in standardizacijo podatkov in dokumentacije, ki jih potrebujejo carinske in druge agencije.

ČLEN 6.3

Carinsko sodelovanje

1. Pogodbenici sodelujeta pri carinskih zadevah med svojimi organi, da bi zagotovili izpolnjevanje ciljev iz člena 6.1 (Cilji).

2. Za okrepitev sodelovanja v carinskih zadevah, pogodbenici med drugim:

(a) izmenjujeta informacije v zvezi s svojo carinsko zakonodajo, njenim izvajanjem in carinskimi postopki, zlasti na naslednjih področjih:

(i) poenostavljanje in posodabljanje carinskih postopkov;

(ii) čezmejno uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov;

(iii) tranzit in pretovarjanje ter

(iv) odnosi s poslovno skupnostjo;

(b) preučujeta možnosti razvoja skupnih pobud v zvezi z uvoznimi in izvoznimi ter drugimi carinskimi postopki ter pobude za zagotovitev učinkovitih storitev za poslovno skupnost;

(c) sodelujeta pri carinskih vidikih zagotavljanja in olajševanja mednarodne trgovinske dobavne verige v skladu z okvirom SAFE;

(d) določita, kadar je to primerno, vzajemno priznavanje tehnik obvladovanja tveganj, standardov tveganj, nadzora varnosti in programov trgovinskega partnerstva, vključno z vidiki, kot so prenos podatkov in skupne dogovorjene koristi; ter

(e) izboljšujeta usklajevanje v mednarodnih organizacijah, kot sta STO in WCO.

ČLEN 6.4

Tranzit in pretovarjanje

1. Pogodbenici zagotovita olajševanje ter učinkovit nadzor pretovarjanja in tranzita prek njunih ozemelj.

2. Pogodbenici spodbujata in izvajata regionalne tranzitne ureditve za olajšanje trgovine.

3. Pogodbenici skrbita za sodelovanje in usklajevanje vseh zadevnih organov in agencij na svojih ozemljih, da se pospeši tranzitni promet.

ČLEN 6.5

Vnaprejšnje odločbe

Vsaka pogodbenica pred uvozom blaga na svoje ozemlje in v skladu s svojo zakonodajo in postopki prek svojih carinskih organov ali drugih pristojnih organov izda pisno vnaprejšnjo odločbo, namenjeno trgovcem s sedežem na njenem ozemlju, o tarifni uvrstitvi, poreklu ali kateri koli drugi zadevi, za katero se pogodbenica odloči.

ČLEN 6.6

Poenostavljen carinski postopek

1. Vsaka pogodbenica zagotovi poenostavljene uvozne in izvozne postopke, ki so pregledni in učinkoviti, da se zmanjšajo stroški in poveča predvidljivost za gospodarske subjekte, vključno z malimi in srednjimi podjetji. Lažji dostop do carinskih poenostavitev je na voljo tudi za pooblaščene trgovce v skladu z objektivnimi in nediskriminatornimi merili.

2. Pri zaključevanju formalnosti dajanja blaga v carinski postopek se uporabi enotna carinska deklaracija ali enakovredna elektronska različica.

3. Pogodbenici uporabita sodobne carinske tehnike, vključno z oceno tveganja in revizijami po carinjenju, da se poenostavita in olajšata vstop in sprostitev blaga.

4. Pogodbenici spodbujata postopni razvoj in uporabo sistemov, vključno s sistemi, ki temeljijo na informacijski tehnologiji, da se olajša elektronska izmenjava podatkov med njunimi trgovci, carinskimi organi in drugimi zadevnimi agencijami.

ČLEN 6.7

Sprostitev blaga

Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski, mejni ali drugi pristojni organi uporabljajo zahteve in postopke:

(a) s katerimi se zagotovi takojšnja sprostitev blaga v obdobju, ki ni daljše od obdobja, potrebnega za zagotovitev skladnosti s carinskimi in drugimi trgovinskimi zakoni in formalnostmi;

(b) s katerimi se zagotovi obdelava pred prihodom (tj. vnaprejšnje pošiljanje in morebitna obdelava informacij v elektronski obliki pred fizičnim prihodom blaga), da se omogoči sprostitev blaga ob prihodu; ter

(c) s katerimi se zagotovi sprostitev blaga brez plačila carine, pod pogojem da se končno plačilo carine zagotovi z jamstvom, če je to potrebno, v skladu z zakonodajo vsake pogodbenice.

ČLEN 6.8

Pristojbine in takse

1. Pristojbine in takse se uvedejo samo za opravljene storitve v zvezi z zadevnim uvozom ali izvozom ali za kakršno koli formalnost, ki je potrebna za izvedbo takega uvoza ali izvoza. Ne presegajo približnih stroškov opravljenih storitev in se ne izračunavajo *ad valorem*.

2. Informacije o pristojbinah in taksah se objavijo po uradno določenem mediju, vključno s spletom. Te informacije zajemajo razloge za pristojbino ali takso za opravljeno storitev, naziv pristojnega organa, pristojbino ali takso, ki se bo uporabila, ter kdaj in kako je treba izvesti plačilo.

3. Nove ali spremenjene pristojbine in takse se ne uvedejo, dokler niso objavljene in dane na voljo informacije v skladu z odstavkom 2.

ČLEN 6.9

Carinski deklarant

Pogodbenici se strinjata, da njune carinske določbe in postopki ne zahtevajo obveznega posredovanja carinskih deklarantov. Pogodbenici uporabljata pregledna, nediskriminatorna in sorazmerna pravila, če in ko izdajata dovoljenja carinskim deklarantom.

ČLEN 6.10

Pregledi pred odpremo

Pogodbenici se strinjata, da njune carinske določbe in postopki ne zahtevajo obvezne uporabe pregledov pred odpremo, kot so določeni v Sporazumu o pregledih pred odpremo, ali kakšnih koli drugih dejavnosti pregleda, ki jih pred postopkom carinjenja na namembnem kraju izvajajo zasebne družbe.

ČLEN 6.11

Carinsko vrednotenje

1. Pogodbenici določita carinsko vrednost blaga v skladu s Sporazumom o carinskem vrednotenju.

2. Pogodbenici sodelujeta z namenom, da dosežeta skupni pristop k vprašanjem v zvezi s carinskim vrednotenjem.

ČLEN 6.12

Obvladovanje tveganja

1. Vsaka pogodbenica svoje postopke pregleda in sprostitve ter postopke preverjanja po vstopu oblikuje na podlagi načel ocene tveganja in revizij, namesto da vsako pošiljko posebej podrobno preučuje za skladnost z vsemi uvoznimi zahtevami.

2. Pogodbenici soglašata, da bosta sprejeli in uporabljali svoje zahteve in postopke za nadzor uvoza, izvoza, tranzita in pretovarjanja blaga na podlagi načel obvladovanja tveganja, ki se uporabljajo zato, da se ukrepi v zvezi s skladnostjo usmerijo na transakcije, ki jim je treba nameniti pozornost.

ČLEN 6.13

Storitev „vse na enem mestu“

Vsaka pogodbenica si prizadeva za razvijanje ali ohranitev storitve „vse na enem mestu“ za olajšanje enotne elektronske predložitve vseh informacij, ki jih zahteva carinska in druga zakonodaja za izvoz, uvoz in tranzit blaga.

ČLEN 6.14

Pritožbeni postopki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi učinkovite, hitre, nediskriminatorne in lahko dostopne postopke, ki zagotavljajo pravico do pritožbe proti upravnim ukrepom, odločbam in sklepom carinske uprave ali drugega pristojnega organa, ki vplivajo na uvoz ali izvoz blaga ali blago v tranzitu.

2. Pritožbeni postopki lahko vključujejo upravni pregled s strani nadzornega organa in sodno revizijo odločitev, sprejetih na upravni ravni, v skladu z zakonodajo pogodbenic.

ČLEN 6.15

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica objavi ali kako drugače da na voljo, vključno z elektronskimi sredstvi, svojo zakonodajo, predpise in upravne postopke ter druge zahteve v zvezi z olajševanjem carine in trgovine.

2. Vsaka pogodbenica določi ali ohrani eno ali več informacijskih točk za obravnavo vprašanj zainteresiranih strani v zvezi z olajševanjem carine in trgovine.

ČLEN 6.16

Odnosi s poslovno skupnostjo

Pogodbenici se strinjata:

(a) da obstaja potreba po pravočasnih posvetovanjih s trgovinskimi predstavniki, kadar se oblikujejo zakonodajni predlogi in splošni postopki v zvezi z vprašanji o olajševanju carine in trgovine. V ta namen se po potrebi začnejo posvetovanja med carinskimi organi in poslovno skupnostjo;

(b) da objavita ali kako drugače dasta na voljo, če je le mogoče z elektronskimi sredstvi, novo zakonodajo in splošne postopke, povezane z vprašanji o olajševanju carine in trgovine, pred uvedbo takšne zakonodaje in postopkov, prav tako pa tudi spremembe in razlage takšne zakonodaje in postopkov. Poleg tega javnosti dasta na voljo ustrezne informacije upravne narave, vključno z zahtevami uradov, postopki vstopa, delovnim časom in postopki delovanja carinskih uradov v pristaniščih in na mejnih prehodih ter kontaktnimi točkami za poizvedbe;

(c) da je treba zagotoviti razumno dolgo obdobje med objavo novih ali spremenjenih zakonodaje, postopkov, pristojbin ali taks ter začetkom njihove veljavnosti, ne da bi to posegalo v legitimne cilje javne politike (npr. spremembe stopenj dajatev); ter

(d) da zagotovita, da bodo njune carinske ter s carino povezane zahteve in postopki še naprej izpolnjevali potrebe trgovinske skupnosti, upoštevali najboljše prakse in še naprej v čim manjši meri omejevali trgovino.

ČLEN 6.17

Odbor za carino

1. Odbor za carino, ustanovljen s členom 16.2 (Specializirani odbori), sestavljajo predstavniki carinskih in drugih pristojnih organov pogodbenic. Odbor za carino zagotovi pravilno izvajanje tega poglavja, Protokola 1 in vseh dodatnih določb, povezanih s carino, o katerih se dogovorita pogodbenici. Pogodbenici lahko v Odboru za carino obravnavata vsa vprašanja, ki izhajajo iz tega, in o njih odločata.

2. Pogodbenici lahko v Odboru za carino sprejemata priporočila in odločata glede vzajemnega priznavanja tehnik za obvladovanje tveganj, standardov tveganj, nadzora varnosti in programov trgovinskega partnerstva, vključno z vidiki, kot so prenos podatkov in skupne dogovorjene koristi ter morebitna druga vprašanja iz odstavka 1.

3. Pogodbenici se lahko dogovorita za *ad hoc* srečanja za kakršno koli carinsko zadevo, vključno s pravili o poreklu in vsemi dodatnimi carinskimi predpisi, o katerih se medsebojno dogovorita. Po potrebi lahko ustanovita tudi podskupine za posebna vprašanja.

POGLAVJE VII

NETAFIRNE OVIRE ZA TRGOVINO IN NALOŽBE V PROIZVODNJO ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

ČLEN 7.1

Cilji

V skladu z globalnim prizadevanjem za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov imata pogodbenici skupni cilj, ki zajema spodbujanje, razvoj in povečevanje proizvodnje energije iz obnovljivih in trajnostnih nefosilnih virov, zlasti prek olajševanja trgovine in naložb. V ta namen si pogodbenici prizadevata za odpravo ali zmanjšanje tarif ter netarifnih ovir in spodbujata regulativno usklajevanje z regionalnimi in mednarodnimi standardi oziroma zbliževanje z njimi.

ČLEN 7.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „zahteva po lokalni vsebini“ pomeni

(i) v zvezi z blagom, zahtevo s strani določenega podjetja, da kupi ali uporabi blago domačega porekla ali iz katerega koli drugega domačega vira, bodisi da je določen v smislu posameznega izdelka, v smislu obsega ali vrednosti izdelka, bodisi v smislu sorazmernega obsega ali vrednosti lokalne proizvodnje;

(ii) v zvezi s storitvami, zahtevo, ki omejuje izbiro ponudnika storitev ali storitve, opravljene v škodo storitve ali ponudnika storitev iz druge pogodbenice;

(b) „ukrep“ pomeni kakršen koli ukrep pogodbenice, ki spada na področje uporabe tega poglavja, v obliki zakona, predpisa, pravila, postopka, sklepa, upravnega ukrepa ali v kateri koli drugi obliki;

(c) „kompenzacija“ pomeni kateri koli pogoj, ki spodbuja lokalni razvoj, kot so neupravičeno licenciranje tehnologije, naložbe, obveznost sklenitve pogodbe s posamezno finančno institucijo, protidobava in podobne zahteve;

(d) „partnerstvo“ pomeni vsako pravno entiteto, kot so npr. družbe, trusti, solastniška podjetja, skupna podjetja, združenja;

(e) „ponudnik storitve“ je enako opredeljen kot v odstavku (m) člena 8.2 (Opredelitev pojmov).

ČLEN 7.3

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrepe, ki lahko vplivajo na trgovino in naložbe med pogodbenicama v zvezi s proizvodnjo energije iz obnovljivih in trajnostnih nefosilnih virov, predvsem vetra, sonca, aerotermalne, geotermalne, hidrotermalne energije in energije oceanov, vodne energije, biomase, deponijskega plina, plina iz komunalnih čistilnih naprav in bioplinov, vendar se ne uporablja za izdelke, iz katerih se proizvaja energija.

2. To poglavje se ne uporablja za raziskovalne in razvojne projekte ali predstavitvene projekte, ki se izvajajo v nepridobitne namene.

3. To poglavje ne posega v uporabo nobene druge zadevne določbe tega sporazuma, vključno z vsemi izjemami, pridržki ali omejitvami tega sporazuma, ki se smiselno uporabljajo za ukrepe iz odstavka 1. Pojasniti je treba, da v primeru morebitne neskladnosti med tem poglavjem in drugimi določbami tega sporazuma prevladajo druge določbe tega sporazuma, kar zadeva to neskladnost.

ČLEN 7.4

Načela

Pogodbenica:

(a) ne sprejme ukrepov, ki zagotavljajo zahteve po lokalni vsebini ali katero koli drugo kompenzacijo, ki vpliva na izdelke druge pogodbenice, ponudnike storitev, podjetnike ali poslovne enote.

(b) ne sprejme ukrepov, ki zahtevajo oblikovanje partnerstev z lokalnimi podjetji, razen če se šteje, da so taka partnerstva potrebna iz tehničnih razlogov, in lahko pogodbenica takšne tehnične razloge predloži na zahtevo druge pogodbenice;

(c) zagotovi, da so vsa pravila v zvezi s postopki za odobritev, certificiranje in izdajanje dovoljenj, ki se uporabljajo, zlasti za opremo, obrate in pripadajočo infrastrukturo prenosnega omrežja, objektivna, pregledna, nesamovoljna in ne diskriminirajo vložnikov iz druge pogodbenice;

(d) zagotovi, da za upravne pristojbine, naložene za ali v zvezi z:

(i) uvozom in uporabo blaga s poreklom iz druge pogodbenice ali ki vplivajo na zagotavljanje blaga s strani ponudnikov druge pogodbenice, velja člen 2.10 (Pristojbine in formalnosti, povezane z uvozom in izvozom);

(ii) zagotavljanjem storitev s strani ponudnikov druge pogodbenice veljajo člen 8.18 (Področje uporabe in opredelitev pojmov), člen 8.19 (Pogoji za izdajanje dovoljenj in potrditev kvalifikacij) in člen 8.20 (Izdajanje dovoljenj in postopki za potrditev kvalifikacij); ter

(e) zagotovi, da so pogoji in postopki za priključitev in dostop do omrežja za prenos električne energije pregledni in ne diskriminirajo ponudnikov iz druge pogodbenice.

ČLEN 7.5

Standardi, tehnični predpisi in ugotavljanje skladnosti

1. Kadar za izdelke za pridobivanje energije iz obnovljivih in trajnostnih nefosilnih virov obstajajo mednarodni ali regionalni standardi, pogodbenici te standarde ali njihove ustrezne dele uporabljata kot podlago za svoje tehnične predpise, razen kadar bi taki mednarodni standardi ali njihovi ustrezni deli predstavljali neučinkovito ali neustrezno sredstvo za uresničevanje zastavljenih legitimnih ciljev. Za namene uporabe tega odstavka se Mednarodna organizacija za standardardizacijo (v nadaljnjem besedilu: ISO) in Mednarodna elektrotehniška komisija (v nadaljnjem besedilu: IEC) še zlasti štejeta kot ustrezna mednarodna standardizacijska organa.

2. Kadar je to primerno, pogodbenici določita tehnične predpise, ki temeljijo na zahtevah izdelka z vidika zmogljivosti, vključno z okoljsko zmogljivostjo, ne pa z vidika oblikovnih ali opisnih značilnosti.

3. V zvezi z izdelki, navedenimi v poglavju 84 harmoniziranega sistema (razen 8401) ter v HS 850231 in 854140:

(a) bo Unija sprejela izjave o skladnosti od ponudnikov iz Singapurja pod istimi pogoji kot od ponudnikov iz Unije za namen dajanja takšnih izdelkov na trg brez dodatnih zahtev ter

(b) Singapur bo sprejel izjave EU o skladnosti ali poročila o preskusih za namen dajanja takšnih izdelkov na trg brez dodatnih zahtev. Singapur lahko zahteva obvezno testiranje ali certificiranje s strani tretje osebe pod pogoji iz člena 5 (Zaščitni ukrepi) Priloge 4-A.

Pojasniti je treba, da ta odstavek ne posega v uporabo zahtev pogodbenic, ki se ne nanašajo na izdelke iz tega odstavka, kot so urbanistični zakoni ali gradbeni predpisi.

ČLEN 7.6

Izjeme

1. Za to poglavje veljajo varnostne in/ali splošne izjeme iz člena 2.14 (Splošne izjeme), člena 8.62 (Splošne izjeme), člena 9.3 (Varnost in splošne izjeme) ter, za večjo jasnost, ustrezne določbe poglavja XVI (Institucionalne, splošne in končne določbe).

2. V pojasnilo – ob spoštovanju zahteve, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med izdelki pogodbenic, ponudniki storitev ali vlagatelji, kadar prevladujejo enaki pogoji ali prikrito omejevanje trgovine in naložb med pogodbenicama, se nobena določba iz tega poglavja ne razlaga tako, da bi se pogodbenicama preprečilo sprejemanje ali izvrševanje kakršnih koli ukrepov, potrebnih za varno delovanje zadevnih energetskih omrežij ali varnost oskrbe z energijo.

ČLEN 7.7

Izvajanje in sodelovanje

1. V Odboru za trgovino, ustanovljenem v skladu s členom 16.1 (Odbor za trgovino), pogodbenici sodelujeta in si izmenjujeta informacije o vseh vprašanjih, ki so pomembna za izvajanje tega poglavja. Pogodbenici lahko s sklepom Odbora za trgovino sprejmeta ustrezne izvedbene ukrepe za ta namen ter po potrebi posodobita to poglavje.

2. Sodelovanje lahko vključuje:

(a) izmenjavo informacij, regulativnih izkušenj in najboljših praks na področjih, kot so:

(i) oblikovanje in nediskriminatorno izvajanje ukrepov za spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov;

(ii) zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida;

(iii) pametna omrežja;

(iv) energetska učinkovitost ali

(v) tehnični predpisi, standardi in postopki za ugotavljanje skladnosti, kot so tisti, ki se nanašajo na zahteve kodeksa omrežja;

(b) spodbujanje zbliževanja, tudi v ustreznih regionalnih forumih, njunih domačih ali regionalnih tehničnih predpisov, ureditvenih načel, standardov, zahtev in postopkov ugotavljanja skladnosti z mednarodnimi standardi.

POGLAVJE VIII

STORITVE, USTANOVITEV POSLOVNE ENOTE IN ELEKTRONSKO POSLOVANJE

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 8.1

Cilj in področje uporabe

1. Pogodbenici ob ponovni potrditvi svojih zavez iz Sporazuma STO uvajata potrebne ureditve za postopno vzajemno liberalizacijo trgovine s storitvami, ustanovitve poslovnih enot in elektronskega poslovanja.

2. Če ni drugače določeno:

(a) se to poglavje ne uporablja za subvencije ali nepovratna sredstva, ki jih zagotovi pogodbenica, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanjem;

(b) se to poglavje ne uporablja za storitve, opravljene pri izvajanju vladnih pooblastil, na zadevnih ozemljih pogodbenic. V tem poglavju storitev, opravljena pri izvajanju vladnih pooblastil, pomeni kakršno koli storitev, razen storitve, ki je opravljena v pridobitne namene ali konkurenčna z eno ali več ponudniki storitev;

(c) to poglavje ne zahteva privatizacije javnih podjetij in/ali

(d) se to poglavje ne uporablja za zakone, predpise ali zahteve, ki urejajo storitve vladnih agencij za vladne potrebe, in ne z namenom nadaljnje prodaje na trgu ali uporabe v ponudbi storitev za komercialno prodajo.

3. Vsaka pogodbenica ohrani pravico do urejanja in uvajanja novih predpisov za izpolnjevanje legitimnih ciljev politike v skladu s tem poglavjem.

4. To poglavje se ne uporablja za ukrepe, ki vplivajo na fizične osebe, ki želijo dostop do trga delovne sile pogodbenice, ali za ukrepe glede državljanstva, prebivališča ali zaposlitve za nedoločen čas. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje uporabo ukrepov za urejanje vstopa fizičnih oseb na ozemlje druge pogodbenice ali za njihovo začasno bivanje, vključno z ukrepi, potrebnimi za zavarovanje celovitosti njenih meja in zagotovitev urejenega prehajanja fizičnih oseb čez njene meje, če se taki ukrepi ne uporabljajo tako, da izničujejo ali omejujejo ugodnosti[1] za drugo pogodbenico pod pogoji iz tega poglavja.

ČLEN 8.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „neposredni davki“ vsebujejo vse davke na skupne dohodke, na skupni kapital ali na elemente dohodka ali kapitala, vključno z davkom na razliko pri odtujitvi lastnine, davkom na nepremičnine, dedovanji in darili ter davkom na skupni znesek plač, ki jih plačajo podjetja, kot tudi davkom na povečanje kapitala;

(b) „pravna oseba“ pomeni vsak pravni subjekt, pravilno ustanovljen ali kako drugače organiziran po ustreznem zakonu kot izvajalec pridobitnih ali nepridobitnih dejavnosti ter v zasebni ali državni lasti, vključno z delniškimi družbami, trusti, solastniškimi podjetji, skupnimi podjetji, samostojnimi podjetniki posamezniki in združenji;

[1] Dejstvo, da se za fizične osebe nekaterih držav zahteva vizum, za druge pa ne, ne pomeni, da se izničujejo ali omejujejo ugodnosti iz posebnih obveznosti.

(c) „pravna oseba iz Unije“ ali „pravna oseba iz Singapurja“ pomeni:

(i) pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakoni Unije in/ali države članice Unije oziroma Singapurja, z glavnim sedežem, centralno upravo[1] ali glavno poslovno enoto na ozemlju Unije oziroma na ozemlju Singapurja ali

(ii) v primeru ustanovitve poslovne enote v skladu z odstavkom (d) člena 8.8 (Opredelitev pojmov) pravno osebo, ki je v lasti ali pod nadzorom fizične osebe države članice Unije oziroma Singapurja ali pravne osebe iz Unije oziroma pravne osebe iz Singapurja.

Če ima pravna oseba na ozemlju Unije oziroma Singapurja samo glavni sedež ali centralno upravo, se ne šteje kot pravna oseba iz Unije oziroma pravna oseba iz Singapurja, razen če opravlja bistvene poslovne dejavnosti[2] na ozemlju Unije oziroma Singapurja.

[1] „Centralna uprava“ pomeni glavno pisarno, v kateri se sprejemajo končne odločitve.

[2] Unija razume, da je pojem „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) enakovreden pojmu „bistvenih poslovnih dejavnosti“. Zato Unija na pravno osebo, ki je ustanovljena v skladu z zakoni Singapurja in ki ima na ozemlju Singapurja samo glavni sedež ali centralno upravo, ugodnosti tega sporazuma razširi samo, če je navedena pravna oseba dejansko in trajno povezana z gospodarstvom Singapurja.

Pravna oseba je:

(i) „v lasti“ fizičnih ali pravnih oseb Unije in/ali katere koli države članice Unije ali Singapurja, če več kot 50 odstotkov lastniškega deleža pripada osebam Unije in/ali katere koli države članice Unije oziroma Singapurja;

(ii) „pod nadzorom“ fizičnih ali pravnih oseb Unije in/ali katere koli države članice Unije ali Singapurja, če so take osebe pooblaščene, da imenujejo večino njenih direktorjev ali da drugače zakonito vodijo njeno delovanje;

(iii) „povezana“ z drugo osebo, ko to drugo osebo nadzoruje ali je pod njenim nadzorom ali ko sta z drugo osebo pod nadzorom iste osebe;

(d) ne glede na pododstavek (c) ta sporazum prav tako zajema ladijske družbe s sedežem zunaj Unije in ki so pod nadzorom državljanov države članice Unije, če so njihova plovila registrirana v skladu z zakonodajo te države članice Unije in plujejo pod zastavo države članice Unije;

(e) „ukrep“ pomeni kakršen koli ukrep pogodbenice v obliki zakona, predpisa, pravila, postopka, sklepa, upravnega ukrepa ali v kateri koli drugi obliki;

(f) „ukrepi, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani“, pomenijo ukrepe, ki jih sprejmejo:

(i) centralne, regionalne ali lokalne vlade in organi ali

(ii) nevladne organizacije pri izvajanju pooblastil, ki jim jih podelijo centralne, regionalne ali lokalne vlade ali organi;

(g) „ukrepi, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani in ki vplivajo na trgovino s storitvami“, vključujejo ukrepe v zvezi z:

(i) nakupom, plačilom ali uporabo storitve;

(ii) dostopom do storitev in njihove uporabe, v povezavi z opravljanjem teh storitev, za katere ta pogodbenica zahteva, da so dostopne javnosti na splošno; ter

(iii) prisotnostjo, vključno s tržno prisotnostjo, oseb iz pogodbenice za opravljanje storitve na ozemlju druge pogodbenice;

(h) „seznam specifičnih zavez“ se v primeru Unije nanaša na Prilogo 8-A in njene dodatke, v primeru Singapurja pa na Prilogo 8-B in njena dodatka.

(i) „uporabnik storitve“ pomeni vsako osebo, ki prejme ali uporabi storitev;

(j) „opravljanje storitve“ vključuje pripravo, distribucijo, trženje, prodajo in izvedbo storitve;

(k) „storitev druge pogodbenice“ pomeni storitev, ki se opravlja:

(i) z ozemlja druge pogodbenice ali na njem ali, v primeru pomorskega prevoza, s plovilom, ki je registrirano po zakonih druge pogodbenice ali ki ga je registrirala oseba druge pogodbenice, ki to storitev opravlja s plovilom in/ali plovilo v celoti ali delno uporablja; ali

(ii) pri opravljanju storitve s tržno prisotnostjo ali prisotnostjo fizičnih oseb s strani ponudnika storitve druge pogodbenice;

(l) „ponudnik storitve“ pomeni vsako osebo, ki ponuja ali želi ponujati storitev, vključno prek poslovne enote;

(m) „trgovina s storitvami“ pomeni opravljanje storitve:

(i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice („čezmejno“);

(ii) na ozemlju pogodbenice za uporabnika storitve druge pogodbenice („uporaba v tujini“);

(iii) s strani ponudnika storitve pogodbenice s tržno prisotnostjo na ozemlju druge pogodbenice („tržna prisotnost“);

(iv) s strani ponudnika storitve pogodbenice s prisotnostjo fizičnih oseb te pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice („prisotnost fizičnih oseb“).

ODDELEK B

ČEZMEJNO OPRAVLJANJE STORITEV

ČLEN 8.3

Področje uporabe

Ta oddelek se uporablja za ukrepe pogodbenic, ki vplivajo na čezmejno opravljanje vseh storitev razen:

(a) avdiovizualnih storitev;

(b) nacionalne pomorske kabotaže[1] ter

(c) nacionalnih in mednarodnih storitev zračnega prometa, rednih ali izrednih, ter storitev, ki so neposredno povezane z uveljavljanjem prometnih pravic, razen:

(i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;

[1] Brez poseganja v obseg dejavnosti, ki se lahko štejejo kot kabotaža po ustrezni nacionalni zakonodaji, nacionalna pomorska kabotaža v tem poglavju vključuje prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v državi članici Evropske unije in drugim pristaniščem ali točko v isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v Konvenciji ZN o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v državi članici Unije.

(ii) prodaje in trženja storitev zračnega prometa ter

(iii) storitev računalniškega rezervacijskega sistema.

ČLEN 8.4

Opredelitev pojmov

V tem oddelku „čezmejno opravljanje storitev“ pomeni opravljanje storitve:

(a) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ter

(b) na ozemlju ene pogodbenice za uporabnika storitve druge pogodbenice.

ČLEN 8.5

Dostop do trga

1. Pri dostopu do trga prek čezmejnega opravljanja storitev vsaka pogodbenica storitvam in ponudnikom storitev druge pogodbenice zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, določene v določilih, omejitvah in pogojih, ki so dogovorjeni in navedeni v seznamih specifičnih zavez.

2. V sektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze v zvezi z dostopom do trga, so ukrepi, ki jih pogodbenica ne sme sprejeti ali ohraniti v kateri koli regiji ali na svojem celotnem ozemlju, razen če je v njenem seznamu specifičnih zavez določeno drugače, opredeljeni kot:

(a) omejitve števila ponudnikov storitev v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih ponudnikov storitev ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb[1];

(b) omejitve skupne vrednosti storitvenih transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb ter

(c) omejitve skupnega števila storitev ali skupne količine opravljenih storitev, izražene v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb[2].

[1] Pododstavek 2(a) vključuje ukrepe, v skladu s katerimi mora imeti ponudnik storitve druge pogodbenice poslovno enoto, ustanovljeno v smislu odstavka (d) člena 8.8 (Opredelitev pojmov), ali stalno prebivališče na ozemlju pogodbenice kot pogoj za čezmejno opravljanje storitev.

[2] Ta pododstavek ne zajema ukrepov pogodbenice, ki omejujejo vnose za opravljanje storitev.

ČLEN 8.6

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica v sektorjih, ki so vpisani na njen seznam specifičnih zavez ter so v skladu z vsemi pogoji in pridržki, ki so v njem določeni, zagotavlja, da obravnava storitev in ponudnikov storitev druge pogodbenice glede vseh ukrepov, ki vplivajo na čezmejno opravljanje storitev, ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotavlja lastnim podobnim storitvam in ponudnikom storitev.

2. Pogodbenica lahko izpolni zahtevo iz odstavka 1, tako da storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice obravnava bodisi formalno enako bodisi formalno drugače kot obravnava lastne podobne storitve in ponudnike storitev.

3. Formalno enaka ali formalno drugačna obravnava se šteje za manj ugodno, če spremeni konkurenčne pogoje v korist storitev ali ponudnikov storitev ene pogodbenice v primerjavi s storitvami ali ponudniki storitev druge pogodbenice.

4. Specifične zaveze, sprejete v skladu s tem členom, se ne razlagajo kot zahteva za pogodbenici, da zagotovita nadomestilo za inherenten podrejen konkurenčni položaj zaradi tujega izvora zadevnih storitev ali ponudnikov storitev.

ČLEN 8.7

Seznam specifičnih zavez

1. Sektorji, ki jih pogodbenica liberalizira v skladu s tem oddelkom, ter, na podlagi pridržkov, omejitve dostopa do trga in nacionalne obravnave, ki se uporabljajo za storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice v teh sektorjih, so določeni v njenem seznamu specifičnih zavez.

2. Pogodbenici ne smeta sprejeti novih ali bolj diskriminatornih ukrepov za storitve ali ponudnike storitev druge pogodbenice v zvezi s specifičnimi zavezami, sprejetimi v skladu z odstavkom 1.

ODDELEK C

USTANOVITEV POSLOVNE ENOTE

ČLEN 8.8

Opredelitev pojmov

V tem oddelku:

(a) „podružnica“ pravne osebe pomeni poslovno enoto ali pravno osebo, ki ni ločen pravni subjekt in je izpostava matične družbe;

(b) „gospodarska dejavnost“ vključuje vse dejavnosti gospodarske narave, razen dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju vladnih pooblastil, tj. dejavnosti, ki se ne izvajajo v pridobitne namene ali v konkurenci z enim ali več gospodarskimi subjekti;

(c) „podjetnik“ pomeni vsako osebo pogodbenice, ki želi opravljati ali opravlja gospodarsko dejavnost prek poslovne enote[1];

(d) „ustanovitev poslovne enote“ pomeni:

(i) ustanovitev, pridobitev ali vzdrževanje pravne osebe ali

(ii) ustanovitev ali ohranitev podružnice ali predstavništva

z namenom vzpostavitve ali ohranitve trajne gospodarske povezave na ozemlju pogodbenice z namenom opravljanja gospodarske dejavnosti, vključno z, vendar ne omejeno na, opravljanje storitve;

[1] Kadar pravna oseba gospodarske dejavnosti ne opravlja neposredno, temveč se gospodarska dejavnost opravlja prek drugih oblik poslovnih enot, kot je podružnica ali predstavništvo, se podjetniku (tj. pravni osebi) prek take poslovne enote kljub temu zagotovi obravnava, kot je zagotovljena podjetnikom na podlagi tega sporazuma. Taka obravnava se zagotovi poslovnim enotam, prek katerih se opravlja gospodarska dejavnost, ni pa je treba zagotoviti katerim koli drugim delom podjetnika zunaj ozemlja, na katerem se gospodarska dejavnost opravlja.

(e) „hčerinska družba“ pravne osebe pogodbenice pomeni pravno osebo, ki je pod nadzorom druge pravne osebe te pogodbenice, v skladu z njenim domačim pravom[1];

ČLEN 8.9

Področje uporabe

Ta oddelek se uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenici sprejmeta ali ohranita in ki vplivajo na ustanovitev poslovnih enot v katerih koli gospodarskih dejavnostih, razen v:

(a) rudarstvu, proizvodnji in predelavi[2] jedrskih materialov;

(b) proizvodnji orožja, streliva in vojaškega materiala ali trgovini z njimi,

(c) avdiovizualnih storitvah;

[1] Pojasniti je treba, da se hčerinska družba pravne osebe pogodbenice lahko nanaša tudi na pravno osebo, ki je hčerinska družba druge hčerinske družbe pravne osebe te pogodbenice.

[2] Pojasniti je treba, da predelava jedrskih materialov zajema vse dejavnosti, vključene v Mednarodno standardno klasifikacijo vseh gospodarskih dejavnosti, kot je določena v Statističnem uradu Združenih narodov, Statistične listine, serije M, št. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002, oznaka 2330.

(d) nacionalni pomorski kabotaži[1] ter

(e) nacionalnih in mednarodnih storitvah zračnega prometa, rednih ali izrednih, ter storitvah, ki so neposredno povezane z uveljavljanjem prometnih pravic, razen:

(i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;

(ii) prodaje in trženja storitev zračnega prometa ter

(iii) storitev računalniškega rezervacijskega sistema.

ČLEN 8.10

Dostop do trga

1. Pri dostopu do trga prek poslovnih enot vsaka pogodbenica poslovnim enotam in podjetnikom druge pogodbenice zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, določene v določilih, omejitvah in pogojih, ki so dogovorjeni in podrobno določeni v njenem seznamu specifičnih zavez.

[1] Brez poseganja v obseg dejavnosti, ki se lahko štejejo kot kabotaža po ustrezni nacionalni zakonodaji, nacionalna pomorska kabotaža v tem poglavju vključuje prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v državi članici Evropske unije in drugim pristaniščem ali točko v isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v UNCLOS, ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v državi članici Unije.

2. V sektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze v zvezi z dostopom do trga, so ukrepi, ki jih pogodbenica ne sme sprejeti ali ohraniti v kateri koli regiji ali na svojem celotnem ozemlju, razen če je v njenem seznamu specifičnih zavez določeno drugače, opredeljeni kot:

(a) omejitve števila poslovnih enot v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih pravic ali drugih zahtev glede ustanovitve poslovnih enot, kot je ugotavljanje gospodarskih potreb;

(b) omejitve skupne vrednosti transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po ugotavljanju gospodarskih potreb;

(c) omejitve skupnega števila poslov ali skupne količine opravljenih poslov, izražene v določenih številčnih enotah v obliki kvot, ali zahteve po ugotavljanju gospodarskih potreb[1];

(d) omejitve udeležbe tujega kapitala v smislu omejitve največjega odstotka tujega deleža ali skupne vrednosti posamezne ali skupne tuje naložbe;

(e) ukrepi, ki omejujejo ali zahtevajo posebne vrste pravne osebe ali skupnih podjetij, prek katerih lahko podjetnik druge pogodbenice opravlja gospodarsko dejavnost; ter

[1] Pododstavki 2(a), 2(b) in 2(c) ne zajemajo ukrepov, sprejetih z namenom omejitve proizvodnje kmetijskega proizvoda.

(f) omejitve skupnega števila fizičnih oseb, razen ključnega osebja in diplomiranih pripravnikov, kot so opredeljeni v členu 8.13 (Področje uporabe in opredelitev pojmov)[1], ki so lahko zaposleni v določenem sektorju ali ki jih podjetnik lahko zaposli in ki so potrebni za izvajanje gospodarske dejavnosti in z njo neposredno povezani, v obliki številčnih kvot ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb.

ČLEN 8.11

Nacionalna obravnava

1. V sektorjih iz seznama specifičnih zavez in v skladu s pogoji in pridržki ki so v njej določeni, vsaka pogodbenica v zvezi z vsemi ukrepi, ki vplivajo na ustanovitev poslovnih enot[2], poslovnim enotam in podjetnikom druge pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja lastnim poslovnim enotam in podjetnikom.

2. Pogodbenica lahko izpolni zahtevo iz odstavka 1, tako da poslovne enote in podjetnike druge pogodbenice obravnava bodisi formalno enako bodisi formalno drugače kot obravnava lastne podobne poslovne enote in podjetnike.

[1] Pojasniti je treba, da za ukrepe ali omejitve, ki se nanašajo posebej na ključno osebje in diplomirane pripravnike, velja člen 8.14 (Ključno osebje in diplomirani pripravniki).

[2] Obveznosti iz tega člena se uporabljajo tudi za ukrepe, ki urejajo sestavo upravnih odborov poslovnih enot, kot sta zahtevi glede državljanstva in prebivališča.

3. Formalno enaka ali formalno drugačna obravnava se šteje za manj ugodno, če spremeni konkurenčne pogoje v korist poslovnih enot ali podjetnikov pogodbenice v primerjavi s podobnimi poslovnimi enotami in podjetniki druge pogodbenice.

4. Specifične zaveze, sprejete v skladu s tem členom, se ne razlagajo kot zahteva za pogodbenici, da zagotovita nadomestilo za inherenten podrejen konkurenčni položaj zaradi tujega izvora zadevnih poslovnih enot ali podjetnikov.

ČLEN 8.12

Seznam specifičnih zavez

1. Sektorji, ki jih pogodbenica liberalizira v skladu s tem oddelkom, ter, na podlagi pridržkov, omejitve dostopa do trga in nacionalne obravnave, ki se uporabljajo za poslovne enote in podjetnike druge pogodbenice v teh sektorjih, so določeni v seznamu specifičnih zavez prve pogodbenice.

2. Pogodbenici ne smeta sprejeti novih ali bolj diskriminatornih ukrepov za poslovne enote in podjetnike druge pogodbenice v zvezi s specifičnimi zavezami, sprejetimi v skladu z odstavkom 1.

ODDELEK D

ZAČASNA PRISOTNOST FIZIČNIH OSEB
IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

ČLEN 8.13

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta oddelek se uporablja za ukrepe pogodbenic v zvezi z vstopom na njuno ozemlje in začasnim bivanjem na njunem ozemlju ključnega osebja, diplomiranih pripravnikov in prodajalcev poslovnih storitev v skladu z odstavkom 4 člena 8.1 (Področje uporabe in opredelitev pojmov).

2. V tem oddelku:

(a) „ključno osebje“ pomeni fizične osebe, ki so zaposlene pri pravni osebi pogodbenice, ki ni neprofitna organizacija, ter so pristojne za vzpostavitev ali ustrezen nadzor, upravljanje in delovanje poslovne enote.

Ključno osebje vključuje poslovne obiskovalce, pristojne za vzpostavitev poslovne enote, in osebje, premeščeno znotraj podjetja:

(i) „poslovni obiskovalci za namene ustanovitve poslovne enote“ pomeni fizične osebe na vodstvenih položajih, ki so pristojne za ustanovitev poslovne enote. Ti ne opravljajo neposrednih poslov s splošno javnostjo in ne prejemajo plačila od vira v pogodbenici gostiteljici; ter

(ii) „osebje, premeščeno znotraj podjetja“ pomeni fizične osebe, ki jih je zaposlila pravna oseba pogodbenice ali so, v primeru strokovnjakov, ki zagotavljajo poslovne storitve, partnerji v njej vsaj eno leto in ki so začasno premeščeni na delovno mesto v poslovni enoti (ki je lahko hčerinska družba, podružnica ali matična družba podjetja) na ozemlju druge pogodbenice. Zadevna fizična oseba mora spadati v eno od naslednjih kategorij:

1. vodstveni delavci:

   fizične osebe, zaposlene pri pravni osebi, ki upravljajo poslovno enoto, imajo širok manevrski prostor za odločanje ter so pod splošnim nadzorom ali vodstvom upravnega odbora ali odbora delničarjev podjetja ali drugega enakovrednega organa. Vodstveni delavci ne opravljajo neposredno nalog, povezanih z dejanskim zagotavljanjem storitve ali storitev pravne osebe.

2. upravitelji:

   fizične osebe na vodstvenih položajih, zaposlene pri pravni osebi, ki vodijo zlasti upravljanje poslovne enote, pod splošnim nadzorom ali vodstvom visokih vodstvenih delavcev, upravnega odbora ali odbora delničarjev podjetja ali drugega enakovrednega organa, vključno z:

(aa) vodenjem poslovne enote ali njenega oddelka ali pododdelka;

(bb) nadziranjem in usmerjanjem drugih nadzornih, poslovodnih ali strokovnih delavcev ter

(cc) pooblastilom, da osebno zaposlijo in odpustijo ali priporočijo zaposlitev, odpustitev ali druge kadrovske ukrepe;

3. strokovnjaki:

fizične osebe, zaposlene pri pravni osebi, ki imajo posebno strokovno znanje ali izkušnje, bistvene za proizvodnjo, raziskovalno opremo, tehnike ali upravljanje poslovne enote. Pri presoji takega znanja se poleg znanja, specifičnega za poslovno enoto, po potrebi upošteva tudi, ali ima oseba visoko stopnjo strokovne usposobljenosti, povezane z vrsto dela ali poklica, ki zahteva posebno tehnično znanje, vključno s pripadnostjo poklicu, za opravljanje katerega je potrebno posebno dovoljenje;

(b) „diplomirani pripravniki“ pomenijo fizične osebe, ki jih je zaposlila pravna oseba pogodbenice za vsaj eno leto, imajo univerzitetno diplomo in so začasno premeščeni v poslovno enoto na ozemlju druge pogodbenice za namene poklicnega razvoja ali usposabljanja v poslovnih tehnikah ali metodah[1];

[1] Od poslovne enote prejemnice se lahko zaradi predhodne odobritve zahteva, da predloži program usposabljanja, ki obsega trajanje bivanja, s čimer dokaže, da je namen bivanja usposabljanje. Pristojni organi lahko zahtevajo, da je usposabljanje povezano s pridobljeno univerzitetno diplomo.

(c) „prodajalci poslovnih storitev“ pomenijo fizične osebe, ki so predstavniki ponudnika storitev pogodbenice in želijo začasni vstop na ozemlje druge pogodbenice zaradi pogajanj o prodaji storitev ali sklenitve pogodb o prodaji storitev za tega ponudnika storitev. Ne opravljajo neposredne prodaje splošni javnosti in ne prejemajo plačila od vira iz pogodbenice gostiteljice.

ČLEN 8.14

Ključno osebje in diplomirani pripravniki

1. Za vsak sektor, liberaliziran v skladu z oddelkom C (Ustanovitev poslovne enote), in ob upoštevanju morebitnih pridržkov s svojega seznama posebnih zavez, vsaka pogodbenica podjetnikom druge pogodbenice omogoči, da v svoji poslovni enoti začasno zaposlijo fizične osebe te druge pogodbenice, če so ti zaposleni ključno osebje ali diplomirani pripravniki, kot je določeno v členu 8.13 (Področje uporabe in opredelitev). Njihov začasni vstop in bivanje lahko trajata največ tri leta za osebje, premeščeno znotraj podjetja, devetdeset dni v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju za poslovne obiskovalce za namene poslovne enote in eno leto za diplomirane pripravnike. Za osebe, premeščene znotraj podjetja, se to obdobje lahko podaljša za dve dodatni leti, v skladu z domačim pravom[1].

[1] V pojasnilo in brez poseganja v odstavek 4 člena 8.1 (Cilj in področje uporabe) bivanje na ozemlju pogodbenice v okviru teh določb osebam, premeščenim znotraj podjetja, ne daje pravice, da zaprosijo za stalno prebivališče ali državljanstvo v tej pogodbenici.

2. Za vsak sektor, liberaliziran v skladu z oddelkom C (Ustanovitev poslovne enote), so ukrepi, ki jih pogodbenica ne ohrani ali sprejme, razen če je v seznamu specifičnih zavez določeno drugače, opredeljeni kot omejitve skupnega števila fizičnih oseb, ki jih podjetnik lahko premesti kot ključno osebje ali diplomirane pripravnike v določenem sektorju v obliki številčnih kvot ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb, ter kot diskriminatorne omejitve.

ČLEN 8.15

Prodajalci poslovnih storitev

Za vsak sektor, liberaliziran v skladu z oddelkom B (Čezmejno opravljanje storitev) ali oddelkom C (Ustanovitev poslovne enote), in ob upoštevanju morebitnih pridržkov s seznama posebnih zavez vsaka pogodbenica omogoči začasen vstop in bivanje prodajalcev poslovnih storitev za obdobje do devetdeset dni v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju[1].

[1] Ta člen ne posega v pravice in obveznosti, ki izhajajo iz dvostranskih sporazumov o odpravi vizumov med Singapurjem in eno od držav članic Unije.

ODDELEK E

REGULATIVNI OKVIR

PODODDELEK 1

SPLOŠNO VELJAVNE DOLOČBE

ČLEN 8.16

Vzajemno priznavanje poklicnih kvalifikacij

1. Ta člen pogodbenicama v ničemer ne preprečuje, da od fizičnih oseb zahtevata potrebne kvalifikacije in/ali strokovne izkušnje, določene na ozemlju, na katerem se storitev opravlja, za zadevni sektor dejavnosti.

2. Pogodbenici spodbujata ustrezne strokovne organe na svojih ozemljih, z namenom da oblikujeta in predložita skupno priporočilo o vzajemnem priznavanju Odboru za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljenemu v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori). Takšno priporočilo je podprto z dokazi o:

(a) ekonomski vrednosti predvidenega sporazuma o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o vzajemnem priznavanju) ter

(b) skladnosti zadevnih režimov, tj. koliko so združljiva merila, ki jih vsaka pogodbenica uporablja za odobritev, izdajanje dovoljenj, delovanje in certificiranje podjetnikov in ponudnikov storitev.

3. Odbor za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila po prejemu skupnega priporočila v razumnem roku pregleda skupno priporočilo, da ugotovi, ali je skladno s tem sporazumom.

4. Če je bilo na podlagi informacij iz odstavka 2 ugotovljeno, da je priporočilo v skladu s tem sporazumom, pogodbenici sprejmeta potrebne ukrepe, da s pogajanji prek svojih pristojnih organov ali namestnikov, ki jih pooblasti pogodbenica, dosežeta Sporazum o vzajemnem priznavanju.

ČLEN 8.17

Preglednost

Vsaka pogodbenica se takoj odzove na vse zahteve druge pogodbenice po konkretnih informacijah v zvezi s svojimi splošno veljavnimi ukrepi ali mednarodnimi sporazumi, ki spadajo pod to poglavje ali nanj vplivajo. Vsaka pogodbenica prav tako ustanovi eno ali več kontaktnih točk v skladu s členom 13.4 (Poizvedbe in kontaktne točke), ki podjetnikom in ponudnikom storitev druge pogodbenice na zahtevo zagotavljajo posebne informacije o vseh takih zadevah.

PODODDELEK 2

DOMAČI PREDPISI

ČLEN 8.18

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta pododdelek se uporablja za ukrepe pogodbenic v zvezi z zahtevami in postopki za izdajanje dovoljenj ali zahtevami po kvalifikacijah in postopki za potrditev kvalifikacij, ki vplivajo na:

(a) čezmejno opravljanje storitev, kot je določeno v členu 8.4 (Opredelitev pojmov);

(b) ustanovitev poslovne enote na njunem ozemlju s strani fizičnih in pravnih oseb, kot so opredeljene v členu 8.8 (Opredelitev pojmov);

(c) začasno bivanje fizičnih oseb na njunem ozemlju, kakor je določeno v členu 8.13 (Področje uporabe in opredelitev pojmov).

2. Ta pravila se uporabljajo samo za sektorje, za katere je pogodbenica prevzela specifične zaveze in le v obsegu, v katerem se te specifične zaveze uporabljajo.

3. Ta pravila se ne uporabljajo za ukrepe, kadar ti ukrepi pomenijo omejitve, kakor so navedene v členu 8.5 (Dostop do trga) in členu 8.10 (Dostop do trga) in/ali členu 8.6 (Nacionalna obravnava) in členu 8.11 (Nacionalna obravnava).

4. V tem pododdelku:

(a) so „pristojni organi“ vsi centralni, regionalni ali lokalni vlade in organi ali nevladne organizacije, ki izvršujejo svoje pristojnosti, podeljene s strani centralnih, regionalnih ali lokalnih vlad ali organov, ki odločajo o odobritvi za opravljanje storitve, vključno z ustanovitvijo poslovne enote, ali o odobritvi za izvajanje gospodarske dejavnosti, ki niso storitve;

(b) so „postopki za izdajanje dovoljenj“ upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora fizična ali pravna oseba, ki zaprosi za odobritev za opravljanje storitve ali izvajanje gospodarske dejavnosti, ki ni storitev, vključno s spremembo ali podaljšanjem dovoljenja, upoštevati, da dokaže izpolnjevanje zahtev za izdajo dovoljenja;

(c) so „zahteve za izdajo dovoljenja“ bistvene zahteve, razen zahtev po usposobljenosti, ki jih mora fizična ali pravna oseba upoštevati, da pridobi, spremeni ali podaljša odobritev za opravljanje storitve ali izvajanje gospodarske dejavnosti, ki ni storitev;

(d) so „postopki za potrditev kvalifikacij“ upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora fizična oseba upoštevati, da dokaže izpolnjevanje zahtev po usposobljenosti za pridobitev odobritve za opravljanje storitve;

(e) „zahteve po kvalifikacijah“ so bistvene zahteve v zvezi s pristojnostjo fizične osebe, da opravlja storitev, ki jih je treba dokazati, da se pridobi odobritev za opravljanje storitve.

ČLEN 8.19

Pogoji za izdajanje dovoljenj in potrditev kvalifikacij

1. Pogodbenici zagotavljata, da ukrepi glede zahtev in postopkov za izdajanje dovoljenj ter zahtev po kvalifikacijah in postopkov za potrditev kvalifikacij, temeljijo na merilih, ki so:

(a) jasna;

(b) objektivna in pregledna ter

(c) predhodno določena in dostopna javnosti in zainteresiranim osebam.

2. Odobritev ali dovoljenje se glede na razpoložljivost izda takoj, ko se v okviru ustreznega pregleda ugotovi, da so bili pogoji izpolnjeni.

3. Vsaka pogodbenica ohrani ali ustanovi sodne, arbitražne ali upravne svete ali uvede take postopke, ki na zahtevo prizadetega podjetnika ali ponudnika storitev omogočajo takojšen pregled upravnih sklepov, ki vplivajo na ustanovitev poslovne enote, čezmejno opravljanje storitev ali začasno bivanje fizičnih oseb iz poslovnih razlogov. Kadar taki postopki niso neodvisni od urada, ki mu je zaupan ta upravni sklep, pogodbenici zagotovita, da postopki dejansko omogočijo objektiven in nepristranski pregled.

Ta odstavek se ne sme razlagati v smislu zahteve, da pogodbenica ustanavlja take svete oziroma uvaja take postopke, kadar to ne bi bilo v skladu z njihovo ustavno ureditvijo ali z naravo njihovih pravnih sistemov.

ČLEN 8.20

Postopki za izdajanje dovoljenj in potrditev kvalifikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki in formalnosti za izdajanje dovoljenj in potrditev kvalifikacij čim preprostejši in ne zapletajo ali zavlačujejo po nepotrebnem opravljanja storitve. Vse pristojbine[1] za izdajanje dovoljenj, ki jih imajo lahko vložniki zaradi svojega zahtevka, morajo biti razumne in ne smejo omejevati opravljanja storitve.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki pristojnega organa in njegove odločitve v zvezi z izdajanjem ali odobritvijo dovoljenj, nepristranski do vseh vložnikov. Pristojni organ mora odločitev sprejeti neodvisno in ne odgovarja nobenemu ponudniku storitev, za katere je potrebno dovoljenje ali odobritev.

3. Kadar za zahtevke obstajajo določeni časovni roki, mora vložnik imeti na voljo razumno časovno obdobje za predložitev vloge. Pristojni organ začne zahtevek obravnavati brez nepotrebnega odlašanja. Kadar je mogoče, veljajo za zahtevke v elektronski obliki enaki pogoji glede pristnosti kot za zahtevke v papirni obliki.

[1] Pristojbine za izdajanje ali odobritev dovoljenja ne vključujejo plačil za dražbo, razpise ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali zahtevanih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se obravnava zahtevka, vključno s končno odločitvijo, zaključi v razumnem časovnem obdobju od predložitve popolnega zahtevka. Vsaka pogodbenica si prizadeva za vzpostavitev običajnega časovnega okvira za obravnavo zahtevka.

5. Pristojni organ v razumnem roku po prejemu zahtevka, za katerega meni, da je nepopoln, obvesti vložnika, v največji možni meri opredeli dodatne informacije, potrebne za izpolnitev zahtevka, ter omogoči, da se pomanjkljivosti odpravijo.

6. Kadar je to mogoče, se namesto izvirnega dokumenta sprejmejo overjene kopije.

7. Če pristojni organ zavrne zahtevek, je vložnik o tem pisno obveščen brez nepotrebnega odlašanja. Načeloma je treba vložnika, če to zahteva, obvestiti tudi o razlogih za zavrnitev zahtevka in roku za pritožbo zoper odločbo. Kadar je to ustrezno, je vložniku treba dovoliti, da v razumnem roku ponovno vloži zahtevek.

8. Vsaka pogodbenica zagotovi, da dovoljenje ali odobritev, ko je dodeljeno, začne veljati brez nepotrebnega odlašanja v skladu z določili in pogoji, navedenimi v njem.

PODODDELEK 3

RAČUNALNIŠKE STORITVE

ČLEN 8.21

Računalniške storitve

1. Pogodbenici sprejmeta dogovor, določen v naslednjih odstavkih, glede računalniških storitev, liberaliziranih v skladu z oddelkom B (Čezmejno opravljanje storitev), oddelkom C (Ustanovitev poslovne enote) in oddelkom D (Začasna prisotnost fizičnih oseb iz poslovnih razlogov).

2. Pogodbenici razumeta, da oznaka Združenih narodov CPC[1] 84, ki se uporablja za opis računalniških in sorodnih storitev, zajema vse računalniške in sorodne storitve. Tehnološki razvoj je privedel do večje ponudbe teh storitev v obliki svežnja ali paketa sorodnih storitev, ki lahko vključuje nekatere ali vse osnovne funkcije iz odstavka 3. Na primer, storitve, kot so gostovanje spletnih strani oziroma domen, storitve rudarjenja podatkov in mrežno računalništvo, sestavlja kombinacija osnovnih funkcij računalniških storitev.

[1] CPC pomeni osrednjo klasifikacijo proizvodov, kot je določena v Statističnem uradu Združenih narodov, Statistične listine, serije M, št. 77, CPC Prov., 1991.

3. Računalniške in sorodne storitve, ne glede na to, ali se izvajajo prek omrežja, vključno s spletom, vključujejo vse storitve, ki zagotavljajo naslednje ali kombinacije naslednjega:

(a) svetovanje, prilagajanje, strategijo, analizo, načrtovanje, specifikacijo, oblikovanje, razvoj, namestitev, izvedbo, integracijo, preskušanje, iskanje in odpravljanje napak, posodabljanje, podporo, tehnično pomoč ali upravljanje računalnikov oz. računalniških sistemov;

(b) svetovanje, strategijo, analizo, načrtovanje, specifikacijo, oblikovanje, razvoj, namestitev, izvedbo, integracijo, preskušanje, iskanje in odpravljanje napak, posodabljanje, prilagajanje, vzdrževanje, podporo, tehnično pomoč, upravljanje ali uporabo programske opreme[1];

(c) storitve obdelave podatkov, shranjevanje podatkov, podatkovno gostovanje ali storitve podatkovnih baz;

(d) storitve vzdrževanja in popravil za pisarniške stroje in opremo, vključno z računalniki; ter

(e) storitve usposabljanja za osebje strank, ki so povezane s programsko opremo, računalniki ali računalniškimi sistemi in niso uvrščene drugam.

[1] Pojem „programska oprema“ pomeni niz navodil, potrebnih za delovanje in komunikacijo računalnikov. Mogoče je razviti številne različne programe za posebne aplikacije (uporabniška programska oprema), uporabniki pa lahko izbirajo med standardnimi programi, ki so na voljo na trgu (programski paketi), razvojem specifičnih programov za posebne zahteve (prilagojena programska oprema) ali uporabljajo kombinacijo obeh.

4. Pogodbenici se zavedata, da računalniške in sorodne storitve v številnih primerih omogočajo izvajanje drugih storitev[1] tako prek elektronskih kot drugih sredstev. Vendar je v takih primerih pomembno razlikovati med računalniškimi in sorodnimi storitvami (tj. spletno gostovanje ali gostovanje aplikacij) ter drugimi storitvami[2], ki jih omogočajo računalniške in sorodne storitve. Druge storitve, ne glede na to, ali jih omogočajo računalniške in sorodne storitve ali ne, niso zajete v CPC 84.

PODODDELEK 4

POŠTNE STORITVE

ČLEN 8.22

Preprečevanje protikonkurenčnih praks v poštnem sektorju[3]

Vsaka pogodbenica uvede ali ohrani ustrezne ukrepe[4] z namenom, da se ponudnikom poštnih storitev, ki so posamično ali skupaj glavni ponudniki na zadevnem trgu za poštne storitve, prepreči izvajanje ali nadaljevanje protikonkurenčne prakse.

---

1 Npr.,W/120.1.A.b. (Računovodske, revizijske in knjigovodske storitve), W/120.1.A.d. (Arhitekturne storitve), W/120.1.A.h. (Zdravstvene in zobozdravstvene storitve), W/120.2.D (Avdiovizualne storitve), w/120.5. (Izobraževalne storitve).

2 Glej prejšnjo opombo.

3 Pojasniti je treba, da člen 8.22 (Preprečevanje protikonkurenčne prakse v poštnem sektorju) velja samo za ukrepe, ki se nanašajo na osnovne storitve pisemske pošte.

4 Ohranjanje ustreznih ukrepov vključuje učinkovito izvajanje takih ukrepov.

ČLEN 8.23

Neodvisnost regulativnih organov

Regulativni organi so ločeni od katerega koli ponudnika poštnih storitev in mu tudi ne odgovarjajo. Odločitve in postopki regulativnih organov so nepristranski do vseh udeležencev na trgu.

PODODDELEK 5

TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE

ČLEN 8.24

Področje uporabe

1. Ta pododdelek se uporablja za ukrepe, ki vplivajo na trgovino s telekomunikacijskimi storitvami, in določa načela regulativnega okvira za telekomunikacijske storitve, liberalizirane v skladu z oddelki od B do D.

2. Ta pododdelek se ne uporablja za noben ukrep, ki ga sprejme ali ohrani pogodbenica, v zvezi s kabelskim ali radiodifuznim oddajanjem radijskih in televizijskih programov.

3. Nobena določba tega pododdelka se ne razlaga tako, da:

(a) od pogodbenice zahteva, da pooblasti ponudnika storitev druge pogodbenice, da ustanovi, sestavi, pridobi, zakupi, upravlja ali zagotovi telekomunikacijska prenosna omrežja in storitve, razen tistih, ki so določeni na njenih seznamih posebnih zavez; ali

(b) od pogodbenice zahteva, da katerega koli ponudnika storitev prisili, da ustanovi, sestavi, pridobi, zakupi, upravlja ali zagotovi telekomunikacijska prenosna omrežja ali storitve, kjer taka omrežja ali storitve niso na voljo širši javnosti.

4. Vsaka pogodbenica uvede, ohrani, spremeni ali odpravi pravice in obveznosti ponudnikov storitev iz člena 8.26 (Dostop do javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev in njihova uporaba), člena 8.28 (Medomrežno povezovanje), člena 8.29 (Medomrežno povezovanje z glavnimi ponudniki), člena 8.30 (Ravnanje glavnih ponudnikov), člena 8.32 (Razvezani dostop do omrežnih elementov), člena 8.33 (Kolokacija), člena 8.34 (Nadaljnja prodaja), člena 8.35 (Souporaba infrastrukture), člena 8.36 (Zagotavljanje storitve zakupljenih vodov) in člena 8.38 (Obalne sprejemne postaje za podmorske kable) na način, ki je v skladu z njenim domačim pravom in notranjimi postopki, ki urejajo telekomunikacijske trge. Takšni postopki bodo od zakonodajalcev Unije zahtevali analizo zadevnih trgov izdelkov in storitev iz ustrezne zakonodaje Unije, imenovanje ponudnika storitev, ki ima na trgu znatno moč, ter sklep zakonodajalcev, ki bo temelji na taki analizi, da se uvedejo, ohranijo, spremenijo ali odpravijo takšne pravice in obveznosti.

ČLEN 8.25

Opredelitev pojmov

V tem pododdelku:

(a) se „storitev radiodifuzije“ nanaša na neprekinjeno predvajanje po žici ali brezžično, ne glede na lokacijo izvornega predvajanja, ki je potrebno, da se celoti ali delu javnosti omogoči sprejem in/ali prikaz signalov zvočnih in/ali vidnih programov, ne zajema pa kontribucijskih povezav med operaterji;

(b) „končni uporabnik“ pomeni uporabnika storitev ali ponudnika storitev, ki se mu zagotovi javno telekomunikacijsko omrežje ali storitev, razen za uporabo v nadaljnji ponudbi javnega telekomunikacijskega omrežja ali storitev;

(c) „osnovna infrastruktura“ pomeni infrastrukturo javnega telekomunikacijskega prenosnega omrežja ali storitve:

(i) ki jih izključno ali večinoma zagotavlja en ponudnik ali omejeno število ponudnikov ter

(ii) ki jih za zagotavljanje storitev ni mogoče nadomestiti na ekonomsko ali tehnično izvedljiv način;

(d) „medomrežno povezovanje“ pomeni povezovanje s ponudniki, ki zagotavljajo javna telekomunikacijska omrežja ali storitve, da lahko uporabniki enega ponudnika komunicirajo z uporabniki drugega ponudnika in imajo dostop do storitev, ki jih zagotavlja drugi ponudnik;

(e) „glavni ponudnik“ pomeni ponudnika javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki je zmožen bistveno vplivati na pogoje za udeležbo, glede cene in ponudbe, na zadevnem trgu za javna telekomunikacijska omrežja ali storitve, ker:

(i) nadzoruje osnovno infrastrukturo ali

(ii) izrablja svoj tržni položaj;

(f) „nediskriminatorna“ obravnava pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, zagotovljene kateremu koli drugemu uporabniku podobnih javnih telekomunikacijskih prenosnih omrežij ali storitev v podobnih okoliščinah;

(g) „prenosljivost številk“ pomeni možnost za končne uporabnike javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, da ob prehodu med ponudniki podobnih javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev na isti lokaciji obdržijo obstoječe telefonske številke, ne da bi se pri tem poslabšala kakovost ali zanesljivost ali zmanjšale ugodnosti;

(h) „javno telekomunikacijsko omrežje“ pomeni telekomunikacijsko omrežje, od katerega pogodbenica zahteva, da zagotavlja javne telekomunikacijske storitve med določenimi omrežnimi priključnimi točkami;

(i) „javna telekomunikacijska storitev“ pomeni vsako telekomunikacijsko storitev, za katero pogodbenica izrecno ali dejansko zahteva, da je splošno dostopna javnosti;

(j) „obalna sprejemna postaja za podmorske kable“ pomeni vse prostore in stavbe, kamor vodijo in kjer se končajo mednarodni podmorski kabli, ki so povezani z vmesnimi povezovalnimi omrežji (backhaul);

(k) „telekomunikacije“ pomenijo prenos in sprejemanje signalov s kakršnimi koli elektromagnetnimi sredstvi;

(l) „telekomunikacijske storitve“ pomenijo vse storitve, ki jih sestavljata prenos in sprejemanje elektromagnetnih signalov, in ne zajemajo storitev radiodifuzije in gospodarske dejavnosti, ki jo sestavlja zagotavljanje vsebine, za prenos katere so potrebne telekomunikacije; ter

(m) „regulativni organ za telekomunikacije“ pomeni nacionalni organ ali organe, pristojne za urejanje telekomunikacij.

ČLEN 8.26

Dostop do javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev ter njihova uporaba

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo vsi ponudniki storitev druge pogodbenice dostop do vseh javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev ter njihove uporabe, vključno z zasebnimi zakupljenimi vodi, ponujenimi na njenem ozemlju ali prek njenih meja pod razumnimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji, vključno kot je določeno v odstavkih 2 in 3.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da taki ponudniki storitev lahko:

(a) kupijo ali zakupijo ter priključijo terminalsko ali drugo opremo, prek katere se povežejo z javnim telekomunikacijskim omrežjem;

(b) medomrežno povežejo zasebno zakupljene ali lastniške mreže z javnimi telekomunikacijskimi omrežji in storitvami na svojem ozemlju ali prek svojih meja ali z mrežami v zakupu ali lasti drugih ponudnikov storitev ter

(c) uporabijo delovne protokole po lastni izbiri, razen tistih, ki so potrebni, da se javnosti zagotovi splošen dostop do telekomunikacijskega omrežja in storitev.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko vsi ponudniki storitev druge pogodbenice uporabijo javna telekomunikacijska omrežja in storitve za prenos informacij na njeno ozemlje ali čez meje, vključno s podjetniškimi komunikacijami takih ponudnikov storitev in za dostop do podatkov, vsebovanih v podatkovnih bazah ali kako drugače shranjenih v obliki, ki omogoča dostop do podatkov s čitalniki na ozemlju katere koli pogodbenice. Vsi novi ali spremenjeni ukrepi pogodbenice, ki bistveno vplivajo na tako uporabo, se sporočijo drugi pogodbenici in so predmet posvetovanj.

ČLEN 8.27

Zaupnost informacij

Vsaka pogodbenica zagotovi zaupnost telekomunikacij in sorodnih podatkov o prometu prek javno dostopnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ne da bi pri tem omejevala trgovino s storitvami.

ČLEN 8.28

Medomrežno povezovanje[1]

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo vsi ponudniki, pooblaščeni za zagotavljanje telekomunikacijskih storitev na njenem ozemlju, pravico in obveznost, da se pogajajo o medomrežnem povezovanju z drugimi ponudniki javno dostopnih telekomunikacijskih omrežij in storitev. O medomrežnem povezovanju se je treba načeloma dogovoriti na podlagi poslovnih pogajanj med zadevnima pogodbenicama.

2. Regulativni organi zagotovijo, da ponudniki, ki v procesu pogajanja o ureditvi medomrežnega povezovanja pridobijo informacije od drugega podjetja, te informacije uporabljajo samo za namen, za katerega so jih dobili, in vedno spoštujejo zaupnost poslanih ali shranjenih informacij.

ČLEN 8.29

Medomrežno povezovanje z glavnimi ponudniki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da vsi glavni ponudniki na njenem ozemlju zagotavljajo medomrežno povezovanje za infrastrukturo in opremo ponudnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev druge pogodbenice na kateri koli tehnično izvedljivi točki omrežja glavnega ponudnika. Tako medomrežno povezovanje se zagotovi:

[1] V tem členu in členu 8.30 (Ravnanje glavnih ponudnikov) je imenovanje ponudnika javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev kot glavnega ponudnika v skladu z domačim pravom in postopki vsake pogodbenice.

(a) pod nediskriminatornimi pogoji (vključno s tehničnimi standardi in specifikacijami) in po cenah ter s kakovostjo, ki ni slabša od tiste, ki se zagotavlja za lastne podobne storitve takih glavnih ponudnikov ali za podobne storitve nepovezanih ponudnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev ali za svoje podružnice ali druga povezana podjetja;

(b) pravočasno pod pogoji (vključno s tehničnimi standardi in specifikacijami) in po stroškovno naravnanih cenah, ki so pregledni, primerni, ekonomsko izvedljivi in razvezani tako, da izvajalcu ni treba plačevati omrežnih elementov ali zmogljivosti, ki jih za opravljanje storitve ne potrebuje; ter

(c) na zahtevo, na drugih točkah poleg omrežnih priključnih točk, ponujenih večini uporabnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, in po cenah, ki odražajo stroške gradnje potrebne dodatne infrastrukture.

2. Vsaka pogodbenica zahteva, da glavni ponudniki na njenem ozemlju javno objavijo svoje dogovore o medomrežnem povezovanju ali svoje referenčne ponudbe za medomrežno povezovanje.

3. Postopki, ki se uporabljajo za medomrežno povezovanje z glavnim ponudnikom, se javno objavijo.

4. Kadar ponudniki javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev ne morejo rešiti sporov glede pogojev in cen, na katerih je treba zagotoviti medomrežno povezovanje z glavnim ponudnikom, se obrnejo na regulativni organ, ki si prizadeva za rešitev sporov v najkrajšem možnem času in v vsakem primeru najpozneje v 180 dneh po prejemu dokumentacije v zvezi s tem, čeprav reševanje zapletenih sporov lahko traja več kot 180 dni.

ČLEN 8.30

Ravnanje glavnih ponudnikov

1. Vsaka pogodbenica lahko glavnim ponudnikom naloži obveznosti nediskriminacije v povezavi z medomrežnim povezovanjem in/ali dostopom.

2. Obveznosti nediskriminacije zagotavljajo zlasti, da glavni ponudnik uporablja enake pogoje v enakih okoliščinah za druge ponudnike, ki zagotavljajo enakovredne storitve, ter zagotavlja storitve in informacije za druge pod enakimi pogoji in na enaki kakovostni ravni kot za svoje storitve ali storitve svojih hčerinskih podjetij ali partnerjev.

ČLEN 8.31

Ukrepi za varstvo konkurence, ki se uporabljajo za glavne ponudnike

Vsaka pogodbenica uvede ali ohrani ustrezne ukrepe[1], z namenom da se ponudnikom javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki so posamično ali skupaj glavni ponudniki na svojem trgu, prepreči izvajanje ali nadaljevanje protikonkurenčne prakse. Te protikonkurenčne prakse vključujejo zlasti:

(a) izvajanje protikonkurenčnega navzkrižnega subvencioniranja ali zmanjševanja marž;

(b) uporabo informacij, pridobljenih od konkurentov, s protikonkurenčnimi posledicami;

[1] Ohranjanje ustreznih ukrepov vključuje učinkovito izvajanje takih ukrepov.

(c) nepravočasno zagotavljanje tehničnih informacij o osnovni infrastrukturi in komercialno pomembnih informacij, potrebnih za opravljanje javnih telekomunikacijskih storitev, drugim ponudnikom javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev;

(d) storitve oblikovanja cen tako, da po vsej verjetnosti nerazumno omejujejo konkurenco, na primer oblikovanje predatorskih cen.

ČLEN 8.32

Razvezani dostop do omrežnih elementov

1. Vsaka pogodbenica naloži obveznosti glavnim ponudnikom, da pravočasno in pod pogoji, ki so razumni, pregledni in nediskriminatorni, izpolnijo utemeljene zahteve za razvezani dostop do in uporabo posebnih omrežnih elementov ter pripadajoče infrastrukture na kateri koli tehnično izvedljivi točki, in zlasti:

(a) da se omogoči dostop do določenih omrežnih elementov in/ali infrastrukture, vključno z dostopom do neaktivnih omrežnih elementov in/ali z razvezanim dostopom do krajevne zanke, da se med drugim omogočijo ponudbe za preprodajo naročniškega voda;

(b) da se odobri odprti dostop do tehničnih vmesnikov, protokolov ali drugih ključnih tehnologij, ki so nepogrešljivi za interoperabilnost storitev ali storitev virtualnih omrežij;

(c) da se zagotovijo kolokacije ter

(d) da se zagotovijo storitve, potrebne za zagotovitev interoperabilnosti celovitih storitev za uporabnike.

2. Kadar pogodbenica obravnava obveznosti iz odstavka 1, lahko med drugim upošteva naslednje dejavnike:

(a) tehnično in gospodarsko upravičenost uporabe ali namestitve konkurenčne infrastrukture, pri čemer se upoštevata narava in vrsta vključenega medomrežnega povezovanja in/ali dostopa, vključno z upravičenostjo drugih izdelkov za dostop do nabavnega trga, kot je dostop do vodov;

(b) izvedljivost zagotovitve predlaganega dostopa v zvezi z razpoložljivo kapaciteto;

(c) začetne naložbe imetnika infrastrukture, pri čemer se upoštevajo tveganja v zvezi z vlaganjem; ter

(d) potrebo po ohranitvi učinkovite in trajnostne konkurence.

ČLEN 8.33

Kolokacija

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki na njenem ozemlju ponudnikom javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev druge pogodbenice pravočasno in pod pogoji, ki so razumni in nediskriminatorni, zagotovijo fizično kolokacijo opreme, ki je potrebna za povezavo ali razvezani dostop do omrežnih elementov

2. Vsaka pogodbenica lahko v skladu s svojim domačim pravom določi lokacije, na katerih od glavnih ponudnikov na svojem ozemlju zahteva, da zagotovijo kolokacijo v skladu z odstavkom 1.

ČLEN 8.34

Nadaljnja prodaja

Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki na njenem ozemlju za nadaljnjo prodajo ponudnikom javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev druge pogodbenice ponudijo javne telekomunikacijske storitve, ki jih ti glavni ponudniki zagotovijo po maloprodajnih cenah končnim uporabnikom v skladu z določbami tega pododdelka, in zlasti členom 8.32 (Razvezani dostop do omrežnih elementov).

ČLEN 8.35

Souporaba infrastrukture

1. Vsaka pogodbenica mora biti zmožna, ob upoštevanju načela sorazmernosti, naložiti kateremu koli glavnemu ponudniku, ki ima pravico do namestitve infrastrukture na javno ali zasebno zemljišče oziroma nad ali podenj, souporabo take infrastrukture ali zemljišč, vključno z zgradbami, vhodi v zgradbe, napeljavo v zgradbah, stebri, antenami, stolpi in drugimi podpornimi konstrukcijami, drogovi, vodi, kanali, vstopnimi jaški in priključnimi omaricami.

2. Vsaka pogodbenica lahko v skladu s svojim domačim pravom opredeli infrastrukturo, do katere morajo glavni ponudniki na njenem ozemlju zagotoviti dostop v skladu z odstavkom 1, ker takšne infrastrukture, ki bi zagotavljala konkurenčne storitve, ni mogoče nadomestiti na ekonomsko ali tehnično izvedljiv način.

ČLEN 8.36

Zagotavljanje storitve zakupljenih vodov

Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki storitev zakupljenih vodov na njenem ozemlju pravnim osebam druge pogodbenice pravočasno in pod pogoji, ki so razumni, nediskriminatorni in pregledni, zagotovijo storitve zakupljenih vodov, ki so javne telekomunikacijske storitve.

ČLEN 8.37

Prenosljivost številk

Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev na njenem ozemlju pravočasno in pod razumnimi pogoji zagotovijo prenosljivost številk za tiste storitve, ki jih določi ta pogodbenica, če je to tehnično izvedljivo.

ČLEN 8.38

Obalne sprejemne postaje za podmorske kable

Vsaka pogodbenica pod razumnimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji zagotovi dostop do sistemov podmorskih kablov, vključno z obalnimi sprejemnimi postajami, na njenem ozemlju, kadar je ponudnik pooblaščen, da upravlja podmorski kabelski sistem kot javne telekomunikacijske storitve.

ČLEN 8.39

Neodvisni regulativni organ

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je njen regulativni organ za telekomunikacije ločen od vseh ponudnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev oziroma telekomunikacijske opreme ter jim tudi ni odgovoren. V ta namen vsaka pogodbenica zagotovi, da njen regulativni organ za telekomunikacije nima finančnih interesov pri takih ponudnikih ali nadzora nad njimi.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so odločitve in postopki regulativnih organov za telekomunikacije pravični in nepristranski za vse udeležence na trgu ter da so sprejeti in se izvajajo brez nepotrebnega odlašanja. V ta namen vsaka pogodbenica zagotovi, da finančni interes, ki ga ima pri ponudniku javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ne vpliva na odločitve in postopke njenega regulativnega organa za telekomunikacije.

3. Pristojnosti zakonodajnih organov se izvajajo pregledno v skladu z veljavnim domačim pravom.

4. Regulativni organi imajo pristojnost, s katero zagotovijo, da jim ponudniki telekomunikacijskih prenosnih omrežij in storitev na njihovih zadevnih ozemljih na zahtevo nemudoma predložijo vse informacije, vključno s finančnimi informacijami, ki so potrebne, da regulativni organi lahko izvedejo svoje naloge v skladu s tem pododdelkom. Zahtevane informacije morajo biti v ustreznem sorazmerju z uspešnostjo nalog regulativnih organov in obravnavane v skladu z zahtevami o zaupnosti.

5. Regulativni organ mora biti zadostno pooblaščen za urejanje sektorja. Naloge, ki jih opravlja regulativni organ, se objavijo v lahko dostopni in jasni obliki, zlasti kadar so te naloge dodeljene več kot enemu organu.

ČLEN 8.40

Univerzalne storitve

1. Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti univerzalne storitve, ki jo želi ohraniti.

2. Take obveznosti se same po sebi ne bodo štele za protikonkurenčne, če se bodo obravnavale na pregleden, nediskriminatoren in konkurenčno nevtralen način ter ne bodo povzročale večjega bremena, kot je potrebno za vrsto univerzalne storitve, ki jo opredeli pogodbenica.

3. Kadar pogodbenica od ponudnika telekomunikacijskih storitev zahteva, da zagotovi imenik naročnikov, pogodbenica zagotovi, da ponudnik pri obravnavi informacij, ki jih je prejel od drugih ponudnikov takih telekomunikacijskih storitev, uporablja načelo nediskriminacije.

ČLEN 8.41

Dovoljenje za opravljanje telekomunikacijskih storitev

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki za izdajanje dovoljenj čim preprostejši in ne zapletajo ali zavlačujejo po nepotrebnem opravljanja storitve.

2. Kadar pogodbenica od ponudnika javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev zahteva, da ima dovoljenje, ta pogodbenica javno objavi:

(a) vsa merila za izdajanje dovoljenj ter pogoje in postopke, ki jih uporablja; ter

(b) razumno časovno obdobje, ki je praviloma potrebno za odločitev v zvezi z izdajanjem vloge.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vložniku na zahtevo v pisni obliki predložijo razlogi za zavrnitev izdaje dovoljenja.

4. Vložnik zahtevka za dovoljenje mora imeti možnost, da se obrne na pritožbeni organ, če meni, da je bila zavrnitev dovoljenja neupravičena.

5. Vse pristojbine[1] za izdajanje dovoljenj, ki jih imajo lahko vložniki zaradi svojega zahtevka, morajo biti razumne in ne smejo omejevati opravljanja storitve.

ČLEN 8.42

Dodeljevanje in uporaba omejenih virov

1. Vsi postopki za dodeljevanje in uporabo omejenih virov, vključno s frekvencami, številkami in pravicami poti, se izvajajo pravočasno ter na objektiven, pregleden in nediskriminatoren način. Trenutno stanje dodeljenih frekvenčnih pasov se javno objavi, podrobna opredelitev frekvenc, dodeljenih za posebno državno uporabo, pa se ne zahteva.

2. Pogodbenici se zavedata, da odločitve o dodeljevanju upravljanja spektra in frekvenčnih pasov, niso ukrepi, ki so sami po sebi neskladni s členom 8.5 (Dostop do trga) in členom 8.10 (Dostop do trga). V skladu s tem vsaka pogodbenica ohrani pravico do izvajanja svojih politik v zvezi z upravljanjem frekvenc in spektra, ki lahko vplivajo na številne ponudnike javnih telekomunikacijskih storitev, če se to izvaja na način, ki je skladen s tem poglavjem. Pogodbenici prav tako ohranita pravico do dodeljevanja frekvenčnih pasov ob upoštevanju obstoječih in prihodnjih potreb.

[1] Pristojbine za izdajanje ali odobritev dovoljenja ne vključujejo plačil za dražbo, razpise ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali zahtevanih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

ČLEN 8.43

Izvrševanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njen regulativni organ za telekomunikacije ohrani ustrezne postopke in pristojnosti za izvajanje notranjih ukrepov v zvezi z obveznostmi iz tega pododdelka. V teh postopkih in pristojnostih je zajeta možnost uvedbe pravočasnih, sorazmernih in učinkovitih sankcij ali sprememb, začasne prekinitve uporabe in preklica dovoljenj.

2. Kadar glavni ponudnik zavrne uporabo pravic in obveznosti iz člena 8.29 (Medomrežno povezovanje z glavnimi ponudniki), člena 8.30 (Ravnanje glavnih ponudnikov), člena 8.31 (Ukrepi za varstvo konkurence, ki se uporabljajo za glavne ponudnike), člena 8.32 (Razvezani dostop do omrežnih elementov), člena 8.33 (Kolokacija), člena 8.34 (Nadaljnja prodaja), člena 8.35 (Souporaba infrastrukture) in člena 8.36 (Zagotavljanje storitve zakupljenih vodov), lahko ponudnik, ki zaprosi za to storitev, prosi za posredovanje regulativnega organa, ki v skladu s svojim domačim pravom, izda zavezujočo odločbo v najkrajšem možnem času, v vsakem primeru pa v razumnem časovnem obdobju.

ČLEN 8.44

Reševanje sporov na področju telekomunikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo ponudniki javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev druge pogodbenice dovolj časa, da se obrnejo na regulativni organ za telekomunikacije ali drug zadevni organ za reševanje sporov, nastalih zaradi notranjih ukrepov, ki obravnavajo zadeve iz tega pododdelka.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se lahko vsi ponudniki javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev druge pogodbenice, ki jo zadeva odločitev regulativnega organa za telekomunikacije, pritožijo zoper tako odločitev pri sodnem ali upravnem organu, ki je neodvisen od udeleženih strank.

3. Kadar pritožbeni organ ni sodni organ, se v pisni obliki predložijo razlogi za njegovo odločbo, to pa preveri nepristranski in neodvisni sodni organ.

4. Zadevne stranke morajo odločbe pritožbenih organov izvajati učinkovito v skladu z veljavnim domačim pravom in notranjimi postopki. Pritožba ne sme biti razlog za neupoštevanje odločbe regulativnega organa, razen če ustrezni organ te odločbe ne prekliče.

ČLEN 8.45

Preglednost

Kadar nameravajo regulativni organi sprejeti ukrepe, povezane z določbami tega pododdelka, zainteresiranim stranem dajo možnost, da v skladu s svojim domačim pravom v razumnem času predložijo pripombe na osnutek ukrepa. Regulativni organi javno objavijo svoje posvetovalne postopke za osnutke takih ukrepov. Rezultate posvetovalnega postopka mora regulativni organ javno objaviti, razen kadar gre za zaupne informacije v skladu z “domačim pravom” o poslovni tajnosti.

ČLEN 8.46

Prožnost pri izbiri tehnologij

Pogodbenica ponudnikom javnih telekomunikacijskih storitev ne sme onemogočati izbire tehnologij, ki jih uporabljajo za dobavo storitev, pri čemer mora vsaka pogodbenica imeti možnost, da sprejme ukrepe, s katerimi zagotovi, da lahko končni uporabniki različnih omrežij komunicirajo drug z drugim.

ČLEN 8.47

Razmerje do drugih pododdelkov, oddelkov in poglavij

V primeru morebitne neskladnosti med tem pododdelkom in drugim pododdelkom ali oddelkom tega poglavja ali drugim poglavjem prevlada ta pododdelek v okviru te neskladnosti.

ČLEN 8.48

Sodelovanje

1. Ker se pogodbenici zavedata hitrega razvoja telekomunikacijske industrije in industrije informacijske tehnologije tako v domačem kot mednarodnem okviru, sodelujeta, da bi spodbudili razvoj takih storitev in dosegli čim večje koristi iz uporabe telekomunikacijske in informacijske tehnologije za obe pogodbenici.

2. Področja sodelovanja lahko vključujejo:

(a) izmenjavo stališč o vprašanjih politike, kot sta regulativni okvir za visokohitrostna širokopasovna omrežja in znižanje cen gostovanja v tujih mobilnih omrežjih; ter

(b) spodbujanje uporabe telekomunikacijskih storitev in storitev informacijske tehnologije s strani potrošnikov v javnem in zasebnem sektorju, vključno z na novo nastajajočimi storitvami.

3. Področja sodelovanja lahko vključujejo:

(a) pospeševanje dialoga o političnih vprašanjih;

(b) krepitev sodelovanja na mednarodnih forumih na področju telekomunikacije in informacijske tehnologije ter

(c) druge oblike sodelovanja.

PODODDELEK 6

FINANČNE STORITVE

ČLEN 8.49

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta pododdelek določa načela regulativnega okvira za vse finančne storitve, liberalizirane v skladu z oddelki B (Čezmejno opravljanje storitev), C (Ustanovitev poslovne enote) in D (Začasna prisotnost fizičnih oseb iz poslovnih razlogov).

2. V tem pododdelku:

(a) „finančna storitev“ pomeni katero koli storitev finančne narave, vključno z dodatno ali pomožno storitvijo tej finančni storitvi, ki jo ponudi ponudnik finančne storitve pogodbenice. Finančne storitve vključujejo naslednje dejavnosti:

(i) zavarovalniške in z zavarovanjem povezane storitve:

1. neposredno zavarovanje (vključno s sozavarovanjem):

(aa) življenjsko;

(bb) neživljenjsko;

2. pozavarovanje in retrocesija;

3. posredovanje v zavarovalništvu, kot sta posredništvo in zastopanje; ter

4. pomožne zavarovalniške storitve, kot so svetovanje, aktuarske storitve, ocena tveganja in obravnavanje odškodninskih zahtevkov;

ter

(ii) bančne in druge finančne storitve (razen zavarovanja):

1. sprejemanje depozitov in drugih vračljivih sredstev od občanov;

2. vse vrste posojil, med drugim potrošniška in hipotekarna posojila, faktoring ter financiranje komercialnih poslov;

3. finančni zakup;

4. opravljanje vseh storitev plačilnega prometa in prenosa denarja, vključno s kreditnimi, plačilnimi debetnimi karticami, potovalnimi čeki in bančnimi menicami;

5. garancije in obveznosti;

6. trgovanje za lastni račun ali za račun strank, bodisi na borzi, na trgu OTC ali drugače:

   (aa) z instrumenti trga denarja (vključno s čeki, menicami, depozitnimi certifikati);

   (bb) s tujo valuto;

   (cc) z izvedenimi finančnimi instrumenti, kar med drugim vključuje terminske posle in opcije;

   (dd) z instrumenti menjalnih tečajev in obrestnih mer, vključno z zamenjavami in dogovori o terminski obrestni meri;

   (ee) s prenosljivimi vrednostnimi papirji;

   (ff) z drugimi prenosljivimi vrednostnimi papirji in finančnimi sredstvi, vključno s plemenitimi kovinami;

7. sodelovanje pri izdaji vseh vrst vrednostnih papirjev, vključno z vpisom primarne izdaje vrednostnih papirjev in vlaganjem (javnim ali zasebnim) prek agenta, ter opravljanjem storitev, povezanih s takimi izdajami;

8. denarnoposredniški posli;

9. upravljanje premoženja, na primer vodenje gotovinskega poslovanja ali upravljanje vrednostnih papirjev, vse oblike upravljanja kolektivnih naložb, upravljanje pokojninskih skladov, depotne in skrbniške storitve;

10. storitve v zvezi s poravnavami in obračuni finančnih sredstev, vključno z vrednostnimi papirji, izvedenimi produkti in drugimi prenosnimi vrednostnimi papirji;

11. ponujanje in posredovanje finančnih informacij, obdelave finančnih podatkov in z njimi povezane programske opreme s strani ponudnikov drugih finančnih storitev ter

12. svetovanje, posredovanje in druge pomožne finančne storitve za vse dejavnosti iz pododstavkov od (1) do (11), vključno z bonitetnimi podatki in analizo, raziskavami in svetovanjem glede naložb in portfelja, svetovanjem pri nakupih ter prestrukturiranju in strategiji podjetij;

(b) „ponudnik finančnih storitev“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki opravlja ali želi opravljati finančne storitve na ozemlju te pogodbenice. Pojem „ponudnik finančnih storitev“ ne vključuje javnih subjektov;

(c) „nova finančna storitev“ pomeni storitev finančne narave, vključno s storitvami, povezanimi z obstoječimi in novimi izdelki ali načinom dobave izdelka, ki je ne opravlja noben ponudnik finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, opravlja pa se na ozemlju druge pogodbenice;

(d) „javni subjekt“ pomeni:

(i) vlado, centralno banko ali monetarni organ pogodbenice ali subjekt, ki je v lasti ali pod nadzorom pogodbenice, ki se ukvarja predvsem z izvajanjem vladnih nalog ali dejavnosti za vladne namene, brez subjektov, ki se ukvarjajo zlasti z opravljanjem finančnih storitev pod komercialnimi pogoji; ali

(ii) zasebni subjekt, ki opravlja naloge, kakršne običajno opravlja centralna banka ali monetarni organ, kadar opravlja te naloge; ter

(e) „samoregulativna organizacija“ pomeni kateri koli nevladni organ, vključno s terminsko borzo ali trgom, borzo ali trgom za vrednostne papirje, klirinško agencijo ali katero koli drugo organizacijo ali združenjem, ki v skladu z zakoni ali pooblastilom centralne, regionalne ali lokalne vlade ali organov izvaja zakone in predpise ali nadzor nad ponudniki finančnih storitev.

ČLEN 8.50

Bonitetna izjema

1. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje sprejetje ali ohranitev razumnih ukrepov iz bonitetnih razlogov, kot so:

(a) zaščita vlagateljev, depozitarjev, imetnikov police ali oseb, ki so v fiduciarnem razmerju s ponudnikom finančnih storitev;

(b) ohranjanje varnosti, solidnosti, neoporečnosti ali finančne odgovornosti ponudnikov finančnih storitev ali

(c) zagotavljanje neoporečnosti in stabilnosti finančnega sistema pogodbenice.

2. Ti ukrepi ne smejo biti bolj obremenjujoči, kot je potrebno za dosego njihovega cilja, in ne smejo biti sredstvo samovoljne ali neutemeljene diskriminacije ponudnikov finančnih storitev druge pogodbenice v primerjavi s podobnimi lastnimi ponudniki finančnih storitev ali sredstvo prikritega omejevanja trgovine s storitvami.

3. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne nalaga obveznosti, da razkrije informacije, ki zadevajo posle in račune posameznih potrošnikov ali katere koli zaupne ali varovane informacije, s katerimi razpolagajo javni subjekti.

4. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da se na njenem ozemlju izvajajo in uporabljajo „Temeljna načela za učinkovit bančni nadzor“ Baselskega odbora, standardi in načela Mednarodnega združenja zavarovalnih nadzornikov, „Cilji in načela ureditve vrednostnih papirjev“ Mednarodnega združenja nadzora vrednostnih papirjev ter mednarodno sprejeti standardi za preglednost in izmenjavo informacij za davčne namene, kakor so določeni v vzorčni davčni konvenciji OECD iz leta 2008 o dohodku in kapitalu.

5. V skladu s členom 8.6 (Nacionalna obravnava) in brez poseganja v druga sredstva bonitetne ureditve čezmejnega trgovanja s finančnimi storitvami lahko pogodbenica zahteva registracijo ali odobritev finančnih instrumentov in ponudnikov čezmejnih finančnih storitev druge pogodbenice.

ČLEN 8.51

Samoregulativne organizacije

Če pogodbenica za zagotovitev opravljanja finančnih storitev na svojem ozemlju od ponudnikov finančnih storitev druge pogodbenice zahteva članstvo, udeležbo v kateri koli samoregulativni organizaciji, ali dostop do nje, zagotovi, da ta samoregulativna organizacija izpolnjuje obveznosti iz člena 8.6 (Nacionalna obravnava) in člena 8.11 (Nacionalna obravnava).

ČLEN 8.52

Plačilni in klirinški sistemi

Pod pogoji, ki omogočajo nacionalno obravnavo, pogodbenica v skladu s svojimi merili o dostopu ponudnikom finančnih storitev druge pogodbenice, ki imajo sedež na njenem ozemlju in za katere velja zakonodaja in nadzor po njenem domačem pravu, odobri dostop do plačilnih in klirinških sistemov, ki jih upravljajo javni subjekti, ter do uradnih sistemov financiranja in refinanciranja, ki so na voljo pri običajem izvajanju rednega poslovanja. Namen tega člena ni dodelitev dostopa do mehanizmov centralnih bank, ki refinancirajo posojila poslovnim bankam v pogodbenici.

ČLEN 8.53

Nove finančne storitve

Vsaka pogodbenica ponudniku finančnih storitev druge pogodbenice dovoli, da opravlja kakršno koli novo finančno storitev, ki bi jo prva pogodbenica dovolila opravljati svojim podobnim ponudnikom finančnih storitev, ne da bi bili zanje potrebni dodatni zakonodajni ukrepi, ki jih zahteva prva pogodbenica. Pogodbenica lahko določi institucionalno in pravno obliko, na podlagi katere se nova finančna storitev lahko opravlja, in za opravljanje te storitve lahko zahteva dovoljenje. Kadar taka pogodbenica zahteva tako odobritev nove finančne storitve, se odločitev o tem sprejme v razumnem roku, dovoljenje pa se lahko zavrne le iz bonitetnih razlogov iz člena 8.50 (Bonitetna izjema).

ČLEN 8.54

Obdelava podatkov

1. Vsaka pogodbenica v skladu z ustreznimi zaščitnimi ukrepi glede varovanja zasebnosti ter zaupnosti ponudniku finančne storitve druge pogodbenice dovoli prenos informacij v elektronski ali drugi obliki s svojega ozemlja na ozemlje druge pogodbenice za obdelavo podatkov, če je takšna obdelava potrebna za običajno poslovanje ponudnika finančne storitve.

2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ustrezne zaščitne ukrepe glede varovanja zasebnosti in osebnih podatkov, tudi posameznih evidenc in računov, pod pogojem da se ti zaščitni ukrepi ne uporabljajo za izogibanje določbam tega sporazuma.

ČLEN 8.55

Posebne izjeme

1. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da pogodbenici, vključno z njenimi javnimi subjekti, preprečuje, da bi na svojem ozemlju sama izvajala ali opravljala dejavnosti ali storitve, ki so del javnega pokojninskega zavarovanja ali obveznega sistema socialne varnosti, razen kadar te dejavnosti lahko opravljajo, tako kot to določajo njeni nacionalni predpisi, ponudniki finančnih storitev v konkurenci z javnimi subjekti ali zasebnimi ustanovami.

2. Nobena določba tega sporazuma se ne uporablja za dejavnosti, ki jih opravljajo centralne banke ali monetarni organi ali kateri koli drugi javni subjekt pri izvajanju denarne politike ali politike deviznega tečaja.

3. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da pogodbenici, vključno z njenimi javnimi subjekti, preprečuje, da bi na svojem ozemlju sama izvajala ali opravljala dejavnosti ali storitve za račun ali z jamstvom ali z uporabo finančnih sredstev pogodbenice, vključno z njenimi javnimi subjekti, razen kadar te dejavnosti lahko opravljajo, tako kot to določajo njeni nacionalni predpisi, ponudniki finančnih storitev v konkurenci z javnimi subjekti ali zasebnimi ustanovami.

PODODDELEK 7

STORITVE MEDNARODNEGA POMORSKEGA PROMETA

ČLEN 8.56

Področje uporabe, opredelitev pojmov in načela

1. Ta pododdelek določa načela liberalizacije mednarodnega pomorskega prometa v skladu z oddelki B (Čezmejno opravljanje storitev), C (Ustanovitev poslovne enote) in D (Začasna prisotnost fizičnih oseb iz poslovnih razlogov).

2. V tem pododdelku „mednarodni pomorski promet“ vključuje prevoze od vrat do vrat in večmodalne prevoze, ki pomenijo prevoz blaga z več kot eno vrsto prevoza in vključujejo pomorski del prevozne verige, z enotno prevozno listino in v ta namen vključuje pravico do neposrednega sklepanja pogodb s ponudniki drugih vrst prevoza;

3. Pogodbenici se glede mednarodnega pomorskega prometa dogovorita za zagotovitev učinkovite uporabe načel neomejenega dostopa do tovora v pridobitne namene, svobode zagotavljanja storitev mednarodnega pomorskega prometa ter nacionalne obravnave v okviru opravljanja takih storitev.

Glede na obstoječe ravni liberalizacije med pogodbenicama v mednarodnem pomorskem prometu:

(a) pogodbenici učinkovito uporabljata načelo neomejenega dostopa do mednarodnih pomorskih trgov in trgovine na komercialni in nediskriminatorni osnovi; ter

(b) vsaka pogodbenica ladjam, ki plujejo pod zastavo druge pogodbenice ali jih upravljajo ponudniki storitev druge pogodbenice, zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi lastnim ladjam ali ladjam iz tretjih držav, glede na to, katera je ugodnejša, med drugim v zvezi z dostopom do pristanišč, uporabo infrastrukture in pomožnih pomorskih storitev pristanišč ter v zvezi s tem povezanimi pristojbinami in taksami, carinskimi objekti ter določitvami privezov in naprav za natovarjanje in raztovarjanje.

4. Pogodbenici ob izvajanju teh načel:

(a) ne vnašata dogovorov o delitvi tovora v prihodnje sporazume s tretjimi državami o storitvah v pomorskem prometu, vključno s prometom s suhim in tekočim razsutim tovorom ter linijskim prometom, če pa taki dogovori o delitvi tovora obstajajo v predhodnih sporazumih, jih v razumnem roku odpovejo; ter

(b) z začetkom veljavnosti tega sporazuma odpravita vse in hkrati ne uvajata novih enostranskih ukrepov[1] ter upravnih, tehničnih in drugih ovir, ki bi lahko predstavljale prikrito omejitev ali imele diskriminatorne učinke na prosto opravljanje storitev v mednarodnem pomorskem prometu.

[1] V tem pododstavku pojem „ukrepi“ vključuje samo ukrepe, ki na podlagi državljanstva ali geografskega območja porekla negativno diskriminirajo fizične ali pravne osebe, za katere se ta ukrep uporabi.

5. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza druge pogodbenice dovoli, da na njenem ozemlju ustanovijo poslovno enoto pod pogoji za ustanovitev in poslovanje v skladu s pogoji, navedenimi v njenem seznamu specifičnih zavez.

6. Pogodbenici ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prometa iz druge pogodbenice po razumnih in nediskriminatornih pogojih zagotovi naslednje storitve v pristanišču:

(a) pilotažo;

(b) pomoč pri vleki in potiskanju;

(c) oskrbo s hrano;

(d) oskrbo z gorivom in vodo;

(e) zbiranje odpadkov in odstranjevanje balastnih odpadkov;

(f) storitve pristaniškega kapitana;

(g) navigacijske pripomočke ter

(h) operativne storitve z obale, ki so bistvene za upravljanje ladij, vključno s komunikacijami, oskrbo z vodo in elektriko, opremo za nujna popravila, sidranjem, privezom in službami za privezovanje.

ODDELEK F

ELEKTRONSKO POSLOVANJE

ČLEN 8.57

Cilji

1. Ker se pogodbenici zavedata, da elektronsko poslovanje povečuje trgovinske priložnosti v mnogih sektorjih, se strinjata glede pomena olajševanja njegove uporabe in razvoja ter glede veljavnosti pravil STO za elektronsko poslovanje.

2. Pogodbenici se dogovorita za spodbujanje razvoja medsebojnega elektronskega poslovanja, zlasti s sodelovanjem pri vprašanjih, ki nastanejo pri elektronskem poslovanju v okviru določb tega poglavja. V tem okviru se morata obe pogodbenici izogibati uvedbi nepotrebnih predpisov ali omejitev glede elektronskega poslovanja.

3. Pogodbenici priznavata pomen prostega pretoka informacij na spletu, čeprav se prav tako strinjata, da to ne bi smelo vplivati na pravice lastnikov intelektualne lastnine glede na pomen zaščite pravic intelektualne lastnine na spletu.

4. Pogodbenici se strinjata, da mora biti razvoj elektronskega poslovanja popolnoma skladen z mednarodnimi standardi varstva podatkov, da se zagotovi zaupanje uporabnikov v elektronsko poslovanje.

ČLEN 8.58

Carinske dajatve

Pogodbenici ne uvedeta carin za elektronske prenose.

ČLEN 8.59

Elektronsko opravljanje storitev

Zaradi večje jasnosti pogodbenici potrjujeta, da ukrepi v zvezi z opravljanjem storitve z uporabo elektronskih sredstev spadajo na področje uporabe obveznosti iz ustreznih določb tega poglavja, razen izjem, ki se uporabljajo za take obveznosti.

ČLEN 8.60

Elektronski podpisi

1. Pogodbenici sprejmeta ukrepe za boljše vzajemno razumevanje okvira elektronskih podpisov ter ob upoštevanju ustreznih domačih pogojev in zakonodaje preučita, kakšne so možnosti, da se v prihodnosti sprejme sporazum o vzajemnem priznavanju elektronskih podpisov.

2. Pri uporabi ciljev iz odstavka 1 vsaka pogodbenica:

(a) olajša, kolikor je mogoče, zastopanje druge pogodbenice na razpoložljivih forumih o elektronskih podpisih, organiziranih formalno ali neformalno s strani njenih pristojnih organov, ki drugi pogodbenici omogočijo, da predstavi svoj okvir elektronskih podpisov;

(b) spodbuja, kolikor je mogoče, izmenjavo stališč o elektronskih podpisih prek tematskih seminarjev in sestankov strokovnjakov na področjih, kot sta varnost in interoperabilnost; ter

(c) drugo pogodbenico, kolikor je mogoče, podpira pri njenih prizadevanjih za preučevanje in analizo lastnega okvira, tako da na voljo da ustrezne informacije.

ČLEN 8.61

Regulativno sodelovanje na področju elektronskega poslovanja

1. Pogodbenici ohranjata dialog o regulativnih vprašanjih v zvezi z elektronskim poslovanjem, v okviru katerega med drugim obravnavata naslednja vprašanja:

(a) priznavanje potrdil o elektronskih podpisih, izdanih občanom, in olajševanje čezmejnih storitev potrjevanja;

(b) odgovornost posrednih ponudnikov storitev v zvezi s prenosom ali shranjevanjem informacij;

(c) ravnanje z nenaročenimi elektronskimi reklamnimi sporočili;

(d) varstvo potrošnikov ter

(e) kakršna koli druga vprašanja, pomembna za razvoj elektronskega poslovanja.

2. To sodelovanje lahko poteka v obliki izmenjave informacij o posamezni zakonodaji pogodbenic v zvezi s temi vprašanji ter o izvajanju take zakonodaje.

ODDELEK G

IZJEME

ČLEN 8.62

Splošne izjeme

Pod pogojem, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo proti drugi pogodbenici, v kateri prevladujejo podobni pogoji, ali prikrito omejevanje ustanovitve podjetij ali čezmejnega opravljanja storitev, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi se pogodbenicama preprečilo sprejemanje ali izvrševanje ukrepov:

(a) ki so potrebni za zavarovanje javne varnosti ali javne morale ali za ohranjanje javnega reda[1];

[1] Izjema o javnem redu se lahko uporabi samo, kadar obstaja resnična in dovolj resna grožnja za enega od temeljnih interesov družbe.

(b) ki so potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;

(c) ki so povezani z ohranjanjem neobnovljivih naravnih virov, če se taki ukrepi uporabljajo v zvezi z omejevanjem domačih podjetnikov ali nacionalne ponudbe ali uporabe storitev;

(d) ki so potrebni za varovanje narodnega bogastva umetniške, zgodovinske ali arheološke vrednosti;

(e) ki so potrebni za zagotavljanje skladnosti z zakoni ali predpisi, ki niso neskladni z določbami tega poglavja, vključno s tistimi, ki se nanašajo na:

(i) preprečevanje zavajajočega in goljufivega ravnanja ali obravnavanje posledic neizpolnjevanja obveznosti iz pogodb;

(ii) varovanje zasebnosti posameznikov v zvezi z obdelavo in razširjanjem osebnih podatkov ter varovanje zaupnosti osebne dokumentacije in računov;

(iii) varnost;

(f) ki niso v skladu s členom 8.6 (Nacionalna obravnava) in členom 8.11 (Nacionalna obravnava), če je razlika v obravnavi namenjena zagotavljanju učinkovite ali pravične obdavčitve ali pobiranja neposrednih davkov od gospodarskih dejavnosti, podjetnikov oziroma ponudnikov storitev druge pogodbenice[1].

[1] Ukrepi, katerih cilj je zagotoviti učinkovito ali pravično obdavčitev ali pobiranje neposrednih davkov, vključujejo ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme v svojem sistemu obdavčitve in:
(a) veljajo za nerezidenčne podjetnike in ponudnike storitev ob priznavanju dejstva, da se davčna obveznost nerezidentov ugotavlja glede na obdavčljive izdelke, ki izvirajo z ozemlja pogodbenice ali se tam nahajajo;
(b) veljajo za nerezidente, da se zagotovi uvedba ali pobiranje davkov na ozemlju pogodbenice;
(c) veljajo za nerezidente ali rezidente, da se prepreči izogibanje ali utaja davkov, vključno z ukrepi za usklajevanje;
(d) veljajo za uporabnike storitev, ki se opravljajo na ozemlju druge pogodbenice ali z njega, da se zagotovi uvedba ali pobiranje davkov od takih uporabnikov, ki izhajajo iz virov na ozemlju pogodbenice;
(e) ločijo podjetnike in ponudnike storitev, ki morajo plačati davek za globalno obdavčljivo blago, od drugih podjetnikov in ponudnikov storitev, ob priznavanju razlike v naravi davčne osnove med njimi; ali
(f) določajo, dodelijo ali razdelijo prihodek, dobiček, zaslužek, izgubo, odbitek ali dobropis posameznikov rezidentov ali podružnic ali med povezanimi posamezniki ali podružnicami iste osebe, tako da se ohrani davčna osnova pogodbenice.

Davčni izrazi ali pojmi v odstavku (f) in tej opombi so določeni v skladu z davčnimi opredelitvami in pojmi oziroma ustreznimi ali podobnimi opredelitvami in pojmi iz domačega prava pogodbenice, ki sprejema ukrep.

ČLEN 8.63

Pregled

Da bi nadalje povečali liberalizacijo, odpravili preostale omejitve in zagotovili celovito ravnotežje pravic in obveznosti, pogodbenici pregledata to poglavja in svoje sezname specifičnih zavez najpozneje tri leta po začetku veljavnosti tega sporazuma in nato v rednih časovnih presledkih. Kot rezultat takega pregleda lahko Odbor za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljen v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), odloči, da spremeni zadevne sezname specifičnih zavez.

POGLAVJE IX

JAVNA NAROČILA

ČLEN 9.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „komercialno blago ali storitve“ pomeni blago in storitve take vrste, ki se običajno prodajajo ali ponujajo za prodajo na komercialnih trgih nevladnim kupcem, ki jih običajno tudi kupijo, za nevladne namene;

(b) „konkurenčna dejavnost“ pomeni za Unijo:

(i) dejavnost, ki se izvaja na ozemlju države članice Unije, ki je neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen; ter

(ii) da je pristojni organ v Uniji, sprejel sklep o ugotovitvi veljavnosti odstavka (i).

Za namene pododstavka (b)(i) se odločitev, ali je dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci, sprejme na podlagi značilnosti zadevnega blaga ali storitev, obstoja alternativnega blaga ali storitev, cen in dejanske ali potencialne prisotnosti več kot enega ponudnika zadevnega blaga ali storitev;

(c) „gradbene storitve“ pomenijo storitve, katerih cilj je na kakršen koli način izvesti nizke ali visoke gradnje na podlagi oddelka 51 začasne osrednje klasifikacije proizvodov Združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: CPC);

(d) „korektivni ukrep“ pomeni, v okviru domačega postopka pregleda, bodisi razveljavitev bodisi zagotovitev razveljavitve nezakonito sprejetih odločitev s strani naročnika, vključno z odpravo diskriminatornih tehničnih, ekonomskih ali finančnih specifikacij v razpisu, razpisni dokumentaciji ali v katerih koli drugih dokumentih, ki se nanašajo na postopek oddaje ponudb;

(e) „elektronska dražba“ pomeni ponavljajoč se proces, pri katerem ponudniki z uporabo elektronskih sredstev predstavijo nove cene ali nove vrednosti za količinsko opredeljive necenovne elemente javnega razpisa, povezane z merili vrednotenja, ali oboje, na podlagi katerega se določi ali ponovno določi razvrstitev ponudb;

(f) „v pisni obliki“ ali „pisno“ pomeni informacije, izražene z besedami ali številkami, ki jih je mogoče prebrati, reproducirati in pozneje posredovati. To lahko vključuje elektronsko posredovane in shranjene informacije;

(g) „pravna oseba“ se razume, kot je določeno v odstavku (b) člena 8.2 (Opredelitev pojmov);

(h) „pravna oseba iz Unije“ ali „pravna oseba iz Singapurja“ se razume, kot je določeno v odstavku (c) člena 8.2 (Opredelitev pojmov);

(i) „omejeni razpisni postopki“ pomenijo razpisno metodo, pri kateri se naročnik posvetuje z enim ali več izbranimi ponudniki;

(j) „lokalni“ pomeni pravno osebo, ustanovljeno v eni pogodbenici, ki je v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb druge pogodbenice.

Pravna oseba je:

(i) „v lasti“ fizičnih ali pravnih oseb druge pogodbenice, če več kot 50 odstotkov lastniškega deleža pripada osebam druge pogodbenice; ter

(ii) „pod nadzorom“ fizičnih ali pravnih oseb druge pogodbenice, če so take osebe pooblaščene, da imenujejo večino njenih direktorjev ali da drugače zakonito vodijo njeno delovanje;

(k) „ukrep“ pomeni kateri koli zakon, predpis, postopek, upravno smernico ali prakso ali katero koli dejanje naročnika v zvezi z zajetim javnim naročilom;

(l) „večnamenski seznam“ pomeni seznam ponudnikov, za katere je naročnik ugotovil, da izpolnjujejo pogoje za uvrstitev na ta seznam in ki ga naročnik namerava uporabiti več kot enkrat;

(m) „obvestilo o nameravanem javnem naročilu“ pomeni obvestilo, ki ga objavi naročnik, da povabi zainteresirane ponudnike, naj predložijo vlogo za sodelovanje ali ponudbo ali oboje;

(n) „kompenzacija“ pomeni kateri koli pogoj ali zavezo, ki spodbuja lokalni razvoj ali izboljšuje plačilno bilanco pogodbenice, kot so uporaba domače vsebine, licenciranje tehnologije, naložbe, protidobave in podobna dejanja ali zahteve;

(o) „odprt javni razpis“ pomeni javni razpis, pri katerem lahko vsi zainteresirani ponudniki predložijo svojo ponudbo;

(p) „privatiziran“ za Singapur pomeni subjekt, ki je bil sestavljen iz naročnika ali njegovih delov, da postane pravna oseba, ki deluje v skladu s tržnimi interesi pri javnem naročilu blaga in ki ni več pooblaščena za opravljanje vladnega nadzora, čeprav ima vlada v njej delež ali v njej imenuje člane upravnega odbora.

Treba je pojasniti, da se šteje, da privatizirani subjekt, kadar ima vlada v njem delež ali imenuje vladnega uradnika v njegov upravni odbor, pri nakupu blaga in storitev deluje v skladu s tržnimi interesi, na primer glede na razpoložljivost, cene in kakovost blaga in storitev, če vlada ali upravni odbor, ki ga je ta imenovala, neposredno ali posredno ne vpliva na odločitve upravnega odbora v zvezi z naročilom blaga in storitev v tem subjektu ter jih ne usmerja;

(q) „naročnik“ pomeni subjekt iz prilog 9-A in 9-B ali 9-C;

(r) „kvalificirani ponudnik“ pomeni ponudnika, za katerega naročnik priznava, da je izpolnil pogoje za udeležbo;

(s) „revidiran GPA“ se nanaša na besedilo iz Sporazuma o vladnih naročilih, kakor je bil spremenjen s Sklepom o rezultatih pogajanj v okviru člena XXVI:7 GPA, sprejetim 30. marca 2012;

(t) „selektivni javni razpis“ pomeni razpisno metodo, pri kateri naročnik povabi le kvalificirane ponudnike, da predložijo svojo ponudbo;

(u) „storitve“ vključujejo gradbene storitve, razen če je drugače določeno;

(v) „standard“ pomeni dokument, ki ga je odobril priznani organ, ki za splošno in večkratno uporabo določa pravila, smernice ali značilnosti za blago ali storitve ali z njimi povezane postopke in načine proizvodnje, ki jih ni treba obvezno upoštevati. Vključuje ali izključno obravnava lahko tudi zahteve glede izrazja, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago, storitve, postopke ali načine proizvodnje;

(w) „ponudnik“ pomeni osebo ali skupino oseb, ki ponuja ali bi lahko ponujala blago ali storitve;

(x) „tehnična specifikacija“ pomeni zahtevo javnega razpisa, ki:

(i) določa značilnosti blaga ali storitev, ki se naročajo, vključno s kakovostjo, učinkovitostjo, varnostjo in merami, ali postopkov in načinov njihove proizvodnje ali zagotavljanja; ali

(ii) obravnava zahteve v zvezi z izrazjem, simboli, pakiranjem, označevanjem ali etiketiranjem, ki se uporabljajo za blago ali storitve.

ČLEN 9.2

Področje in obseg uporabe

Uporaba tega poglavja

1. To poglavje se uporablja za vse ukrepe v zvezi z zajetimi javnimi naročili ne glede na to, ali se z elektronskimi sredstvi izvajajo izključno ali le delno.

2. V tem poglavju zajeta javna naročila pomenijo javna naročila za vladne namene:

(a) blaga, storitev ali kakršne koli kombinacije obeh:

(i) kakor so opredeljeni v prilogah vsake pogodbenice od 9-A do 9-G; ter

(ii) ki niso naročeni z namenom komercialne ali nadaljnje prodaje ali za uporabo v proizvodnji ali ponujanje blaga ali storitev za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo;

(b) ki so naročena na podlagi kakršne koli vrste pogodbe, vključno z nakupom, zakupom, in najemom ali najemnim nakupom z nakupno pravico ali brez nje, ter vsemi pogodbami javno-zasebnega partnerstva, kot so opredeljene v Prilogi 9-I;

(c) katerih vrednost, ocenjena v skladu z odstavki od 6 do 8, je enaka ali presega ustrezen prag, določen v prilogah od 9-A do 9-G, v času objave obvestila v skladu s členom 9.6 (Obvestila);

(d) s strani naročnika ter

(e) ki niso drugače izključena iz obsega uporabe v odstavku 3 ali prilogah pogodbenice do 9-A do 9-G.

3. Razen kadar je v prilogah od 9-A do 9-G določeno drugače, se to poglavje ne uporablja za:

(a) pridobitev ali najem zemljišča, obstoječih zgradb ali drugih nepremičnin ali pravic v zvezi z njimi;

(b) nepogodbene sporazume ali katero koli obliko pomoči, ki jo zagotovi pogodbenica, vključno s sporazumi o sodelovanju, nepovratnimi sredstvi, posojili, infuzijami lastniškega kapitala, garancijami in fiskalnimi spodbudami;

(c) naročilo ali pridobitev fiskalnega urada ali depozitnih storitev, likvidacijskih in upravljavskih storitev za regulirane finančne institucije ali storitev, povezanih s prodajo, odkupom in razdelitvijo javnega dolga, vključno s posojili in državnimi obveznicami ter dolžniškimi in drugimi vrednostnimi papirji;

(d) pogodbe o zaposlitvi v javnem sektorju;

(e) naročila, opravljena:

(i) za poseben namen zagotavljanja mednarodne pomoči, vključno z razvojno pomočjo;

(ii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodnega sporazuma v zvezi z nameščanjem vojaških enot ali v zvezi s skupnim izvajanjem s strani držav pogodbenic projekta ali

(iii) po posebnem postopku oziroma pogojih mednarodne organizacije ali financirana z mednarodnimi nepovratnimi sredstvi, posojili ali drugo podporo, kadar bi bil ustrezni postopek oziroma pogoji v neskladju s tem poglavjem.

4. Vsaka pogodbenica v svojih prilogah od 9-A do 9-G navede naslednje informacije:

(a) v Prilogi 9-A: vladne subjekte na centralni ravni, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;

(b) v Prilogi 9-B: vladne subjekte na podcentralni ravni, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;

(c) v Prilogi 9-C: vse druge subjekte, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;

(d) v Prilogi 9-D: blago, ki je zajeto v tem poglavju;

(e) v Prilogi 9-E: storitve, razen gradbenih storitev, ki so zajete v tem poglavju;

(f) v Prilogi 9-F: gradbene storitve, ki so zajete v tem poglavju; ter

(g) v Prilogi 9-G: vse splošne opombe.

5. Kadar naročnik v okviru zajetih javnih naročil od oseb, ki niso navedene v prilogah od 9-A do 9-C, zahteva, da naročajo v skladu s posebnimi zahtevami, se za te zahteve smiselno uporablja člen 9.4 (Splošna načela).

Vrednotenje

6. Da bi ugotovil, ali je naročilo krito, naročnik pri ocenjevanju vrednosti naročila:

(a) naročila ne razdeli na ločena naročila niti ne izbere ali uporabi določene metode vrednotenja za oceno vrednosti naročila, da bi ga tako v celoti ali delno izključil iz uporabe tega poglavja; ter

(b) vključi ocenjeno največjo skupno vrednost naročila, dodeljenega enemu ali več ponudnikom, za celotno obdobje njegovega trajanja, pri čemer upošteva vse oblike plačila, vključno s:

(i) premijami, dajatvami, provizijami in obrestmi; ter

(ii) s skupno vrednostjo teh možnosti, če naročilo omogoča več možnosti.

7. Če se na podlagi posameznega naročila dodeli več kot ena pogodba ali pogodbe v ločenih delih (v nadaljnjem besedilu: ponavljajoča se naročila), ocenjena največja skupna vrednost temelji na:

(a) vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, dodeljenih v zadnjih dvanajstih mesecih ali v predhodnem poslovnem letu naročnika, prilagojene, če je to mogoče, da se upoštevajo pričakovane spremembe količine ali vrednosti blaga ali storitev, ki se bodo naročale v naslednjih dvanajstih mesecih; ali

(b) ocenjeni vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, ki bodo dodeljena v dvanajstih mesecih po dodelitvi prvotne pogodbe ali poslovnem letu naročnika.

8. V primeru naročila v obliki zakupa, najema ali najemnega zakupa blaga ali storitev ali naročila, za katerega skupna cena ni določena, se kot osnova za vrednotenje uporablja:

(a) pri naročilih za določen čas:

(i) če je trajanje naročila dvanajst mesecev ali manj, skupna ocenjena največja vrednost za obdobje njegove veljavnosti; ali

(ii) če je čas trajanja naročila daljši od 12 mesecev, skupna ocenjena največja vrednost, vključno z morebitno ocenjeno preostalo vrednostjo;

(b) pri naročilih za nedoločen čas ocena mesečnega obroka, pomnožena z 48; ter

(c) pododstavek (b), kadar ni gotovo, ali bo naročilo sklenjeno za določen čas.

ČLEN 9.3

Varnostne in splošne izjeme

1. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečila, da sprejme kakršen koli ukrep ali da ne razkrije informacij, za katere meni, da so potrebne za zaščito njenih bistvenih varnostnih interesov v zvezi z nabavo orožja, streliva ali vojaškega materiala ali v zvezi z javnimi naročili, ki so nepogrešljiva za nacionalno varnost ali nacionalno obrambo.

2. Pod pogojem, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med pogodbenicama, v katerih prevladujejo enaki pogoji, ali za prikrito omejevanje mednarodne trgovine, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečila uvajanje ali izvrševanje ukrepov:

(a) ki so potrebni za varovanje javne morale, reda ali varnosti;

(b) ki so potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;

(c) ki so potrebni za zaščito intelektualne lastnine ali

(d) ki so povezani z blagom ali storitvami invalidov, človekoljubnih ustanov ali zapornikov.

ČLEN 9.4

Splošna načela

Nacionalna obravnava in nediskriminacija

1. Vsaka pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, glede katerega koli ukrepa o zajetih javnih naročilih za blago in storitve druge pogodbenice in za ponudnike druge pogodbenice, ki ponujajo blago ali storitve, takoj in brezpogojno zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, zagotovi za domače blago, storitve in ponudnike.

2. V zvezi s katerim koli ukrepom o zajetih javnih naročilih, pogodbenica, vključno s svojimi naročniki:

(a) ne obravnava lokalnega ponudnika druge pogodbenice manj ugodno kot drugega lokalnega ponudnika na podlagi stopnje povezave s tujino ali obsega tujega lastništva ali

(b) ne diskriminira lokalnega ponudnika na podlagi dejstva, da so blago ali storitve, ki jih ponuja ta ponudnik za določeno javno naročilo, blago ali storitve druge pogodbenice.

Uporaba elektronskih sredstev

3. Pri izvajanju zajetih javnih naročil s pomočjo elektronskih sredstev naročnik:

(a) zagotovi, da se javno naročanje izvaja s pomočjo sistemov informacijske tehnologije in programske opreme, vključno s tistimi, ki so povezani z avtentifikacijo in šifriranjem podatkov, ki so splošno dostopni in interoperabilni z drugimi splošno dostopnimi sistemi informacijske tehnologije in programske opreme, ter

(b) vzdržuje mehanizme, ki zagotavljajo celovitost vlog za sodelovanje in ponudb, vključno z določitvijo datuma prejema ponudbe in preprečevanjem neustreznega dostopa.

Izvajanje javnih naročil

4. Naročnik krito javno naročilo izvede na pregleden in nepristranski način, ki:

(a) je v skladu s tem poglavjem in uporablja metode, kot so odprti razpis, selektivni razpis in omejeni razpisni postopek;

(b) preprečuje navzkrižje interesov; ter

(c) preprečuje korupcijo.

Pravila o poreklu

5. Za namene zajetega javnega naročila ne sme nobena pogodbenica za blago ali storitve, ki so bile uvožene iz druge pogodbenice ali jih je druga pogodbenica dobavila, uporabljati pravil o poreklu, ki se razlikujejo od tistih, ki jih pogodbenica istočasno uporablja v običajnem poteku trgovine za uvoz ali dobavo enakega blaga ali storitev iz iste pogodbenice.

Kompenzacije

6. V zvezi z zajetim naročanjem pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, ne zahteva, upošteva, nalaga ali uveljavlja nobene kompenzacije.

Ukrepi, ki niso specifični za javna naročila

7. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata za nikakršne carine in takse, ki se naložijo za uvoz, ali v zvezi z načinom pobiranja takih carin in taks, drugih uvoznih predpisov ali formalnosti ter za ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami, razen ukrepov, ki urejajo zajeta javna naročila.

ČLEN 9.5

Informacije o sistemu za javna naročila

1. Vsaka pogodbenica:

(a) nemudoma objavi vse zakone, predpise, sodne odločbe, splošno veljavne upravne odločbe, standardne pogodbene klavzule, ki so določene z zakonom ali predpisom ter s sklicevanjem vključene v obvestila ali razpisno dokumentacijo, in postopek v zvezi z zajetimi javnimi naročili ter vse njihove spremembe v uradno določenem elektronskem ali tiskanem mediju, ki je zelo razširjen in ostane dostopen javnosti; ter

(b) na zahtevo predloži utemeljitev navedenega drugi pogodbenici.

2. Vsaka pogodbenica v Prilogi 9-H navede:

(a) elektronske ali tiskane medije, v katerih pogodbenica objavi informacije iz odstavka 1;

(b) elektronske ali tiskane medije, v katerih pogodbenica objavi obvestila, ki se zahtevajo v skladu s členom 9.6 (Obvestila), odstavkom 8 člena 9.8 (Kvalificiranost ponudnikov) in odstavkom 2 člena 9.15 (Preglednost informacij o naročilih).

3. Vsaka pogodbenica takoj obvesti Odbor za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljen v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), o kakršnih koli spremembah svojih informacij, navedenih v Prilogi 9-H.

ČLEN 9.6

Obvestila

Obvestilo o nameravanem javnem naročilu

1. Za vsako krito javno naročilo naročnik objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu, ki je neposredno dostopno v elektronski obliki, brezplačno in prek ene enotne točke dostopa, razen v okoliščinah iz člena 9.12 (Omejeni razpisni postopki). Obvestilo o nameravanem javnem naročilu ostane dostopno javnosti vsaj do izteka roka, ki je naveden v obvestilu. Vsaka pogodbenica v Prilogi 9-H navede ustrezne elektronske medije.

2. Razen če je v tem poglavju določeno drugače, vsako obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključuje:

(a) ime in naslov naročnika ter druge informacije, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih z javnim naročilom, ter morebitne stroške in plačilne pogoje;

(b) opis naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana;

(c) za ponavljajoča se naročila po možnosti obdobje, ko naj bi bila nadaljnja obvestila o nameravanih javnih naročilih predvidoma objavljena;

(d) opis kakršnih koli možnosti;

(e) časovni razpored za dobavo izdelkov ali storitev ali trajanje naročila;

(f) način javnega naročanja, ki bo uporabljen, in ali bo vključeval pogajanja ali elektronsko dražbo;

(g) po možnosti naslov in morebitni rok za predložitev vlog za sodelovanje pri javnem naročilu;

(h) naslov in rok za oddajo ponudb;

(i) jezik ali jezike, v katerih se lahko oddajo ponudbe ali vloge za sodelovanje, pod pogojem da se lahko oddajo v jeziku, ki ni uradni jezik pogodbenice naročnika;

(j) seznam in kratek opis kakršnih koli pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno z vsemi zahtevami po posebnih dokumentih ali potrdilih, ki jih morajo s tem v zvezi zagotoviti ponudniki, razen če so te zahteve vključene v razpisno dokumentacijo, ki je vsem zainteresiranim ponudnikom dana na voljo hkrati z objavo nameravanega naročila;

(k) kadar namerava naročnik v skladu s členom 9.8 (Kvalificiranost ponudnikov) k sodelovanju na javnem razpisu povabiti omejeno število kvalificiranih ponudnikov, merila, ki se bodo uporabljala za njihov izbor in po možnosti morebitno omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko poslali svoje ponudbe; ter

(l) navedbo, da je naročilo krito s tem sporazumom.

Povzetek obvestila

3. Naročnik za vsako nameravano javno naročilo istočasno z njegovo objavo objavi tudi dostopen povzetek obvestila v enem od jezikov STO. Obvestilo vključuje vsaj naslednje informacije:

(a) predmet javnega naročila;

(b) zadnji rok za predložitev ponudb ali, kadar je primerno, zadnji rok za predložitev vlog za sodelovanje v javnih naročilih ali za uvrstitev na večnamenski seznam ter

(c) naslov, na katerem se lahko zaprosi za dokumente v zvezi z javnim naročilom.

Obvestilo o načrtovanem javnem naročilu

4. Zaželeno je, da naročniki po elektronski poti preko enotne točke dostopa, ki se uporablja za objavo obvestila o nameravanih javnih naročilih, čim prej v vsakem poslovnem letu objavijo obvestilo v zvezi s svojimi prihodnjimi načrti glede javnih naročil (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o načrtovanem javnem naročilu). Obvestilo mora vsebovati vsebino naročila in načrtovani datum objave obvestila o nameravanem naročilu.

5. Naročnik iz Priloge 9-B ali Priloge 9-C lahko obvestilo o načrtovanem naročilu uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, pod pogojem da obvestilo o načrtovanem naročilu vsebuje toliko informacij iz odstavka 2, kot jih ima naročnik na voljo, in izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoje zanimanje za naročilo sporočiti naročniku.

ČLEN 9.7

Pogoji za sodelovanje

1. Naročnik omeji pogoje za sodelovanje v javnem naročilu na tiste, ki so nujni za zagotovitev, da ima ponudnik pravne, poslovne, tehnične in finančne zmogljivosti za izvedbo zadevnega javnega naročila.

2. Pri določitvi pogojev za sodelovanje naročnik:

(a) ne določi pogoja, na podlagi katerega lahko ponudnik sodeluje v javnem naročilu le, če mu je naročnik zadevne pogodbenice že prej oddal eno ali več naročil ali če ima predhodne delovne izkušnje na ozemlju zadevne pogodbenice; ter

(b) lahko, kadar je to bistveno, zahteva ustrezne predhodne izkušnje za izpolnjevanje zahtev iz javnega razpisa.

3. Naročnik pri ocenitvi, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje:

(a) ovrednoti finančno zmogljivost ter poslovne in tehnične zmogljivosti ponudnika na podlagi poslovnih dejavnosti ponudnika tako znotraj kot zunaj ozemlja pogodbenice naročnika ter

(b) svojo oceno opravi na podlagi pogojev, ki jih je naročnik vnaprej določil v obvestilih ali razpisni dokumentaciji.

4. Če obstajajo dokazila, lahko pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, ponudnika izključi zaradi razlogov, kot so:

(a) stečaj;

(b) lažne izjave;

(c) znatne ali ponavljajoče se pomanjkljivosti pri izpolnjevanju vseh pomembnejših zahtev ali obveznosti iz predhodnega naročila ali naročil;

(d) pravnomočne sodbe v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji ali drugimi hujšimi prekrški;

(e) poklicne kršitve ali dejanja ali opustitve, ki škodljivo vplivajo na poslovno integriteto ponudnika; ali

(f) neplačevanje davkov.

ČLEN 9.8

Kvalificiranost ponudnikov

Sistemi registracije in kvalifikacijski postopki

1. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, lahko ohrani sistem registracije ponudnikov, v skladu s katerim se morajo zainteresirani ponudniki registrirati in predložiti določene informacije.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da:

(a) si njeni naročniki prizadevajo za kar največje zmanjšanje razlik med njihovimi kvalifikacijskimi postopki ter

(b) si njeni naročniki, kadar ohranijo sisteme registracije, prizadevajo za kar največje zmanjšanje razlik med njihovimi sistemi registracije.

3. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, ne sprejme ali uporablja nobenega sistema registracije ali kvalifikacijskega postopka z namenom ali učinkom ustvarjanja nepotrebnih ovir za sodelovanje ponudnikov druge pogodbenice pri njenih naročilih.

Selektivni razpisi

4. Naročnik, ki namerava uporabiti selektivni razpis:

(a) v obvestilo o nameravanem naročilu vključi vsaj informacije iz pododstavkov 2(a), (b), (f), (g), (j), (k) in (l) člena 9.6 (Obvestila), ter povabi ponudnike, da oddajo vlogo za sodelovanje, ter

(b) do začetka razpisnega obdobja zagotovi vsaj informacije iz pododstavkov 2(c), (d), (e), (h) in (i) člena 9.6 (Obvestila) kvalificiranim ponudnikom, ki jih uradno obvesti v skladu s pododstavkom 3(b) člena 9.10 (Časovna obdobja).

5. Naročnik vsem kvalificiranim ponudnikom omogoči sodelovanje pri določenem naročilu, razen če naročnik v obvestilu o nameravanem naročilu navede morebitno omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko oddali ponudbo, in merila za izbiro omejenega števila ponudnikov. V vsakem primeru število ponudnikov, katerim se dovoli oddaja ponudbe, zadostuje za zagotavljanje konkurence, ne da bi to vplivalo na operativno učinkovitost sistema javnih naročil.

6. Kadar razpisna dokumentacija ni javno objavljena na dan objave obvestila iz odstavka 4, naročnik zagotovi, da se ti dokumenti istočasno dajo na voljo vsem kvalificiranim ponudnikom, izbranim v skladu z odstavkom 5.

Večnamenski seznami

7. Naročnik lahko pripravi in vzdržuje večnamenski seznam ponudnikov, pod pogojem da se obvestilo, ki zainteresirane ponudnike povabi k oddaji prošnje za uvrstitev na seznam:

(a) objavi vsako leto ter

(b) da je, kadar se objavi s pomočjo elektronskih sredstev, stalno na voljo v ustreznem mediju iz Priloge 9-H.

8. Obvestilo iz odstavka 7 vključuje:

(a) opis blaga ali storitev ali njihovih kategorij, za katere se seznam lahko uporablja;

(b) pogoje za sodelovanje, ki jih morajo izpolniti ponudniki za uvrstitev na seznam, in načine, s pomočjo katerih bo naročnik preveril, da ponudnik izpolnjuje pogoje;

(c) ime in naslov naročnika ter druge podatke, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih s seznamom,

(d) čas veljavnosti seznama in možnosti za njegovo obnovitev ali prenehanje oziroma, kadar čas veljavnosti ni na voljo, navedbo načina, na katerega bo izdano obvestilo o prenehanju uporabe seznama; ter

(e) navedbo, da se seznam lahko uporablja za naročila, ki so zajeta v tem sporazumu.

9. Ne glede na odstavek 7 lahko naročnik, če bo večnamenski seznam veljaven tri leta ali manj, objavi obvestilo iz odstavka 7 samo enkrat na začetku obdobja veljavnosti seznama, pod pogojem da:

(a) obvestilo navaja obdobje veljavnosti in da nadaljnja obvestila ne bodo objavljena ter

(b) se objavi s pomočjo elektronskih sredstev in je v času njegove veljavnosti stalno na voljo.

10. Naročnik ponudnikom omogoči, da kadar koli zaprosijo za vključitev na večnamenski seznam, in na seznam vključi vse kvalificirane ponudnike v razumno kratkem času.

11. Če ponudnik, ki ni vključen na večnamenski seznam, odda vlogo za sodelovanje pri naročilu, ki temelji na večnamenskem seznamu, in vse s tem povezane zahtevane dokumente v časovnem obdobju iz odstavka 2 člena 9.10 (Časovna obdobja), naročnik vlogo preuči. Naročnik ne izključi ponudnika iz obravnave v zvezi z naročilom, ker naročnik ni imel dovolj časa za preučitev vloge, razen če v izjemnih primerih zaradi zapletenosti naročila naročnik ne more zaključiti preučitve vloge v časovnem obdobju, določenem za oddajo ponudb.

Priloga 9-C Subjekti

12. Naročnik s seznama v Prilogi 9-C lahko uporabi obvestilo, v katerem ponudnike povabi, naj zaprosijo za uvrstitev na večnamenski seznam, kot obvestilo o nameravanem naročilu, če:

(a) je obvestilo objavljeno v skladu z odstavkom 7 in vključuje informacije iz odstavka 8, vse razpoložljive informacije iz odstavka 2 člena 9.6 (Obvestila), ter izjavo, da predstavlja obvestilo o nameravanem naročilu, ali, da bodo samo ponudniki z večnamenskega seznama še naprej prejemali obvestila o naročilih, ki so zajeta v večnamenskem seznamu, ter

(b) naročnik ponudnikom, ki so naročniku sporočili svoj interes za zadevno javno naročilo, takoj zagotovi zadostne informacije, da lahko ocenijo svoj interes za javno naročilo, vključno z vsemi preostalimi informacijami, ki jih zahteva odstavek 2 člena 9.6 (Obvestila), kolikor so te informacije na voljo.

13. Naročnik, zajet v Prilogi 9-C, lahko ponudniku, ki je zaprosil za vključitev na večnamenski seznam v skladu z odstavkom 10, dovoli oddajo ponudbe za določeno naročilo, če ima naročnik na voljo dovolj časa za preučitev, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

Informacije o odločitvah naročnika

14. Naročnik vsakega ponudnika, ki odda vlogo za sodelovanje ali prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, nemudoma obvesti o odločitvi naročnika glede vloge.

15. Če naročnik zavrne vlogo ponudnika za sodelovanje ali prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, preneha priznavati ponudnika kot kvalificiranega ali ponudnika črta z večnamenskega seznama, naročnik nemudoma obvesti ponudnika in mu na njegovo zahtevo nemudoma zagotovi pisno pojasnilo razlogov za svojo odločitev.

ČLEN 9.9

Tehnične specifikacije in razpisna dokumentacija

Tehnične specifikacije

1. Naročnik ne pripravi, sprejme ali uporablja nobenih tehničnih specifikacij ali predpisuje nobenih postopkov za ugotavljanje skladnosti z namenom ali učinkom nepotrebnega oviranja mednarodne trgovine.

2. Pri določanju tehničnih specifikacij za blago ali storitve, ki se naročajo, naročnik po potrebi:

(a) določi tehnične specifikacije z vidika zahtev za zmogljivost in funkcionalnost in ne z vidika oblikovnih ali opisnih lastnosti ter

(b) tehnične specifikacije utemelji na mednarodnih standardih, če ti obstajajo; sicer pa na nacionalnih tehničnih predpisih, priznanih nacionalnih standardih ali gradbenih predpisih.

3. Kadar se v tehničnih specifikacijah uporabljajo oblikovne ali opisne značilnosti, naročnik po potrebi navede, da bo upošteval ponudbe za enakovredno blago ali storitve, ki dokazano izpolnjujejo zahteve naročila, in sicer z vključitvijo besedila, kot je na primer „ali enakovredno“, v razpisno dokumentacijo.

4. Naročnik ne sme določiti tehničnih specifikacij, ki zahtevajo ali se nanašajo na določeno znamko ali trgovsko ime, patent, avtorsko pravico, model, tip, posebno poreklo, proizvajalca ali ponudnika, razen če ni nobenega drugega dovolj natančnega ali razumljivega načina za opis zahtev glede naročila in pod pogojem, da v takih primerih naročnik v razpisno dokumentacijo vključi besedilo, kot je na primer „ali enakovredno“.

5. Naročnik ne zaprosi za nasvete in ne sprejema nasvetov, ki se lahko uporabijo pri pripravi sprejetja katere koli tehnične specifikacije za konkretno naročilo, od osebe, ki bi lahko imela poslovne interese v naročilu, na način, ki bi izključeval konkurenco.

6. V skladu s tem členom lahko pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, zaradi večje gotovosti pripravi, sprejme ali uporablja tehnične specifikacije za spodbujanje ohranjanja naravnih virov ali varstva okolja.

7. Če naročniki določijo okoljske značilnosti v smislu izvedbenih ali funkcionalnih zahtev, kakor je navedeno v odstavku 2(a), lahko pretehtajo uporabo podrobne specifikacije ali po potrebi tudi delov teh specifikacij, kot jih opredeljujejo znaki za okolje v Uniji in okoljski znaki v Singapurju, pod pogojem da:

(a) so navedene tehnične specifikacije ustrezne za določitev značilnosti blaga ali storitev, ki so predmet naročila;

(b) so zahteve znaka pripravljene na podlagi znanstvenih informacij ter

(c) so te specifikacije na voljo vsem zainteresiranim stranem.

Razpisna dokumentacija

8. Naročnik ponudnikom zagotovi razpisno dokumentacijo, ki vključuje vse potrebne informacije, ki ponudnikom omogočajo pripravo in predložitev ustreznih ponudb. Če naslednje ni navedeno že v obvestilu o nameravanem naročilu, taka dokumentacija vključuje popoln opis:

(a) naročila, vključno z naravo in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana, ter vsemi zahtevami, ki jih je treba izpolniti, vključno s tehničnimi specifikacijami, potrdilom o ugotavljanju skladnosti, načrti, risbami ali gradivom z navodili;

(b) vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno s seznamom informacij in dokumentov, ki jih morajo ponudniki oddati v povezavi s pogoji za sodelovanje;

(c) vseh meril ocenjevanja, ki jih bo naročnik uporabil pri oddaji naročila, in relativni pomen takih meril, razen kadar je cena edino merilo;

(d) kadar bo naročnik izvedel naročilo z elektronskimi sredstvi, vseh zahtev v zvezi z overjanjem in šifriranjem ali drugih zahtev, povezanih z oddajo informacij prek elektronskih sredstev;

(e) kadar bo naročnik izvedel elektronsko dražbo, pravil, po katerih bo potekala dražba, vključno z opredelitvijo elementov ponudbe, povezanih z merili ocenjevanja;

(f) kadar bo odprtje ponudb javno, datuma, časa in kraja odprtja ponudb in po potrebi oseb, ki so lahko prisotne;

(g) vseh drugih določb ali pogojev, vključno s pogoji plačila in vsemi omejitvami načinov, na katere se lahko pošljejo ponudbe, npr. v papirni obliki ali prek elektronskih sredstev; ter

(h) vseh datumov za dobavo blaga ali izvedbo storitev.

9. Pri določitvi datuma za dobavo blaga ali izvedbo storitev, ki se naročajo, naročnik upošteva dejavnike, kot so kompleksnost naročila, pričakovani obseg oddaje naročila podizvajalcem in realen čas, potreben za proizvodnjo blaga, njegovo odpremo iz skladišča in prevoz iz nabavnega mesta ali za izvedbo storitev.

10. Naročniki lahko določijo okoljske pogoje v zvezi z izvajanjem naročila, če so ti pogoji v skladu s pravili, ki jih določa to poglavje, in so navedeni v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali v drugem obvestilu, uporabljenem kot obvestilo o nameravanem naročilu[1] oziroma v razpisni dokumentaciji.

[1] Za namene odstavkov 10, 11 in 13 tega člena in odstavka 2 člena 9.11 (Pogajanja) „drugo obvestilo, ki se uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu“ pomeni obvestilo o načrtovanih naročilih v okviru odstavka 5 člena 9.6 (Obvestila) in obvestilo, v katerem so ponudniki povabljeni, naj zaprosijo za uvrstitev na večnamenski seznam, v okviru odstavka 12 člena 9.8 (Kvalificiranost ponudnikov).

11. Merila ocenjevanja, določena v obvestilu o nameravanem naročilu ali drugem obvestilu, ki se uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, oziroma v razpisni dokumentaciji, lahko med drugim vključujejo ceno in druge dejavnike stroškov, kakovost, tehnično ustreznost, okoljske značilnosti in pogoje dobave.

12. Naročnik nemudoma:

(a) da na voljo razpisno dokumentacijo za zagotovitev, da imajo zainteresirani ponudniki dovolj časa za oddajo ustreznih ponudb;

(b) na zahtevo zainteresiranim ponudnikom zagotovi razpisno dokumentacijo ter

(c) odgovori na vse razumne zahteve po ustreznih informacijah s strani zainteresiranega ali sodelujočega ponudnika, pod pogojem da te informacije zadevnemu ponudniku ne dajejo prednosti pred drugimi ponudniki.

Spremembe

13. Kadar naročnik pred oddajo naročila spremeni merila ali zahteve, ki so določene v obvestilu o nameravanem naročilu ali drugem obvestilu, ki se uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, ali v razpisni dokumentaciji, ki se zagotovi sodelujočim ponudnikom, ali spremeni ali ponovno izda obvestilo ali razpisno dokumentacijo, vse te spremembe ali spremenjeno ali ponovno izdano obvestilo ali razpisno dokumentacijo v pisni obliki pošlje:

(a) vsem ponudnikom, ki sodelujejo v času spremembe ali ponovne izdaje, če so naročniku ti ponudniki znani, v vseh ostalih primerih pa na enak način, kot je bil uporabljen za objavo prvotnih informacij; ter

(b) v ustreznem času, ki tem ponudnikom omogoča, da po potrebi spremenijo in ponovno oddajo svoje spremenjene ponudbe.

ČLEN 9.10

Časovna obdobja

Splošno

1. Naročnik v skladu s svojimi razumnimi potrebami ponudnikom zagotovi dovolj časa za pripravo in oddajo vlog za sodelovanje in ustreznih ponudb, pri čemer upošteva takšne dejavnike, kot so:

(a) narava in kompleksnost naročila;

(b) pričakovani obseg oddaje naročil podizvajalcem ter

(c) čas, potreben za pošiljanje ponudb prek neelektronskih sredstev s tujih in domačih lokacij če se ne uporabljajo elektronska sredstva.

Ta časovna obdobja, vključno z njihovimi morebitnimi podaljšanji, so enaka za vse zainteresirane ali sodelujoče ponudnike.

Roki

2. Naročnik, ki uporablja selektivne razpise, določi rok za oddajo vlog za sodelovanje, ki načeloma ne sme biti krajši od petindvajset dni od datuma objave obvestila o nameravanem naročilu. Kadar se v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, ni mogoče držati tega roka, se ta lahko skrajša na najmanj deset dni.

3. Razen v primerih iz odstavkov 4, 5, 7 in 8 naročnik določi rok za oddajo vlog za sodelovanje, ki ni krajši od štirideset dni od datuma, kadar:

(a) se v primeru odprtih razpisnih postopkov objavi obvestilo o nameravanem naročilu ali

(b) v primeru selektivnih razpisov naročnik uradno obvesti ponudnike, da bodo povabljeni k oddaji ponudb, ne glede na to, ali bo uporabil večnamenski seznam ali ne.

4. Naročnik lahko skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v odstavku 3, na najmanj deset dni, kadar:

(a) je naročnik obvestilo o načrtovanem naročilu iz odstavka 4 člena 9.6 (Obvestila) objavil vsaj štirideset dni in ne več kot dvanajst mesecev pred objavo obvestila o nameravanem naročilu in obvestilo o načrtovanem naročilu vsebuje:

(i) opis naročila;

(ii) okvirne roke za oddajo ponudb ali vlog za sodelovanje;

(iii) izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoj interes za naročilo izraziti naročniku;

(iv) naslov, na katerem se lahko dobijo dokumenti v zvezi z naročilom; ter

(v) vse razpoložljive informacije, ki se zahtevajo za obvestilo o nameravanem naročilu v skladu z odstavkom 2 člena 9.6 (Obvestila) in ki so na voljo;

(b) naročnik za ponavljajoča se naročila v prvotnem obvestilu o nameravanem naročilu navede, da bodo časovna obdobja za oddajo ponudb v nadaljnjih obvestilih temeljila na tem odstavku; ali

(c) v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, ni izvedljivo.

5. Naročnik lahko skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno odstavku 3, za pet dni v vsakem od naslednjih primerov:

(a) obvestilo o nameravanem naročilu se objavi prek elektronskih sredstev;

(b) vsa razpisna dokumentacija je na voljo prek elektronskih sredstev od dne objave obvestila o nameravanem naročilu; ter

(c) naročnik lahko sprejme ponudbe prek elektronskih sredstev.

6. Uporaba odstavka 5 v povezavi z odstavkom 4 ne sme v nobenem primeru skrajšati časovnega obdobja za oddajo ponudb, določenega v odstavku 3, na manj kot deset dni od dneva objave obvestila o nameravanem naročilu.

7. Ne glede na druge določbe iz tega člena lahko naročnik, kadar naroča komercialno blago ali storitve ali njihovo kombinacijo, skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, na najmanj trinajst dni pod pogojem da prek elektronskih sredstev istočasno objavi obvestilo o nameravanem naročilu in razpisno dokumentacijo. Poleg tega lahko naročnik v primeru, da sprejema ponudbe za komercialno blago ali storitve prek elektronskih sredstev, skrajša časovno obdobje, določeno v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni.

8. Če je naročnik, zajet v Prilogi 9-B ali 9-C, izbral vse kvalificirane ponudnike ali omejeno število le-teh, se lahko časovno obdobje za oddajo ponudb določi z vzajemnim dogovorom med naročnikom in izbranimi ponudniki. Če dogovor ne obstaja, je obdobje najmanj deset dni.

ČLEN 9.11

Pogajanja

1. Pogodbenica lahko določi, da se njeni naročniki pogajajo:

(a) če je naročnik v obvestilu o nameravanem naročilu, zahtevanem v skladu z odstavkom 2 člena 9.6 (Obvestila), navedel svojo namero za izvedbo pogajanj ali

(b) kadar ocenjevanje pokaže, da nobena ponudba ni očitno najugodnejša v smislu posebnih meril ocenjevanja, določenih v obvestilu o nameravanem naročilu ali v drugem obvestilu, ki se uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, oziroma v razpisni dokumentaciji.

2. Naročnik:

(a) zagotovi, da se vsaka izločitev ponudnikov, ki sodelujejo v pogajanjih, opravi v skladu z merili ocenjevanja, določenimi v obvestilu o nameravanem naročilu ali v drugem obvestilu, ki se uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, oziroma v razpisni dokumentaciji; ter

(b) ko se pogajanja končajo, določi skupni rok, v katerem lahko preostali sodelujoči ponudniki oddajo nove ali spremenjene ponudbe.

ČLEN 9.12

Omejeni razpisi

1. Pod pogojem, da te določbe ne uporabi za izogibanje konkurenci med dobavitelji ali na način, ki diskriminira ponudnike druge pogodbenice ali varuje domače ponudnike, lahko naročnik uporabi omejeni razpis in se odloči, da ne bo uporabil člena 9.6 (Obvestila), člena 9.7 (Pogoji za sodelovanje), člena 9.8 (Kvalificiranost ponudnikov), odstavkov 8 do 13 člena 9.9 (Tehnične specifikacije in razpisna dokumentacija), člena 9.10 (Časovna obdobja), člena 9.11 (Pogajanja), člena 9.13 (Elektronske dražbe) in člena 9.14 (Obravnava ponudb in oddaja naročil), samo v naslednjih primerih:

(a) kadar:

(i) ni bila oddana nobena ponudba ali noben ponudnik ni oddal vloge za sodelovanje;

(ii) ni bila oddana nobena ponudba, ki izpolnjuje bistvene zahteve razpisne dokumentacije;

(iii) noben ponudnik ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje ali

(iv) so bile predložene ponudbe dogovorjene,

pod pogojem da zahteve razpisne dokumentacije niso bistveno spremenjene;

(b) če lahko blago ali storitve zagotovi le določen ponudnik in ni razumnega alternativnega ali nadomestnega blaga ali storitev iz naslednjih razlogov:

(i) zahteve po umetniškem delu;

(ii) varstva patentov, avtorskih pravic ali drugih izključnih pravic ali

(iii) ker iz tehničnih razlogov konkurenca ne obstaja;

(c) za dodatne dobave prvotnega ponudnika blaga in storitev, ki niso bile vključene v prvotno naročilo, če sprememba ponudnika tega dodatnega blaga in storitev:

(i) ni mogoča zaradi ekonomskih ali tehničnih razlogov, kot so zahteve po zamenljivosti ali interoperabilnosti z obstoječo opremo, programsko opremo, storitvami ali instalacijami, zagotovljenimi v okviru prvotnega naročila, ter

(ii) lahko povzroči velike nevšečnosti ali znatno podvajanje stroškov za naročnika;

(d) kolikor je nujno potrebno, če zaradi izjemne nujnosti kot posledice dogodkov, ki jih naročnik ni mogel predvideti, blaga ali storitev ni bilo mogoče pravočasno zagotoviti z odprtimi ali selektivnimi razpisi;

(e) za blago, kupljeno na blagovni borzi;

(f) če naročnik naroča prototipe ali prvo blago ali storitve, ki se razvijajo na njegovo zahtevo v okviru določenega naročila za raziskave, poskuse, študijo ali izvirni razvoj ali za tako naročilo. Izvirni razvoj prvega blaga ali storitve lahko vključuje omejeno proizvodnjo ali dobavo, da se dodajo rezultati preskusov na terenu in se dokaže, da sta blago ali storitev primerna za proizvodnjo ali dobavo v večjem obsegu v skladu s sprejemljivimi standardi kakovosti, ne vključuje pa masovne proizvodnje ali dobav zaradi ugotavljanja komercialne primernosti ali povračila stroškov raziskav in razvoja;

(g) za nakupe pod izjemno ugodnimi pogoji, ki nastopijo zgolj v zelo kratkem času v primeru neobičajnih odprodaj, kot na primer nastanejo z likvidacijo, prisilno poravnavo ali stečajem, vendar ne za redne nakupe od stalnih ponudnikov; ter

(h) kadar se naročilo odda zmagovalcu oblikovalskega natečaja, pod pogojem da:

(i) je bil natečaj organiziran na način, ki je skladen z načeli tega poglavja, zlasti v zvezi z objavo obvestila o nameravanem naročilu; ter

(ii) sodelujoče ocenjuje neodvisna žirija z namenom, da se oblikovalsko naročilo odda zmagovalcu.

2. Naročnik pripravi pisno poročilo za vsako naročilo, oddano v skladu z odstavkom 1. Poročilo vsebuje ime naročnika, vrednost in vrsto naročenega blaga ali storitev ter izjavo o okoliščinah in pogojih, opisanih v odstavku 1, zaradi katerih je bila uporaba omejenega razpisnega postopka upravičena.

ČLEN 9.13

Elektronske dražbe

Kadar namerava naročnik izvesti zajeto javno naročilo z uporabo elektronske dražbe, pred začetkom elektronske dražbe vsakemu udeležencu zagotovi:

(a) metodo samodejnega ocenjevanja, vključno z matematično formulo, ki temelji na merilih ocenjevanja iz razpisne dokumentacije in ki se bo med dražbo uporabljala pri samodejnem razvrščanju ali ponovnem razvrščanju;

(b) rezultate morebitnih prvotnih ocen elementov njegove ponudbe, pri katerem naj bi se naročilo oddalo na podlagi najugodnejše ponudbe; ter

(c) vse druge zadevne informacije v zvezi z izvedbo dražbe.

ČLEN 9.14

Obravnava ponudb in oddaja naročil

Obravnava ponudb

1. Naročnik prejema, odpira in obravnava vse ponudbe v skladu s postopki, ki zagotavljajo poštenost in nepristranskost razpisnega postopka ter zaupnost ponudb.

2. Naročnik ne kaznuje nobenega ponudnika, katerega ponudbo prejme po roku, določenem za prejemanje ponudb, če je vzrok za zamudo izključno nepravilno ravnanje naročnika.

3. Kadar da naročnik ponudniku možnost, da med odprtjem ponudb in oddajo naročila popravi nenamerne oblikovne napake, zagotovi enako možnost vsem sodelujočim ponudnikom.

Oddaja naročil

4. Ponudba se obravnava, če je predložena v pisni obliki in ob odpiranju izpolnjuje bistvene zahteve iz obvestil in razpisne dokumentacije ter jo je predložil ponudnik, ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

5. Razen če naročnik ugotovi, da oddaja naročila ni v javnem interesu, naročnik odda naročilo ponudniku, za katerega je ugotovil, da je sposoben izpolnjevati pogoje naročila in da je, izključno na podlagi meril za ocenjevanje, določenih v obvestilih in razpisni dokumentaciji, predložil:

(a) najugodnejšo ponudbo; ali

(b) če je edino merilo cena, najnižjo ceno.

6. Če naročnik prejme ponudbo s ceno, ki je nenavadno nižja od cen drugih predloženih ponudb, lahko pri ponudniku preveri, ali ta izpolnjuje pogoje za sodelovanje in je sposoben izpolniti pogoje naročila ter/ali cena upošteva dodelitev subvencij.

7. Če naročnik ugotovi, da je ponudba nenavadno nižja, ker je dobavitelj dobil subvencije, se lahko ponudba zgolj iz tega razloga zavrne samo po posvetovanjih z dobaviteljem, kadar ta v primernem času, ki ga določi naročnik, ne more dokazati, da je bila sporna subvencija odobrena ob upoštevanju pravil v zvezi s subvencijami, določenih v tem sporazumu.

8. Naročnik ne uporabi možnosti, ne odpove naročila ali spreminja oddanih naročil na način, s katerim zaobide obveznosti iz tega poglavja.

Člen 9.15

Preglednost informacij o naročilih

Informacije, ki se zagotovijo ponudnikom

1. Naročnik nemudoma obvesti sodelujoče ponudnike o svojih odločitvah v zvezi z oddajo naročil in na zahtevo ponudnika v pisni obliki. Naročnik v skladu z odstavkoma 2 in 3 člena 9.16 (Razkritje informacij) neuspešnemu ponudniku na zahtevo zagotovi pojasnilo razlogov, zakaj naročnik ni izbral njegove ponudbe, in zadevnih prednosti ponudbe uspešnega ponudnika.

2. Naročnik najpozneje dvainsedemdeset dni po oddaji vsakega naročila, zajetega v tem poglavju, objavi obvestilo v ustreznem tiskanem ali elektronskem mediju iz Priloge 9-H. Če naročnik objavi obvestilo samo v elektronskem mediju, ostane informacija enostavno dostopna v razumnem časovnem obdobju. Obvestilo vključuje vsaj naslednje informacije:

(a) opis naročenega blaga ali storitev;

(b) ime in naslov naročnika;

(c) ime in naslov uspešnega ponudnika;

(d) vrednost izbrane ponudbe ali najvišjo in najnižjo ponudbo, ki se je upoštevala pri oddaji naročila;

(e) datum oddaje naročila ter

(f) vrsto uporabljenega načina naročanja ter, kadar je bil uporabljen omejen razpis v skladu s členom 9.12 (Omejeni razpisi), opis okoliščin, ki upravičujejo uporabo omejenega razpisa.

Shranjevanje dokumentacije, poročila in vzdrževanje elektronske sledljivosti

3. Vsak naročnik za obdobje vsaj treh let od datuma oddaje naročila shrani:

(a) dokumentacijo in poročila o razpisnih postopkih in oddaji naročil v zvezi s zajetimi naročili, vključno s poročili, zahtevanimi v skladu s členom 9.12 (Omejeni razpisi); ter

(b) podatke, ki zagotavljajo ustrezno sledljivost izvedbe zajetega naročila z elektronskimi sredstvi.

Zbiranje in poročanje statistike

4. Vsaka pogodbenica se strinja, da drugi pogodbenici sporoči razpoložljive in primerljive statistične podatke, ki so pomembni za naročila, zajeta v tem poglavju.

ČLEN 9.16

Razkritje informacij

Zagotavljanje informacij pogodbenicam

1. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse potrebne informacije za ugotovitev, ali je bilo naročilo izvedeno pošteno, nepristransko in v skladu s tem poglavjem, vključno z informacijami o značilnostih in relativnih prednostih uspešnega ponudnika. Kadar bi objava teh informacij posegala v konkurenco pri prihodnjih razpisih, pogodbenica, ki te informacije prejme, informacij ne posreduje nobenemu ponudniku, razen če se o tem posvetuje s pogodbenico, ki je te informacije zagotovila, in se ta pogodbenica s tem strinja.

Nerazkritje informacij

2. Ne glede na druge določbe tega poglavja pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, nobenemu posameznemu ponudniku ne zagotovi informacij, ki bi lahko posegale v pošteno konkurenco med ponudniki.

3. Nobena določba iz tega poglavja se ne razlaga tako, da bi se od pogodbenice, vključno z njenimi naročniki, organi in revizijskimi organi, zahtevalo razkritje zaupnih informacij, če bi razkritje:

(a) oviralo kazenski pregon;

(b) lahko ogrožalo pošteno konkurenco med ponudniki;

(c) posegalo v upravičene poslovne interese določenih oseb, vključno z varstvom intelektualne lastnine; ali

(d) bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom.

ČLEN 9.17

Domači postopki pregleda

1. Vsaka pogodbenica zagotovi pravočasen, učinkovit, pregleden in nediskriminatoren upravni ali sodni postopek pregleda, v katerem se lahko ponudnik pritoži zaradi:

(a) kršitve določb tega poglavja ali

(b) kadar ponudnik nima pravice, da bi se neposredno pritožil zoper kršitve določb tega poglavja na podlagi domačega prava pogodbenice, neizpolnjevanja ukrepov pogodbenice o izvajanju tega poglavja,

ki nastane v okviru zajetih naročil, v katerih ima ali je imel ponudnik interes. V vsakem primeru pogodbenice zagotovijo, da lahko organ za pregled po pritožbi dobavitelja prouči odločitev njihovih naročnikov o tem, ali določeno naročilo spada med naročila, ki jih zajema to poglavje.

Postopkovna pravila za vse pritožbe so v pisni obliki in splošno dostopna prek elektronskih sredstev in/ali tiskanih medijev.

2. V primeru pritožbe ponudnika, nastale v okviru zajetih naročil, v katerih ima ponudnik interes ali ga je imel v preteklosti, zaradi kršenja ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, pogodbenica naročnika, ki izvaja naročilo, spodbuja svojega naročnika in ponudnika, da poskušata najti rešitev za pritožbo s posvetovanjem. Naročnik vse take pritožbe obravnava nepristransko in pravočasno ter tako, da s tem ne posega v sodelovanje ponudnika v tekočih ali prihodnjih naročilih ali v njegovo pravico do popravnih ukrepov v okviru upravnega ali sodnega postopka pregleda.

3. Vsak ponudnik ima na voljo dovolj časa, da pripravi in vloži pritožbo, ki v nobenem primeru ni manj kot deset dni od tedaj, ko mu je osnova za pritožbo postala znana ali je razumno, da bi mu postala znana.

4. Vsaka pogodbenica določi ali imenuje vsaj en nepristranski upravni ali sodni organ, ki je neodvisen od njenih naročnikov, da sprejme in pregleda ponudnikovo pritožbo v okviru zajetih naročil.

5. Kadar pritožbo prvotno pregleda organ, ki ni organ iz odstavka 4, pogodbenica zagotovi, da lahko ponudnik pri nepristranskem upravnem ali sodnem organu, ki je neodvisen od naročnika, katerega naročilo je predmet pritožbe, vloži pritožbo na prvotno odločitev.

6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev organa za pregled, ki ni sodišče, predmet sodnega pregleda, ali ima postopke, ki zagotavljajo, da:

(a) naročnik na pritožbo pisno odgovori in organu za pregled razkrije vse zadevne dokumente;

(b) imajo udeleženci v postopku (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) pravico, da so zaslišani, preden organ za pregled sprejme odločitev v zvezi s pritožbo;

(c) imajo udeleženci pravico do zastopanja in spremljanja;

(d) imajo udeleženci dostop do vseh postopkov;

(e) imajo udeleženci pravico zahtevati, da postopek poteka v javnosti in da smejo nastopiti priče; ter

(f) organ za pregled svoje odločitve ali priporočila sprejme pravočasno, v pisni obliki in ta vključujejo pojasnilo razlogov za vsako odločitev ali priporočilo.

7. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki zagotavljajo:

(a) hitre začasne ukrepe, ki ponudnikom omogočajo, da še naprej sodelujejo v naročilih. Ti začasni ukrepi lahko povzročijo začasno prekinitev postopka naročanja. Postopki lahko določajo, da se pri odločanju, ali naj se takšni ukrepi uporabijo, upoštevajo prevladujoče škodljive posledice za zadevne interese, vključno z javnim interesom. Pravični razlog za neuporabo ukrepov se poda pisno; ter

(b) kadar organ za pregled ugotovi, da je prišlo do kršitve ali neizpolnjevanja obveznosti v skladu z odstavkom 1, lahko i organ za pregled naloži popravni ukrep ali odobri nadomestilo za izgubo ali škodo, ki je lahko omejena bodisi na stroške za pripravo ponudbe bodisi na stroške za pritožbo, lahko pa vključuje oboje. Če je bila pogodba že sklenjena, lahko pogodbenice določijo, da popravni ukrepi niso na voljo.

ČLEN 9.18

Spremembe in popravki glede zajetih naročil

Obvestilo o predlagani spremembi

1. Pogodbenica obvesti drugo pogodbenico o vsakem predlaganem popravku, prenosu naročnika iz ene priloge v drugo, umiku naročnika ali drugi spremembi (v nadaljnjem besedilu: sprememba) prilog 9-A do 9-I.

2. Za vsak predlagani umik naročnika iz prilog 9-A do 9-G iz razloga, ker naj bi bil vladni nadzor ali vpliv na njegova zajeta naročila dejansko odpravljen, pogodbenica, ki predlaga spremembo, v obvestilo vključi dokazilo, da je bil ta vladni nadzor ali vpliv dejansko odpravljen. Šteje se, da je vladni nadzor ali vpliv nad zajetimi naročili naročnikov iz Priloge 9-C dejansko odpravljen, če:

(a) (za Unijo) naročnik izvaja konkurenčno dejavnost ter

(b) (za Singapur) je bilo podjetje privatizirano.

Če je bil vladni nadzor ali vpliv nad zajetimi naročili naročnika pogodbenice dejansko odpravljen, druga pogodbenica ni upravičena do kompenzacijskih prilagoditev.

3. Za druge predlagane spremembe pogodbenica, ki predlaga spremembo, v obvestilo vključi informacije o verjetnih posledicah spremembe glede zajetih naročil, določenih v tem poglavju. Kadar pogodbenica, ki predlaga spremembo, predlaga manjše spremembe ali tehnične popravke zgolj formalnega značaja, ki ne vplivajo na zajeto javno naročilo, drugo pogodbenico o teh spremembah obvesti vsaj vsaki dve leti.

Reševanje ugovora

4. V primeru ugovora druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je vložila ugovor) na obvestilo pogodbenice, ki predlaga spremembo, skušata pogodbenici rešiti ugovor na podlagi dvostranskih posvetovanj, po potrebi vključno s posvetovanji v okviru Odbora za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljenega v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori). Na teh posvetovanjih pogodbenici upoštevata:

(a) dokaze v zvezi z dejansko odpravo vladnega nadzora ali vpliva na naročnikovo zajeto naročilo v primeru obvestila v skladu z odstavkom 2;

(b) dokaze, da predlagana sprememba ne vpliva na zajeta naročila v primeru obvestila v skladu z odstavkom 3; ter

(c) kateri koli zahtevek v zvezi s potrebo po kompenzacijski prilagoditvi ali njeni ravni, ki izhaja iz spremembe, o kateri je bilo poslano obvestilo v skladu z odstavkom 1. Prilagoditve lahko vključujejo bodisi izravnalno razširitev zajetih naročil s strani pogodbenice, ki predlaga spremembo, ali umik enakovrednih zajetih naročil s strani pogodbenice, ki je vložila ugovor, z namenom ohranjanja ravnovesja med pravicami in obveznostmi ter primerljive ravni medsebojno dogovorjenih zajetih naročil, določenih v tem poglavju.

5. Če pogodbenica, ki je vložila ugovor, po dvostranskih posvetovanjih v skladu z odstavkom 4, meni, da obstaja ena ali več naslednjih okoliščin:

(a) v primeru pododstavka 4(a), vladni nadzor ali vpliv na naročnikovo zajeto naročilo ni bil učinkovito odpravljen;

(b) v primeru pododstavka 4(b), sprememba ne izpolnjuje meril v odstavku 3 in vpliva na zajeta naročila ter bi morala biti predmet kompenzacijske prilagoditve ali

(c) v primeru pododstavka 4(c), kompenzacijske prilagoditve, predlagane med posvetovanji med pogodbenicama niso ustrezne za ohranitev primerljive ravni medsebojno dogovorjenih zajetih naročil,

lahko pogodbenici uporabita mehanizem reševanja sporov iz poglavja XIV (Reševanje sporov).

Izvajanje

6. Predlagana sprememba začne veljati samo, če:

(a) druga pogodbenica pogodbenici, ki predlaga spremembo, ni predložila pisnega ugovora na predlagano spremembo v petinštiridesetih dneh od datuma obvestila o predlaganih spremembah;

(b) je pogodbenica, ki ugovarja, pogodbenico, ki predlaga spremembo, uradno obvestila o umiku ugovora;

(c) sta se pogodbenici dogovorili po ustreznem posvetovanju v skladu z odstavkom 4 ali

(d) je bil ugovor rešen z mehanizmi reševanja sporov v skladu z odstavkom 5.

ČLEN 9.19

Pristojnosti odbora

Pogodbenici lahko v Odboru za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljenem v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori):

(a) sprejmeta načine poročanja statističnih podatkov v skladu z odstavkom 4 člena 9.15 (Preglednost informacij o naročilih);

(b) pregledata nerešena obvestila o spremembah glede zajetih naročil ter podpreta posodobitve seznama naročnikov iz prilog 9-A do 9-C;

(c) podpreta kompenzacijske prilagoditve zaradi sprememb, ki vplivajo na zajetje;

(d) po potrebi pregledata okvirna merila, ki dokazujejo dejansko odpravo vladnega nadzora nad naročnikovimi zajetimi naročili ali vpliva nanje;

(e) sprejmeta merila za odločanje glede višine kompenzacijskih prilagoditev glede zajetih naročil;

(f) obravnavata vprašanja v zvezi s tem poglavjem, ki jih nanj naslovi pogodbenica;

(g) si izmenjavata informacije v zvezi s priložnostmi za vladna naročila, tudi na podcentralni ravni, v pogodbenicah; ter

(h) razpravljata o kakršnih koli drugih vprašanjih, ki so povezana z izvajanjem tega poglavja.

Pogodbenici lahko v Odboru za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljenim v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori) sprejmeta katero koli odločitev, potrebno za namene pododstavkov (a) do (h).

ČLEN 9.20

Prilagoditev določb GPA

Če je revidirani GPA spremenjen ali nadomeščen z drugim sporazumom, pogodbenici s sklepom Odbora za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila, ustanovljenega v skladu s členom 16.2 (Specializirani odbori), ustrezno spremenita to poglavje.

POGLAVJE X

Intelektualna lastnina

ČLEN 10.1

Cilji

1. Cilja tega poglavja sta:

(a) olajšati proizvodnjo in trženje inovativnih in ustvarjalnih izdelkov ter opravljanje storitev med pogodbenicama ter

(b) povečati koristi trgovine in naložb prek ustrezne in učinkovite ravni varstva pravic intelektualne lastnine ter sprejemanje ukrepov za učinkovito izvrševanje teh pravic.

2. V tem poglavju se smiselno uporabljajo cilji in načela, določeni v delu I Sporazuma TRIPS, zlasti v členu 7 (Cilji) in členu 8 (Načela).

ODDELEK A

NAČELA

ČLEN 10.2

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Pogodbenice ponovno potrjujejo svojo zavezanost mednarodnim pogodbam na področju intelektualne lastnine, vključno s Sporazumom TRIPS in Pariško konvencijo za varstvo industrijske lastnine (z dne 20. marca 1883, kakor je bila revidirana v Stockholmu dne 15. julija 1967; v nadaljnjem besedilu: Pariška konvencija). Določbe tega poglavja dopolnjujejo pravice in obveznosti pogodbenic na podlagi Sporazuma TRIPS ter drugih mednarodnih pogodb na področju intelektualne lastnine, katerih pogodbenici sta obe.

2. V tem poglavju „pravice intelektualne lastnine“ pomenijo:

(a) vse kategorije intelektualne lastnine, ki so predmet oddelkov 1 do 7 dela II Sporazuma TRIPS, in sicer:

(i) avtorske in sorodne pravice;

(ii) patente[1];

[1] Kar zadeva Unijo, v tem poglavju „patenti“ vključujejo pravice, ki izhajajo iz dodatnih varstvenih certifikatov.

(iii) znamke;

(iv) modele;

(v) topografije integriranih vezij,

(vi) geografske označbe;

(vii) varstvo nerazkritih informacij ter

(b) žlahtniteljske pravice.

ČLEN 10.3

Izčrpanje

Vsaka pogodbenica lahko sama vzpostavi lasten režim za izčrpanje pravic intelektualne lastnine v skladu z ustreznimi določbami Sporazuma TRIPS.

ODDELEK B

STANDARDI GLEDE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

PODODDELEK A

AVTORSKE IN SORODNE PRAVICE

ČLEN 10.4

Zagotovljeno varstvo

Pogodbenici bosta ravnali v skladu s pravicami in obveznostmi, določenimi v Bernski konvenciji za varstvo književnih in umetniških del (z dne 9. septembra 1886, kakor je bila nazadnje revidirana v Parizu dne 24. julija 1971), Pogodbi Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorskih pravicah (ki je bila sprejeta v Ženevi 20. decembra 1996), Pogodbi Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih (ki je bila sprejeta v Ženevi 20. decembra 1996) ter Sporazumom TRIPS[1]. Pogodbenice lahko določijo tudi varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij v skladu z ustreznimi določbami Mednarodne konvencije za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (sklenjena v Rimu 26. oktobra 1961).

[1] Brez poseganja v člen 10.6 (Proizvajalci fonogramov) pogodbenici priznavata, da se ob sklicevanju na te mednarodne sporazume upoštevajo pridržki, ki jih je vsaka pogodbenica oblikovala v zvezi s tem.

ČLEN 10.5

Trajanje varstva

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da kadar se obdobje varstva dela izračuna na podlagi avtorjevega življenja, to obdobje ni krajše od življenjske dobe avtorja in sedemdeset let po avtorjevi smrti.

2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se rok iz odstavka 1 računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

3. Varstvo za kinematografska dela[1] traja najmanj sedemdeset let po tem, ko je bilo delo javno objavljeno z avtorjevim soglasjem, ali najmanj sedemdeset let od konca izdelave takega dela, če delo najmanj petdeset let od izdelave ni bilo javno objavljeno z avtorjevim soglasjem[2].

4. Trajanje varstva pravic za fonograme ni krajše od petdeset let po koncu njihove izdelave in, če so objavljeni v tem obdobju, ni krajše od sedemdeset let od prve zakonite objave.

[1] Za Unijo izraz „kinematografsko delo“ vključuje tudi avdiovizualna dela.

[2] Kar zadeva Unijo, varstvo preneha sedemdeset let po smrti zadnje osebe, ki je opredeljena kot avtor po domačem pravu kar v nobenem primeru ni krajše od najkrajšega trajanja varstva, določenega v skladu z odstavkom 3 člena 10.5 (Trajanje varstva).

5. Trajanje varstva za pravice v zvezi z radiodifuznim oddajanjem ni krajše od petdeset let od prvega oddajanja ali izdelave oddaje.

6. Pogoji, določeni v tem členu, se računajo od prvega januarja leta, ki sledi dogodku, s katerim je pravica nastala.

ČLEN 10.6

Proizvajalci fonogramov

Vsaka pogodbenica proizvajalcem fonogramov[1] zagotovi pravico do enkratnega pravičnega nadomestila, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takega fonograma uporablja za brezžično radiodifuzijo ali za javno predvajanje[2, 3].

[1] „Proizvajalec fonograma“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki prevzame pobudo in odgovornost, da prva posname zvoke neke izvedbe ali druge zvoke oziroma nadomestke zvokov.

[2] „Javno predvajanje“ v zvezi s fonogramom pomeni kakršno koli slušno predstavitev zvokov ali nadomestkov zvokov, posnetih na fonogramu, javnosti.

[3] Singapur v celoti izpolni obveznosti iz tega člena v dveh letih od začetka veljavnosti tega sporazuma.

ČLEN 10.7

Sledna pravica

Pogodbenici se strinjata, da si bosta izmenjevali stališča in informacije o praksah in politikah v zvezi s sledno pravico umetnikov.

ČLEN 10.8

Sodelovanje na področju kolektivnega upravljanja pravic

Pogodbenici si prizadevata za spodbujanje dialoga in sodelovanja med svojimi organizacijami kolektivnega upravljanja z namenom zagotavljanja lažjega dostopa do vsebin in njihovega razširjanja med ozemljema pogodbenic ter prenosa licenčnin, ki izhajajo iz uporabe avtorskih del ali drugih avtorsko zaščitenih vsebin.

ČLEN 10.9

Zaščita tehnoloških ukrepov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo in učinkovita pravna sredstva proti izogibanju veljavnim tehnološkim ukrepom[1], ki jih uporabljajo avtorji, izvajalci ali proizvajalci fonogramov v povezavi z uresničevanjem svojih pravic glede svojih del, izvedb in fonogramov, ki jih niso odobrili zadevni avtorji, izvajalci ali proizvajalci fonogramov ali ki jih ne dovoljuje domače pravo, oziroma ki omejujejo dejanja v zvezi z njihovimi deli, izvedbami in fonogrami[2].

[1] V tem členu „tehnološki ukrepi“ pomeni vsakršno tehnologijo, napravo ali komponento, ki je ob običajnem obratovanju namenjena preprečevanju ali omejevanju dejanj v zvezi z deli, izvedbami ali fonogrami, ki jih niso odobrili avtorji, izvajalci ali proizvajalci fonogramov, kot je določeno v domačem pravu vsake pogodbenice. Brez poseganja v področje uporabe avtorskih ali sorodnih pravic iz domačega prava vsake pogodbenice se tehnološki ukrepi štejejo za veljavne, kadar uporabo zaščitenih del, izvedb ali fonogramov nadzirajo avtorji, izvajalci ali proizvajalci fonogramov z uporabo ustreznega nadzora dostopa ali varnostnega postopka, kot so kodiranje, šifriranje ali kopija nadzornega mehanizma, ki omogoča uresničitev cilja zaščite.

[2] To poglavje v ničemer od Singapurja ne zahteva omejevanja uvoza ali domače prodaje pripomočka, za katerega ne velja tehnološki ukrep, katerega edini cilj je nadzor nad delitvijo trga za zakonite kopije filmov, in ni druga kršitev domačega prava.

2. Da bi zagotovili ustrezno pravno varstvo in učinkovita pravna sredstva iz odstavka 1, vsaka pogodbenica zagotovi zaščito vsaj pred:

(a) v obsegu, ki ga zagotavlja njeno domače pravo:

(i) nezakonitim izogibanjem veljavnim tehnološkim ukrepom, ki se izvaja namenoma ali bi kršilec iz utemeljenih razlogov lahko vedel, da se izvaja; ter

(ii) dajanjem na voljo javnosti s trženjem naprave ali izdelka, vključno z računalniškimi programi, oziroma storitve kot načina izogibanja veljavnemu tehnološkemu ukrepu; ter

(b) proizvodnjo, uvozom ali distribucijo naprave ali izdelka, vključno z računalniškimi programi, oziroma zagotavljanjem storitve, ki:

(i) je prvenstveno zasnovana ali proizvedena za namene izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom ali

(ii) ima samo omejen komercialno pomemben namen poleg izogibanja veljavnemu tehnološkemu ukrepu[1].

[1] Pri izvajanju odstavkov 1 in 2 tega člena nobena pogodbenica ni obvezana zahtevati, da zasnova ali oblikovanje ter izbor delov in komponent izdelkov potrošniške elektronike, telekomunikacijskih izdelkov ali računalniških izdelkov določa odzivanje na kakršni koli poseben tehnološki ukrep, če izdelek sicer ni v nasprotju z njenimi ukrepi za izvajanje teh odstavkov.

3. Pri zagotavljanju zadovoljivega pravnega varstva in učinkovitih pravnih sredstev v skladu z odstavkom 1 lahko pogodbenica sprejme ali ohrani ustrezne omejitve ali izjeme od ukrepov za izvajanje odstavkov 1 in 2. Obveznosti iz odstavkov 1 in 2 ne posegajo v pravice, omejitve, izjeme ali zaščito v zvezi s kršitvijo avtorskih ali sorodnih pravic po domačem pravu vsake pogodbenice.

ČLEN 10.10

Varstvo informacij v zvezi z upravljanjem pravic

1. Za varstvo informacij v zvezi z elektronskim upravljanjem pravic[1] vsaka pogodbenica določi ustrezno pravno varstvo in učinkovita pravna sredstva zoper vse osebe, ki namenoma nepooblaščeno izvajajo katero koli od naslednjih dejanj, čeprav se zavedajo ali bi v primeru civilnopravnih sredstev na podlagi utemeljenih razlogov lahko vedele, da bo to povzročilo, omogočilo, olajšalo oziroma prikrilo kršitev avtorskih ali sorodnih pravic. Ta dejanja so:

[1] V tem členu „informacije v zvezi z upravljanjem pravic“ pomenijo:
(a) informacije, ki opredeljujejo delo, izvedbo ali fonogram; avtorja dela, izvajalca izvedbe ali proizvajalca fonograma; ali imetnika katere koli pravice pri delu, izvedbi ali fonogramu;
(b) informacije o pogojih uporabe dela, izvedbe ali fonograma; ali
(c) katere koli številke ali kode, ki pomenijo informacije, opisane v pododstavkih (a) in (b), če je kateri izmed njih dodan izvodu dela, izvedbe ali fonograma ali se pojavlja v povezavi z javno priobčitvijo ali dajanjem na voljo dela, izvedbe ali fonograma javnosti.

(a) odstranitev ali sprememba katere koli informacije o elektronskem upravljanju pravic;

(b) distribuiranje, uvoz zaradi distribuiranja, radiodifuzno oddajanje, priobčitev ali dajanje na voljo izvodov del, izvedb ali fonogramov, vedoč, da so bile informacije o elektronskem upravljanju pravic odstranjene ali spremenjene brez dovoljenja.

2. Pri zagotavljanju zadovoljivega pravnega varstva in učinkovitih pravnih sredstev v skladu z odstavkom 1 lahko pogodbenica sprejme ali ohrani ustrezne omejitve ali izjeme od ukrepov za izvajanje odstavka 1. Obveznosti iz odstavka 1 ne posegajo v pravice, omejitve, izjeme ali zaščito v zvezi s kršitvijo avtorskih ali sorodnih pravic po domačem pravu katere koli pogodbenice.

ČLEN 10.11

Izjeme in omejitve

Pogodbenici lahko v nacionalni zakonodaji določijo omejitve ali izjeme glede pravic v skladu s členom 10.6 (Proizvajalci fonogramov) samo v nekaterih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajno uporabo dela ali drugih predmetov in ne posegajo nerazumno v legitimne interese imetnikov pravic.

PODODDELEK B

ZNAMKE

ČLEN 10.12

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica si v razumnih okvirih čim bolj prizadeva za ravnanje v skladu s Pogodbo o pravu znamk (sklenjena v Ženevi 27. oktobra 1994) in Singapursko pogodbo o pravu blagovnih znamk (sprejeta v Singapurju 27. marca 2006)[1].

ČLEN 10.13

Postopek registracije

Vsaka pogodbenica zagotovi sistem za registracijo znamk, v okviru katerega ustrezni urad za znamke v pisni obliki navede razloge za zavrnitev registracije znamke. Vložnik ima možnost pritožbe zoper takšno zavrnitev pred sodnim organom. Vsaka pogodbenica uvede možnost, da lahko tretje osebe nasprotujejo zahtevkom za registracijo znamk. Vsaka pogodbenica zagotovi javno dostopno elektronsko podatkovno bazo zahtevkov za znamke in njihove registracije.

[1] Singapur je pogodbenica Singapurske pogodbe o pravu blagovnih znamk, medtem ko si EU v razumnih okvirih čim bolj prizadeva za olajšanje pristopa k Singapurski pogodbi o pravu blagovnih znamk.

ČLEN 10.14

Znane znamke

Pogodbenice zaščitijo znane znamke v skladu s Sporazumom TRIPS. Pri ugotavljanju, ali je znamka znana, pogodbenici upoštevata Skupno priporočilo glede predpisov o zaščiti znanih znamk (Joint Recommendation Concerning Provisions on the Protection of Well-Known Marks), ki sta ga sprejeli Skupščina Pariške unije za varstvo industrijske lastnine in Generalna skupščina WIPO na štiriintridesetem krogu sej skupščin držav članic WIPO, od 20. do 29. septembra 1999.

ČLEN 10.15

Izjeme glede pravic, dodeljenih z znamko

Vsaka pogodbenica:

(a) zagotovi pošteno uporabo opisnih pogojev[1] kot omejene izjeme glede pravic, dodeljenih z znamkami; ter

(b) lahko določi druge omejene izjeme,

če te omejene izjeme upoštevajo pravne interese lastnikov znamk in tretjih oseb.

[1] Poštena uporaba opisnih pogojev vključuje uporabo znaka za označevanje geografskega izvora blaga ali storitev ter uporabe v skladu s poštenimi poslovnimi praksami v industrijskih ali komercialnih zadevah.

PODODDELEK C

GEOGRAFSKE OZNAČBE[1]

ČLEN 10.16

Področje uporabe

1. Pododdelek C (Geografske označbe) se uporablja za priznavanje in zaščito geografskih označb za vina, žgane pijače, kmetijske proizvode in živila s poreklom z ozemelj pogodbenic.

2. Za geografske označbe pogodbenice, ki jih mora druga pogodbenica zaščititi, velja Pododdelek C (Geografske označbe) samo, če so priznane in registrirane kot geografske označbe v državi porekla.

[1] V tem poglavju „geografske označbe“ pomenijo označbe, ki opredeljujejo blago kot blago s poreklom z ozemlja katere koli pogodbenice, oziroma iz njene regije ali kraja na tem ozemlju, kadar se kakovost, ugled ali druga značilnost blaga pripisujejo zlasti njegovemu geografskemu poreklu.

ČLEN 10.17

Sistem zaščite geografskih označb

1. Vsaka pogodbenica z začetkom veljavnosti tega sporazuma vzpostavi sisteme za registracijo in zaščito geografskih označb na svojem ozemlju za kategorije vin in žganih pijač ter kmetijskih proizvodov in živil, za katere meni, da je to ustrezno.

2. Sistemi iz odstavka 1 vsebujejo:

(a) domači register;

(b) upravni postopek, s katerim se preveri, ali geografske označbe, ki so ali bodo vpisane v domači register iz pododstavka 2(a), opredeljujejo blago kot s poreklom z ozemlja pogodbenice ali iz regije ali kraja na ozemlju te pogodbenice, kadar se kakovost, ugled ali druga značilnost tega blaga pripisujejo zlasti njegovemu geografskemu poreklu;

(c) postopek ugovora, ki omogoča upoštevanje pravnih interesov tretjih oseb; ter

(d) pravna sredstva, ki omogočajo popravek in izbris vpisov iz domačega registra iz pododstavka 2(a), ki upoštevajo pravne interese tretjih oseb in nosilcev pravic zadevnih registriranih geografskih označb.

3. Pogodbenici se takoj, ko je to mogoče, potem ko so bili zaključeni postopki za zaščito geografskih označb v vsaki pogodbenici[1] za vse nazive s seznama v Prilogi 10-A, sestaneta in sprejmeta sklep v okviru Odbora za trgovino iz člena 16.1 (Odbor za trgovino) v zvezi z navedbo v Prilogi 10-B nazivov iz Priloge 10-A vsake pogodbenice, ki so bila in ostajajo zaščitena kot geografske označbe v skladu s sistemom zadevne pogodbenice, kakor je navedeno v odstavku 2.

ČLEN 10.18

Sprememba seznama geografskih označb

Pogodbenici se strinjata o možnosti spremembe seznama geografskih označb za vina, žgane pijače, kmetijske proizvode in živila, naštete v Prilogi 10-B, ki jih ščiti vsaka pogodbenica v skladu s pododdelkom C (Geografske označbe). Ta take spremembe Priloge 10-B veljajo geografske označbe, ki so bile in ostale zaščitene v skladu s sistemom zadevne pogodbenice, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb).

[1] V pododdelku C (Geografske označbe) v primeru Singapurja se postopek za zaščito geografskih označb nanaša na domači postopek registracije v skladu s sistemom, ki ga je vzpostavil Singapur v skladu z odstavkom 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb).

ČLEN 10.19

Obseg zaščite geografskih označb

1. Ob upoštevanju člena 10.22 (Splošna pravila) vsaka pogodbenica glede geografskih označb za vina, žgane pijače, kmetijske proizvode in živila iz Priloge 10-B ter ostale, zaščitene kot geografske označbe v skladu z njenim sistemom, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), zainteresiranim stranem zagotavlja pravna sredstva za preprečitev:

(a) uporabe vsakršnega sredstva pri imenovanju ali predstavitvi blaga, ki bi označevalo ali nakazovalo, da določeno blago izvira iz geografskega območja, ki ni dejanski kraj porekla, na način, ki bi zavajal javnost glede geografskega porekla blaga; ter

(b) katero koli drugo uporabo, ki pomeni dejanje nelojalne konkurence v smislu 10.*bis* člena (Nelojalna konkurenca) Pariške konvencije.

2. Ob upoštevanju člena 10.22 (Splošna pravila) vsaka pogodbenica glede geografskih označb vin in žganih pijač iz Priloge 10-B in ostalih, zaščitenih kot geografske označbe v skladu z njenim sistemom, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), zainteresiranim stranem zagotavlja pravna sredstva, s katerimi se prepreči uporaba kakršne koli takšne geografske označbe vin za vina, ki nimajo porekla iz kraja, ki ga navaja zadevna geografska označba, ali žganih pijač za žgane pijače, ki nimajo porekla iz kraja, ki ga navaja zadevna geografska označba, tudi kadar:

(a) je navedeno pravo poreklo blaga;

(b) se geografska označba uporabi v prevodu ali

(c) geografske označbe spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“ ali podobno.

3. Ob upoštevanju člena 10.22 (Splošna pravila) vsaka pogodbenica glede geografskih označb kmetijskih proizvodov in živil iz Priloge 10-B in ostalih, zaščitenih kot geografske označbe v skladu z njenim sistemom, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), zainteresiranim stranem zagotavlja pravna sredstva, s katerimi se prepreči uporaba kakršne koli takšne geografske označbe izdelka za podoben izdelek[1], ki nima porekla iz kraja, ki ga navaja zadevna geografska označba, tudi kadar:

(a) je navedeno pravo poreklo blaga;

(b) se geografska označba uporabi v prevodu[2] ali

[1] V tem odstavku in odstavku 1 člena 10.21 (Razmerje do znamk) izraz „podoben izdelek“, kadar gre za izdelek, za katerega je bila zaščitena geografska označba v okviru sistema pogodbenice, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), pomeni izdelek, ki bi spadal v isto kategorijo izdelkov v registru te pogodbenice kot izdelek, za katerega je bila registrirana geografska označba.

[2] Za večjo jasnost se razume, da se ta ocenjuje za vsak primer posebej. Ta določba se ne uporablja, kadar je predložen dokaz, da ne obstaja nikakršna povezava med zaščiteno geografsko označbo in prevedenim izrazom. Nadalje je dogovorjeno, da se ta določba uporablja brez poseganja v splošna pravila iz pododdelka C (Geografske označbe).

(c) geografske označbe spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“ ali podobno.

4. Pododdelek C (Geografske označbe) od pogodbenice v ničemer ne zahteva, da uporablja njegove določbe v zvezi z geografsko označbo, če imetnik pravice:

(a) ne podaljša registracije ali

(b) ne ohranja minimalne trgovinske dejavnosti ali interesa, vključno s trženjem, promocijo ali spremljanjem trga

za geografsko označbo na trgu te pogodbenice.

5. Brez poseganja v odstavek 3 člena 23 Sporazuma TRIPS vsaka pogodbenica določi praktične pogoje, pod katerimi se bodo enakozvočne geografske označbe razlikovale med seboj na njenem ozemlju, ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju enakega obravnavanja zadevnih proizvajalcev in preprečevanju zavajanja potrošnikov.

6. Kadar pogodbenica prejme zahtevek za registracijo ali zaščito geografske označbe, ki je enakozvočnica ene od geografskih označb iz Priloge 10-B, bo ta pogodbenica upoštevala mnenja in stališča vložnika in zadevnih proizvajalcev[1] pri določanju pogojev, pod katerimi se geografske označbe med seboj razlikujejo.

[1] V primeru Singapurja se izraz „zadevni proizvajalci“ nanaša na imetnike zadevnih pravic.

ČLEN 10.20

Pravica do uporabe geografskih označb

Oseba, ki lahko uporablja geografsko označbo, zaščiteno v skladu s pododdelkom C (Geografske označbe), ni omejena le na vložnika, pod pogojem da je takšna uporaba povezana z izdelkom, ki ga navaja zadevna geografska označba.

ČLEN 10.21

Razmerje do znamk

1. Ob upoštevanju člena 10.22 (Splošna pravila) glede geografskih označb iz Priloge 10-B in ostalih, zaščitenih kot geografskih označb v skladu s sistemom pogodbenice, kot je navedeno v odstavku 2 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), se registracija znamke za blago, ki vsebuje geografsko označbo za podobne izdelke oziroma je sestavljena iz takšne geografske označbe, zavrne ali razveljavi po uradni dolžnosti, če domače pravo pogodbenice to dovoljuje, ali na zahtevo zainteresirane strani, v zvezi z blagom, ki nima porekla geografske označbe, če je vloga za registracijo znamke predložena po datumu vloge za registracijo geografske označbe na zadevnem ozemlju.

2. Brez poseganja v odstavek 4 pogodbenici priznavata, da obstoj predhodne nasprotujoče znamke v pogodbenici ne bi popolnoma izključila registracije dodatne geografske označbe za podoben izdelek na ozemlju te pogodbenice[1].

3. Če je bila znamka prijavljena ali registrirana v dobri veri ali če so bile pravice do znamke pridobljene z uporabo v dobri veri, če to možnost zagotavlja zadevno domače pravo pogodbenic, in sicer bodisi:

(a) pred dnevom vloge za zaščito geografske označbe na zadevnem ozemlju bodisi

(b) preden je geografska označba zavarovana v državi porekla,

ukrepi, sprejeti za izvajanje pododdelka C (Geografske označbe) ne posegajo v izpolnjevanje pogojev za registracijo ali veljavnost znamke ali pravico do uporabe znamke na podlagi dejstva, da je znamka enaka ali podobna geografski označbi.

4. Pogodbenici nista zavezani k zaščiti geografske označbe v skladu s pododdelkom C (Geografske označbe), če bi glede na ugledno ali znano znamko taka zaščita verjetno zavajala potrošnike glede resničnega porekla proizvoda.

[1] V primeru Singapurja se lahko geografska označba, ki je v nasprotju s predhodno že obstoječo znamko, registrira s soglasjem imetnika pravic predhodno obstoječe znamke. V primeru Unije tako soglasje ni predpogoj za registracijo geografske označbe, ki je v nasprotju s predhodno že obstoječo znamko.

ČLEN 10.22

Splošna pravila

1. Uvoz, izvoz in trženje proizvodov iz pododdelka C (Geografske označbe) na ozemlju pogodbenice ureja domače pravo te pogodbenice.

2. Kar zadeva kmetijske proizvode in živila, nič v pododdelku C (Geografske označbe) od pogodbenice ne zahteva, da prepreči stalno in podobno uporabo katere koli geografske označbe druge pogodbenice v povezavi z blagom ali storitvami katerih koli svojih državljanov ali rezidentov, ki so to geografsko označbo stalno uporabljali v zvezi z istim ali povezanim blagom oziroma storitvami na ozemlju te pogodbenice bodisi:

(a) vsaj deset let pred 1. januarjem 2004; bodisi

(b) v dobri veri pred tem datumom.

3. V zvezi z geografskimi označbami, ki jih je treba navesti v prilogi 10-B, če je bila predhodna uporaba ugotovljena na podlagi:

(a) postopka ugovora v domačih postopkih registracije ali

(b) katerega koli sodnega postopka,

mora biti takšna predhodna uporaba navedena v Prilogi 10-B za zadevno geografsko označbo:

(i) v skladu z mehanizmom, določenim v odstavku 3 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb), v primeru iz pododstavka 3(a); ter

(ii) v skladu z mehanizmom, določenim v členu 10.18 (Sprememba seznama geografskih označb), v primeru iz pododstavka 3(b).

4. Pogodbenici lahko določita praktične pogoje, pod katerimi se takšna predhodna uporaba razlikuje od geografske označbe na njenem ozemlju, ob upoštevanju, da je treba zagotoviti, da se ne zavaja potrošnikov.

5. Pododdelek C (Geografske označbe) od pogodbenice v ničemer ne zahteva, da uporablja svoje določbe v zvezi z geografsko označbo druge pogodbenice, ki se nanašajo na blago ali storitve, katerih ustrezna označba je enaka običajnemu izrazu v splošnem jeziku kot splošno ime za tako blago ali storitve na ozemlju te pogodbenice.

6. Pododdelek C (Geografske označbe) od pogodbenice v ničemer ne zahteva, da uporablja svoje določbe v zvezi s katerim koli nazivom, ki ga vsebuje geografska označba druge pogodbenice, v zvezi z blagom ali storitvami, katerih naziv je enak običajnemu izrazu v splošnem jeziku kot splošno ime za tako blago ali storitve na ozemlju te pogodbenice.

7. Pododdelek C (Geografske označbe) od pogodbenice v ničemer ne zahteva, da uporablja svoje določbe v zvezi z geografsko označbo druge pogodbenice v povezavi s proizvodi vinske trte, katerih ustrezna označba je enaka običajnemu nazivu sorte grozdja, ki obstaja na ozemlju te pogodbenice od dne začetka veljavnosti Sporazuma STO v tej pogodbenici.

8. Pododdelek C (Geografske označbe) pogodbenici v ničemer ne preprečuje, da zaščiti kot geografske označbe, v skladu s svojim domačim pravom, izraz, ki je v nasprotju z imenom rastlinske sorte ali živalske pasme.

9. Pogodbenica lahko določi, da mora biti vsaka zahteva na podlagi pododdelka C (Geografske označbe) v zvezi z uporabo ali registracijo znamke vložena v petih letih po tem, ko je postala škodljiva uporaba zaščitene označbe splošno znana v tej pogodbenici ali po datumu registracije znamke v tej pogodbenici, pod pogojem da je bila znamka objavljena do tega datuma, če je ta datum zgodnejši od datuma, na katerega je postala škodljiva uporaba v tej pogodbenici splošno znana, pod pogojem da se geografska označba ne uporablja ali ni registrirana v slabi veri.

10. Pododdelek C (Geografske označbe) v ničemer ne posega v pravico katere koli osebe, da pri trgovanju uporablja svoje ime ali ime svojih poslovnih predhodnikov, razen kadar uporaba takega imena zavaja javnost.

11. Pododdelek C (Geografske označbe) v ničemer ne obvezuje pogodbenice, da zaščiti geografsko označbo druge pogodbenice, ki ni ali ni več zaščitena v skladu z domačim pravom v državi porekla. Pogodbenici se med seboj uradno obvestita, če geografska označba ni več zaščitena v državi porekla.

ČLEN 10.23

Povezava z Odborom za trgovino

Odbor za trgovino, ustanovljen na podlagi člena 16.1 (Odbor za trgovino), je pristojen za:

(a) sprejetje sklepov glede navedbe v Prilogi 10-B iz odstavka 3 člena 10.17 (Sistem zaščite geografskih označb) ter

(b) spremembe Priloge 10-B v skladu s členom 10.18 (Sprememba seznama geografskih označb).

PODODDELEK D

MODELI

ČLEN 10.24

Zahteve za zaščito registriranih modelov[1]

1. Pogodbenici zagotovita zaščito neodvisno ustvarjenih modelov, ki so novi ali izvirni[2]. To varstvo se zagotovi z registracijo in imetnikom zagotovi izključne pravice v skladu z določbami pododdelka D (Modeli)[3].

[1] Za namene tega pododdelka (Modeli) Unija zagotavlja tudi zaščito neregistriranih modelov, če izpolnjujejo zahteve iz Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1891/2006 z dne 18. decembra 2006.

[2] Pogodbenici se strinjata, da se lahko, kadar domače pravo pogodbenice to določa, zahteva tudi individualen značaj modelov. To se nanaša na modele, ki se znatno razlikujejo od znanih modelov ali kombinacij značilnosti znanih modelov. Unija šteje, da ima model individualen značaj, če se celotni vtis, ki ga naredi na obveščenega uporabnika, razlikuje od celotnega vtisa, ki ga na takega uporabnika naredi kateri koli model, ki je že dostopen javnosti.

[3] Razume se, da modeli niso izključene iz zaščite, le na podlagi tega, da predstavljajo del artikla ali izdelka, pod pogojem da so vidni, izpolnjujejo merila iz tega odstavka in:
(a) izpolnjujejo vsa druga merila za varstvo modelov ter
(b) niso kako drugače izključeni iz zaščite modelov
na podlagi ustreznega domačega prava pogodbenic.

2. Zaščita modelov se ne prenese na modele, ki jih v osnovi narekujejo tehnični ali funkcionalni vidiki.

3. Pravica v zvezi z modelom ne izvira iz modela, ki je v nasprotju z javnim redom ali veljavnimi moralnimi načeli[1].

ČLEN 10.25

Pravice, zagotovljene z registracijo

Lastnik zaščitenega modela ima pravico, da tretjim osebam, ki niso pridobile njegovega soglasja, prepreči vsaj izdelavo, ponujanje, prodajo ali uvoz artiklov, ki nosijo ali vsebujejo model, ki je kopija ali v veliki meri kopija zaščitenega modela, če se to izvaja v komercialne namene

ČLEN 10.26

Trajanje varstva

Trajanje varstva, ki je na voljo, je najmanj deset let od dneva vloge.

[1] Ta člen nobeni pogodbenici v ničemer ne preprečuje, da bi določila druge posebne izključitve iz zaščite modelov v skladu s svojim domačim pravom. Pogodbenici se dogovorita, da te izjeme niso obsežne.

ČLEN 10.27

Izjeme

Pogodbenici lahko določita omejene izjeme pri zaščiti modelov, če take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajno uporabo zaščitenih modelov in ne posegajo nerazumno v pravne interese lastnika zaščitenega modela, ob upoštevanju pravnih interesov tretjih oseb.

ČLEN 10.28

Povezava z avtorsko pravico

Pogodbenici omogočita, da za model, registriran v pogodbenici v skladu s pododdelkom D (Modeli), ni v celoti izključena zaščita v skladu z domačim pravom o avtorski pravici te pogodbenice. Obseg take zaščite in pogoje, pod katerimi se zaščita odobri, določi ta pogodbenica[1].

[1] V primeru Singapurja obseg zaščite in pogoji, pod katerimi se taka zaščita odobri, vključujejo okoliščine v skladu z oddelkom 74 zakona o avtorskih pravicah Singapurja.

PODODDELEK E

PATENTI

ČLEN 10.29

Mednarodni sporazumi

Pogodbenici ponovno potrjujeta obveznosti v skladu s Pogodbo o sodelovanju na področju patentov (podpisana v Washingtonu 19. junija 1970, spremenjena 28. septembra 1979, spremenjena 3. februarja 1984). Pogodbenici si, če je primerno, po najboljših močeh prizadevata za uskladitev s členi od 1 do 16 Pogodbe o patentnem pravu (sprejete v Ženevi 1. junija 2000) na način, ki je v skladu z njunim domačim pravom in postopki.

ČLEN 10.30

Patenti in javno zdravje

1. Pogodbenici priznavata pomen Deklaracije o Sporazumu TRIPS in javnem zdravju, ki je bila sprejeta 14. novembra 2001 na ministrski konferenci STO v Dohi. Pri razlagi ter izvajanju pravic in obveznosti iz pododdelka E (Patenti) in pododdelka F (Varstvo podatkov iz preskusov, predloženih za pridobitev upravnega dovoljenja za trženje z namenom dajanja farmacevtskega izdelka na trg) pogodbenici zagotovita doslednost s to deklaracijo.

2. Pogodbenici spoštujeta Sklep Generalnega sveta STO z dne 30. avgusta 2003 o izvajanju odstavka 6 Deklaracije iz Dohe o Sporazumu TRIPS in javnem zdravju ter Sklep Generalnega sveta STO z dne 6. decembra 2005 o spremembi Sporazuma TRIPS, s katerim je bil sprejet protokol o spremembi Sporazuma TRIPS.

ČLEN 10.31

Podaljšanje obdobja veljavnosti pravic, zagotovljenih s patentom

Pogodbenici priznavata, da je za farmacevtske izdelke[1], zaščitene s patentom na njunih posameznih ozemljih, lahko potreben upravni postopek dovoljenja za trženje, preden so dana na njuna trga. Pogodbenici omogočita podaljšanje obdobja veljavnosti pravic, zagotovljenih z zaščito patenta, da se lastniku patenta zagotovi nadomestilo za skrajšanje dejanske veljavnosti patenta zaradi upravnega postopka dovoljenja za trženje[2]. Podaljšanje obdobja veljavnosti pravic, zagotovljenih z zaščito patenta, ne sme biti daljše od pet let[3].

---

[1] V tem členu in členu 10.33 (Varstvo podatkov iz preskusov, predloženih za pridobitev upravnega dovoljenja za trženje z namenom dajanja farmacevtskega izdelka na trg) se izraz „farmacevtski izdelek“ se opredeli za vsako pogodbenico, z ustrezno zakonodajo pogodbenic na dan podpisa tega sporazuma. Kar zadeva Unijo, se izraz „farmacevtski izdelek“ nanaša na „zdravilo“.

[2] Singapur si prizadeva omogočiti podaljšanje trajanja veljavnosti pravic, zagotovljenih z zaščito patenta, da se lastniku patenta zagotovi nadomestilo za skrajšanje dejanske veljavnosti patenta zaradi upravnega postopka za izdajo dovoljenja za trženje snovi za diagnozo ali preskušanje in snovi, dovoljenih kot zdravila.

[3] Pogoji in postopki za določanje podaljšanja veljavnosti patenta se določijo z ustrezno zakonodajo pogodbenic. To ne posega v morebitno podaljšanje v pediatrične namene, če katera od pogodbenic to določi.

ČLEN 10.32

Sodelovanje

Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali pri pobudah za poenostavitev:

(a) podeljevanja patentov na podlagi zahtev, ki jih vložijo vložniki pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice; ter

(b) usposobljenosti in priznavanja strokovnjakov svetovalcev za patente ene pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice.

PODODDELEK F

VARSTVO PODATKOV IZ PRESKUSOV

ČLEN 10.33

Varstvo podatkov iz preskusov, predloženih
za pridobitev upravnega dovoljenja za trženje
z namenom dajanja farmacevtskega izdelka na trg

Ko pogodbenica zahteva predložitev podatkov iz preskusov ali študij o varnosti in učinkovitosti farmacevtskega izdelka pred izdajo dovoljenja za trženje takega proizvoda, pogodbenica v obdobju vsaj petih let od datuma dovoljenja v tej pogodbenici ne dovoli tretjim osebam, da tržijo isti ali podoben izdelek na podlagi tržnega dovoljenja, podeljenega stranki, ki je predložila podatke iz preskusov ali študije, razen če stranka, ki je predložila podatke iz preskusov ali študije, s tem soglaša.[1, 2,3]

[1] Pogoji in postopki za določanje zaščite na podlagi tega člena se določijo z ustrezno zakonodajo pogodbenic.

[2] Pogodbenici pet let po začetku veljavnosti tega sporazuma začneta razprave brez poseganja o možnem podaljšanju trajanja zaščite podatkov iz preskusov, predloženih za pridobitev upravnega dovoljenja za trženje z namenom dajanja farmacevtskega izdelka na trg.

[3] V okviru tega člena je dogovorjeno, da se taki zaupni podporni podatki iz preskusov ali študije ne uporabljajo vsaj pet let za namene odločanja, ali se podeli kateri koli drug zahtevek:
(a) kar zadeva Singapur, od dne prejetja prve vloge;
(b) kar zadeva Unijo, od dne izdaje dovoljenja na podlagi prve vloge,
razen če stranka, ki je zagotovila podatke iz preskusov ali študije, s tem soglaša.

ČLEN 10.34

Varstvo podatkov iz preskusov, predloženih
za pridobitev upravnega dovoljenja za trženje
z namenom dajanja kmetijskega kemičnega izdelka[1] na trg

1. Ko pogodbenica zahteva predložitev podatkov iz preskusov ali študij o varnosti in učinkovitosti kmetijskega kemičnega izdelka pred izdajo dovoljenja za trženje takega izdelka v tej pogodbenici, pogodbenica v obdobju vsaj desetih let od datuma dovoljenja v tej pogodbenici ne dovoli tretjim osebam, da tržijo isti ali podoben izdelke na podlagi tržnega dovoljenja, podeljenega stranki, ki je predložila podatke iz preskusov ali študije, razen če stranka, ki je predložila podatke iz preskusov ali študije, s tem soglaša.

[1] Kar zadeva Unijo, v tem členu „kmetijski kemični izdelki“ pomenijo aktivne snovi in pripravke, ki vsebujejo eno ali več aktivnih snovi, pripravljene v obliki, v kateri so dobavljeni uporabniku za:
(a) varovanje rastlin ali rastlinskih proizvodov pred vsemi škodljivimi organizmi ali preprečevanje delovanja takih organizmov, če take snovi ali preparati v nadaljevanju niso opredeljeni drugače v pododstavkih (b) do (e);
(b) vpliv na življenjske procese rastlin, razen kot hranilo (npr. regulatorji rasti rastlin);
(c) konzerviranje rastlinskih proizvodov, če za take snovi ali proizvode ne veljajo posebne določbe Sveta ali Komisije o konzervansih;
(d) uničevanje nezaželenih rastlin ali
(e) uničevanje delov rastlin, zadrževanje ali preprečevanje nezaželene rasti rastlin.

2. Kadar pogodbenica določa ukrepe ali postopke za preprečitev podvajanja poskusov na vretenčarjih glede kmetijskih kemičnih izdelkov, lahko ta pogodbenica določi pogoje in okoliščine, v katerih lahko tretje osebe tržijo enak ali podoben izdelek, na podlagi tržnega dovoljenja, podeljenega stranki, ki je predložila podatke iz preskusov ali študije.

3. Kadar pogodbenica zahteva predložitev podatkov iz preskusov ali študij o varnosti ali učinkovitosti kmetijskega kemičnega izdelka pred izdajo dovoljenja za trženje takšnega izdelka, si pogodbenica po najboljših močeh prizadeva za čim hitrejšo obdelavo vloge z namenom, da se preprečijo neupravičene zamude.

PODODDELEK G

SORTE RASTLIN

ČLEN 10.35

Mednarodni sporazumi

Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje obveznosti v skladu z Mednarodno konvencijo o varstvu novih sort rastlin (sprejeta v Parizu 2. decembra 1961, kakor je bila nazadnje spremenjena v Ženevi 19. marca 1991), vključno z njuno možnostjo izvajanja neobveznih izjem k žlahtniteljski pravici, kakor je navedeno v odstavku 2 člena 15 te konvencije.

ODDELEK C

IZVRŠEVANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE V CIVILNEM POSTOPKU

ČLEN 10.36

Splošne obveznosti

1. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze iz členov od 41 do 50 Sporazuma TRIPS in določita ukrepe, postopke in pravna sredstva v skladu z njunim ustreznim domačim pravom zoper dejanja, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, zajete v tem poglavju, ki so v skladu s temi zavezami.

2. Ukrepi, postopki in pravna sredstva iz odstavka 1, ki jih določi vsaka pogodbenica v skladu s svojim domačim pravom:

(a) če je ustrezno, upoštevajo potrebo po sorazmernosti med resnostjo kršitve in interesi tretjih oseb;

(b) so pravični in pošteni;

(c) niso po nepotrebnem zapleteni ali dragi oziroma ne postavljajo nerazumnih časovnih omejitev oziroma ne povzročajo neupravičenih zamud ter

(d) se izvajajo tako, da se prepreči nastanek ovir za zakonito trgovino in se zagotovijo zaščitni ukrepi pred njihovimi zlorabami.

3. To poglavje v ničemer ne vpliva na možnosti pogodbenic, da izvršujeta svoje domače pravo na splošno, ali ustvarja kakršne koli obveznosti katere koli pogodbenice, da spremeni obstoječo zakonodajo, ki se nanaša na izvrševanje pravic intelektualne lastnine. Brez poseganja v prej navedena splošna načela to poglavje v ničemer ne ustvarja nikakršne obveznosti za katero koli od pogodbenic:

(a) za vzpostavitev sodnega sistema za izvrševanje pravic intelektualne lastnine, ki je drugačno od sodnega sistema za izvrševanje prava na splošno ali

(b) glede razdelitve sredstev v zvezi z izvrševanjem pravic intelektualne lastnine in izvrševanjem prava na splošno.

ČLEN 10.37

Objava sodnih odločb

V civilnih sodnih postopkih, uvedenih zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine, vsaka pogodbenica sprejme ustrezne ukrepe v skladu s svojim domačim pravom in politikami, da objavi ali javnosti da na voljo informacije o pravnomočnih sodnih odločbah. Ta člen v ničemer ne zahteva od katere koli pogodbenice, da razkrije zaupne informacije, katerih razkritje bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom oziroma bi posegalo v legitimne trgovinske interese posameznih javnih ali zasebnih podjetij. Pogodbenice lahko določijo tudi druge dodatne ukrepe obveščanja javnosti, ki so ustrezni v posebnih okoliščinah, vključno z vidnim oglaševanjem.

ČLEN 10.38

Civilni ukrepi, postopki in pravna sredstva na voljo

1. Pogodbenici dasta na voljo, v svojem domačem pravu, in imetnikom pravic, civilne ukrepe, postopke in pravna sredstva iz oddelka C (Izvrševanje pravic intelektualne lastnine v civilnem postopku) za pravice intelektualne lastnine, kot so opredeljene v odstavku 2.

2. V oddelku C (Izvrševanje pravic intelektualne lastnine v civilnem postopku) imajo naslednji izrazi naslednje pomene:

(a) „imetniki pravic“ vključuje imetnike izključne licence, pa tudi zveze in združenja[1], ki lahko zakonito zahtevajo take pravice; ter

(b) „pravice intelektualne lastnine“ pomenijo vse kategorije intelektualne lastnine, ki so predmet oddelkov 1 do 6 dela II Sporazuma TRIPS[2].

[1] V kolikor je to dovoljeno in v skladu z določbami veljavnega prava, je dogovorjeno, da izraz „zveze in združenja“ vključuje organe za upravljanje kolektivnih pravic in, v okviru Unije, strokovne organe za obrambo, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine.

[2] Pogodbenica lahko izključi patente iz področja uporabe oddelka C (Izvrševanje pravic intelektualne lastnine v civilnem postopku).

ČLEN 10.39

Ukrepi za zavarovanje dokazov

1. Vsaka pogodbenica določi, da so njeni sodni organi pristojni, da odredijo takojšnje in učinkovite začasne ukrepe:

(a) proti stranki ali, če je potrebno, tretji osebi, v zvezi s katero zadevni sodni organ izvršuje svojo pristojnost, da bi preprečili nastanek kršitve kakršne koli pravice intelektualne lastnine in zlasti vstop blaga, ki krši pravico intelektualne lastnine, v trgovinske tokove; ter

(b) da bi zavarovali zadevne dokaze v zvezi z domnevno kršitvijo.

2. Vsaka pogodbenica določi, da so njeni sodni organi pristojni za sprejetje začasnih ukrepov, po potrebi brez zaslišanja druge strani, zlasti, kadar bi lahko bila zaradi kakršnega koli odlašanja povzročena nepopravljiva škoda imetniku pravice ali kadar obstaja očitno tveganje, da bodo dokazi uničeni. V postopkih, izvedenih brez zaslišanja druge strani, vsaka pogodbenica določi, da imajo njeni sodni organi pristojnost za čim hitrejše ukrepanje na zahtevo za začasne ukrepe ter za sprejetje odločitev brez nepotrebnega odlašanja.

3. Vsaj v primerih kršitve avtorskih ali sorodnih pravic in ponarejanja znamk vsaka pogodbenica določi, da so v civilnem sodnem postopku njeni sodni organi pristojni za odreditev zasega ali drugačnega zadržanja sumljivega blaga ter materialov in pripomočkov, ki se nanašajo na kršitev, in, vsaj v primerih ponarejanja znamk, dokumentarnih dokazil, bodisi izvirnikov ali kopij, ki se nanašajo na kršitev.

4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo njeni organi pristojnost v zvezi z začasnimi ukrepi od vložnika zahtevati, da zagotovi vse razumno razpoložljive dokaze, na podlagi katerih lahko z zadostno mero gotovosti ugotovijo, ali je pravica vložnika kršena oziroma je takšna kršitev neizbežna, in vložniku naložiti, naj zagotovi varščino ali enakovredno jamstvo, ki zadostuje za zaščito tožene stranke in preprečitev zlorab. Taka varščina ali enakovredno jamstvo ne sme nerazumno odvračati od postopkov za take začasne ukrepe.

5. Če se začasni ukrepi prekličejo ali če zapadejo zaradi dejanja ali opustitve dejanja s strani vložnika ali kadar se naknadno ugotovi, da ni prišlo do kršitve pravice intelektualne lastnine, imajo sodni organi pristojnost vložniku na zahtevo tožene stranke naložiti, da se toženi stranki zagotovi ustrezno nadomestilo za kakršno koli škodo, ki so jo povzročili ti ukrepi.

ČLEN 10.40

Dokazi in pravica do obveščenosti

1. Brez poseganja v posamezno domače pravo pogodbenic, ki ureja pravice, varovanje zaupnosti ali obdelavo osebnih podatkov, vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo v civilnih sodnih postopkih v zvezi z izvrševanjem pravic intelektualne lastnine njeni sodni organi pristojnost, da na utemeljeno zahtevo imetnika pravice zahtevajo od kršitelja oziroma domnevnega kršitelja, da imetniku pravice ali sodnim organom vsaj za namen zbiranja dokazov predloži ustrezne informacije, ki jih kršitelj oziroma domnevni kršitelj ima ali nadzoruje, kakor je določeno v njeni veljavni zakonodaji in predpisih.

2. Ustrezne informacije iz odstavka 1 lahko vključujejo informacije o kakršni koli osebi, udeleženi v katerem koli vidiku kršitve ali domnevne kršitve in o načinu proizvodnje ali distribucijskih kanalih spornega ali domnevno spornega blaga ali storitev, vključno z identifikacijo tretjih oseb, ki naj bi bile udeležene v proizvodnji in distribuciji tovrstnega blaga ali storitev, ter njihovih poslovnih zvez.

ČLEN 10.41

Druga pravna sredstva

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo njeni sodni organi v civilnih sodnih postopkih, v katerih se sprejme sodna odločba, s katero se ugotavlja kršitev pravice intelektualne lastnine imetnika pravice, na podlagi zahteve, ki jo vloži imetnik pravice, pristojnost, vsaj glede piratskega avtorskega blaga in blaga s ponarejeno znamko, da:

(a) naložijo, naj se tako sporno blago:

(i) uniči, razen v izjemnih okoliščinah; ali

(ii) umakne iz trgovinskih tokov tako, da se prepreči vsaka škoda za imetnika pravice,

brez kakršnega koli nadomestila; ter

(b) naložijo, naj se materiali in pripomočki, ki se v pretežni meri uporabljajo v proizvodnji ali oblikovanju takega spornega blaga, brez nepotrebnega odlašanja in brez kakršnega koli nadomestila, uničijo ali umaknejo iz trgovinskih tokov tako, da se zmanjša tveganje nadaljnjih kršitev.

2. Pri obravnavanju vseh zahtev imetnikov pravic, kakor je navedeno v odstavku 1, se upoštevajo potreba po sorazmernosti med resnostjo kršitve in naloženimi pravnimi sredstvi ter interesi tretjih strani.

3. Pravna sredstva, določena v tem členu, se lahko izvajajo na stroške kršitelja.

ČLEN 10.42

Sodne odredbe

Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo njeni sodni organi v civilnih sodnih postopkih, v katerih se sprejme sodna odločba, s katero se ugotavlja kršitev pravice intelektualne lastnine imetnika pravice, na podlagi zahteve, ki jo vloži imetnik pravice, pristojnost, da zoper kršitelja ali, če je primerno, zoper tretjo osebo, v zvezi s katero zadevni sodni organ izvršuje svojo pristojnost, izda sodno odredbo, katere cilj je prepoved nadaljevanja kršitve. Kadar to določa domače pravo pogodbenice, se za neupoštevanje sodne odredbe, če je primerno, uvede periodična denarna kazen, da se zagotovi upoštevanje odredbe.

ČLEN 10.43

Alternativni ukrepi

Vsaka pogodbenica lahko v svojem domačem pravu določi, da so v civilnih sodnih postopkih, v katerih se sprejme sodna odločba, s katero se ugotavlja kršitev pravice intelektualne lastnine imetnika pravice, v ustreznih primerih in na zahtevo osebe, za katero bodo verjetno veljali ukrepi iz člena 10.41 (Druga pravna sredstva) in/ali člena 10.42 (Sodne odredbe), njeni sodni organi pristojni naložiti plačilo denarnega nadomestila oškodovani stranki, namesto da uporabijo ukrepe iz člena 10.41 (Druga pravna sredstva) in/ali člena 10.42 (Sodne odredbe), če ta oseba ni ravnala namerno ali iz malomarnosti, ter če bi ji uporaba zadevnih ukrepov povzročila nesorazmerno škodo in če se oškodovani stranki denarno nadomestilo zdi razumno zadovoljivo[1].

ČLEN 10.44

Odškodnina

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so v civilnih sodnih postopkih v zvezi z izvrševanjem pravic intelektualne lastnine njeni sodni organi pristojni, da kršilcu, ki je namenoma kršil ali bi moral iz utemeljenih razlogov to vedeti, naložijo, naj imetniku pravice plača ustrezno odškodnino za nadomestilo škode, ki jo je imetnik pravice utrpel zaradi kršitve.

[1] Dogovorjeno je, da v primeru Singapurja, Singapur lahko določi, da so njegovi sodni organi pristojni za naložitev denarnega nadomestila, če ta oseba ni delovala namerno in iz malomarnosti ali če bi ji izvajanje zadevnih ukrepov povzročilo nesorazmerno škodo ter če se oškodovani stranki zdi denarno nadomestilo razumno zadovoljivo.

2. Pri določanju zneska odškodnine zaradi kršenja pravic intelektualne lastnine, so sodni organi pogodbenice pristojni, da med drugim upoštevajo vsako zakonito merilo vrednosti ki ga predloži imetnik pravice in lahko vključuje izgubljen dobiček, vrednost blaga ali storitev, pri katerih so bile kršene pravice, merjeno glede na tržno ceno, ali predlagano maloprodajno ceno[1]. Vsaj v primerih kršitve avtorskih ali sorodnih pravic in ponarejanja znamk vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sodni organi pristojni, da kršilcu odredijo, naj imetniku pravice plača svoj dobiček, ki ga je mogoče pripisati kršitvi, in sicer bodisi namesto odškodnine bodisi poleg nje ali kot njen del.

3. Vsaka pogodbenica lahko določi, da so njeni sodni organi pristojni, da v ustreznih primerih kot drugo možnost za odstavek 2 določijo odškodnino kot enkraten znesek na podlagi elementov, kot je najmanj znesek nadomestil ali pristojbin, ki bi jih kršitelj dolgoval, če bi zahteval dovoljenje za uporabo zadevne pravice intelektualne lastnine.

4. Ta člen nobeni pogodbenici v ničemer ne preprečuje, da bi določila, da lahko sodni organi, kadar se je kršitelj nevede ukvarjal z dejavnostmi, ki so predmet kršitve, ali ni imel utemeljenih razlogov, da bi to vedel, naložijo vračilo dobička ali plačilo odškodnine, ki je lahko določena vnaprej.

[1] Kar zadeva Unijo, bi to v ustreznih primerih vključevalo tudi druge elemente razen ekonomskih dejavnikov, kot je nepremoženjska škoda, ki je imetniku pravice povzročena s kršitvijo.

ČLEN 10.45

Pravni stroški

Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo njeni sodni organi po potrebi pristojnost ob koncu civilnih sodnih postopkov v zvezi s kršitvami pravic intelektualne lastnine odrediti, da se plačilo stroškov stranke, ki je v postopku uspela, in sicer sodnih stroškov ali pristojbin in ustreznega plačila odvetniku oziroma kakršnih koli drugih stroškov v skladu z njenim domačim pravom, naloži stranki, ki v postopku ni uspela.

ČLEN 10.46

Domneve glede avtorskih in sorodnih pravic

V civilnih postopkih v zvezi z avtorskimi ali sorodnimi pravicami vsaka pogodbenica določi, da se domneva, da je, vsaj v povezavi s književnim ali umetniškim delom, izvedbo ali fonogramom, kadar ni dokaza o nasprotnem, imetnik pravice fizična ali pravna oseba, katere ime je navedeno na takem delu, izvedbi ali fonogramu na običajen način, in je zato upravičena sprožiti postopek za ugotavljanje kršitev.

ČLEN 10.47

Odgovornost ponudnikov storitev posredovanja

1. Ob upoštevanju odstavkov 2 do 6 vsaka pogodbenica določi izjeme ali omejitve po domačem pravu glede odgovornosti ponudnikov storitev ali obseg pravnih sredstev, ki so na voljo zoper njih, za kršitve avtorske oziroma sorodnih pravic ali znamk, ki potekajo prek sistemov ali omrežij pod njihovim nadzorom ali ti upravljajo oziroma se upravljajo v njihovem imenu.

2. Izjeme ali omejitve iz odstavka 1:

(a) zajemajo naslednje dejavnosti:

(i) prenosa[1] ali zagotavljanja dostopa do materiala brez izbire in/ali spremembe njegove vsebine[2] ter

(ii) shranjevanja v predpomnilniku, izvedenega s samodejnim procesom[3]; ter

[1] Razume se, da je v dejavnost prenosa vključena tudi dejavnost usmerjanja.

[2] Razume se, da se dejavnosti, ki zagotavljajo dostop do materiala brez izbire in/ali spremembe vsebine, nanašajo tudi na vsako sredstvo, ki se uporablja za dostop do komunikacijskega omrežja, in vključuje primere, pri katerih so zagotovljene povezave do materiala.

[3] Razume se, da se lahko proces shranjevanja v predpomnilniku, izveden s samodejnim procesom, nanaša na vmesno in začasno skladiščenje materiala med prenosom ali zagotavljanjem dostopa do takega materiala.

(b) lahko zajemajo tudi naslednje dejavnosti:

(i) shranjevanje po navodilih uporabnika materiala, ki se nahaja v sistemu ali omrežjem pod nadzorom ponudnika storitev ali jih ta upravlja; ter

(ii) napotitev ali povezovanje uporabnikov na spletno mesto z uporabo orodij za lokaliziranje informacij, vključno s povezavami in imeniki.

3. Upravičenost izjem ali omejitev v tem členu ne sme biti pogojena s tem, da ponudnik storitev nadzoruje svoje storitve ali namenoma išče dejstva, ki bi kazala na dejavnost, ki pomeni kršitev, razen v obsegu, skladnem s takimi tehničnimi ukrepi.

4. Vsaka pogodbenica lahko v svojem domačem pravu predpiše pogoje, ki jih morajo ponudniki storitev izpolnjevati, da so upravičeni do izjem ali omejitev iz tega člena. Brez poseganja v odstavke od 1 do 3 lahko vsaka pogodbenica vzpostavi ustrezne postopke za učinkovito obveščanje o domnevnih kršitvah in učinkovito povratno obveščanje tistih, katerih material se odstrani ali onemogoči zaradi napake ali napačne identifikacije.

5. Ta člen ne vpliva na razpoložljivost zaščite v zvezi s kršitvijo avtorske ali sorodnih pravic ali znamk, ki se splošno uporabljajo. Ta člen ne vpliva na možnost, da sodni ali upravni organ v skladu s pravnim sistemom vsake pogodbenice od ponudnika storitve zahteva, da ustavi ali prepreči kršitev.

6. Katera koli od pogodbenic lahko zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico, da proučita, kako bi se odzvali na prihodnje dejavnosti, podobne tistim, ki so obravnavane v tem členu.

ODDELEK D

UKREPI NA MEJI

ČLEN 10.48

Opredelitev pojmov

V tem oddelku:

(a) „blago s ponarejeno geografsko označbo“ pomeni vse blago, vključno z embalažo, ki brez dovoljenja nosi znak, enak geografski označbi, ki je veljavno registrirana za tako blago na ozemlju, na katerem se blago nahaja, ali ki je po njenih bistvenih lastnostih ni mogoče ločiti od take geografske označbe, s čimer krši pravice lastnika ali imetnika zadevne geografske označbe na podlagi domačega prava pogodbenice, v kateri se blago nahaja;

(b) „blago s ponarejeno znamko“ pomeni vse blago, vključno z embalažo, ki brez dovoljenja nosi znamko, enako znamki, ki je veljavno registrirana za tako blago na ozemlju, na katerem se blago nahaja, ali ki je po njenih bistvenih lastnostih ni mogoče ločiti od take znamke, s čimer krši pravice lastnika ali imetnika zadevne znamke na podlagi domačega prava pogodbenice, v kateri se blago nahaja;

(c) „blago v tranzitu“ pomeni blago, katerega prehod preko ozemlja pogodbenice, s pretovarjanjem ali brez njega, ki je ali ni iztovorjeno na ozemlju pogodbenice, skladiščenje, delitev tovora ali sprememba načina ali sredstva prevoza, je samo del celotnega potovanja, ki se začne in konča zunaj meja pogodbenice, na ozemlju katere poteka promet;

(d) „piratsko avtorsko blago“ pomeni vse blago, ki so kopije, izdelane brez soglasja imetnika pravice ali osebe, ki jo je nosilec pravice ustrezno pooblastil v državi proizvodnje, in ki so izdelane neposredno ali posredno iz izdelka, pri čemer bi izdelava te kopije pomenila kršitev avtorske ali sorodne pravice na podlagi domačega prava pogodbenice, v kateri se blago nahaja;

(e) „z modelom zaščiteno piratsko blago“ pomeni vse blago, za katerega je registriran model in za katerega je bil ta model ali model, ki se ne razlikuje bistveno od njega, uporabljen brez soglasja imetnika pravice ali osebe, ki jo je nosilec pravice ustrezno pooblastil v državi proizvodnje, pri čemer bi izdelava tega blaga pomenila kršitev na podlagi domačega prava pogodbenice, v kateri se blago nahaja.

ČLEN 10.49

Področje uporabe ukrepov na meji

1. Brez poseganja v odstavek 3 vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke v zvezi z blagom pod carinskim nadzorom, v skladu s katerimi lahko imetnik pravice od njenih pristojnih organov zahteva, da začasno prekinejo sprostitev sumljivega:

(a) blaga s ponarejeno znamko;

(b) piratskega avtorskega blaga;

(c) blaga s ponarejeno geografsko označbo ter

(d) z modelom zaščiteno piratsko blago.

2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke v zvezi z blagom pod carinskim nadzorom, v skladu s katerimi lahko pristojni organi na lastno pobudo začasno prekinejo sprostitev sumljivega[1]:

(a) blaga s ponarejeno znamko;

(b) piratskega avtorskega blaga; ter

(c) blaga s ponarejeno geografsko označbo.

3. Pogodbenicama ni treba določiti postopkov, na katere se nanašata odstavka 1 in 2, v zvezi z blagom v tranzitu. To ne posega v odstavek 2 člena 10.51 (Sodelovanje).

[1] Pogodbenici v treh letih po začetku veljavnosti tega sporazuma proučita možnost vključitve z modelom zaščitenega piratskega blaga v področje uporabe odstavka 2 tega člena. Pogodbenici lahko s sklepom Odbora za trgovino spremenita odstavek 2 tega člena kot posledica take proučitve.

4. Singapur v celoti izpolni obveznosti iz odstavkov 1 in 2, po možnosti v dveh, vendar ne pozneje kot v treh letih od začetka veljavnosti tega sporazuma, v zvezi s postopki, ki se nanašajo na:

(a) blaga s ponarejeno geografsko označbo ter

(b) z modelom zaščiteno piratsko blago.

ČLEN 10.50

Identifikacija pošiljk

Za olajšanje učinkovitega izvrševanja pravic intelektualne lastnine carinski organi sprejmejo več različnih pristopov za identifikacijo pošiljk, ki vsebujejo blago s ponarejeno znamko, piratsko avtorsko blago, piratsko blago z modelom in blago s ponarejeno geografsko označbo. Ti pristopi vključujejo tehnike analize tveganja, med drugim temelječe na podatkih, ki jih predložijo imetniki pravic, zbranih obveščevalnih podatkih in pregledih tovora.

ČLEN 10.51

Sodelovanje

1. Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali, da odpravita mednarodno trgovino z blagom, ki krši pravice intelektualne lastnine. V ta namen si zlasti izmenjujeta informacije in poskrbita za sodelovanje, o katerem se vzajemno dogovorijo njuni carinski organi, glede trgovine z blagom s ponarejenimi znamkami, piratskim avtorskim blagom, z modelom zaščitenim piratskim blagom ali blagom s ponarejeno geografsko označbo.

2. Za pošiljke blaga, ki je v tranzitu ali pretovorjeno na ozemlju pogodbenice in namenjeno na ozemlje druge pogodbenice ter je domnevno ponarejeno ali piratsko, pogodbenici na lastno pobudo ali na zahtevo druge pogodbenice zagotovita razpoložljive informacije drugi pogodbenici, da bi omogočili učinkovito ukrepanje proti tem pošiljkam. Pogodbenici ne smeta dajati na voljo informacij, ki jih zaupno priskrbi pošiljatelj, linijska družba ali njen zastopnik.

ODDELEK E

SODELOVANJE

ČLEN 10.52

Sodelovanje

1. Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali v podporo izvajanju zavez in obveznosti iz tega poglavja. Področja sodelovanja med drugim lahko vključujejo naslednje dejavnosti:

(a) izmenjavo informacij o pravnih okvirih v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, vključno z izvajanjem zakonodaje na področju intelektualne lastnine in sistemov, ki so usmerjeni v spodbujanje učinkovite registracije pravic intelektualne lastnine;

(b) izmenjavo izkušenj in dobrih praks v zvezi z izvrševanjem pravic intelektualne lastnine med zadevnimi organi, odgovornimi za izvrševanje pravic intelektualne lastnine;

(c) izmenjavo informacij in sodelovanje pri obveščanju javnosti ter ustrezne pobude za seznanjanje s koristmi pravic intelektualne lastnine in sistemov;

(d) krepitev zmogljivosti in tehnično sodelovanje, ki je povezano z naslednjim vendar nanj ni omejeno: upravljanje, izdaja dovoljenj, vrednotenje in izkoriščanje pravic intelektualne lastnine; tehnologija in tržne informacije; olajševanje sodelovanja znotraj sektorja, tudi o pravicah intelektualne lastnine, ki se lahko uporabi za varovanje ali izboljšanje okolja, ki lahko vključuje vzpostavitev platforme ali zbirke podatkov; ter javno-zasebna partnerstva za podporo kulture in inovacij;

(e) izmenjavo informacij in sodelovanje v zvezi z vprašanji intelektualne lastnine, kadar je to ustrezno in pomembno za razvoj okolju prijazne tehnologije; ter

(f) katero koli drugo področje sodelovanja ali dejavnosti, o čemer lahko pogodbenici razpravljata in se dogovorita.

2. Brez poseganja v odstavek 1 se pogodbenici strinjata, da se določijo kontaktne točke za namene ohranjanja dialoga, ki vključuje, če je to koristno, sklic sestankov o vprašanjih intelektualne lastnine med njunimi tehničnimi strokovnjaki za zadeve, ki jih obravnava to poglavje.

3. Sodelovanje na podlagi tega člena se izvaja v skladu s zakoni, pravili, predpisi, smernicami ali politikami vsake pogodbenice. Poleg tega sodelovanje poteka pod vzajemno dogovorjenimi pogoji in je odvisno od razpoložljivosti virov vsake pogodbenice.

POGLAVJE XI

KONKURENCA IN POVEZANE ZADEVE

ODDELEK A

PROTIMONOPOLNE ZADEVE IN ZDRUŽITVE

ČLEN 11.1

Načela

1. Pogodbenici priznavata pomen svobodne in neizkrivljene konkurence v svojih trgovinskih odnosih. Pogodbenici priznavata, da lahko protikonkurenčno poslovno ravnanje ali protikonkurenčne transakcije popačijo pravilno delovanje njunih trgov in ogrozijo koristi liberalizacije trgovine.

2. Za spodbudo svobodne in neizkrivljene konkurence v vseh sektorjih njunega gospodarstva, vsaka pogodbenica na svojem ozemlju ohrani celovito zakonodajo, ki učinkovito obravnava:

(a) horizontalne in vertikalne sporazume[1] med podjetji, odločitve združenj podjetij in usklajene prakse, katerih cilj ali učinek je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na celotnem ozemlju ali znatnem delu ozemlja katere koli pogodbenice;

(b) zlorabo s strani enega ali več podjetij, ki imajo prevladujoč položaj na celotnem ozemlju ali znatnem delu ozemlja katere koli pogodbenice; ter

(c) združevanja med podjetji, katerih posledica je precejšnje poslabšanje konkurence ali ki znatno ovirajo učinkovito konkurenco, zlasti kot posledica vzpostavitve ali okrepitve prevladujočega položaja na celotnem ozemlju ali znatnem delu ozemlja katere koli pogodbenice,

ki vplivajo na trgovino med njimi.

[1] Kadar pristojni organ v Singapurju oceni, da bi glede na prepoved iz oddelka 34 zakona o konkurenci (poglavje 50B) protikonkurenčni učinki vertikalnega sporazuma verjetno prevladali nad njegovimi učinki, ki spodbujajo konkurenco, bo pristojni organ zadevo predloži ministru. Minister odloči o uporabi oddelka 34 zakona o konkurenci za zadevni vertikalni sporazum. To ne posega v možnost, da pristojni organ v Singapurju uporabi oddelek 47 zakona o konkurenci, ki se uporablja za vertikalne sporazume, ki jih sklenejo prevladujoča podjetja.

ČLEN 11.2

Izvajanje

1. Vsaka pogodbenica ohrani samostojnost pri razvoju in izvrševanju svoje zakonodaje. Pogodbenici se zavezujeta, da bosta kljub temu ohranili pristojne organe in jih ustrezno opremili za učinkovito izvrševanje zakonodaje iz odstavka 2 člena 11.1 (Načela).

2. Pogodbenici bosta svojo zakonodajo iz odstavka 2 člena 11.1 (Načela) uporabljali na pregleden in nediskriminacijski način, ob upoštevanju načel proceduralne poštenosti in pravic zadevnih strank do obrambe, vključno s pravico zadevnih strank do zaslišanja pred sprejetjem odločitve o zadevi.

ODDELEK B

JAVNA PODJETJA,
PODJETJA S POSEBNIMI ALI IZKLJUČNIMI PRAVICAMI
IN DRŽAVNI MONOPOLI

ČLEN 11.3

Javna podjetja in podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami

1. To poglavje pogodbenici v ničemer ne preprečuje, da vzpostavi ali ohrani javna podjetja oziroma da na podjetja prenese posebne ali izključne pravice v skladu s svojo zakonodajo.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da za javna podjetja in podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami velja zakonodaja iz oddelka A (Protimonopolne zadeve in združitve), če uporaba takšnih pravil ne ovira izvajanja, ne pravno ne dejansko, posebnih nalog, ki so jim dodeljene.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami ne uporabljajo svojih posebnih ali izključnih pravic za sodelovanje, bodisi neposredno ali posredno, vključno prek poslovanja s svojimi matičnimi družbami, hčerinskimi družbami ali drugimi podjetji s skupnim lastništvom, v protikonkurenčnih praksah na drugem trgu, v zvezi s katerim taka podjetja nimajo posebnih ali izključnih pravic, ki bi negativno vplivale na naložbe, trgovino z blagom ali storitve druge pogodbenice.

4. Singapur zagotovi, da kakršno koli javno podjetje ali podjetje s posebnimi ali izključnimi pravicami deluje izključno v skladu s tržnimi interesi pri nakupu ali prodaji blaga ali storitev, na primer v zvezi s ceno, kakovostjo, razpoložljivostjo, tržljivostjo, prevozom in drugimi pogoji nakupa ali prodaje, ter zagotavlja nediskriminacijsko obravnavanje poslovnih enot Unije, blaga Unije in ponudnikov storitev Unije tudi v zvezi z njegovim nakupom ali prodajo, v primeru podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami, ki se nanaša na izvrševanje posebnih ali izključnih pravic.

ČLEN 11.4

Državni monopoli

Čeprav se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje določitev ali ohranitev državnega monopola, vsaka pogodbenica prilagodi državne monopole poslovne narave, s čimer se zagotovi, da ni diskriminacije s strani takšnih monopolov v zvezi s pogoji, pod katerimi se blago in storitve dobavljajo in tržijo fizičnim ali pravnim osebam druge pogodbenice.

ODDELEK C

SUBVENCIJE

ČLEN 11.5

Opredelitev pojmov in področje uporabe

1. V tem sporazumu je subvencija ukrep, ki smiselno izpolnjuje pogoje iz člena 1.1 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ne glede na to, ali se subvencija odobri v zvezi s proizvodnjo blaga ali storitev[1].

[1] Ta odstavek ne posega v izid prihodnjih razprav v STO o opredelitvi subvencij za storitve. Pogodbenici pozitivno proučita sprejetje morebitne odločitve Odbora za trgovino o posodobitvi tega sporazuma, da se upošteva dogovor, ki je bil dosežen v okviru STO o opredelitvi subvencij za storitve.

2. To poglavje velja za subvencijo samo, če je specifična v smislu člena 2 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih. Kakršna koli subvencija, ki spada na področje uporabe člena 11.7 (Prepovedane subvencije), se šteje za specifično.

3. Členi 11.7 (Prepovedane subvencije), 11.8 (Druge subvencije) in 11.10 (Klavzula o pregledu) ter Priloga 11-A se ne uporabljajo za subvencije ribištva, subvencije, ki se nanašajo na proizvode iz Priloge 1 Sporazuma o kmetijstvu, in druge subvencije iz Sporazuma o kmetijstvu.

ČLEN 11.6

Odnosi s STO

Določbe tega oddelka ne posegajo v pravice pogodbenice v skladu s Sporazumom STO, zlasti da uporabi trgovinska sredstva ali da sproži postopek reševanja sporov ali druge ustrezne ukrepe proti subvenciji, ki jo odobri druga pogodbenica.

ČLEN 11.7

Prepovedane subvencije

1. V zvezi s subvencijami, povezanimi z blagovno menjavo, pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti smiselno v skladu s členom 3 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ki je vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

2. V zvezi s trgovino z blagom in storitvami so prepovedane naslednje subvencije:

(a) katera koli pravna ureditev, pri kateri je vlada ali kateri koli javni organ pristojen za kritje dolgov ali obveznosti določenih podjetij brez omejitev, pravno ali dejansko, v višini zneska teh dolgov in obveznosti ali trajanja take odgovornosti; ter

(b) podpora za plačilno nesposobna podjetja ali podjetja v težavah (kot so posojila in jamstva, gotovinske donacije, dokapitalizacija, zagotavljanje premoženja pod tržno ceno ali davčne oprostitve) brez zanesljivega načrta za prestrukturiranje na podlagi realističnih domnev, da se zagotovi dolgoročna sposobnost preživetja podjetij v težavah v razumnem času, in ne da bi podjetje samo bistveno prispevalo h kritju stroškov prestrukturiranja[1],

razen če je pogodbenica, ki da subvencijo, na zahtevo druge pogodbenice pokazala, da zadevna subvencija ne vpliva na trgovino druge pogodbenice niti verjetno ne bo vplivala nanjo.

3. Pododstavka 2(a) in 2(b) ne preprečujeta pogodbenici, da zagotovi subvencije, ki so odobrene za odpravljanje resne motnje v njenem gospodarstvu. Resna motnja v gospodarstvu pogodbenice pomeni izjemno, začasno in znatno krizo, ki vpliva na celotno gospodarstvo pogodbenice, ne na določeno regijo ali gospodarski sektor pogodbenice.

4. Pododstavek 2(b) se ne uporablja za subvencije, odobrene kot nadomestilo za opravljanje obveznosti javnih služb, in za premogovništvo.

[1] To pogodbenicama ne preprečuje, da zagotovita začasno likvidnostno podporo v obliki jamstev za posojilo ali posojil, omejenih samo na znesek, ki ga podjetje v težavah potrebuje za nadaljnje poslovanje za obdobje, ki ga potrebuje za oblikovanje načrta za prestrukturiranje ali likvidacijo.

ČLEN 11.8

Druge subvencije

1. Pogodbenici se strinjata, da bosta po svojih najboljših močeh z uporabo svojih zakonodaj o konkurenci ali kako drugače odpravili ali odstranili izkrivljanje konkurence, do katerega pride zaradi drugih posebnih subvencij v zvezi s trgovino z blagom in storitvami, ki niso zajete v členu 11.7 (Prepovedane subvencije), kolikor te vplivajo ali bodo verjetno vplivale na trgovino katere koli pogodbenice, ter preprečili pojav takih okoliščin. Priloga 11-A vsebuje napotke zlasti glede vrste subvencij, ki nimajo teh vplivov.

2. Pogodbenici se strinjata, da bosta izmenjali informacije na zahtevo katere koli pogodbenice in da bodo prvi pogovori potekali v dveh letih po začetku veljavnosti tega sporazuma z namenom razvijanja pravil, ki se uporabljajo za druge subvencije, ob upoštevanju razvoja na večstranski ravni. V ta namen lahko pogodbenici sprejmeta sklep v Odboru za trgovino.

ČLEN 11.9

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica zagotovi preglednost pri subvencijah v zvezi s trgovino z blagom in opravljanjem storitev. V ta namen vsaka pogodbenica vsaki dve leti drugi pogodbenici poroča o pravni podlagi, obliki, in, v največjem možnem obsegu, znesku ali proračunu in prejemniku subvencij, ki jih odobrijo njena vlada ali kateri koli javni organ.

2. Šteje se, da je tako poročilo predloženo, če pogodbenici dasta na voljo ustrezne informacije ali so dane na voljo v njunem imenu na javno dostopnem spletišču do junija drugega koledarskega leta po dodelitvi subvencij.

ČLEN 11.10

Klavzula o pregledu

Pogodbenici redno pregledujeta zadeve, na katere se sklicuje ta oddelek. Vsaka pogodbenica lahko take zadeve predloži Odboru za trgovino. Pogodbenici se strinjata, da bosta pregledovali izvajanje tega oddelka vsaki dve leti po začetku veljavnosti tega sporazuma, razen če se obe pogodbenici dogovorita drugače.

ODDELEK D

SPLOŠNE ZADEVE

ČLEN 11.11

Sodelovanje in usklajevanje na področju kazenskega pregona

Pogodbenici priznavata pomen sodelovanja in usklajevanja, da se dodatno okrepi učinkovit kazenski pregon. Njuni zadevni organi si prizadevajo za usklajevanje in sodelovanje pri kazenskem pregonu, da se izpolni cilj tega sporazuma, ki je svobodna in neizkrivljena konkurenca v njunih trgovinskih odnosih.

ČLEN 11.12

Zaupnost

1. Kadar pogodbenica posreduje informacije v skladu s tem sporazumom, pogodbenica zagotovi varovanje poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih informacij.

2. Kadar pogodbenica sporoči zaupne informacije v skladu s tem sporazumom, mora pogodbenica, ki jih sprejme, v skladu s svojimi zakoni in predpisi ohraniti zaupnost sporočenih informacij.

ČLEN 11.13

Posvetovanje

1. Za spodbujanje medsebojnega razumevanja med pogodbenicama ali obravnavanje posebnih zadev, ki izhajajo iz oddelka A (Protimonopolne zadeve in združitve), oddelka B (Javna podjetja, podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami in državni monopoli) ali oddelka D (Splošne zadeve), vsaka pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice začne posvetovanja o stališčih druge pogodbenice. Če je to ustrezno, pogodbenica v svoji zahtevi navede, kako zadeva vpliva na trgovino med pogodbenicama.

2. Pogodbenici na zahtevo ene od njiju nemudoma obravnavata kakršna koli vprašanja, ki izhajajo iz razlage ali uporabe oddelka A (Protimonopolne zadeve in združitve), oddelka B (Javna podjetja, podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami in državni monopoli) ali oddelka D (Splošne zadeve).

3. Za olajšanje razprave o zadevi, ki je predmet posvetovanj, si vsaka pogodbenica prizadeva drugi pogodbenici zagotoviti zadevne nezaupne informacije.

ČLEN 11.14

Reševanje sporov in mehanizem mediacije

Pogodbenici lahko uporabita poglavje XIV (Reševanje sporov) in poglavje XV (Mehanizem mediacije) za vse zadeve, ki izhajajo iz tega poglavja, razen za člen 11.7 (Prepovedane subvencije).

POGLAVJE XII

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

ODDELEK A

UVODNE DOLOČBE

ČLEN 12.1

Ozadje in cilji

1. Pogodbenici upoštevata Agendo 21 o okolju in razvoju iz leta 1992, preambulo k Sporazumu STO, Singapursko ministrsko deklaracijo STO iz leta 1996, Johannesburški načrt o izvajanju trajnostnega razvoja iz leta 2002, Ministrsko deklaracijo Ekonomsko-socialnega sveta ZN o zagotovitvi polne in produktivne zaposlitve ter dostojnega dela za vse iz leta 2006, ter Deklaracijo Mednarodne organizacije dela (v nadaljnjem besedilu: MOD) o socialni pravičnosti za pravičnejšo globalizacijo iz leta 2008. Glede na te instrumente pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezanost razvoju in spodbujanju mednarodne trgovine ter svojega dvostranskega trgovinskega in gospodarskega odnosa tako, da prispevata k trajnostnemu razvoju.

2. Pogodbenici priznavata, da so gospodarski razvoj, socialni razvoj in varstvo okolja sestavni deli trajnostnega razvoja, ki so med seboj odvisni in se vzajemno krepijo. Poudarjata koristi sodelovanja pri socialnih in okoljskih vprašanjih, povezanih s trgovino, kot del globalnega pristopa k trgovini in trajnostnemu razvoju.

3. Pogodbenici priznavata, da je neprimerno spodbujanje trgovine ali naložb z zmanjševanjem ali zniževanjem zagotovljenega varstva pri domači delovni in okoljski zakonodaji. Hkrati pogodbenici poudarjata, da se okoljski in delovni standardi ne smejo uporabljati v protekcionistične trgovinske namene.

4. Pogodbenici priznavata, da je njun cilj okrepiti svoje trgovinske odnose in sodelovanje na načine, ki spodbujajo trajnostni razvoj v smislu odstavkov 1 in 2. Glede na posebne okoliščine vsake pogodbenice njun namen ni uskladiti delovnih in okoljskih standardov pogodbenic.

ČLEN 12.2

Pravica do zakonskega urejanja in ravni varstva

1. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da določi svojo raven varstva okolja in zaščite delavcev ter da ustrezno sprejme ali spremeni svoje zadevne zakone in politike, skladno z načeli mednarodno priznanih standardov ali sporazumov, katerih pogodbenica je, navedenih v členih 12.3 (Večstranski standardi in sporazumi na področju dela) in 12.6 (Večstranski standardi in sporazumi na področju okolja).

2. Pogodbenici še naprej izboljšujeta te zakone in politike ter si prizadevata za zagotavljanje in spodbujanje visoke ravni varstva okolja in zaščite delavcev.

ODDELEK B

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ – VIDIKI, POVEZANI Z DELOM[1]

ČLEN 12.3

Večstranski standardi in sporazumi na področju dela

1. Pogodbenici priznavata pomen mednarodnega sodelovanja in sporazumov na področju okolja in dela kot odziv mednarodne skupnosti na gospodarske, zaposlitvene in socialne izzive in priložnosti, ki izhajajo iz globalizacije. Zavezujeta se, da se bosta primerno posvetovali in da bosta sodelovali pri vprašanjih s področja zaposlovanja in dela, povezanih s trgovino, ki so v vzajemnem interesu.

[1] Delo v tem poglavju vključuje vprašanja, povezana z Agendo za dostojno delo, kot je dogovorjena v okviru MOD in v Ministrski deklaraciji Ekonomsko-socialnega sveta ZN o ustvarjanju polne in produktivne zaposlitve ter dostojnega dela za vse iz leta 2006.

2. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze v okviru Ministrske deklaracije Ekonomsko-socialnega sveta ZN o ustvarjanju polne in produktivne zaposlitve ter dostojnega dela za vse iz leta 2006 glede priznavanja polne in produktivne zaposlitve ter dostojnega dela za vse kot ključni element trajnostnega razvoja za vse države in kot prednostni cilj mednarodnega sodelovanja. Pogodbenici sta odločeni spodbujati razvoj mednarodne trgovine na način, ki spodbuja polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse.

3. Pogodbenici se v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz članstva v MOD, ter Deklaracijo MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu in njene dopolnitve, ki je bila sprejeta na 86. mednarodni konferenci dela leta 1998, zavežeta, da bosta spoštovali, spodbujali in izvajali načela v zvezi s temeljnimi pravicami pri delu, in sicer:

(a) svobodo združevanja in učinkovito priznavanje pravice do kolektivnih pogajanj;

(b) odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela;

(c) učinkovito odpravo dela otrok ter

(d) odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih.

Pogodbenici ponovno potrjujeta zavezo k učinkovitemu izvajanju konvencij MOD, ki so jih ratificirale Singapur oziroma države članice Unije.

4. Pogodbenici si bosta stalno in trajno prizadevali za ratifikacijo in učinkovito izvajanje temeljnih konvencij MOD ter si izmenjavali informacije v zvezi s tem. Poleg tega bosta proučili možnost ratifikacije in učinkovitega izvajanja drugih konvencij MOD ob upoštevanju domačih razmer. V zvezi s tem si bosta izmenjali informacije.

5. Pogodbenici priznavata, da kršitve temeljnih načel in pravic pri delu ni mogoče uveljavljati ali je kako drugače uporabiti kot upravičene primerjalne prednosti.

ČLEN 12.4

Sodelovanje na področju dela v okviru trgovine in trajnostnega razvoja

Pogodbenici priznavata pomen skupnega dela pri trgovinskih vidikih politik na področju dela za dosego ciljev tega sporazuma. Pogodbenici lahko začneta dejavnosti sodelovanja, ki koristijo obema, na področjih, ki vključujejo, vendar niso omejena na:

(a) sodelovanje v mednarodnih forumih za obravnavo delovnih vidikov trgovine in trajnostnega razvoja, ki vključuje, vendar ni omejeno na MOD in azijsko-evropski vrh;

(b) izmenjavo informacij in dobrih praks na področjih, kot so delovne zakonodaje in prakse, skladnost in sistemi izvrševanja, upravljanje delovnih sporov, posvetovanje na področju dela, sodelovanje med delavci in delodajalci ter varnosti in zdravja pri delu;

(c) izmenjavo stališč o pozitivnih in negativnih vplivih sporazuma na delovne vidike trajnostnega razvoja in načinih za njihovo spodbujanje, preprečevanje ali omejevanje, ob upoštevanju ocenjevanja trgovinskih trajnostnih učinkov, ki ga opravi ena ali obe pogodbenici;

(d) izmenjavo mnenj o spodbujanju ratifikacije temeljnih konvencij MOD in drugih konvencij v skupnem interesu ter glede učinkovite uveljavitve ratificiranih konvencij;

(e) sodelovanje pri trgovinskih vidikih Agende MOD za dostojno delo, vključno z medsebojnimi povezavami med trgovino ter polno in produktivno zaposlenostjo, prilagajanjem na trgu delovne sile, temeljnimi delovnimi standardi, statistiko dela, razvojem človeških virov in vseživljenjskim učenjem, socialno zaščito in socialnim vključevanjem, socialnim dialogom in enakostjo spolov ter

(f) izmenjavo stališč o trgovinskih vplivih na okoljske predpise, norme in standarde.

ČLEN 12.5

Znanstvene informacije

Vsaka pogodbenica med pripravo in izvajanjem ukrepov, katerih cilj je varnost in zdravje pri delu, ki lahko vplivajo na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, upošteva ustrezne znanstvene in tehnične informacije ter zadevne mednarodne standarde, smernice ali priporočila, če obstajajo, vključno s previdnostnim načelom, kakor je zapisan v teh mednarodnih standardih, smernicah ali priporočilih.

ODDELEK C

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ –
OKOLJSKI VIDIKI

ČLEN 12.6

Večstranski okoljski standardi in sporazumi

1. Pogodbenici priznavata pomen mednarodnega okoljskega upravljanja in sporazumov kot odziv mednarodne skupnosti na globalna ali regionalna okoljska vprašanja ter poudarjata potrebo po okrepitvi vzajemne podpore med trgovinskimi in okoljskimi politikami, predpisi ter ukrepi. V tem okviru se bosta posvetovali in po potrebi sodelovali pri pogajanjih o okoljskih vprašanjih, povezanih s trgovino, ki so v vzajemnem interesu.

2. Pogodbenici v okviru svojih zakonov, predpisov ali drugih ukrepov in praks na svojih ozemljih učinkovito izvajata večstranske okoljske sporazume, katerih pogodbenici sta[1].

3. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezo k doseganju končnega cilja Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah (v nadaljnjem besedilu: konvencija o podnebnih spremembah) in njenega Kjotskega protokola na način, ki je skladen z načeli in določbami konvencije o podnebnih spremembah. Zavezujeta se, da bosta sodelovali pri krepitvi večstranske ureditve, ki temelji na jasnih pravilih v okviru konvencije o podnebnih spremembah, gradili na skupnih odločitvah konvencije o podnebnih spremembah, ter podpirali prizadevanja za oblikovanje mednarodnega sporazuma o podnebnih spremembah po letu 2020 v okviru konvencije o podnebnih spremembah, ki bi veljala za vse strani.

[1] Večstranski okoljski sporazumi zajemajo tiste protokole, spremembe, priloge in prilagoditve, ki so za pogodbenici zavezujoči.

4. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da sprejme ali ohrani ukrepe za izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenica je, pod pogojem da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med pogodbenicama ali prikrito omejevanje trgovine.

ČLEN 12.7

Trgovina z lesom in lesnimi proizvodi

Pogodbenici priznavata pomen globalne ohranitve in trajnostnega upravljanja gozdov. V ta namen si pogodbenici prizadevata za:

(a) izmenjavo informacij o pristopih za spodbujanje trgovine in potrošnje lesa in lesnih izdelkov iz zakonito in trajnostno upravljanih gozdov ter spodbujanje seznanjenosti s temi pristopi;

(b) spodbujanje globalnega izvrševanja zakonodaje na področju gozdov in upravljanja gozdov ter ukrepanje proti trgovini z nezakonito pridobljenim lesom in lesnimi proizvodi, na primer s spodbujanjem uporabe lesa in lesnih proizvodov iz zakonito in trajnostno upravljanih gozdov, vključno s shemami preverjanja in certificiranja;

(c) sodelovanje pri spodbujanju učinkovitosti ukrepov ali politik za ukrepanje proti trgovini z nezakonito pridobljenim lesom in lesnimi proizvodi ter

(d) spodbujanje učinkovite uporabe Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami v povezavi z vrstami lesa, katerih stanje ohranjenosti se šteje za ogroženo.

ČLEN 12.8

Trgovina z ribiškimi proizvodi

Pogodbenici priznavata pomembnost zagotavljanja ohranitve in upravljanja staležev rib na trajnosten način. V ta namen si pogodbenici prizadevata za:

(a) spoštovanje dolgoročnih ohranitvenih ukrepov in trajnostnega izkoriščanja staležev rib, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki sta jih ratificirali zadevni pogodbenici, ter uveljavitev načel Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: FAO) in ustreznih instrumentov OZN v zvezi s temi vprašanji;

(b) uvajanje in izvajanje učinkovitih ukrepov za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu, vključno s sodelovanjem z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in izvajanjem njihovih sistemov dokumentacije ali potrdil o ulovu za izvoz rib in ribiških proizvodov, če je potrebno. Pogodbenici prav tako olajšata preprečevanje dostopa proizvodov, pridobljenih z nezakonitim, neprijavljenim in zakonsko neurejenim ribolovom, do trgovinskih tokov in izmenjavo informacij o dejavnostih nezakonitega, neprijavljenega in zakonsko neurejenega ribolova;

(c) sprejetje učinkovitih ukrepov za spremljanje in nadzor za zagotovitev skladnosti z ohranitvenimi ukrepi, na primer ustreznih ukrepov države pristanišča; ter

(d) podpiranje načel Sporazuma FAO o pospeševanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje na odprtem morju in spoštovanje ustreznih določb Sporazuma FAO o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in zakonsko neurejenega ribolova.

ČLEN 12.9

Znanstvene informacije

Vsaka pogodbenica med pripravo in izvajanjem ukrepov, katerih cilj je varstvo okolja in ki lahko vplivajo na trgovino ali naložbe med pogodbenicami, upošteva znanstvene dokaze in ustrezne mednarodne standarde, smernice ali priporočila, če so obstajajo, ter previdnostno načelo.

ČLEN 12.10

Sodelovanje glede okoljskih vidikov
v okviru trgovine in trajnostnega razvoja

Pogodbenici priznavata pomen skupnega dela pri trgovinskih vidikih okoljskih politik za dosego ciljev tega sporazuma. Pogodbenici lahko začneta dejavnosti sodelovanja, ki koristijo obema, na področjih, ki vključujejo, vendar niso omejena na:

(a) izmenjavo stališč o pozitivnih in negativnih vplivih tega sporazuma na okoljske vidike trajnostnega razvoja in načinih za njihovo spodbujanje, preprečevanje ali omejevanje, ob upoštevanju ocenjevanja trgovinskih trajnostnih učinkov, ki ga opravi ena ali obe pogodbenici;

(b) sodelovanje v mednarodnih forumih, ki obravnavajo okoljske vidike trgovine in trajnostnega razvoja, vključno s STO, v okviru Okoljskega programa Združenih narodov in večstranskih okoljskih sporazumov;

(c) sodelovanje pri spodbujanju ratifikacije in učinkovitega izvajanja večstranskih okoljskih sporazumov v zvezi s trgovino;

(d) izmenjavo informacij in sodelovanje pri zasebnih in javnih shemah za certificiranje in označevanje, vključno z ekološkim označevanjem in zelenimi javnimi naročili;

(e) izmenjavo stališč o trgovinskih vplivih na okoljske predpise, norme in standarde;

(f) sodelovanje pri trgovinskih vidikih sedanjega in prihodnjega mednarodnega režima o podnebnih spremembah, vključno z načini obravnavanja škodljivih učinkov trgovine na podnebje ter sredstvi za spodbujanje nizkoogljičnih tehnologij in energetske učinkovitosti;

(g) sodelovanje pri trgovinskih vidikih večstranskih okoljskih sporazumov, vključno s carinskim sodelovanjem;

(h) trajnostno upravljanje gozdov za spodbujanje učinkovitih ukrepov za certificiranje trajnostno proizvedenega lesa;

(i) izmenjavo stališč o razmerju med večstranskimi okoljskimi sporazumi in pravili mednarodne trgovine;

(j) izmenjavo stališč o liberalizaciji okoljskega blaga in storitev ter

(k) izmenjavo stališč v zvezi z ohranjanjem in upravljanjem živih morskih virov.

ODDELEK D

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 12.11

Trgovina in naložbe, ki spodbujajo trajnostni razvoj

1. Pogodbenici sta si odločeni trajno prizadevati za olajšanje in spodbujanje trgovine in naložbe z okoljskim blagom in storitvami, tudi prek odpravljanja povezanih netarifnih ovir. Pogodbenici prav tako priznavata koristnost prizadevanja za spodbujanje trgovine z blagom, ki je predmet prostovoljnih ali zasebnih sistemov zagotavljanja trajnostnega razvoja, kot so ekološko označevanje ali pravična in etična trgovina.

2. Pogodbenici posvečata posebno pozornost olajševanju odstranjevanja ovir za trgovino ali naložbe v zvezi s podnebju prijaznim blagom in storitvami, kot so blago trajnostno obnovljive energije in povezanimi storitvami ter energetsko učinkovitih proizvodov in storitev, vključno s sprejetjem okvirov politike, ki spodbujajo uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij, ter s spodbujanjem standardov, ki ustrezajo okoljskim in gospodarskim potrebam ter zmanjšajo tehnične ovire za trgovino.

3. Pogodbenici priznavata potrebo po zagotovitvi, da se pri razvoju javnih podpornih sistemov za fosilna goriva ustrezno upošteva potreba po zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in v največji možni meri omeji izkrivljanje trgovine. Medtem ko se pododstavek (2)(b) člena 11.7 (Prepovedane subvencije) ne uporablja za subvencije za premogovništvo, je skupni cilj pogodbenic postopno zmanjševanje subvencij za fosilna goriva. Takšno zmanjšanje je lahko povezano z ukrepi za ublažitev socialnih posledic, povezanih s prehodom na nizkoogljična goriva. Poleg tega bosta obe pogodbenici dejavno spodbujali razvoj trajnostnega in varnega nizkoogljičnega gospodarstva, kot so naložbe v obnovljive energije in energetsko učinkovite rešitve.

4. Pri spodbujanju trgovine in naložb bi si morali pogodbenici posebej prizadevati za spodbujanje prostovoljno sprejetih praks družbene odgovornosti podjetij. V zvezi s tem se vsaka pogodbenica sklicuje na ustrezna mednarodno sprejeta načela, standarde ali smernice, o katerih se je dogovorila ali k njim pristopila, kot so smernice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj za večnacionalna podjetja, pobuda ZN za globalni dogovor ter tristranske deklaracije MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike. Pogodbenici se zavezujeta k izmenjavi informacij in sodelovanju pri krepitvi družbene odgovornosti podjetij.

ČLEN 12.12

Ohranjanje ravni varstva

1. Pogodbenica ne opusti ali drugače odstopi od svoje okoljske in delovne zakonodaje ter ne predlaga njene opustitve ali drugačnega odstopa od nje na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

2. Pogodbenica ne opusti učinkovitega izvrševanja svoje okoljske in delovne zakonodaje prek trajnega ali ponavljajočega se ukrepanja ali neukrepanja na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

ČLEN 12.13

Preglednost

Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsak splošno veljaven ukrep, katerega cilj je varstvo okolja ali delovnih pogojev in ki lahko vpliva na trgovino in naložbe med pogodbenicama, oblikuje, uvede in izvaja pregledno ter tako, da so zainteresirane osebe o njem primerno obveščene in lahko predložijo svoja stališča v skladu s svojim domačim pravom in poglavjem XIII (Preglednost).

ČLEN 12.14

Pregled vpliva na trajnostni razvoj

1. Vsaka pogodbenica se zaveže, da bo spremljala, ocenjevala in pregledovala vpliv izvajanja tega sporazuma na trajnostni razvoj, skupaj z drugo pogodbenico ali neodvisno od nje, prek svojih ustreznih participativnih postopkov in institucij, v skladu z obstoječo prakso.

2. Pogodbenici si bosta izmenjevali stališča o metodologijah in kazalnikih glede ocen trajnostnega učinka trgovine.

ČLEN 12.15

Institucionalna ureditev in spremljevalni mehanizem

1. Vsaka pogodbenica določi urad v svoji upravi, ki je kontaktna točka za stike z drugo pogodbenico za namene izvajanja tega poglavja.

2. Pogodbenici ustanovita Odbor za trgovino in trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: odbor). Odbor sestavljajo visoki uradniki iz uprav obeh pogodbenic.

3. Odbor se sestane v prvih dveh letih po dnevu začetka veljavnosti tega sporazuma, nato pa po potrebi, in nadzoruje izvajanje tega poglavja.

4. Vsak sestanek odbora vključuje javno sejo z zainteresiranimi stranmi za izmenjavo mnenj o vprašanjih v zvezi z izvajanjem tega poglavja. Pogodbenici spodbujata uravnoteženo zastopanost ustreznih interesnih skupin, vključno z neodvisnimi predstavniškimi organizacijami delodajalcev, delavcev, okoljskih interesov in poslovnih skupin ter drugih ustreznih zainteresiranih strani, kakor je primerno.

5. Vsaka pogodbenica vzpostavi nove ali uporabi obstoječe posvetovalne mehanizme, da se z ustreznimi domačimi zainteresiranimi stranmi posvetuje o izvajanju tega poglavja, na primer z domačimi svetovalnimi skupinami. Taki mehanizmi vključujejo uravnoteženo zastopanost neodvisnih gospodarskih, družbenih in okoljskih zainteresiranih strani. Te zainteresirane strani vključujejo delodajalske in delavske organizacije ter nevladne organizacije. Te zainteresirane strani lahko na lastno pobudo svoji pogodbenici predložijo mnenja ali priporočila o izvajanju tega poglavja.

ČLEN 12.16

Posvetovanja na vladni ravni

1. V primeru nesoglasja o katerem koli vprašanju iz tega poglavja pogodbenici uporabita samo postopke iz člena 12.16 (Posvetovanja na vladni ravni) in člena 12.17 (Skupina strokovnjakov). Poglavje XIV (Reševanje sporov) in poglavje XV (Mehanizem mediacije) se za to poglavje ne uporabljata.

2. V primeru kakršnega koli nesoglasja iz odstavka 1 lahko pogodbenica zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico s predložitvijo pisne zahteve kontaktni točki druge pogodbenice. Posvetovanja se začnejo takoj, ko pogodbenica predloži zahtevo po posvetovanju.

3. Pogodbenici si prizadevata za rešitev vprašanja, ki je zadovoljiva za obe strani. Pogodbenici upoštevata dejavnosti MOD ali zadevnih večstranskih okoljskih organizacij ali organov, da se spodbudita boljše sodelovanje in usklajenost med delom pogodbenic in teh organizacij. Kadar je to primerno, lahko pogodbenici na podlagi vzajemnega dogovora prosita za mnenje te organizacije ali organe oziroma katere koli osebe ali organe, ki so po njunem mnenju primerni, da v celoti proučijo zadevo.

4. Če pogodbenica meni, da je potrebna nadaljnja razprava, lahko s predložitvijo pisne zahteve kontaktni točki druge pogodbenice zahteva, da se odbor sestane in obravnava zadevo. Odbor se sestane takoj in si prizadeva za dogovor o rešitvi zadeve.

5. Če je primerno, se lahko odbor posvetuje z ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

6. Vsi sklepi, ki jih je odbor o zadevi sprejel, se objavijo, razen če odloči drugače.

ČLEN 12.17

Skupina strokovnjakov

1. Za vsako zadevo, ki ni bila zadovoljivo obravnavana v odboru v 120 dneh po predložitvi zahteve za sklic odbora za obravnavo zadeve v skladu z odstavkom 4 člena 12.16 (Posvetovanja na vladni ravni) ali daljšem obdobju, kakor sta se dogovorili obe pogodbenici, lahko pogodbenica s predložitvijo pisne zahteve kontaktni točki druge pogodbenice zahteva, da se vzpostavi skupina strokovnjakov, ki bo proučila to zadevo.

2. Na prvem sestanku po začetku veljavnosti tega sporazuma odbor določi poslovnik skupine strokovnjakov ob upoštevanju ustreznega poslovnika iz Priloge 14-A. Za ta člen se uporabljajo načela iz Priloge 14-B.

3. Odbor na svojem prvem sestanku od začetka veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam vsaj dvanajstih posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo strokovnjaka v skupini. Ta seznam je sestavljen iz treh podseznamov: enega podseznama za vsako pogodbenico ter enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in opravljajo nalogo predsednika skupine strokovnjakov. Vsaka pogodbenica na svoj podseznam uvrsti vsaj štiri posameznike, ki bodo opravljali nalogo strokovnjaka. Vsaka pogodbenica prav tako predlaga vsaj dva posameznika, ki se po dogovoru obeh pogodbenic lahko uvrstita na podseznam predsednikov. Na svojih sestankih bo odbor seznam pregledal in zagotavljal, da se ohrani vsaj na tej ravni.

4. Seznam iz odstavka 3 vsebuje posameznike s posebnim ali strokovnim znanjem v zvezi z vprašanji iz tega poglavja, delovnega ali okoljskega prava ali reševanja sporov, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov. So neodvisni, delujejo v svoji individualni pristojnosti, v zvezi s spornimi vprašanji ne sprejemajo navodil od nobene organizacije ali vlade in niso povezani z vlado Singapurja, vlado države članice Unije ali Unijo.

5. Skupino strokovnjakov sestavljajo trije člani, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. V tridesetih dneh od dneva, ko zaprošena pogodbenica prejme zahtevo za ustanovitev skupine strokovnjakov, se pogodbenici posvetujeta, da bi se dogovorili o njeni sestavi. Če se v tem času pogodbenici ne moreta dogovoriti o sestavi skupine strokovnjakov, sporazumno s podseznama iz odstavka 3 izbereta predsednika, če pa se v dodatnih sedmih dneh ne moreta sporazumeti, ga izbereta z žrebom. Vsaka pogodbenica izbere enega strokovnjaka, ki izpolnjuje zahteve iz odstavka 4, v štirinajstih dneh po izteku 30-dnevnega roka. Pogodbenici se lahko dogovorita o kakršnih koli drugih strokovnjakih, ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka 4 in ki bodo sodelovali v skupini strokovnjakov. Če skupina strokovnjakov ni sestavljena v tem 44-dnevnem časovnem okviru od dneva, ko je zaprošena stran prejela zahtevo za ustanovitev skupine strokovnjakov, se ostali strokovnjak(-i) v sedmih dneh izbere(-jo) z žrebom s podseznama(-ov) iz odstavka 3 izmed posameznikov, predlaganih s strani pogodbenice ali pogodbenic, ki je (so) ali ni (niso) končala(-e) postopka. Če tak seznam še ni sestavljen, so strokovnjaki izbrani z žrebom izmed posameznikov, ki jih je uradno predlagala ena pogodbenica ali sta jih uradno predlagali obe pogodbenici. Dan ustanovitve skupine strokovnjakov je dan, ko je izbran zadnji od treh strokovnjakov.

6. Razen če se pogodbenici v sedmih dneh od dneva ustanovitve skupine strokovnjakov dogovorita drugače, so pristojnosti skupine strokovnjakov naslednje:

„proučiti, z vidika ustreznih določb poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju, zadevo, navedeno v zahtevi za ustanovitev skupine strokovnjakov, ter izdati poročilo, v skladu z odstavkom 8 člena 12.17 (Skupina strokovnjakov), ter pripraviti priporočila za rešitev zadeve“.

7. Skupina strokovnjakov lahko pridobi informacije iz katerega koli vira, za katerega meni, da je primeren. V zadevah v zvezi s spoštovanjem večstranskih sporazumov, kot je določeno v členu 12.3 (Večstranski standardi in sporazumi na področju dela) in 12.6 (Večstranski okoljski standardi in sporazumi), bi morala skupina strokovnjakov zaprositi za informacije in nasvet MOD ali organe večstranskih okoljskih sporazumov. Vse informacije, pridobljene na podlagi tega odstavka, je treba razkriti obema pogodbenicama in jima jih predložiti, da izrazita pripombe.

8. Skupina strokovnjakov pogodbenicama predloži vmesno in končno poročilo. V poročilih so razložene ugotovitve v zvezi z dejstvi, uporabo ustreznih določb in osnovne utemeljitve vseh ugotovitev in priporočil. Skupina strokovnjakov pogodbenicama najpozneje v devetdesetih dneh po dnevu ustanovitve predloži vmesno poročilo. Katera koli pogodbenica lahko skupini strokovnjakov predloži pisne pripombe o vmesnem poročilu. Po proučitvi kakršnih koli tovrstnih pisnih pripomb lahko skupina strokovnjakov poročilo spremeni in opravi kakršen nadaljnji pregled, za katerega meni, da je ustrezen. Skupina strokovnjakov pogodbenicama najpozneje 150 dni po dnevu ustanovitve predloži končno poročilo. Kadar meni, da rokov iz tega odstavka ne bo mogoče upoštevati, predsednik skupine strokovnjakov o tem pisno obvesti pogodbenici in navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava skupina predložiti svoje vmesno ali končno poročilo. Skupina strokovnjakov predloži končno poročilo najpozneje 180 dni po dnevu svoje ustanovitve, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. To končno poročilo se javno objavi, razen če pogodbenici odločita drugače.

9. Pogodbenice razpravljajo o ustreznih ukrepih, ki jih je treba izvesti ob upoštevanju poročila in priporočil skupine strokovnjakov. Zadevna pogodbenica svoje zainteresirane strani, prek posvetovalnih mehanizmov iz odstavka 5 člena 12.15 (Institucionalna ureditev in spremljevalni mehanizem), in drugo pogodbenico obvesti o svojih odločitvah o kakršnih koli dejavnostih ali ukrepih, ki jih je treba sprejeti, najpozneje tri mesece po tem, ko je bilo poročilo predloženo pogodbenicama. Spremljanje izvajanja poročila in priporočil skupine strokovnjakov spremlja odbor. Zainteresirane strani lahko v zvezi s tem predložijo pripombe o delu odbora.

POGLAVJE XIII

PREGLEDNOST

ČLEN 13.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „ukrep v splošni uporabi“ pomeni zakone, predpise, sodne odločbe, postopke in upravne odločbe, ki lahko vplivajo na katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu. Ne vključuje odločitve ki se nanaša na določeno osebo;

(b) „zainteresirana oseba“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki ima lahko kakršne koli pravice ali obveznosti v skladu z ukrepi v splošni uporabi.

ČLEN 13.2

Cilj in področje uporabe

1. Pogodbenici si ob priznavanju vpliva, ki ga ima lahko njuno zakonodajno okolje na trgovino in naložbe med njima, prizadevata za učinkovito in predvidljivo regulativno okolje za gospodarske subjekte, zlasti za mala in srednja podjetja, ki poslujejo na njunih ozemljih.

2. Pogodbenici ob ponovi potrditvi svojih zavez iz Sporazuma STO določata pojasnitve in boljše dogovore za preglednost, posvetovanje in boljše izvajanje ukrepov v splošni uporabi.

ČLEN 13.3

Objava ukrepov v splošni uporabi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je v zvezi z ukrepi v splošni uporabi:

(a) zagotovljena takojšnja razpoložljivost takih ukrepov na nediskriminatoren način zainteresiranim osebam prek uradno določenega medija in, kadar je to izvedljivo in mogoče, prek elektronskih sredstev, tako da se zainteresiranim osebam in drugi pogodbenici omogoči, da se z njimi seznanijo;

(b) razlaga cilja in osnovnega načela takih ukrepov, zagotovljena v največji možni meri ter

(c) na voljo dovolj časa med objavo in začetkom veljavnosti takih ukrepov, razen kadar to ni mogoče zaradi nujnosti.

2. Vsaka pogodbenica:

(a) si prizadeva vnaprej objaviti vsak predlog za sprejetje ali spremembo vsakega ukrepa v splošni uporabi, vključno z razlago cilja in osnovnega načela predloga;

(b) zainteresiranim osebam zagotovi razumne priložnosti, da lahko predložijo pripombe v zvezi s takimi predlaganimi ukrepi, ter jim za to zlasti omogoči dovolj časa; ter

(c) si prizadeva upoštevati pripombe, ki jih prejme od zainteresiranih oseb v zvezi s takim predlaganim ukrepom.

ČLEN 13.4

Poizvedbe in kontaktne točke

1. Da bi olajšali učinkovito izvajanje tega sporazuma in komunikacijo med pogodbenicama glede katere koli zadeve, zajete v tem sporazumu, vsaka pogodbenica ob začetku veljavnosti tega sporazuma določi kontaktno točko.

2. Na zahtevo katere koli pogodbenice kontaktna točka druge pogodbenice navede urad ali uradnika, pristojnega za katero koli zadevo, ki se nanaša na izvajanje tega sporazuma, in po potrebi pomaga olajšati komunikacijo s pogodbenico, ki je predložila zahtevo.

3. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani ustrezne mehanizme za odzivanje na poizvedbe zainteresiranih oseb druge pogodbenice glede vseh ukrepov v splošni uporabi, ki se predlagajo ali so že začeli veljati, in njihova uporabe. Poizvedbe se lahko predložijo prek kontaktnih točk, vzpostavljenih v skladu z odstavkom 1, ali po potrebi prek katerega koli drugega mehanizma.

4. Pogodbenici se zavedata, da tak odziv iz odstavka 3 morda ni dokončen ali pravno zavezujoč, temveč je zgolj informativen, razen če je v njunih zakonih in drugih predpisih določeno drugače.

5. Zahteva ali informacije na podlagi tega člena se prenesejo drugi pogodbenici prek ustreznih kontaktnih točk, določenih v odstavku 1.

6. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice takoj predloži informacije in se odzove na vprašanja v zvezi z vsakršnimi dejanskimi ali predlaganimi ukrepi v splošni uporabi, za katere pogodbenica, ki je predložila zahtevo, meni, da bi lahko vplivali na delovanje tega sporazuma, ne glede na to, ali je bila pogodbenica, ki je predložila zahtevo, predhodno obveščena o tem ukrepu.

7. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani ustrezne mehanizme, katerih naloga je poiskati učinkovito rešitev težav za zainteresirane osebe druge pogodbenice, ki lahko nastanejo pri izvajanju katerega koli ukrepa v splošni uporabi. Taki postopki morajo biti enostavno dostopni, časovno omejeni, ciljno naravnani in pregledni. Ne posegajo v noben postopek pritožbe ali pregleda, ki ga pogodbenici vzpostavita ali ohranita. Prav tako ne posegajo v pravice in obveznosti pogodbenic iz poglavja XIV (Reševanje sporov) in poglavja XV (Mehanizem mediacije).

8. Nobena informacija, posredovana na podlagi tega člena, ne posega v to, ali je ukrep skladen s tem sporazumom.

ČLEN 13.5

Upravni postopki

Za skladno, nepristransko in razumno izvajanje vseh ukrepov v splošni uporabi vsaka pogodbenica pri uporabi takih ukrepov za posamezne osebe, blago ali storitve druge pogodbenice v posebnih primerih:

(a) si prizadeva zainteresirane osebe druge pogodbenice, na katere neposredno vpliva določen postopek, v razumnem roku in v skladu s svojimi postopki obvestiti o začetku postopka, vključno z opisom narave postopka, poročilom pravnega organa, v okviru katerega se postopek začne, ter splošnim opisom kakršnih koli spornih vprašanj;

(b) takim zainteresiranim osebam zagotovi ustrezno priložnost, da predložijo dejstva in argumente, s katerimi podprejo svoja stališča pred kakršnim koli končnim upravnim ukrepom, če to dovoljujejo čas, narava postopka in javni interes; ter

(c) zagotovi, da njeni postopki temeljijo na njenem pravu in da so v skladu z njim.

ČLEN 13.6

Pregled upravnih ukrepov

1. Vsaka pogodbenica v skladu z domačim pravom vzpostavi ali ohrani sodne organe, organe, ki odločajo kot sodišče, oziroma upravne svete ali postopke za namene takojšnjega pregleda in, kadar je to upravičeno, popravo upravnega ukrepa[1] v zvezi z zadevami iz tega sporazuma. Taki organi so nepristranski in neodvisni od urada ali organa, pristojnega za upravno izvrševanje, in rezultat zadeve ni v bistvenem interesu teh organov.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je osebam, udeleženim v postopku, v okviru takih upravnih svetov ali postopkov zagotovljena pravica do naslednjega:

(a) razumne možnosti, da podprejo ali zagovarjajo svoja stališča; ter

[1] Za večjo gotovost lahko pregled upravnih ukrepov poteka v obliki sodne presoje običajnega prava, popravki upravnih ukrepov pa lahko vključujejo vrnitev zadeve organu, ki je ukrep sprejel, zaradi korektivnih ukrepov.

(b) sklepa na podlagi dokazov in predložitve evidence ali, kadar to zahteva njena zakonodaja, evidence, ki jo pripravi upravni organ.

3. Vsaka pogodbenica glede na pritožbo ali nadaljnji pregled, kot je določeno v njeni zakonodaji, zagotovi, da tak sklep v zvezi z zadevnim upravnim ukrepom izvaja urad ali organ ter da ta sklep ureja delovanje tega urada ali organa.

ČLEN 13.7

Kakovost in izvajanje pravne ureditve ter dobro upravno ravnanje

1. Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali pri spodbujanju kakovosti in izvajanja pravne ureditve svojih regulativnih politik prek izmenjave informacij in najboljših praks.

2. Pogodbenici sprejmeta načela dobrega upravnega ravnanja in se strinjata, da bosta sodelovali pri spodbujanju takega ravnanja v svojih organih z izmenjavo informacij in najboljših praks.

ČLEN 13.8

Posebna pravila

Posebna pravila iz drugih poglavij tega sporazuma v zvezi s predmetom tega poglavja prevladajo, v kolikor se razlikujejo od določb tega poglavja.

POGLAVJE XIV

REŠEVANJE SPOROV

ODDELEK A

CILJ IN PODROČJE UPORABE

ČLEN 14.1

Cilj

Cilj tega poglavja je izogibanje in reševanje vsakršnih sporov med pogodbenicama glede razlage in uporabe tega sporazuma, da se, kadar je to mogoče, doseže vzajemno sprejemljiva rešitev.

ČLEN 14.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja v zvezi s kakršnim koli sporom glede razlage in uporabe določb tega sporazuma, razen če je izrecno določeno drugače.

ODDELEK B

POSVETOVANJA

ČLEN 14.3

Posvetovanja

1. Pogodbenici si prizadevata rešiti vsak spor glede razlage in uporabe določb iz člena 14.2 (Področje uporabe), tako da začneta posvetovanja v dobri veri z namenom doseči sporazumno rešitev.

2. Pogodbenica zahteva posvetovanja s pisno zahtevo, ki jo predloži drugi pogodbenici, izvod pa pošlje tudi Odboru za trgovino in navede razloge za zahtevo, vključno z opredelitvijo spornih ukrepov, določb iz člena 14.2 (Področje uporabe), ki se uporabljajo, in razlogov za uporabo takšnih določb.

3. Posvetovanja se opravijo v tridesetih dneh od dneva prejema zahteve in, če se pogodbenici ne dogovorita drugače, potekajo na ozemlju pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba. Posvetovanja se štejejo za zaključena v šestdesetih dneh od dneva prejema zahteve, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Posvetovanja so zaupna in brez poseganja v pravice katere koli pogodbenice v nadaljnjih postopkih.

4. Posvetovanja o nujnih zadevah, vključno s tistimi, ki se nanašajo na pokvarljivo ali, če je primerno, sezonsko blago ali storitve, se skličejo v petnajstih dneh od dneva prejema zahteve in se štejejo za zaključena v tridesetih dneh od dneva prejema zahteve, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.

5. Če se pogodbenica, kateri je predložena zahteva za posvetovanje, nanjo ne odzove v desetih dneh od dneva njenega prejema ali če se posvetovanja ne opravijo v rokih iz odstavka 3 oziroma odstavka 4 ali če po zaključenih posvetovanjih ni bil dosežen dogovor o sporazumni rešitvi, lahko pogodbenica pritožnica zahteva ustanovitev arbitražnega sveta v skladu s členom 14.4 (Začetek arbitražnega postopka).

ODDELEK C

POSTOPKI REŠEVANJA SPOROV

PODODDELEK A

ARBITRAŽNI POSTOPKI

ČLEN 14.4

Začetek arbitražnega postopka

1. Kadar pogodbenicama ne uspe rešiti spora s pomočjo posvetovanj, kakor so določena v členu 14.3 (Posvetovanja), lahko pogodbenica pritožnica v skladu s tem členom zahteva ustanovitev arbitražnega sveta.

2. Zahteva za ustanovitev arbitražnega sveta je predložena v pisni obliki pogodbenici, proti kateri je vložena pritožba, in Odboru za trgovino. Pogodbenica pritožnica v svoji zahtevi opredeli zadevni sporni ukrep in pojasni, kako tak ukrep krši določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe) v tolikšni meri, da to pomeni pravno podlago za pritožbo.

ČLEN 14.5

Ustanovitev arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet sestavljajo trije arbitri.

2. V petih dneh od dneva, ko pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, prejme zahtevo iz odstavka 1 člena 14.4 (Začetek arbitražnega postopka), se pogodbenici posvetujeta, da bi se dogovorili o sestavi arbitražnega sveta.

3. Če se pogodbenici v desetih dneh od začetka posvetovanja iz odstavka 2 ne moreta sporazumeti o predsedniku arbitražnega sveta, predsednik Odbora za trgovino ali njegov pooblaščenec v dvajsetih dneh po začetku posvetovanj iz odstavka 2 s seznama iz odstavka 1 člena 14.20 (Seznami arbitrov) izžreba enega arbitra, ki bo opravljal nalogo predsednika.

4. Če se pogodbenici v desetih dneh od začetka posvetovanja iz odstavka 2 ne moreta sporazumeti o arbitrih:

(a) vsaka pogodbenica lahko izmed posameznikov s seznama, sestavljenega v skladu z odstavkom 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov), v petnajstih dneh od začetka posvetovanj iz odstavka 2 izbere enega arbitra, ki ne bo opravljal naloge predsednika; ter

(b) če katera od pogodbenic ne izbere arbitra v skladu s pododstavkom 4(a), predsednik Odbora za trgovino ali njegov pooblaščenec izmed posameznikov, ki jih je predlagala pogodbenica v skladu z odstavkom 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov), v dvajsetih dneh od začetka posvetovanj iz odstavka 2 izžreba vse preostale arbitre.

5. Če seznam iz odstavka 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov) ni sestavljen takrat, ko je to potrebno v skladu z odstavkom 4:

(a) kadar sta obe pogodbenici predlagali posameznike v skladu z odstavkom 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov), lahko vsaka pogodbenica v petnajstih dneh od začetka posvetovanja iz odstavka 2 izmed predlaganih posameznikov izbere enega arbitra, ki ne bo opravljal naloge predsednika. Če pogodbenica ne izbere arbitra, predsednik Odbora za trgovino ali njegov pooblaščenec izžreba arbitra izmed posameznikov, ki jih je predlagala pogodbenica, ki ni izbrala svojega arbitra; ali

(b) kadar je samo ena pogodbenica predlagala posameznike v skladu z odstavkom 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov), lahko vsaka pogodbenica v petnajstih dneh od začetka posvetovanja iz odstavka 2 izmed predlaganih posameznikov izbere enega arbitra, ki ne bo opravljal naloge predsednika. Če pogodbenica ne izbere arbitra, predsednik Odbora za trgovino ali njegov pooblaščenec izžreba arbitra izmed predlaganih posameznikov.

6. Če seznam iz odstavka 1 člena 14.20 (Seznami arbitrov) ni sestavljen takrat, ko je to potrebno v skladu z odstavkom 3, se predsednik izžreba izmed nekdanjih članov pritožbenega organa STO, ki ne prihajajo iz nobene od pogodbenic.

7. Dan ustanovitve arbitražnega sveta je dan, ko je izbran zadnji od treh arbitrov.

8. Zamenjava arbitra je možna samo iz razlogov in v skladu s postopki, ki so podrobneje opisani v točkah 19 do 25 Priloge 14-A.

ČLEN 14.6

Predhodno odločanje o nujnosti

Na zahtevo pogodbenice arbitražni svet o tem, ali je primer po njegovem mnenju nujen, predhodno odloči v desetih dneh od svoje ustanovitve.

ČLEN 14.7

Vmesno poročilo sveta

1. Arbitražni svet izda vmesno poročilo pogodbenicama, v katerem navede ugotovitve o dejstvih in uporabi zadevnih določb ter osnovna načela, ki so bila podlaga njegovih ugotovitev in priporočil, najpozneje devetdeset dni od dneva ustanovitve arbitražnega sveta. Kadar meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, mora predsednik arbitražnega sveta o tem pisno obvestiti pogodbenici ter Odbor za trgovino in navesti razloge za odlog in datum, ko namerava arbitražni svet predložiti svoje vmesno poročilo. V nobenem primeru se vmesno poročilo ne sme predložiti pozneje kot 120 dni od dneva ustanovitve arbitražnega sveta.

2. Katera koli pogodbenica lahko arbitražnemu svetu predloži pisno zahtevo za ponovni pregled določenih vidikov vmesnega poročila v tridesetih dneh potem, ko je o njem uradno obveščena.

3. V nujnih primerih, vključno s tistimi, ki so povezani s pokvarljivim ali, če je primerno, sezonskim blagom ali storitvami, si arbitražni svet vsestransko prizadeva predložiti vmesno poročilo, vsaka pogodbenica pa lahko arbitražnemu svetu predloži pisno zahtevo za pregled določenih vidikov vmesnega poročila v obdobju, ki je za polovico krajše od obdobij iz odstavkov 1 in 2.

4. Po preučitvi kakršnih koli pisnih pripomb pogodbenic o vmesnem poročilu lahko arbitražni svet svoje poročilo spremeni in zagotovi vsakršen nadaljnji pregled, za katerega meni, da je potreben. Ugotovitve končne odločitve sveta zajemajo zadovoljivo obrazložitev argumentov iz stopnje vmesnega pregleda in dajejo jasen odgovor na pisne pripombe obeh pogodbenic.

ČLEN 14.8

Odločitev arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet svojo odločitev predloži pogodbenicama in Odboru za trgovino v 150 dneh od dneva ustanovitve arbitražnega sveta. Kadar meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik arbitražnega sveta o tem pisno obvesti pogodbenici ter Odbor za trgovino in navede razloge za odlog in datum, ko namerava arbitražni svet predložiti svojo odločitev. V nobenem primeru ne sme arbitražni svet svoje odločitve predložiti pozneje kot 180 dni od dneva svoje ustanovitve.

2. V nujnih primerih, vključno s tistimi, ki so povezani s pokvarljivim ali, če je primerno, sezonskim blagom ali storitvami, si arbitražni svet vsestransko prizadeva, da svojo odločitev predloži v 75 dneh od dneva svoje ustanovitve. V nobenem primeru ne sme arbitražni svet svoje odločitve predložiti pozneje kot devetdeset dni od dneva svoje ustanovitve.

PODODDELEK B

IZPOLNITEV ODLOČITVE

ČLEN 14.9

Izpolnitev odločitve arbitražnega sveta

Vsaka pogodbenica sprejme vse potrebne ukrepe za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta v dobri veri, prav tako pa si pogodbenici prizadevata doseči dogovor glede obdobja za izpolnitev odločitve.

ČLEN 14.10

Razumno obdobje za izpolnitev odločitve

1. Najpozneje v tridesetih dneh po prejemu uradnega obvestila pogodbenicama o odločitvi arbitražnega sveta pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno obvesti pogodbenico pritožnico in Odbor za trgovino o obdobju, ki ga bo potrebovala za izpolnitev odločitve (v nadaljnjem besedilu: razumno obdobje), če takojšnja izpolnitev ni mogoča.

2. Če se pogodbenici ne strinjata glede razumnega obdobja za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta, pogodbenica pritožnica v dvajsetih dneh od prejema uradnega obvestila pogodbenice, zoper katero je bila vložena pritožba, iz odstavka 1 od arbitražnega sveta pisno zahteva, da določi dolžino razumnega obdobja. Obvestilo o taki zahtevi se hkrati pošlje drugi pogodbenici in Odboru za trgovino. Prvotni arbitražni svet svojo odločitev predloži pogodbenicama in uradno obvesti Odbor za trgovino v dvajsetih dneh od dneva predložitve zahteve.

3. Če kateri koli član prvotnega arbitražnega sveta ni več na voljo, se uporabijo postopki iz člena 14.5 (Ustanovitev arbitražnega sveta). Rok za predložitev odločitve je 35 dni od dneva predložitve zahteve iz odstavka 2.

4. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pogodbenico pritožnico pisno obvesti o svojem napredku pri izpolnjevanju odločitve arbitražnega sveta vsaj en mesec pred iztekom razumnega obdobja.

5. Razumno obdobje lahko pogodbenici sporazumno podaljšata.

ČLEN 14.11

Pregled vseh ukrepov, sprejetih
za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pred koncem razumnega obdobja pogodbenico pritožnico in Odbor za trgovino uradno obvesti o vseh ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta.

2. Če se pogodbenici ne strinjata glede obstoja ali skladnosti kakršnega koli ukrepa, uradno sporočenega v skladu z odstavkom 1, z določbami iz člena 14.2 (Področje uporabe), lahko pogodbenica pritožnica pisno zahteva, da prvotni arbitražni svet odloči o zadevi. V taki zahtevi morajo biti opredeljeni konkreten sporni ukrep in določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe), s katerimi naj bi bil ukrep neskladen, tako da je jasno predstavljena pravna podlaga za pritožbo, pojasnjeno pa mora biti tudi, zakaj tak ukrep ni v skladu z določbami iz člena 14.2 (Področje uporabe). Prvotni arbitražni svet pošlje uradno obvestilo o svoji odločitvi v petinštiridesetih dneh od dneva predložitve zahteve.

3. Če kateri koli član prvotnega arbitražnega sveta ni več na voljo, se uporabijo postopki iz člena 14.5 (Ustanovitev arbitražnega sveta). Rok za predložitev odločitve je šestdeset dni od dneva predložitve zahteve iz odstavka 2.

ČLEN 14.12

Začasna pravna sredstva v primeru neizpolnitve odločitve

1. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne pošlje uradnega obvestila o ukrepih za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta pred iztekom razumnega obdobja ali če arbitražni svet odloči, da za izpolnitev odločitve ni bil sprejet noben ukrep ali da ukrep, v zvezi s katerim je bilo poslano uradno obvestilo v skladu z odstavkom 1 člena 14.11 (Pregled vseh ukrepov, sprejetih za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta), ni v skladu z obveznostmi te pogodbenice na podlagi določb iz člena 14.2 (Področje uporabe), pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, začne pogajanja s pogodbenico pritožnico, da se doseže sporazumen dogovor o nadomestilu.

2. Če dogovor o nadomestilu ni dosežen v tridesetih dneh po koncu razumnega obdobja ali predložitve odločitve arbitražnega sveta v skladu s členom 14.11 (Pregled vseh ukrepov, sprejetih za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta), da ni bil sprejet noben ukrep za izpolnitev odločitve ali da ukrep ni v skladu z določbami iz člena 14.2 (Področje uporabe), je pogodbenica pritožnica upravičena, da se po uradnem obvestilu pogodbenici, proti kateri je vložena pritožba, in Odboru za trgovino, njene obveznosti, ki izhajajo iz katere koli določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe), začasno opustijo na ravni, ki je enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve. V uradnem obvestilu je navedena raven obveznosti, ki jih pogodbenica pritožnica namerava opustiti. Pogodbenica pritožnica lahko začasno opustitev izvede kadar koli po poteku desetih delovnih dni po dnevu prejema uradnega obvestila s strani pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba, razen če je ta zahtevala arbitražo v skladu z odstavkom 3.

3. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da raven začasne opustitve ni enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve, lahko pisno zahteva, da o zadevi presodi prvotni arbitražni svet. Uradno obvestilo o taki zahtevi se pošlje pogodbenici pritožnici in Odboru za trgovino pred iztekom desetdnevnega obdobja iz odstavka 2. Potem ko arbitražni svet po potrebi zaprosi za mnenja strokovnjakov, o svoji odločitvi glede ravni začasne opustitve obveznosti v tridesetih dneh od dneva predložitve zahtevka uradno obvesti pogodbenici in Odbor za trgovino. Obveznosti se začasno ne opustijo, dokler prvotni arbitražni svet ne pošlje uradnega obvestila o svoji odločitvi, vsaka začasna opustitev pa mora biti v skladu z odločitvijo arbitražnega sveta.

4. Če kateri koli član prvotnega arbitražnega sveta ni več na voljo, se uporabijo postopki iz člena 14.5 (Ustanovitev arbitražnega sveta). Rok za predložitev odločitve je 45 dni od dneva vložitve zahteve iz odstavka 3.

5. Opustitev obveznosti je začasna in se ne uporablja potem, ko:

(a) sta pogodbenici dosegli sporazumno rešitev v skladu s členom 14.15 (Sporazumna rešitev) ali

(b) sta pogodbenici sklenili dogovor o tem, ali z ukrepom, uradno sporočenim v skladu z odstavkom 1 člena 14.13 (Pregled vseh ukrepov, sprejetih za izpolnitev odločitve po opustitvi obveznosti) pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, izpolnjuje določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe); ali

(c) je bil vsak ukrep, za katerega je bila ugotovljena neskladnost z določbami iz člena 14.2 (Področje uporabe), odpravljen ali spremenjen tako, da je skladen s temi določbami, kakor je bilo odločeno na podlagi odstavka 2 člena 14.13 (Pregled vseh ukrepov, sprejetih za izpolnitev odločitve po opustitvi obveznosti).

ČLEN 14.13

Pregled vseh ukrepov, sprejetih
za izpolnitev odločitve po opustitvi obveznosti

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pogodbenico pritožnico in Odbor za trgovino uradno obvesti o vseh ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev odločitve arbitražnega sveta, in o svoji zahtevi, da pogodbenica pritožnica zaključi opustitev obveznosti.

2. Če pogodbenici v tridesetih dneh od dneva prejema uradnega obvestila ne dosežeta dogovora o tem, ali pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, s sprejetjem priglašenega ukrepa izpolnjuje določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe), pogodbenica pritožnica pisno zahteva, da o zadevi odloči prvotni arbitražni svet. Obvestilo o taki zahtevi se hkrati pošlje drugi pogodbenici in Odboru za trgovino. Arbitražni svet o svoji odločitvi uradno obvesti pogodbenici in Odbor za trgovino v petinštiridesetih dneh od dneva predložitve zahteve. Če arbitražni svet odloči, da je kakršen koli ukrep, sprejet za izpolnitev odločitve, v skladu z določbami iz člena 14.2 (Področje uporabe), se opustitev obveznosti zaključi.

PODODDELEK C

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 14.14

Začasna prekinitev in ustavitev arbitražnih postopkov

1. Na zahtevo obeh pogodbenic arbitražni svet kadar koli začasno prekine svoje delo, in sicer za obdobje, o katerem se dogovorita pogodbenici in ne presega dvanajst mesecev, ter ga nadaljuje po izteku tega dogovorjenega obdobja na pisno zahtevo pogodbenice pritožnice ali pred koncem tega dogovorjenega obdobja na pisno zahtevo obeh pogodbenic. Če pogodbenica pritožnica ne zahteva nadaljevanja dela arbitražnega sveta pred iztekom dogovorjenega obdobja prekinitve, se postopki reševanja sporov, sproženi v skladu s tem oddelkom, štejejo za ustavljene. Ob upoštevanju člena 14.21 (Razmerje do obveznosti STO) začasna prekinitev in ustavitev dela arbitražnega sveta ne vplivata na pravice katere koli od pogodbenic v drugem postopku.

2. Pogodbenici se lahko kadar koli pisno dogovorita o ustavitvi postopkov reševanja sporov, sproženih v skladu s tem oddelkom.

ČLEN 14.15

Sporazumna rešitev

Pogodbenici lahko kadar koli dosežeta sporazumno rešitev spora v skladu s tem poglavjem. O kakršni koli takšni rešitvi uradno obvestita Odbor za trgovino in arbitražni svet. Če rešitev zahteva odobritev v skladu z ustreznimi domačimi postopki ene ali druge pogodbenice, se uradno obvestilo sklicuje na tako zahtevo, postopki reševanja sporov, sproženi v skladu s tem oddelkom, pa se začasno prekinejo. Če takšna odobritev ni potrebna, ali po uradnem obvestilu o ustavitvi vseh takih domačih postopkov se postopek zaključi.

ČLEN 14.16

Poslovnik

1. Postopke reševanja sporov iz tega poglavja ureja Priloga 14-A.

2. V skladu s Prilogo 14-A so vsi sestanki arbitražnega sveta javni.

ČLEN 14.17

Predložitev informacij

1. Na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo lahko arbitražni svet pridobi informacije iz katerega koli vira, tudi od pogodbenic, vključenih v spor, za katerega meni, da je primeren za postopek arbitražnega sveta. Arbitražni svet ima prav tako pravico pridobiti mnenje strokovnjakov, kadar meni, da je to primerno. Pred izbiro teh strokovnjakov se posvetuje s pogodbenicama. Tako pridobljene informacije je treba razkriti pogodbenicama in jima jih predložiti, da izrazita pripombe.

2. Zainteresirane fizične ali pravne osebe pogodbenic so pooblaščene, da arbitražnemu svetu v skladu s Prilogo 14-A predložijo dopise *amicus curiae*.

ČLEN 14.18

Pravila razlage

Arbitražni svet razlaga določbe iz člena 14.2 (Področje uporabe) v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno s pravili Dunajske konvencije o pogodbenem pravu. Če je obveznost iz tega sporazuma enaka obveznosti iz Sporazuma STO, arbitražni svet upošteva vse razlage, ki so skladne s katero koli zadevno razlago iz odločitev Organa STO za reševanje sporov (v nadaljnjem besedilu: organ za reševanje sporov). Odločitve arbitražnega sveta ne morejo dodati ali zmanjšati pravic in obveznosti iz določb v členu 14.2 (Področje uporabe).

ČLEN 14.19

Sklepi in odločitve arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet si vsestransko prizadeva za sprejemanje sklepov s soglasjem. Če sklepov kljub temu ni mogoče doseči s soglasjem, se o sporni zadevi odloča z večino glasov.

2. Vsaka odločitev arbitražnega sveta je zavezujoča za pogodbenici in ne ustvarja nikakršnih pravic ali obveznosti za fizične ali pravne osebe. Odločitev zajema ugotovitve o dejstvih, veljavnost zadevnih določb iz člena 14.2 (Področje uporabe) ter argumente za sprejete ugotovitve in sklepe. Odbor za trgovino daje odločitve arbitražnega sveta v celoti na voljo javnosti, razen če odloči drugače z namenom zagotoviti zaupnost kakršnih koli informacij, ki jih je katera od pogodbenic opredelila kot zaupne.

ODDELEK D

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 14.20

Seznami arbitrov

1. Pogodbenici ob začetku veljavnosti tega sporazuma sestavita seznam petih posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo predsednika arbitražnega sveta iz člena 14.5 (Ustanovitev arbitražnega sveta).

2. Odbor za trgovino najpozneje v šestih mesecih od začetka veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam vsaj desetih posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo arbitra. Vsaka pogodbenica ob začetku veljavnosti tega sporazuma predlaga vsaj pet posameznikov, ki bodo opravljali nalogo arbitrov.

3. Odbor za trgovino zagotovi, da se seznam posameznikov za opravljanje naloge predsednika ali arbitrov, ki se sestavi v skladu z odstavkoma 1 in 2, posodablja.

4. Arbitri imajo strokovno znanje ali izkušnje iz prava in mednarodne trgovine ali reševanja sporov v zvezi z mednarodnimi trgovinskimi sporazumi. So samostojni, delujejo v svoji individualni pristojnosti in niso povezani z vlado nobene od pogodbenic ter ravnajo v skladu s Prilogo 14-B.

ČLEN 14.21

Razmerje do obveznosti STO

1. Uporaba določb o reševanju sporov iz tega poglavja ne posega v nobeno dejanje v okviru STO, vključno s postopki za reševanje sporov.

2. Ne glede na odstavek 1, kadar je pogodbenica v zvezi z določenim ukrepom sprožila postopek reševanja spora v skladu s tem poglavjem ali Sporazumom STO, ne more sprožiti postopka reševanja spora v zvezi z istim ukrepom pri drugem razsodišču, dokler se prvi postopek ne konča. Poleg tega pogodbenica ne sproži postopka reševanja sporov v skladu s tem poglavjem in Sporazumom STO, razen če se spor nanaša na bistveno različne obveznosti na podlagi obeh sporazumov ali če izbrano razsodišče iz procesnih razlogov oziroma razlogov v zvezi s pristojnostjo ne sprejme ugotovitev v zvezi z zahtevkom za odpravo kršitev te obveznosti, pod pogojem da napaka razsodišča ni posledica nevestnega ravnanja pogodbenice v sporu.

3. V odstavku 2:

(a) se šteje, da se postopki reševanja sporov v skladu s Sporazumom STO začnejo, ko pogodbenica predloži zahtevo za ustanovitev sveta v skladu s členom 6 Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov, ter končajo, ko organ za reševanje sporov sprejme poročilo sveta in poročilo pritožbenega organa, odvisno od primera, v skladu s členom 16 in členom 17(14) Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov; ter

(b) se šteje, da se postopki reševanja sporov v okviru tega poglavja začnejo, ko pogodbenica predloži zahtevo za ustanovitev arbitražnega sveta v skladu z odstavkom 1 člena 14.4 (Začetek arbitražnega postopka), ter končajo, ko arbitražni svet svojo odločitev predloži pogodbenicama in Odboru za trgovino v skladu z odstavkom 2 člena 14.8 (Odločitev arbitražnega sveta) ali ko sta pogodbenici dosegli sporazumno rešitev v skladu s členom 14.15 (Sporazumna rešitev).

4. To poglavje pogodbenici v ničemer ne preprečuje uporabe začasne opustitve obveznosti, ki jo dovoljuje Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov. Sporazum STO se ne uporabi za to, da bi se pogodbenici preprečila začasna opustitev obveznosti, kakor je določeno s tem poglavjem.

ČLEN 14.22

Roki

1. Vsi roki iz tega poglavja, vključno z roki, v katerih morajo arbitražni sveti poslati uradno obvestilo o svojih odločitvah, se štejejo v koledarskih dnevih od dneva, ki sledi dejanju ali dejstvu, na katerega se nanašajo, razen če je določeno drugače.

2. Vsak rok iz tega poglavja lahko pogodbenici sporazumno podaljšata.

ČLEN 14.23

Ponovni pregled in sprememba poglavja

Pogodbenici lahko s sklepom Odbora za trgovino spremenita to poglavje in njegove priloge.

POGLAVJE XV

MEHANIZEM MEDIACIJE

ČLEN 15.1

Cilj in področje uporabe

1. Cilj tega poglavja je s celovitim in hitrim postopkom s pomočjo mediatorja olajšati sprejetje sporazumne rešitve.

2. To poglavje se uporablja za vse ukrepe v okviru tega sporazuma, ki negativno vplivajo na trgovino ali naložbe med pogodbenicami, razen če je določeno drugače.

ODDELEK A

POSTOPEK V OKVIRU MEHANIZMA MEDIACIJE

ČLEN 15.2

Zahteva po informacijah

1. Pred začetkom postopka mediacije lahko pogodbenica kadar koli pisno zahteva informacije o ukrepu, ki negativno vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama. Pogodbenica, na katero je taka zahteva naslovljena, v dvajsetih dneh predloži pisni odgovor.

2. Če pogodbenica, na katero je naslovljena zahteva, meni, da odgovor v dvajsetih dneh ni izvedljiv, pogodbenico, ki je predložila zahtevo, obvesti o razlogih za zamudo skupaj z oceno o najkrajšem roku, v katerem bo lahko zagotovila odgovor.

ČLEN 15.3

Začetek postopka

1. Pogodbenica lahko kadar koli zahteva, da pogodbenici začneta postopek mediacije. Taka zahteva se v pisni obliki pošlje drugi pogodbenici. Zahteva mora biti dovolj podrobna in jasno navajati pomisleke pogodbenice, ki je predložila zahtevo, ter:

(a) opredeliti specifičen sporni ukrep;

(b) vključevati poročilo o domnevnih negativnih vplivih, ki jih ima ukrep po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, na trgovino med pogodbenicama ter

(c) pojasniti, kako so po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, ti vplivi povezani z ukrepom.

2. Pogodbenica, na katero je naslovljena zahteva, jo z naklonjenostjo obravnava in jo v pisnem odgovoru sprejme ali zavrne v desetih dneh po prejemu.

ČLEN 15.4

Izbira mediatorja

1. Pogodbenici si prizadevata za dogovor o izbiri mediatorja v najpozneje petnajstih dneh po prejemu odgovora na zahtevo iz odstavka 2 člena 15.3 (Začetek postopka).

2. Če se pogodbenici ne moreta dogovoriti o mediatorju v določenem roku, lahko katera koli pogodbenica od predsednika Odbora za trgovino ali njegovega pooblaščenca zahteva, da mediatorja izžreba s seznama iz odstavka 2 člena 14.20 (Seznami arbitrov). Predstavniki obeh pogodbenic so lahko navzoči pri žrebu.

3. Predsednik Odbora za trgovino ali njegov pooblaščenec izbere mediatorja v petih delovnih dneh od zahteve iz odstavka 2.

4. Mediator ne sme biti državljan nobene od pogodbenic, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.

5. Mediator pogodbenicama na nepristranski in pregleden način pomaga pojasniti ukrep in njegove možne negativne vplive na trgovino in naložbe ter poiskati sporazumno rešitev. Za mediatorje se smiselno uporablja Priloga 14-B. Prav tako se smiselno uporabljajo pravila 4 do 9 in pravila 46 do 49 Priloge 14-A.

ČLEN 15.5

Pravila pri postopku mediacije

1. Pogodbenica, ki je začela postopek mediacije, v desetih dneh od imenovanja mediatorja mediatorju in drugi pogodbenici predloži podroben opis težave v pisni obliki, zlasti delovanja spornega ukrepa ter njegovih negativnih vplivov na trgovino in naložbe. Druga pogodbenica lahko v dvajsetih dneh od datuma prejema tega opisa predloži pisne pripombe k opisu težave. Obe pogodbenici lahko v opis ali pripombe vključita kakršne koli informacije, ki so po njunem mnenju pomembne.

2. Mediator določi najprimernejši način za pojasnitev ukrepa in njegovih morebitnih negativnih vplivov na trgovino in naložbe. Zlasti lahko mediator organizira sestanke med pogodbenicama, se posvetuje s pogodbenicama skupaj ali posamezno, prosi za pomoč ali nasvet ustrezne strokovnjake in zainteresirane strani ter zagotovi vsakršno dodatno podporo, ki jo zahtevata pogodbenici. Vendar pa se pred prošnjo za pomoč ali nasvet ustreznih strokovnjakov in zainteresiranih strani mediator posvetuje s pogodbenicama.

3. Mediator lahko svetuje in predlaga rešitev, ki jo pogodbenici obravnavata in jo lahko nato sprejmeta ali zavrneta oziroma se dogovorita o drugačni rešitvi. Vendar pa mediator ne daje nasvetov ali pripomb v zvezi s skladnostjo spornega ukrepa s tem sporazumom.

4. Postopek se izvaja na ozemlju pogodbenice, na katero je naslovljena zahteva, ali sporazumno kjerkoli drugje ali kakor koli drugače.

5. Pogodbenici si prizadevata poiskati sporazumno rešitev v šestdesetih dneh od imenovanja mediatorja. Dokler ni sprejet dokončen dogovor, lahko pogodbenici proučita morebitne začasne rešitve, zlasti če se ukrep nanaša na pokvarljivo blago.

6. Rešitev se lahko sprejme s sklepom Odbora za trgovino. Katera koli pogodbenica lahko določi, da je treba pri takšni rešitvi dokončati vse potrebne notranje postopke. Sporazumne rešitve se javno objavijo. Toda različica, ki se razkrije javnosti, ne sme vsebovati informacij, ki jih je pogodbenica označila za zaupne.

7. Postopek se ustavi:

(a) ko pogodbenici sprejmeta sporazumno rešitev, na dan sprejetja;

(b) ko pogodbenici dosežeta sporazumni dogovor v kateri koli fazi postopka, na dan tega dogovora;

(c) ko mediator po posvetovanju s pogodbenicama predloži pisno izjavo, da bi bila nadaljnja prizadevanja v okviru mediacije neuspešna, na dan te izjave ali

(d) ko pogodbenica predloži pisno izjavo po proučitvi sporazumnih rešitev v okviru postopka mediacije in po obravnavi morebitnih nasvetov in predlaganih rešitev mediatorja, na dan te izjave.

ODDELEK B

IZVAJANJE

ČLEN 15.6

Izvajanje sporazumne rešitve

1. Kadar se pogodbenici dogovorita o rešitvi, vsaka pogodbenica nemudoma sprejme ukrepe, potrebne za izvedbo sporazumne rešitve v dogovorjenem obdobju.

2. Pogodbenica, ki izvaja ukrep, drugo pogodbenico pisno obvesti o vseh ukrepih, sprejetih za izvedbo sporazumne rešitve.

3. Na zahtevo pogodbenic jima mediator v pisni obliki predloži osnutek poročila o dejanskem stanju, ki vsebuje kratek povzetek (i) spornega ukrepa v teh postopkih; (ii) uporabljenih postopkov in (iii) kakršne koli sporazumne rešitve, ki je končni rezultat teh postopkov, vključno z morebitnimi začasnimi rešitvami. Mediator pogodbenicama da na voljo petnajst dni za pripombe o osnutku poročila. Po proučitvi v roku predloženih pripomb pogodbenic mediator pogodbenicama v petnajstih dneh v pisni obliki predloži končno poročilo o dejanskem stanju. Poročilo o dejanskem stanju ne vključuje nobene razlage tega sporazuma.

ODDELEK C

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 15.7

Povezava z reševanjem sporov

1. Mehanizem mediacije ne posega v pravice in obveznosti pogodbenic iz poglavja XIV (Reševanje sporov).

2. Namen postopka mediacije ni, da deluje kot osnova za postopke reševanja sporov v okviru tega ali katerega koli drugega sporazuma. Pogodbenica v takih postopkih reševanja sporov ne predloži kot dokazilo oziroma se ne sklicuje nanj, prav tako pa svet ne upošteva naslednjega:

(a) stališč, ki jih je druga pogodbenica sprejela v času postopka mediacije;

(b) dejstva, da je druga pogodbenica izrazila pripravljenost sprejeti rešitev ukrepa, ki je predmet mediacije; ali

(c) nasvetov ali predlogov mediatorja.

3. Brez poseganja v odstavek 6 člena 15.5 (Pravila pri postopku mediacije) in če se pogodbenici ne dogovorita drugače, so vse faze v postopku, vključno z vsemi nasveti ali predlagano rešitvijo, zaupne. Vendar lahko katera koli pogodbenica razkrije javnosti, da poteka mediacija.

ČLEN 15.8

Roki

Vsak rok iz tega poglavja lahko pogodbenici sporazumno podaljšata.

ČLEN 15.9

Stroški

1. Vsaka pogodbenica krije svoje stroške, ki nastanejo pri udeležbi v postopku mediacije.

2. Organizacijske stroške, vključno s plačilom in stroški mediatorja, si pogodbenici enakopravno delita. Plačilo mediatorja je v skladu s tistim, ki je predvideno v pravilu 10(b) Priloge 14-A.

ČLEN 15.10

Pregled

Pogodbenici se pet let po začetku veljavnosti tega sporazuma posvetujeta, ali je treba spremeniti postopek mediacije glede na pridobljene izkušnje in razvoj ustreznega mehanizma v STO.

POGLAVJE XVI

INSTITUCIONALNE, SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

ČLEN 16.1

Odbor za trgovino

1. Pogodbenici s tem sporazumom ustanovita Odbor za trgovino, ki ga sestavljajo predstavniki Unije in Singapurja.

2. Odbor za trgovino se sestane vsaki dve leti izmenično v Uniji ali Singapurju ali nemudoma na zahtevo ene od pogodbenic. Odboru za trgovino sopredsedujeta singapurski minister za trgovino in industrijo ter član Evropske komisije, odgovoren za trgovino, oziroma njuna pooblaščenca. Odbor za trgovino se dogovori o časovnem razporedu sestankov in določi dnevni red.

3. Odbor za trgovino:

(a) zagotavlja pravilno izvajanje tega sporazuma;

(b) nadzoruje in olajšuje izvajanje in uporabo tega sporazuma ter spodbuja njegove splošne cilje;

(c) nadzoruje delo vseh specializiranih odborov, delovnih skupin in drugih organov, ustanovljenih na podlagi tega sporazuma;

(d) ugotavlja nadaljnje načine za utrditev trgovinskih odnosov med pogodbenicama;

(e) si brez poseganja v poglavje XIV (Reševanje sporov) in poglavje XV (Mehanizem mediacije) prizadeva za reševanje težav, ki bi lahko nastale na področjih, ki jih zajema ta sporazum, ali reševanje sporov, ki bi lahko nastali v zvezi z razlago ali uporabo tega sporazuma; ter

(f) upošteva kakršne koli druge relevantne zadeve v zvezi s področji, ki jih zajema ta sporazum.

4. Odbor za trgovino lahko:

(a) odloči o ustanovitvi ali razpustitvi specializiranih odborov ali dodelitvi njihovih odgovornosti, razen pooblastil specializiranih odborov za sprejemanje pravno zavezujočih odločitev ali sprejemanje sprememb, ki jih je mogoče spremeniti po postopku za spremembe iz člena 16.5 (Spremembe);

(b) komunicira z vsemi zainteresiranimi stranmi, vključno z zasebnim sektorjem in organizacijami civilne družbe;

(c) upošteva spremembe k temu sporazumu ali spremeni določbe tega sporazuma v primerih, ki so jasno določeni v tem sporazumu;

(d) sprejme razlage določb tega sporazuma, ki so zavezujoče za pogodbenici in vse organe, ustanovljene na podlagi tega sporazuma, vključno z arbitražnimi sveti iz poglavja XIV (Reševanje sporov);

(e) sprejme sklepe ali priporočila, kakor so predvideni v tem sporazumu;

(f) sprejme svoj poslovnik ter

(g) pri opravljanju nalog sprejme vse druge ukrepe, o katerih se pogodbenici dogovorita.

5. Odbor za trgovino obvesti skupni odbor, ustanovljen na podlagi sporazuma o partnerstvu in sodelovanju o svojih dejavnostih in dejavnostih specializiranih odborov, kot je ustrezno, na rednih sestankih skupnega odbora.

6. Zaradi pomena preglednosti in odprtosti pogodbenici potrjujeta, da upoštevata mnenja predstavnikov javnosti, da bi pri izvajanju tega sporazuma imeli na voljo širok spekter vidikov.

ČLEN 16.2

Specializirani odbori

1. Ustanovijo se naslednji specializirani odbori pod okriljem Odbora za trgovino:

(a) Odbor za trgovino z blagom;

(b) Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe;

(c) Odbor za carino ter

(d) Odbor za trgovino s storitvami, naložbe in javna naročila.

2. Sestava, pristojnosti, naloge in, odvisno od primera, delovanje specializiranih odborov so opredeljeni v ustreznih določbah tega sporazuma ali jih opredeli Odbor za trgovino.

3. Če ta sporazum ne določa drugače, se specializirani odbori sestajajo vsaki dve leti na ustrezni ravni, izmenično v Uniji ali Singapurju, ali nemudoma na zahtevo katere koli od pogodbenic ali Odbora za trgovino. Sopredsedujejo jim predstavniki Singapurja in Unije. Specializirani odbori se dogovorijo o časovnem razporedu sestankov in določijo dnevni red.

4. Specializirani odbori pravočasno obvestijo Odbor za trgovino o časovnem razporedu in dnevnem redu sestankov. Na vsakem rednem sestanku Odbora za trgovino mu poročajo o svojih dejavnostih. Ustanovitev ali obstoj specializiranega odbora pogodbenicama ne preprečuje, da bi katero koli zadevo predložile neposredno Odboru za trgovino.

ČLEN 16.3

Razvoj prava STO

Če se katera koli določba iz Sporazuma STO, ki sta jo pogodbenici vključili v ta sporazum, spremeni, se pogodbenici posvetujeta v okviru Odbora za trgovino, da bi poiskali obojestransko zadovoljivo rešitev, kadar je to potrebno. Kot rezultat take proučitve lahko pogodbenici s sklepom Odbora za trgovino ustrezno spremenita ta sporazum.

ČLEN 16.4

Odločanje

1. Pogodbenici lahko sprejmeta odločitve v okviru Odbora za trgovino ali specializiranega odbora, kakor je določeno v tem sporazumu. Sprejete odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta potrebne ukrepe za njihovo izvajanje.

2. Odbor za trgovino ali specializiran odbor lahko oblikuje ustrezna priporočila, kadar je to določeno v tem sporazumu.

3. Odbor za trgovino ali specializiran odbor sprejema odločitve in daje priporočila na podlagi dogovora med pogodbenicama.

ČLEN 16.5

Spremembe

1. Pogodbenici se lahko dogovorita o spremembi tega sporazuma. Sprememba začne veljati po izmenjavi pisnih obvestil, ki potrjujejo, da sta pogodbenici izpolnili svoje veljavne zakonske zahteve in postopke, kakor je določeno v aktu, ki se spreminja.

2. Ne glede na odstavek 1 lahko pogodbenici v okviru Odbora za trgovino ali specializiranega odbora sprejmeta sklep o spremembi tega sporazuma, kadar je to določeno v tem sporazumu.

ČLEN 16.6

Obdavčitev

1. Ta sporazum se uporablja za davčne ukrepe samo, kolikor je takšna uporaba potrebna za uveljavitev določb tega sporazuma.

2. Nobena določba tega sporazuma ne vpliva na pravice in obveznosti bodisi Singapurja bodisi Unije ali katere koli od njenih držav članic v skladu s katerim koli davčnim sporazumom med Singapurjem in Unijo ali katero koli od njenih držav članic. V primeru neskladnosti med tem sporazumom in katerim koli takšnim sporazumom prevlada tisti sporazum v obsegu neskladnosti. Če med Singapurjem in eno ali več državami članicami Unije obstaja davčni sporazum, so pristojni organi v skladu z navedenim sporazumom edini odgovorni, da ugotovijo obstoj neskladnosti med tem sporazumom in navedenim sporazumom.

3. Nobena določba tega sporazuma ne preprečuje kateri koli pogodbenici, da uporabi ali ohrani kateri koli davčni ukrep, ki razlikuje med davkoplačevalci na podlagi racionalnih meril, na primer med davkoplačevalci, ki niso v enakem položaju, zlasti glede na njihovo prebivališče ali kraj, kjer so vložili svoj kapital[1].

4. Nobena določba tega sporazuma ne preprečuje sprejetja ali ohranitve katerega koli ukrepa, katerega cilj je preprečitev izogibanja plačevanju davkov ali davčne utaje na podlagi davčnih določb sporazumov za preprečevanje dvojne obdavčitve ali drugih davčnih ureditev ali domače davčne zakonodaje.

[1] Za večjo jasnost se pogodbenici strinjata, da nobena določba tega sporazuma ne preprečuje davčnih ukrepov, katerih cilj so socialna zaščita, javno zdravje ali drugi družbeni in skupnostni cilji ali makroekonomska stabilnost; oziroma davčne ugodnosti, povezane s krajem pridobitve pravne osebnosti in ne državljanstvom osebe, ki je lastnik družbe. Davčni ukrepi, katerih cilj je makroekonomska stabilnost, so ukrepi v odziv na spremembe in razvoj v nacionalnem gospodarstvu za odpravo ali preprečevanje sistemskih neravnovesij, ki resno ogrožajo stabilnost nacionalnega gospodarstva.

5. (a) Nobena določba tega sporazuma ne preprečuje Singapurju, da sprejme ali obdrži davčne ukrepe, ki so potrebni za zaščito prevladujočih interesov javne politike Singapurja, ki izhajajo iz njegovih posebnih prostorskih omejitev.

(b) Singapur bo uradno obvestil Unijo takoj po sprejemu takšnih ukrepov, o katerih bodo nemudoma potekali posveti v okviru Odbora za trgovino, da bi dosegli vzajemno razumevanje.

(c) Če taki ukrepi vplivajo na celovito ravnotežje obveznosti, o katerih sta se dogovorili pogodbenici v tem sporazumu, lahko pogodbenici s sklepom Odbora za trgovino zaradi takšnih ukrepov spremenita sezname specifičnih zavez pogodbenic.

ČLEN 16.7

Tekoči račun in pretok kapitala

1. Pogodbenici v skladu z določbami člena VIII Statuta Mednarodnega denarnega sklada dovolijo vsa plačila in prenose v prosto zamenljivi valuti[1] na tekoči račun plačilne bilance med pogodbenicama v zvezi s transakcijami, ki spadajo na področje uporabe tega sporazuma.

[1] „Prosto zamenljiva valuta“ pomeni valuto, ki se široko trži na mednarodnih deviznih trgih in uporablja pri mednarodnih transakcijah.

2. Pogodbenici se medsebojno posvetujeta z namenom, da bi omogočili lažji pretok kapitala med njima v okviru področja uporabe tega sporazuma, zlasti za postopno liberalizacijo kapitalskega in finančnega računa, z namenom podpore stabilnega in varnega okvira za dolgoročne naložbe.

ČLEN 16.8

Državni premoženjski skladi

Vsaka pogodbenica spodbuja svoje državne premoženjske sklade, da spoštujejo splošno sprejeta načela in prakse, t. i. načela iz Santiaga.

ČLEN 16.9

Omejitve za zaščito plačilne bilance

1. Kadar je pogodbenica v resnih plačilnobilančnih in zunanjih finančnih težavah ali ji te grozijo, lahko sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali prenosi v povezavi trgovino z blagom, storitvami in ustanovitvami podjetij.

2. Pogodbenici si prizadevata izogniti se uporabi omejevalnih ukrepov iz odstavka 1. Kateri koli omejevalni ukrepi, ki se sprejmejo ali ohranijo v skladu s tem členom, so nediskriminacijski in časovno omejeni ter ne presegajo ukrepov, ki so potrebni za izboljšanje plačilnobilančnega in zunanjega finančnega položaja. Ukrepi so v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu STO, in v skladu s Statutom Mednarodnega denarnega sklada, kakor je ustrezno.

3. Vsaka pogodbenica, ki ohrani ali sprejme omejevalne ukrepe ali jih spremeni, o tem takoj obvesti drugo pogodbenico.

4. Kadar se takšne omejitve sprejmejo ali ohranijo, se takoj skliče posvetovanje v Odboru za trgovino. Na takšnih posvetovanjih se ocenijo plačilnobilančni položaj zadevne pogodbenice in omejitve, ki se sprejmejo ali ohranijo na podlagi tega člena, pri čemer se med drugim upoštevajo dejavniki, kot so:

(a) narava in obseg plačilnobilančnih in zunanjih finančnih težav;

(b) zunanje gospodarsko in trgovinsko okolje ali

(c) alternativni popravni ukrepi, ki so morda na voljo.

Na posvetovanjih se preuči skladnost morebitnih omejevalnih ukrepov z odstavkoma 1 in 2. Sprejmejo se vse ugotovitve glede statističnih in drugih dejstev, ki jih je predložil Mednarodni denarni sklad, povezane z deviznim poslovanjem, denarnimi rezervami in plačilno bilanco, sklepi pa temeljijo na oceni Mednarodnega denarnega sklada plačilne bilance in zunanje finančne situacije zadevne pogodbenice.

ČLEN 16.10

Začasni zaščitni ukrepi v zvezi s pretokom kapitala in plačili

1. V izjemnih okoliščinah, kadar obstajajo ali grozijo, da bi nastale resne težave v delovanju gospodarske in monetarne ali tečajne politike v kateri od pogodbenic, lahko zadevna pogodbenica začasno sprejme zaščitne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali prenosi. Ti ukrepi morajo biti nujno potrebni, v nobenem primeru ne smejo presegati obdobja šestih mesecev[1] ter ne smejo postati sredstvo za samovoljno ali neutemeljeno diskriminacijo med pogodbenico in nepogodbenico v podobnih razmerah.

2. Pogodbenica, ki sprejme zaščitne ukrepe, o tem takoj obvesti drugo pogodbenico in čim prej predloži časovni načrt za njihovo odpravo.

ČLEN 16.11

Varnostne izjeme

Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da:

(a) od katere koli pogodbenice zahteva zagotovitev informacij, katerih razkritje bi bilo po njenem mnenju v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi;

[1] Uporaba zaščitnih ukrepov se lahko podaljša s ponovno uradno uvedbo takih ukrepov v primeru nadaljnjih izjemnih okoliščin in po uradni obvestitvi druge pogodbenice v zvezi z izvajanjem katere koli predlagane ponovne uradne uvedbe zaščitnih ukrepov.

(b) kateri koli pogodbenici prepoveduje uvedbo ukrepov, za katere ta presodi, da so potrebni za zavarovanje njenih bistvenih varnostnih interesov:

(i) v zvezi s proizvodnjo ali trgovino z orožjem, strelivom in vojaškim materialom, v zvezi s trgovino z drugim blagom in materialom ter v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo neposredno ali posredno z namenom oskrbe vojaških sil;

(ii) v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo neposredno ali posredno z namenom oskrbe vojaških sil;

(iii) v zvezi s fisijskimi in fuzijskimi materiali ali z materiali, iz katerih so ti pridobljeni; ali

(iv) sprejetih v času vojne ali drugega izrednega stanja v mednarodnih odnosih ali za zaščito ključne javne infrastrukture (to se nanaša na komunikacijsko, elektroenergetsko ali vodno infrastrukturo, ki zagotavljajo osnovno blago ali storitve splošni javnosti) pred načrtnimi poskusi uničenja ali onemogočitve;

(c) pogodbenicama preprečuje ukrepanje za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti.

ČLEN 16.12

Razkritje informacij

1. Nobena določba tega sporazuma od nobene pogodbenice ne zahteva, da naj da na voljo zaupne informacije, katerih razkritje bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnimi interesi ali bi posegalo v upravičene trgovinske interese posameznih javnih ali zasebnih podjetij.

2. Kadar pogodbenica Odboru za trgovino ali specializiranim odborom predloži informacije, ki se štejejo za zaupne v skladu z njenimi zakoni in predpisi, druga pogodbenica te informacije obravnava kot zaupne, razen če se s pogodbenico, ki je informacije predložila, dogovori drugače.

ČLEN 16.13

Začetek veljavnosti

1. Ta sporazum pogodbenici sprejmeta v skladu s svojimi postopki.

2. Ta sporazum začne veljati prvi dan drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem si pogodbenici izmenjata pisna obvestila, ki potrjujejo, da sta izpolnili svoje veljavne pravne zahteve in postopke za začetek veljavnosti tega sporazuma. Pogodbenici lahko sporazumno določita drug datum.

3. Uradna obvestila se pošljejo generalnemu sekretarju Sveta Unije ter direktorju oddelka za Severno Ameriko in Evropo na singapurskem ministrstvu za trgovino in industrijo ali njunim zadevnim naslednikom.

ČLEN 16.14

Trajanje

1. Ta sporazum velja za nedoločen čas.

2. Katera koli pogodbenica lahko drugo pogodbenico pisno obvesti, da namerava prekiniti ta sporazum.

3. Sporazum se prekine šest mesecev po uradnem obvestilu v skladu z odstavkom 2.

4. V 30 dneh od vročitve uradnega obvestila v skladu z odstavkom 2 lahko katera koli pogodbenica zahteva posvetovanja o tem, ali naj bi prenehanje veljavnosti katere koli določbe tega sporazuma začela učinkovati pozneje, kot določa odstavek 2. Taka posvetovanja se začnejo v 30 dneh po tem, ko pogodbenica predloži tako zahtevo.

ČLEN 16.15

Izpolnjevanje obveznosti

Pogodbenici sprejmeta vse splošne ali posebne ukrepe za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi tega sporazuma. Poskrbita, da se dosežejo cilji, določeni v tem sporazumu.

ČLEN 16.16

Brez neposrednega učinka

Zaradi večje jasnosti se nobena določba tega sporazuma ne razlaga tako, da osebam podeljuje pravice ali nalaga obveznosti razen tistih, ki so ustvarjene med pogodbenicama v skladu z mednarodnim javnim pravom.

ČLEN 16.17

Priloge, dodatki, skupne izjave,
protokoli in dogovori

Priloge, dodatki, skupne izjave, protokoli in dogovori o razlagi k temu sporazumu so njegov sestavni del.

ČLEN 16.18

Razmerje do drugih sporazumov

1. Ta sporazum je sestavni del splošnih dvostranskih odnosov, kakor so določeni v Sporazumu o partnerstvu in sodelovanju, in del skupnega institucionalnega okvira. Je poseben sporazum, s katerim začnejo veljati trgovinske določbe Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju.

2. Zaradi večje jasnosti se pogodbenici strinjata, da nobena določba tega sporazuma od njiju ne zahteva, da ravnata na način, ki bi bil v neskladju z njunimi obveznostmi iz Sporazuma STO.

ČLEN 16.19

Prihodnji pristopi k Uniji

1. Unija nemudoma obvesti Singapur o kakršni koli prošnji tretje države za pristop k Uniji.

2. Unija si v pogajanjih z državo kandidatko, ki želi pristopiti k Uniji, prizadeva:

(a) na zahtevo Singapurja v največji možni meri zagotoviti vse informacije v zvezi s kakršno koli zadevo iz tega sporazuma ter

(b) upoštevati vse izražene pomisleke.

3. Unija obvesti Singapur, takoj ko je mogoče, o rezultatih pristopnih pogajanj z državo kandidatko in uradno obvesti Singapur o začetku veljavnosti katerega koli pristopa k Uniji.

4. Pogodbenici v okviru Odbora za trgovino ter pravočasno glede na datum pristopa tretje države k Uniji proučita kakršne koli vplive takega pristopa na ta sporazum. Pogodbenici lahko s sklepom Odbora za trgovino uvedeta vse potrebne prilagoditve ali prehodne ureditve.

ČLEN 16.20

Ozemeljska uporaba

1. Ta sporazum se uporablja:

(a) v povezavi z Unijo, za ozemlja, na katerih veljata Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije, ter v skladu s pogoji, določenimi v navedenih pogodbah ter

(b) v povezavi s Singapurjem, za njegovo ozemlje.

Sklicevanje na „ozemlje“ v tem sporazumu se razume v tem smislu, razen če je navedeno drugače.

2. V zvezi z določbami o tarifni obravnavi blaga se ta sporazum uporablja tudi za carinska območja Unije, ki niso zajeta v pododstavku 1(a).

ČLEN 16.21

Verodostojna besedila

Ta sporazum je sestavljen v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku, pri čemer je vsako od teh besedil enako verodostojno.

SEZNAM PRILOG

Priloge in dodatki k poglavju II	
Priloga 2-A	Odprava carin
Dodatek 2-A-1	Carinska tarifa Singapurja
Dodatek 2-A-2	Carinska tarifa Unije
Priloga k Dodatku 2-A-2	Carinska tarifa Unije – tarifne postavke
Priloga 2-B	Motorna vozila in njihovi deli
Priloga 2-C	Farmacevtski izdelki in medicinski pripomočki
Priloga in dodatki k poglavju IV	
Priloga 4-A	Elektronika
Dodatek 4-A-1	Področje uporabe
Dodatek 4-A-2	Kategorije proizvodov
Dodatek 4-A-3	Opredelitev pojmov
Prilogi k poglavju V	
Priloga 5-A	Pristojni organi
Priloga 5-B	Zahteve in določbe za odobritev obratov za proizvode živalskega izvora
Prilogi in dodatki k poglavju VIII	
Priloga 8-A	Seznam specifičnih zavez Unije
Dodatek 8-A-1	Unija – Seznam specifičnih zavez v skladu s členom 8.7 (Seznam specifičnih zavez)
Dodatek 8-A-2	Unija – Seznam specifičnih zavez v skladu s členom 8.12 (Seznam specifičnih zavez)

Dodatek 8-A-3	Unija – Seznam posebnih zavez v skladu s členoma 8.15 (Ključno osebje in diplomirani pripravniki) in 8.16 (Ponudniki poslovnih storitev)
Priloga 8-B	Seznam posebnih zavez Singapurja
Dodatek 8-B-1	Singapur – Seznam posebnih zavez
Dodatek 8-B-2	Singapur – Seznam posebnih zavez – Dodatek o finančnih storitvah
Priloge k poglavju IX	
Priloga 9-A	Subjekti na centralni ravni, ki naročajo v skladu z določbami tega sporazuma
Priloga 9-B	Subjekti na podcentralni ravni, ki naročajo v skladu z določbami tega sporazuma
Priloga 9-C	Službe in drugi subjekti, ki naročajo v skladu z določbami tega sporazuma
Priloga 9-D	Blago
Priloga 9-E	Storitve
Priloga 9-F	Gradbene storitve in koncesije za izvajanje del
Priloga 9-G	Splošne opombe in odstopanja od določb člena 9.4 (Splošna načela)
Priloga 9-H	Objavljanje
Priloga 9-I	Javno-zasebna partnerstva
Priloge k poglavju X	
Priloga 10-A	Seznam imen, ki se uporabijo za zaščito geografske označbe na ozemlju pogodbenic
Priloga 10-B	Zaščitene geografske označbe
Priloga k poglavju XI	
Priloga 11-A	Načela, ki se uporabljajo za druge subvencije

Prilogi k poglavju XIV	
Priloga 14-A	Poslovnik arbitraže
Priloga 14-B	Kodeks ravnanja za arbitre in mediatorje
Protokol	
Protokol 1	o opredelitvi pojma „izdelki s poreklom“ in metodah upravnega sodelovanja (vključuje priloge in skupne izjave)
Dogovori o razlagi	
Dogovor o razlagi 1	V povezavi s členom 16.6 (Obdavčitev)
Dogovor o razlagi 2	V povezavi s plačilom arbitrov
Dogovor o razlagi 3	Dodatne s carino povezane določbe
Dogovor o razlagi 4	Vzajemno priznavanje programov pooblaščenih gospodarskih subjektov
Skupna izjava	o carinskih unijah